

~ ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿ ~

ಸಂಸ್ಥಾಪಕ:
ಬುಲಿಫ್ ಬಿಂದುನಾಥನ
(ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ)

ಸಂಚಾಲಕ: -
ಚುಳಕಿ ಗೋವಿಂದ

ರಶಿಯಾದ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿ

ಲೇಖಕ:
ಶ್ರೀ. ಪಿ. ವೆಂಕಟರಮಣಾಚಾರ

ವಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯ ೬ ನೆಯ ವರುಷದ ೧ನೆಯ ಕುಡಿ

ರಶಿಯಾದ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿ

೨

ಬರೆದವರು :

ಶ್ರೀ. ಪಿ. ವೆಂಕಟರಮಣಾಚಾರ

ಚಾಲುಕ್ಯ ವಿಕ್ರಮ ವರುಷ ೮೬೮ ಕಡ್ಲಿಗಡಬ ಹುಣ್ಣಿವೆ

ಪುಟ ೧೯೪೩

★

ಬೆಲೆ: ೧—೮—೦

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಬಿ. ಜಿ. ಅವಧಾನಿ
ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯ ಚಾವಡಿ
ಧಾರವಾಡ

ಮುದ್ರಕರು
ಕೆ. ಜಿ. ರಾಯದುರ್ಗ
ನೋಹನ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ

ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯ ೬ನೆಯ ವರ್ಷದ ೨ನೆಯ ಕುಡಿಯು

ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಬರೆದವರು :

ಡಾ. ಅ. ಪ. ಕೆರನುರಕೆರ

ಎಂ. ಎ., ಎಲ್ ಎಲ್. ಬಿ. ಪಿಎಚ್. ಡಿ.

ಮಿ. ಬ. ೬ನೆಯ ವರ್ಷದ ೩ನೆಯ ಕುಡಿಯು

‘ ಉಕ್ಕಿನ ಮನುಷ್ಯ ’

ರಶಿಯಾದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಸ್ಟ್ಯಾಲಿನ್

ಲೇಖಕರು :

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಹರಿದಾಸರು

ತೀವ್ರವೇ ಪ್ರಕಟವಾಗುವವು.

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಅರಿಕೆ

ಈ ' ರಶಿಯಾದ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿ 'ಯೆ ನಮ್ಮ ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯ ಓನೆಯ ವರುಷದ ಮೊದಲನೆಯ ಕುಡಿಯು. ಇದು ಎಪ್ರಿಲ್‌ದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಕಾಗದದ ಅನುಕೂಲತೆಗಾಗಿ ಇದು ಇಷ್ಟು ತಡವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಚಂದಾದಾರರಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳದಿರಲಾರೆವು.

ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯು ೫ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೨೦ ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಇದು ೨೧ನೆಯದು. ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ೨ನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯದಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಲಿವೆ. ಕಾಗದದ ಅನುಕೂಲತೆ ಒದಗಿದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಆಸೆಯಿದೆ. ಓನೆಯ ವರ್ಷದ ನಾಲ್ಕು ಕುಡಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವಷ್ಟು ಕಾಗದದ ಸಂಗ್ರಹ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಈ ವರುಷದ ನಾಲ್ಕು ಕುಡಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕಾಗದ ದೊರೆಯುವದೇ ಮೂಲಭವವಾಗಿದೆ; ಆದರೂ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ, ಕಾಗದ ದೊರಕಿಸಿ ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯ ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದರಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಇಂಥ ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ಮೊದಲಿನ ಚಂದಾ ಹಣಕ್ಕೇ (೩-೮-೦ ಅ. ವೆ. ಸೇರಿ) ನಮ್ಮ ಪ್ರಕಟನೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಚಂದಾದಾರರಲ್ಲ ಎಂದಿನಂತೆ ನೆರವಾಗಿ, ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೋರುವೆವು.

ಈ ' ರಶಿಯಾದ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿ ' ಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ದಯಪಾಲಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ. ಪಿ. ವೆಂಕಟರಮಣಾಚಾರರಿಗೆ ನಾವು ಎಂದಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಇವರು ಈ ವುಸ್ತುಕ ಬರೆಯುವ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದರು; ಮನೆತನದ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಅಡರಿಬಂದವು; ದೈನಂದಿನ ಕಾರ್ಯವೂ ಬಹಳ ಇವರಿಗೆ. ಅಂಥದರಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡುವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಶ್ರಮಬಟ್ಟು ಇವರು ' ರಶಿಯಾದ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿ ' ಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ರಶಿಯಾದ ಕಡೆಗೆ ಜಗತ್ತೇ ತೆರೆದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದೆ. ರಶಿಯಾದ ಸತ್ವಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕಾಲ ಇನ್ನೂ ನಡೆದಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಭದ್ರತಮ ತಳಹದಿಗೆ ಈ ಅದರ ಕ್ರಾಂತಿಯೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಶ್ರೀ. ಪಿ. ವೆಂಕಟರಮಣಾಚಾರರು ತೀರ ತರುಣರು; ವಿಚಾರವಂತರು. ಜೀವನರಂಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಸಿಹಿ ಕಹಿ-ಗುಟುಕುಗಳ ಅನುಭವ ಪಡೆದವರು. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ವ್ಯಾಸಂಗವೂ, ನಿರ್ಮಾಣವೂ ಇವರಿಗೊಂದು ಆಚಾರವಾಗಿದೆ, ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಇನ್ನೂ ಇವರು ಕನ್ನಡ ರಸವಂತಿಯ ಅಡಿ-ದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಕುಸುಮಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತ ಸಾಗಲಿ ಎಂದು ನಾವು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಬಳ್ಳಿಯ ಮುಂದಿನ ಕುಡಿಗಳನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಚಂದಾ ದಾರರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಹಕರಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆವು.

—

ಪರಿವಿಡಿ

ಪೂರ್ವರಂಗ	೧-೧೯
ರಶಿಯಾದ ವಿಕಾಸದ ಹೆಗ್ಗುರುತುಗಳು	೨೦-೩೪
ರಶಿಯಾದ ಬಂಡವಲಶಾಹಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು	೩೪-೩೯
ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಪಕ್ಷಗಳೂ	೪೦-೪೩
ಬಾಲೈವಿಕರೂ ಮೆನೈವಿಕರೂ	೪೪-೪೯
ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪೂರ್ವಯೋಗ: ೧೯೦೫	೫೦-೬೮
೧೯೦೫ ಲಾಭ-ನಷ್ಟ	೬೮-೭೯
ಯುದ್ಧ - ಜನತೆ-ಝಾರಶಾಹಿ	೭೯-೯೩
ಫೆಬ್ರವರಿಯ ವಿಪ್ಲವ	೯೩-೧೦೫
ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಘಟಕಗಳು:	೧೦೬-೧೧೫
ಅಂತಃಪ್ರವಾಹಗಳ ಗಮನ-ಪ್ರತಿಗಮನ	೧೧೫-೧೩೨
ಅಕ್ಟೋಬರ ಕ್ರಾಂತಿ	೧೩೨-೧೫೩
ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ವಿಜಯ	೧೫೪-೧೬೭
ಉಳಿದುದು	೧೬೮-೧೬೯

ಮುನ್ನುಡಿ

ರೋಮಾಂಚಕ ಘಟನೆಗಳಿಗಾಗಿ, ಉಸಿರು ತರುಬುವ ಸಂನಿವೇಶಗಳಿಗಾಗಿ, ಇತಿಹಾಸದ ವಿಪ್ಲವಗಳತ್ತ ಕಣ್ಣು ಹೊರಳಿಸುವವರಿಗೆ ಈ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಾಶೆ ಕಾದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ಡೋಣಿಗೆ ಬರುವ ಮರದಿಂದ ಕೀಲುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು ದಡ್ಡತನವೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ರಾಂತಿಗಳು ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಗತಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು. ಅವುಗಳಿಂದ ಪಾಠ ಕಲಿಯುವುದು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಗೂಢ ಮತ್ತು ಅವು ಮುಂದೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ರೀತಿ, ಇವೆರಡರ ಅರಿವಾಗಬಲ್ಲದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನೇನು ನಡೆಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಕೊಡದೆ ಏಕೆ ಹಾಗೆ ನಡೆಯಿತೆಂಬ ವಿವರಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ರಶಿಯಾದ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿದೆ. ಅದುಕಾರಣ ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡತೆಯ ಕಡೆ ಅಷ್ಟು ಲಕ್ಷ್ಯವೀಯದೆ ಸಮಾಜದ ನಡತೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅವಸ್ಥಾಂತರಗಳ ಪ್ರವಾಹದ ಗತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಅದ್ಭುತರಿದ್ದರೂ ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಲಾರರು, ಬದಲಿಗೆ ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರವಾಹವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಮ್ಯವಾದಿಯ ವಿಶ್ವಾಸ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲವೊಂದು ಸಂನಿವೇಶಗಳು, ಅವು ಎಷ್ಟೇ ರೋಮಾಂಚಕವಿರಲಿ, ಕ್ರಾಂತಿಯ ಹಣೆಯ ಒರೆಹವನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಬರೆಯಲಾರವು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಕೊನೆಯ ರುಝನನ್ನು ನೂರಾರು ಗುಂಡುಗಳಿಂದ ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುವುದರ ಬದಲು ನಾಲ್ಕು ಹಾದಿ ಕೂಡಿದಲ್ಲಿ ನಡುಹಗಲಲ್ಲಿ ಶಿರಚ್ಛೇದ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ರಶಿಯನ್ ಸಮಾಜದ ಭವಿತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲಾವಣೆಯೇನೂ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂಥ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವ ಗೋಚರಿಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ನನಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸತ್ತೆಯಿಂದ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಲೌಕಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಸುಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು

ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಕೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸ್ಥಳಾ ಭಾವದಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ವಿವರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪುಸ್ತಕವೊಂದು ' ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿ 'ಯಲ್ಲಿ ೩ ನೆಯ ಕುಡಿಯಾಗಿ ಇದೇ ವರ್ಷ ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿದೆ.

ಪುಸ್ತಕದ ಕರಡು ತಿದ್ದಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಕೆಲವೊಂದು ಅಚ್ಚಿನ ತಪ್ಪುಗಳು ಉಳಿದಿವೆ. ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಯ ತರುವ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನಷ್ಟು ತಿದ್ದಿ ಒಂದು ಒಪ್ಪೋಲೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಮ್ಯವಾದದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಜ್ಞಾನವಾದರೂ ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಅದನ್ನಷ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಓದುಗರು ಇದನ್ನು ಓದಬೇಕೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತು ' ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿ 'ಯ ಸಂಚಾಲಕರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸದಿರಲಾರೆ.

— ಲೇಖಕ

ರಶಿಯಾದ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿ

ಪೂರ್ವರಂಗ

ರಶಿಯಾ ಎಂದೊಡನೆ ಏನೋ ಒಂದು ಅಗಾಧದ, ಮಸುಕು ಮಸುಕಿನ ಕಲ್ಪನೆ ನಮ್ಮ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡುತ್ತದೆ. ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಕೂಡ— ಪೂರ್ವದ ಮಾತಂತೂ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯಿತು—ರಶಿಯಾ ರಹಸ್ಯದ ನಾಡಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು, ಇದೆ. ಈಗ ಅದು ಜಗತ್ತಿನ ಲಕ್ಷ್ಯದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದೆ; ಆದರೆ ಅದರ ಅಂತರಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ದೊರೆತವರು ಕಡಮೆ.

ರಶಿಯಾವನ್ನು ಕೂರಿತು ಜಗತ್ತು ಎಂದೂ ಸರಿಯಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಎಣಿಕೆ ಒಂದೋ ಬಲಕ್ಕೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಎಡಕ್ಕೆ ವೊಂಗಿ ತಪ್ಪುತ್ತಿತ್ತು. ಕಳೆದ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಂತೂ ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪು ರಶಿಯಾದ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಕೆಂದೇ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆತ್ಮವಂಚನೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಬಂಡವಲವಾದಿ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಿಯಾದ ಸಂಘವಾದಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನೂ ಅದರಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಹೊಸ ಸಮಾಜವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಕಂಡು ಸಿಟ್ಟು ಬಿಂಕಿಯಾದವು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅದು ದ್ವೇಷವಲ್ಲ, ಭೀತಿ. ಕಳೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕೊನೆಗೆ ಆಗಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಾತಾಳಕ್ಕೊತ್ತಬೇಕೆಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳು ಕೈಕೊಂಡ ಪ್ರಯತ್ನ ನೆಲಸಮವಾದ ಮೇಲಂತೂ ಅವರ ಕಳವಳಕ್ಕೆ ವಾರವಿಲ್ಲ. ಅವರು ರಶಿಯಾದ ವಿರುದ್ಧ ಕದಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಅಗಳಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡರು, ಅದರ ಕೂಡೆ ಅಸಹಕಾರ

ಮಾಡಿದರು; ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು; ಅದು ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಒಳಜಗಳಗಳಿವೆ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಜನದ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲ, ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುರಿದು ಬೀಳುವ ಹಾಗಿದೆ, ಎಂದು ತಮ್ಮ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಸಂತೈಸಿಕೊಂಡರು.

ಶುದ್ಧ ಆತ್ಮವಂಚನೆ! ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಗೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿದವನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರಿಗೆ ಸಂಧಿ-ಸಂಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗವಂತೂ ತಿಳಿಯಲೇ ಒಲ್ಲದು. ಜಗತ್ತಿನ ವಿರೋಧದೊಡನೆ ಅವರ ನಿಶ್ಚಯ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಲಿಯಿತು, ಹೊರತು ಬಲಗುಂದಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಔಡುಕಚ್ಚಿ ಕಠೋರ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತ ಹೋದರು. ಜಗತ್ತನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸುವುದು ಅವರ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆತ್ಮವಂಚನೆಯೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೇನು? ಇತಿಹಾಸಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದವರಿಗೆ ಆತ್ಮವಂಚನೆಯೊಂದೇ ಅಂತಿಮ ಆಧಾರ. ಇದು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಆಧಾರವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅರಿತು ನಂಬಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಮೂಲ ಮಂತ್ರ.

ರಶಿಯಾ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ಸಾವ್ಯವಾದಿಗಳ ಇತಿಹಾಸ ತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯ ಸರಿಯಾದದ್ದೆಂದು, ವರ್ಗರಹಿತ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಬರಿ ಗೊಂದಲಗಾರರಲ್ಲ, ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗೆ ಸಮರ್ಥರೆಂದು, ಅದು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದೆ. ವರ್ಗರಹಿತ ಸಮಾಜವು ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಲಾರದೆಂದು ಬರಿ ಭ್ರಾಂತಿಯೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಜಗತ್ತು ಇದನ್ನು ನಂಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಹೇಳಿದಾಗ ಅದು ಗೊಡ್ಡು ತತ್ವಜ್ಞಾನವೆಂದು ಭಾವಿಸಿತ್ತು. ಲೆನಿನ್ ಕಾರ್ಯತಃ ಮಾಡಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದಾಗ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತು. ಹಿಟ್ಲರನ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕೂಡ ಈ ಆತ್ಮವಂಚನೆಯ ರೋಗ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಿದ್ದ

ಬಾಯಿಗಳು ಈಗ ಹೊಗಳುತ್ತಿವೆ. ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಣಕಿದವರು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ರಶಿಯಾ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಿಂದುಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರ. ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನೆಲೆವೀಡು. ಇನ್ನೂ ಹಳೆಯ ರೂಢಿಗಳು, ಹಳೆಯ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು ಅದು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ರಶಿಯಾವನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕೇವಲ ಅದರ ಶಕ್ತಿಗಾಗಿ, ನಿಷ್ಠೆಗಾಗಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ. ಇದೆಲ್ಲ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕೈವಾಡ.

ಆ ಕ್ರಾಂತಿ ಏಕಾಯಿತು ? ಹೇಗಾಯಿತು ?

* * * * *

ರಶಿಯಾದ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಅದರ ಭೂಗೋಲ, ಜನ, ಇತಿಹಾಸ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮೇಲು.

ನೆಲ-ಜಲ

ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮೊದಲು ಮನಸಿಗೆ ತಟ್ಟುವುದು ಅದರ ರಾವಣಾಕೃತಿ. ನಮ್ಮ ಗೋಲದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಆರನೆಯ ಅಂಶ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ಅದರ ಮೂಡಲ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸೂರ್ಯ ಪಡುವಲ ಅಂಚಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಹತ್ತು-ಹನ್ನೊಂದು ತಾಸು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ತಲೆ ಮಧ್ಯ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ, ಹೃದಯ ಯುರೋಪು-ಏಶಿಯಾ ಕೂಡುವೆಡೆ, ಪಾದ ಪೂರ್ವ ಏಶಿಯಾದಲ್ಲಿ—ಜಪಾನಿನ ಎದೆಯ ನೇರಕ್ಕೆ. ರಶಿಯನ್ ಜನಾಂಗದ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿಯೂ ಏಶಿಯಾದ ರಹಸ್ಯವಾದ, ಯುರೋಪಿನ ಲೌಕಿಕವಾದ ಬೆರೆತಿವೆ.

ಈಗಿನ ಯುದ್ಧದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಕೂಡೆ (ಕೊರಿಯಾ, ಮಂಗೋಲಿಯಾ, ಮಂಚೂರಿಯಾಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು) ಸಾಮಾನ್ಯ ಗಡಿಗಳಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಮಧ್ಯಯುರೋಪದ ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ರಶಿಯಾವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ

ಸೀಮೆಗಳಿಲ್ಲ. ಎತ್ತರವಾದ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಅದರ ಪಶ್ಚಿಮ ಮೇರೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಯೂರೋಪ್ಯ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಅದರ ದಕ್ಷಿಣ ಮೇರೆಯಾದ ಕಾಕಸಸ್ ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಯೊಂದು ಹೊರತು ಉಳಿದ ದೆಲ್ಲ ಸಮಭೂಮಿ ಎಂದು ಬಿಡಬಹುದು. ಅದರ ಉತ್ತರ ಭಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಏರು—ಪೀಠಭೂಮಿ; ದಕ್ಷಿಣದ್ದು ತಗ್ಗು—ಬಯಲು.

ಉತ್ತರದ ಪೀಠಭೂಮಿಯ ಬಹುಭಾಗ ಈಗಲೂ ದಟ್ಟವಿ. ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದು ಕೆಲವೇ ಜಾತಿಯ ಮರಗಿಡ. ಎತ್ತಕಡೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಅವೇ ಮರಮಟ್ಟು ಎದುರಾಗುವವು. ದಾರಿತಪ್ಪದವರಿಗೆ ದಾರಿ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲಿ. ೧೮೧೨ರಲ್ಲಿ ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಕೈಕೊಂಡ ದುರ್ದೈವಿ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಈ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಕಾಡುಗಳ ಮಾರ್ಗವಾಗಿಯೆ ನಡೆಯಿತು.

ಈ ಅಡವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಫಿನ್ನಿಶ್ ಸಂತತಿಯ ಜನ ವಸತಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಏಶಿಯಾದ ಚರ ಜನಾಂಗಗಳು ರಶಿಯಾದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ ರಶಿಯನ್ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಇಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವೆರಡು ಜನಾಂಗಗಳ ಸಂಕರದಿಂದ ಈಗಿನ 'ಬೃಹತ್-ರಶಿಯನ್' (Great-Russian) ಜನತೆಯ ನಿರ್ಮಾಣನಾಯಿ ತೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಅಭಿಮತ.

ಅರಣ್ಯಮಯ ಪೀಠಭೂಮಿಯಿಂದೀಚೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲ ಬಯಲು. ಇದು 'ಯುರೋಪಿನ ಕಣಜ' ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಯುಕ್ರೇನ್ ಅಥವಾ ಸೀಮಾಪ್ರಾಂತ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಕಾಳುಕಡಿ ಇಡಿಯ ದೇಶದ ಅನ್ನ. ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನ ಈ 'ಸ್ಟೆಪ್ಪೆ' ಬಯಲಿಗಾಗಿ ಜರ್ಮನಿಯ ನಾಲಗೆ ಯಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದ ನೀರು ಇಳಿಯುತ್ತಿದೆ.

ರಶಿಯನ್ ಇತಿಹಾಸ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲಿ. ಮುಂದೆ ಅದು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ವಸವಾಸ ಮಾಡಿ ಮಾಸ್ಕೊ-ವೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ನಗರಗಳನ್ನು ಒಲಿದದ್ದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಯುಕ್ರೇನಿನ ಕೀವ್ ನಗರಕ್ಕೇ ರಶಿಯಾ ರಾಜ್ಯದ ಆದಿಮ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಗೌರವ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಮರಗಳೇ ವಿರಳವಾದ ಈ ಬಯಲಿನ ಎರಡಾಳುದ್ದದ ಗಲಗು ಹುಲ್ಲಿನ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಟಾರ್ಟರ್ ದಾಳಿಗಾರ ರೊಡನೆ ಪ್ರಾಚೀನ ರಶಿಯನರು ಕಾಳಗದ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾ ಲೆಗಳೆಷ್ಟನ್ನೋ

ಆಡಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿನ 'ನದೀ-ಜಪಮಾಲಾ-ಧೃತಪ್ರಾಂತರ' ಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಕಥೆಗಳ ಜನಪದ ಗೀತಗಳೆಷ್ಟನ್ನೋ ಹಾಡಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿನ ಮರೆಯಿಲ್ಲದ ತಿಳಿಬಾನಿನ ಆಡಯಲ್ಲಿ ರಶಿಯನರ ಸ್ವಭಾವದ ಮೇಲೆ ವಿಶಾಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಮುದ್ರೆಯೊತ್ತಿತು. ಇಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲಿನ ಡಾನ್ ಕಾಸಕ್ ವೀರರ ಕಟ್ಟಾಳುತನಕ್ಕೆ ಸರಿಯೆನಿಸುವ ಕಲಿತನ ಬೇರೆ ಕಡೆ ದೊರೆಯುವುದು ಕಠಿಣ.

ಯೌರೋಪ್ಯ ರಶಿಯಾವನ್ನು ಏಶಿಯಾದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಉರಲ ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿ ಅಷ್ಟು ಉನ್ನತವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆರುವುದು ನಿರ್ಜನ ವೆನಿಸಬಹುದಾದ ರಶಿಯನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ. ಇದನ್ನು ಸೈಬೀರಿಯಾ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಇದರ ಉತ್ತರದ ಅಂಚೆಲ್ಲ 'ತುಂದ್ರಾ' ಎಂಬ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ ಬಯಲು. ನಡುವೆ ಟಯಾಗಾ-ಗೊಂಡಾರಣ್ಯಗಳು. ಅದಕ್ಕೂ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಫಲವತ್ತಾದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು. ಸೈಬೀರಿಯಾದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುವಾರು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಮೈಲಿನಷ್ಟು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಆಲ್ಪಾಯ್, ಯಾಬ್ಲನಾಯ್ ಮೊದಲಾದ ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಗಳು ಹೆಣೆದಿವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಉತ್ತರ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಆಲಾಸ್ಕಾದ ಕಡೆ ತುಟಿಚಾಚಿದ ಬೇರಿಂಗ್ ಭೂಶಿರ, ಕಮಚಟ್ಟಾ ದ್ವೀಪ-ಕಲ್ಪ ಹಾಗೂ ಜಪಾನಿ ದ್ವೀಪಗಳ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಸಾಗರ ತೀರದ ವ್ಲಾಡಿವಾಸ್ವಾಕ್ ಪ್ರಾಂತ.

ಸೈಬೀರಿಯಾದ ಕತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೌತುಕದ್ದು. ಜೀತದ ದುಡಿಮೆ, ಒತ್ತಾಯದ ಸೈನಿಕ ಸೇವೆಗಳಿಂದ ನುಣಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗಳೇ, ಒಕ್ಕಲು ಕಿತ್ತು ದೂರದೂರದ ಸೈಬೀರಿಯಾದ ಪ್ರಾಂತಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದು ದೇಶದ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ. ಆದರೆ ಆ ದೂರದ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಹಿಡಿ ಅಷ್ಟು ದೃಢವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ನಿರ್ಜನ ಸೈಬೀರಿಯಾದಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾದ ಉದ್ಧಾಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಬೆಳೆಯಿತು. ಸರಕಾರವೂ ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮುಳ್ಳಾದ ಕ್ರಾಂತಿ ಕಾರರನ್ನೂ ಪಾತಕಿಗಳನ್ನೂ ಅತ್ತ ಸಾಗಿಸಿ ಸೈಬೀರಿಯಾವನ್ನು ಒಂದು ಎರಾಟ್ ಕಾರಾಗೃಹವನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿತು. ಲೆನಿನ್, ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿ, ಸ್ವಾಲಿನ್ ಮೊದಲಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರೆಲ್ಲ ಅಷ್ಟಷ್ಟು ವರ್ಷ ಈ ಕುಮಾರಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಬಂದವರೆ.

ಮಧ್ಯ ಏಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ತುರ್ಕಿಸ್ತಾನದ ಒಂದು ಭಾಗವೂ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ಇದು ಚೀನಿ ತುರ್ಕಿಸ್ತಾನದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ, ಆಫಘಾನಿಸ್ತಾನ-ಇರಾಣಗಳ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಸೈಬೀರಿಯಾಕ್ಕೂ ನಡುವಣ ಅರ್ಧ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ಮಕ್, ಕರ್‌ಗಿರ್ಝ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಚರ ಜನಾಂಗಗಳು ವಾಸಿಸುವವು. ತುರ್ಕಿಸ್ತಾನವಾದರೂ ಸೈರ್ ಮತ್ತು ಆಮು ನದಿಗಳು ಇದ್ದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಮರುಭೂಮಿಯೇ ಸರಿ. ಈ ನದಿಗಳ ಜಲದಾನದಿಂದ ಬೊಕಾರಾ, ಸಮರಕಂದ, ಮರ್ವ ನಗರಗಳ ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆಗಳ ಪೋಷಣೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಇನ್ನು ಕ್ಯಾಸ್ಪಿಯನ್ ಸರೋವರ-ಸಮುದ್ರ ಹಾಗೂ ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಕಾಕಸಸ್ ಪರ್ವತಗಳ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಜಾರ್ಜಿಯನ್ ರಾಜ್ಯ ಕೂಡ ರಶಿಯಾದ್ದೇ. ಇದು ನಿರ್ಭಯ, ನಿಷ್ಕರ ರಶಿಯನ್ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ ಜೋಸೆಫ್ ಸ್ಟಾಲಿನನ ಹುಟ್ಟುನಾಡು.

ರಶಿಯಾದ ನದಿಗಳು ಉದ್ದುದ್ದ, ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಬಹುಮುಖ, ಅವು ನಾಗರಿಕತೆಯ ತವರು; ಪ್ರಯಾಣದ ಪೂರೈಕೆಯ ದಾರಿ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ನದೀ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ನದೀ ಮಾರ್ಗಗಳ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಅವನ್ನು ಅಂಕೆಯೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಅನುಕೂಲವೇ ಮಾಸ್ಕೋ ನಗರಕ್ಕೆ ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು.

ಯುರೋಪಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಿರಿಯ ನೀಪರ್, ಡಾನ್ ಮತ್ತು ವೋಲ್ಗಾ ನದಿಗಳು ಮಧ್ಯರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರ ಹಾಗೂ ಕ್ಯಾಸ್ಪಿಯನ್ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವವು. ದಕ್ಷಿಣ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಕಾಳುಕಡಿಯೆಲ್ಲ ಇವುಗಳ ಪುಣ್ಯ. ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನೀಮನ್ ಮತ್ತು ವಿಸ್ಕೂಲಾ ಬಾಲ್ವಿಕ್ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೂ, ಡ್ವೀನಾ, ಪೆಕೋರಾಗಳು ಧ್ರುವ ಸಾಗರಕ್ಕೂ ಹರಿದು ರಶಿಯನ್ ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಸ್ತನ್ಯಪಾನ ಮಾಡಿಸಿವೆ.

ಸೈಬೀರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ದೊಡ್ಡವಾದ ಓಬ್, ಯೆನಿಸಿ, ಲೇನಾ ಗಳು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಧ್ರುವಸಾಗರವನ್ನು ಸೇರುವವು. ಈ ನದಿಗಳ

ತೀರಗಳಲ್ಲಷ್ಟೆ ಮಾನವ ವಸತಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು ಅಲ್ಲಿ. ದೂರಪ್ರಾಚ್ಯದ ವ್ಲಾಡಿವಾಸ್ವಾಕ್ ಕೂಡ ಆಮೂರ್ ನದಿಯ ಬಯಲು.

ವಾಯುಗುಣ

ರಶಿಯಾದ ವಾಯುಗುಣ ಬಹಳ ಗಡುಸು. ಅಲ್ಲಿ ಚಳಿ ಹೆಚ್ಚು. ಚಳಿ ಗಾಲ ದೀರ್ಘ. ಆಗ ನೆಲವೆಲ್ಲ ಹಿಮದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೊಳೆ-ಹಳ್ಳ, ಬಯಲು-ದಿನ್ನೆ ಎಲ್ಲ ಒಂದು. ನೀರು ಕಲ್ಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ ಹುಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ, ಗಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಮಂಜು ಕುಳಿತು ಬೆಳ್ಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ನೆಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಆಕಾಶದ ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಧವಳಚ್ಚವಿ. ಹಿಮದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಕಡೆಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಸೊಗಸಿನ ದಾರಿ. ನೀರಿನ ಮೇಲೆಯೂ ನಡೆಯಬಹುದು. ಆಗ ಕೃಷಿಕರ್ಮ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ ಉರಿ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಮನೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಅತಿ ಉಷ್ಣವಾಗಿ ಕಾಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಉಗಿ ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಮ್ಮಡಿ ಬಾಗಿಲುಗಳಿರುವುವು !

ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ವಸಂತಕಾಲ ಬಂದೊದಗುತ್ತದೆ. ಹಿಮ ಕರಗಿ, ಮಂಜು ಹರಿದು, ಗಡ್ಡೆಗಟ್ಟಿದ ಹೊಳೆ ಸಮುದ್ರಗಳು ಚಲಿಸತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಆಗ ಹೊರಗೆ ಹೊರಡುವುದು ನಿಸಿದ್ಧ ಮತ್ತು ಅಪಾಯಕರವೂ ಹೌದು. ಆಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಗಿಡಗಂಟಿಗೆ ಹೂವಿನ ತುರಾಯಿ. ಸಕಲ ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಸಂಚಾರವಾದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಈಸ್ಪರ್ ಹಬ್ಬ ಬರುತ್ತದೆ. . . . ಆದರೆ ವಸಂತದ ದಿನಗಳಿವು ಬಹಳಿಲ್ಲ. ಬೇಗನೆ ನಿಸ್ಸಾರ ಗ್ರೀಷ್ಮ ಕಾಲಿಡುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಆರಂಭ—ಗುಡುಗು-ಸಿಡಿಲು-ಗಾಳಿ-ಮಿಂಚು.

ಪ್ರಥಮ ಶರತ್ಕಾಲ ಒಳ್ಳೆ ಸೊಗಸು. ಗುಡುಗು-ಸಿಡಿಲು-ಸುಂಟರ ಗಾಳಿಗಳಿಂದ ಬುಡಮುಟ್ಟು ಕಂಪಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ಮರಳಿ ಸಾವರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುವುದು. ಮತ್ತೆ ಬರಬರುತ್ತ ಚಳಿಮಳೆಯ ದುರ್ದಿನಗಳು ತೊಡಗುವವು. ಮಾರ್ಗಗಳು ಕಡಿಹೋಗಿ, ಕಾಲು ಹೂತುಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಸರು ಕೂಡುವುದು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹಿಮರಾಜನ ಗೆಲವಿನ ಅರಸುತನ ಆರಂಭಿಸುವ ವರೆಗೆ ಇದೇ ಹಾಡು.

ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್ತಿ

ತಮ್ಮ ' ದ್ರವ್ಯ ಭಂಡಾರ ಅಕ್ಷಯ ' ಎಂದು ರಶಿಯನರು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಅಭಿಮಾನ ಅಕಾರಣವಲ್ಲ. ಭೂದೇವತೆ ಆಷ್ಟು ಜಿಡು ಗೈಯಿಂದ ಬೇರಾವ ದೇಶಕ್ಕೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರಲಾರಳು. ಇತ್ತೀಚೆಗಿನ ವರೆಗೆ ರಶಿಯನರ ಕೈಲಿ ಈ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್ತಿ ತುಂಬ ದುರ್ಲಭ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು ಎಂಬ ಮಾತು ಬೇರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಾಂಟಿನೋಪಲ್ ನಗರಕ್ಕೆ ರಶಿಯಾದ ಪೂರೈಕೆಯ ಹಂಗು ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ರಶಿಯನ್ ವರ್ತಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸವಲತ್ತು ದೊರೆತಿದ್ದವು. ಕಾನ್‌ಸ್ಟಾಂಟಿನೋಪಲಿಗೆ ರಶಿಯಾದ ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತು—ಉಣ್ಣೆ, ಜೇಸು, ಮಯಣ— ಮತ್ತು ಗುಲಾಮರು ಪೂರೈಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ನವೊಗರೊಡ್ ಮಹಾನಗರ ಕೂಡಿಟ್ಟಿದ್ದ ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಜರ್ಮನಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊಸೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ರಶಿಯಾದ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳು ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದ್ದವು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡು ' ರಶಿಯಾ ಕಂಪನಿ ' ಎಂಬೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ತೆರೆದು ಉತ್ತರ ರಶಿಯಾದ ಆಡವಿಗಳ 'ಫ್ಲಾಕ್ಸ್' ಮರಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವುಗಳ ನಾರಿನಿಂದಾಗುವ ಹಗ್ಗ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಹಡಗು ಪಡೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಜರ್ಮನಿಗೆ ' ರೈ ' ಧಾನ್ಯದ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಗೋದಿಯ ಆಸೆಯಿತ್ತು. ' ಲಂಡನ್ ಟೈಮ್ಸ್ ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸುದ್ದಿಗಾರನೊಬ್ಬ ಒಮ್ಮೆ ಬರೆದಿದ್ದನಂತೆ—' ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಗೂ ರಶಿಯಾದ ಶಿಶುಮರಣದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೂ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವುಂಟು ' ಎಂದು !

ಅನಾದಿ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಗೇ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗಲೂ ಯುಕ್ರೇನಿನ ಗೋದಿ ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಮನಮುಟ್ಟುವಂಥದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆ ಗೋದಿಯಾದರೂ ಬೇರೆ ಎಷ್ಟೋ ಪೈರು ಬರುತ್ತದೆ.

ಸೈಬೀರಿಯಾದ ಸೈಪ್ಪೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಉತ್ಪನ್ನ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಈ ಅನಂತ ಬಯಲಿನ ಕೃಷಿ ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಾವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅದು ಲಾಭಕರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಧ್ಯ ಏಶಿಯಾದ ಹತ್ತಿಯ

ಪೈರೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಕ್ರೀಮಿಯಾದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಕಸಸ್‌ದಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮ ದ್ರಾಕ್ಷಾರಸ ಮಧ್ಯಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗುವವು. ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತುರ್ಕ ಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ತಂಬಾಕು ಬೇರೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ತುರ್ಕಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಕ್ಕಿಯ ಹುಟ್ಟೂ ಇದೆ.

ಸಸ್ಯಸಂಪತ್ತು ಹೀಗಾದರೆ ಖನಿಜದ್ವೇನು ಕಡಮೆಯಿಲ್ಲ. ಕಾಕಸಸ್ ಎಣ್ಣೆಯ ಗಣಿಗಳು ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ? ಉರಲ ಪರ್ವತವೆಂದರೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗುಡ್ಡವಿದ್ದಂತಿದೆ. ಉರಲ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ತೆಗೆಯುವುದು ವಿಕಾಸವಾಗಿ 'ಎರಡನೆಯ ಬಾಕು' ನೊಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಧ್ರುವಸಾಗರ ತೀರದ ಪೆಕೋರಾ ಎಂಬಲ್ಲಿಯೂ ಪೆಟ್ರೋಲು ಅಗೆಯುವ ಕಾರಖಾನೆ ನಡೆದಿದೆ. ಪರವೋನ್ನತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ದಕ್ಷಿಣದ ಡಾನ್ ಬಯಲ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣವೇ ಮೂಲಾಧಾರ. ಡಾನ್ ಹೊರತಾಗಿ, ಉರಲ, ಮಧ್ಯ ಏಶಿಯಾ, ಆಲ್ಪಾಯ್, ಲೇನಾ ತೀರ, ಮತ್ತಿನೆಷ್ವೋ ಕಡೆ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ವಿಪುಲವಾಗಿ ದೊರಕುವುದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಹೊಸ ಹೊಸ 'ಇದ್ದಿಲು ಹೊಲ' ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿವೆಯಂತೆ. ತಾಮ್ರ, ಸೀಸ, ನಿಕೆಲ್, ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಮ್, ತವರಗಳೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ. ಮೆಂಗನೀಸಿಗಂತೂ ರಶಿಯಾ ತವರುಮನೆ.

ವಿನಾನು ಹಿಡಿಯುವುದೂ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕೆ. ಸೈಬೀರಿಯಾದ ನದೀ ಸಮುದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಗಾಧ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತರತರದ ವಿನಾನುಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ.

ಜನ

ರಶಿಯಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೧೬,೫೮,೪೨,೧೦೦ (೧೯೪೧ರ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ). ಇದು ಪ್ರಪಂಚದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಪಾಲು. ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿದ ಇತರ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕ ಜನಾಂಗಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ಶುದ್ಧ ರಶಿಯನ್ ಜನಾಂಗವೊಂದೇ ಬೇರಾವ ಯೂರೋಪ್ಯ ಜನಾಂಗಕ್ಕಿಂತ ಹಿರಿಯದು.

ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕ ರಶಿಯನ್ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಕವಲು ಗಳು: ಬೃಹತ್-ರಶಿಯನರು (Great Russians), ಚಿಕ್ಕ ರಶಿಯನರು ಅಥವಾ ಯುಕ್ರೇನಿಯನರು (Little Russians or Ukranians) ಮತ್ತು ಬೈಲೋ-ರಶಿಯನರು ಇಲ್ಲವೆ ಬಿಳಿ ರಶಿಯನರು (Byelo-Russians or White Russians); ಅಲ್ಲದೆ ಇವರಂತೆಯೇ ಸ್ಲಾವ್ ಭಾಷಾ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಮಾತಾಡುವ ಪೋಲರು. ಇವರೆಲ್ಲರು ಕೂಡಿ ಒಂಬತ್ತೂವರೆ ಕೋಟಿಯಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್-ರಶಿಯನರೇ ಐದೂವರೆ ಕೋಟಿ ಮಂದಿ.

ರಶಿಯನರ ಇತಿಹಾಸವೆಲ್ಲ ಬಡಿದಾಟದ ಕರುಣ ಕಥೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿರುದ್ಧ, ಪಿಡುಗುಗಳ ವಿರುದ್ಧ, ಬರಗಾಲಗಳ ವಿರುದ್ಧ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಹವೆಯ ವಿರುದ್ಧ; ಮಧ್ಯ ಏಶಿಯಾದ ಟಾರ್ಟರ್ ಬರ್ಬರರ ವಿರುದ್ಧ, ಪಶ್ಚಿಮದ 'ನಾಗರಿಕ' ಪೋಲರ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಿಯನರ ವಿರುದ್ಧ; ಕೊನೆಗೆ ಈಗ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಭಾವದ ವಿರುದ್ಧ; ಹೀಗೆ ಹೋರಾಟಗಳಿಂದ ಅದು ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ಹೋಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಲೆಯೋ ಏನೋ, ರಶಿಯನರ ಮೈಕಟ್ಟು ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿ — ತಾಳಬಲ್ಲವನ, ಬಲವುಳ್ಳವನ ಬಾಳಿಕೆ ಅದು. ಪ್ರಾಯೇಣ ಯುಕ್ರೇನಿಯನನಿಗಿಂತ ರಶಿಯನನ ನಿಲುವಿಕೆ ಎತ್ತರ; ಮೈ ಸ್ಥೂಲ, ಬಲಿಷ್ಠ. ಅವನ ತಾಳ್ಮೆಯಂತೂ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದು. ಈ ಸಹನಶೀಲತೆ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಎರಡೂ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಅವನು ಸಹಿಸಲಾರದ ನೋವಿಲ್ಲ, ತಾಳಲಾರದ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಎಂಥ ಗಾಯವಾದರೂ ಅವನ ಮೈಲಿ ಬಲು ಬೇಗ ಮಾಯುತ್ತದಂತೆ.

ರಶಿಯನನ ಸ್ವಭಾವದ ಹೆಗ್ಗುರುತು ಅವನ ಸ್ನೇಹಲ ನಡವಳಿಕೆ. ಅಪರಿಚಿತರೊಡನೆಯೂ ಸರಳವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವನಿಗೆ ಭಾಷೆಯ ಭೇದ ಕೂಡ ತೊಡರುವುದಿಲ್ಲ. ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷ ಬೆರೆತು ಅವರ ಒಳಹೊರಗು ಕಂಡವರು ಅವರನ್ನು ಹುಟ್ಟು-ಸಂಚಾರಿಗಳೆನ್ನುವುದುಂಟು. ಅವರ ಸೇರುವೆಯ ನಡತೆ ಈ ಸಂಚಾರದ ಪ್ರಭಾವವಂತೆ. ತಮ್ಮ ನಿಸ್ಸಂಕೋಚ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಅವರು ಪರಕೀಯರ ಮಮತೆಯನ್ನು ಬಲು ಬೇಗನೆ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. 'ರಶಿಯಾದ ಗಡಿ ದಾಟಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ನಮ್ಮೊಳಗಿಂದ ಏನೋ ಕಳೆದುಕೊಂಡ

ಹಾಗೆ ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ? ' ಎಂದು ಹೆರಾಲ್ಡ್ ವಿಲಿಯಮ್ಸ್ ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖಕ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ಜನರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬಂಧುತ್ವದಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಸುತ್ತಲೂ ಉಸಿ ರಾಡುವ ಜಾಗೆ ಬೇಕು. ಒತ್ತಾಯ, ಒತ್ತಾಟ ಇವೆರಡೂ ಅವರಿಗೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇತಿಹಾಸ ಕೊಟ್ಟ ಹೋರಾಟದ ದಾನವನ್ನು ಅವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಒದಲಿಗೆ, ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಹೋರಾಟದಿಂದ ನುಣಚಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಬಡಿದಾಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದಾದರೆ ಮತ್ತದರಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಮೋರೆಯಿಲ್ಲ. ಪಾಶವ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಕಾದುವುದೇ ಸರಿ. ' ರಶಿಯನ್ ಕರಡಿ 'ಯೆಂಬ ಅಡ್ಡಹೆಸರು ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದು.

ನುಣಚಿಕೆಯ ನೀತಿ ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವುದು. ' ಇದೆ ', ' ಇದ್ದಾನೆ ' ಎಂಬ ಪೂರಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಲೋಪವಾಗುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದಂತೆ ಎನ್ನಬಹುದು ಬೇಕಾದರೆ. ' ಅವನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ', ' ಆಕೆಗೆ ಅದರಲ್ಲೇ ಆಸೆ ' ಎಂದ ಹಾಗೆ. ' ಆ ಮನುಷ್ಯ ಒಳ್ಳೆಯವನಂತೆ ' ಎಂದೂ ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ರಶಿಯನ್ ನುಡಿದರೆ ಅವನ ಸ್ವಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬೇರೆಯೇ ಉಂಟೆಂದು ಬಗೆದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ವ್ಯರ್ಥವಾದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡದಂತೆ ' ಚಂದವಲ್ಲದ ಹುಡುಗಿ ' ಎಂದಾರೇ ಹೊರತು ' ಕುರೂಪಿ 'ಯೆಂದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಗೆ ಕೈಹಾಕಲೊಲ್ಲರು ಅವರು. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರದ ಯುದ್ಧಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಓದಿರಿ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ರಶಿಯನರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಇಂದಿಗೂ ಒಕ್ಕಲಿಗರು. ತಮ್ಮ ವರ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಬಹಳವಾಗಿದ್ದರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಕುಹಕ, ಜರ್ಮನರ ದುರಹಂಕಾರ, ಇವೆರಡೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಪಾರೇಸ್ ಅನ್ನುವಂತೆ ' ಜರ್ಮನ್ ಒಬ್ಬ ಕುಡಿದರೆ ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚುತ್ತಾನೆ, ರಶಿಯನ್ ತಾನು ಶುದ್ಧ ಪಾಪಿಯೆಂದು ಮರುಗುತ್ತಾನೆ. ' ರಶಿಯನ್ ಮಂದಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಜ್ಜನರು, ಮಾನುಷರು. ಆದರೆ ಕ್ಷಣಿಕ ಅವೇಗಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದಾಗ ಪಾಶವ ಪ್ರತೀಕಾರ ಬುದ್ಧಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗು

ವುದುಂಟು. ಪರಂತು, ಶತಮಾನಗಳ ಯಾತನೆ ಅವರನ್ನು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಇಂಥ ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು.

ರಶಿಯನರಲ್ಲದೆ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಬೇರೆ ಜನಾಂಗಗಳಿವೆ. ಅವರ ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ. ಕಳೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಪೋಲಂಡ್ ಮತ್ತು ಫಿನ್‌ಲಂಡ್ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದವು. ವರ್ಸಾಯ್ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಇಸ್ಟೋನಿಯಾ ಲಾಟ್ವಿಯಾಗಳ ಮೇಲೂ ರಶಿಯಾದ ಒಡೆತನವಿತ್ತು. ಅವುಗಳ ಜನತೆ ಜರ್ಮನ್ ಮೂಲದವಾಗಿದ್ದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆಂತ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದವು.

ಯೌರೋಪ್ಯ ರಶಿಯಾದ ಅಲ್ಪಂಖ್ಯಾಕರಲ್ಲಿ ಯಹೂದ್ಯರು ಪ್ರಮುಖರು. ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪೋಲಂಡನ್ನು ರಶಿಯಾ ಮತ್ತು ಜರ್ಮನಿ ಗೆದ್ದು ಪಾಲುವಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಯಹೂದ್ಯರು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡವರು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಯಹೂದ್ಯ ಯಜ್ಞ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಈಗ ಈ ದುರ್ದೈವಿ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ರಶಿಯಾವೊಂದೇ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ. ಝಾರರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಒಂಧನಗಳಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಅವರು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು. ಲಂಚದಿಂದಾದರೂ ತಮ್ಮ ಬೇಳೆ ಬೇಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಐಶಿಯಾದ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕಾಕಸಸದ ಗತವೈಭವಿ ಭೀಮ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಜಾರ್ಜಿಯನರು, ಜಗಳಗಂಟತನದಿಂದ ಶಾಂತ ವರ್ತಕವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಟಾರ್ಟರರು, ಅನೇಕ ಕಷ್ಟನಿಷ್ಠರಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವ ಆರ್ಮೇನಿಯನರು, ದೂರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಂತನಾಗರದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮತನವೇ ಇಲ್ಲದ ಬುರ್ಖಾಟರು, ಚೀನಗಡಿಯ ರಹಸ್ಯವಾದಿ ಬೌದ್ಧರು, ಕಾಲ್ಮಕರು, ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆ, ನೂರಾರು ಮತ, ನೂರಾರು ಜನಾಂಗ, ಎಲ್ಲ ಅಂತಸ್ತುಗಳ ನಾಗರಿಕತೆ, ಈ ನಡುವೆ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಕಾರರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ರಂಗ ನೇರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸ

ರಶಿಯಾ ಅಥವಾ ರೂಸ್ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸುಮಾರಿಗೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ತಲೆಹಾಕಿತು. ರೂರಿಕ್ ಎಂಬ ಅರ್ಧ ಪುರಾಣ

ಪುರುಷ ಸ್ವಾಂಧಿನೀವಿಯಾದಿಂದ ಬಂದು ಯುಕ್ರೇನದ ಸ್ಲಾವ್ ಜನರ ಸಡುವೆ ರಾಜ್ಯಕಟ್ಟಿದನು. ಅವನು ಯುರೋಪಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವೈಕಿಂಗ್ (ಕಡಲ ರಾಜ) ಪಂಗಡದವ. ಅವನ ವಂಶಜರು ಕೀವ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತ ಬಂದರು.

ಕೀವ್ ನಗರದ ಮೇಲೆ ರಶಿಯನರ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವ ಬಹಳವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ದುರ್ದೈವಿ ರಾಜಧಾನಿಯೆನಬೇಕು. ರಾಜವಂಶಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಆಳುವ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯ ಏಶಿಯಾದಿಂದ ಟಾರ್ಟರ್ ಅಥವಾ ಮಂಗೋಲ ಜನಾಂಗದವರು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ರಶಿಯಾವನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಹಾವಳಿಯೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನೆ ದುರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಕೀವ್ ರಾಜರ ನೆತ್ತರು ನೀರಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೂ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೀವ್ ರಾಜಪುತ್ರರು ಹೋರಾಡಿ ಸೋತು ರಾಜ್ಯತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಉತ್ತರದ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಕೀವ್ ನಗರ ಧ್ವಂಸವಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದ ವರೆಗೆ ರಶಿಯಾದ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಟಾರ್ಟರ್ ನೊಗ ಹೇರಿತ್ತು.

ಕೀವ್ ಮನೆತನ ಮುರಿದು ಹಲವು ಬಣವಾಯಿತು. ಅವು ಒಂದೊಂದು ಒಂದೊಂದು ದಿಕ್ಕು ಹಿಡಿದು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದವು. ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಲವರು ಟಾರ್ಟರರ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಹೊಲವುನೆ ತೊರೆದು ಕಾಡುಪಾಲಾದರು. ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳೊಡನೆ ಬೆರೆತು ಅವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದರು.

ಅಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ರಶಿಯಾ ಮುಂದೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿದ್ದು ಮಾಸ್ಕೋದಲ್ಲಿ. ಕೀವ್‌ದಿಂದ ಹೊರಟಿದ್ದ ರಾಜಪುತ್ರರ ತಂಡವೊಂದು ಅಲ್ಲಿ ತಳವೂರಿ ನುಗ್ಗು ನುರಿಯಾದ ರಶಿಯನ್ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ಕಟ್ಟುವ ಸಾಹಸ ಕೈಕೊಂಡಿತು. ಈ ಸಾಹಸದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಜಯವೂ ಲಭಿಸಿತು.

ಮಾಸ್ಕೋ ನಗರದ ಭೌಗೋಲಿಕ ಸ್ಥಾನದ ಭಾಗ್ಯ, ಟಾರ್ಟರರ ಸಾಶಂಕತೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗದೆ ದೇಶವನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡುವ ಆಟ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಹವೆ ಅಷ್ಟು ಸುಖವಲ್ಲ, ಮಾರ್ಗ ಸುಗಮವಲ್ಲ. ಟಾರ್ಟರರ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಚಾಚಲೊಲ್ಲದಾಗಿತ್ತು.

ಮಾಸೋಕ್ಕೆ ಕೀವ್‌ದ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿತವಾಗಿ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಹಗೆ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿರುವಾಗ ಬರಿಗೈಯ ಕಲಿತನ ವ್ಯರ್ಥವೆಂಬುದು ಅದಕ್ಕೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಶಾಂತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅವಸರದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅಭಿಮಾನ ಭಂಗದ ಒಕ್ಕಣೆಗಳನ್ನೂ ಮನ್ನಿಸಿ, ವೊದಲು ದಾಳಿಗಾರರೊಡನೆ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು.

ಟಾರ್ಟರರ ದರ್ಪಕ್ಕೆ ಈ ತೋರಿಕೆಯ ವಿಸಯ ಆಮೃತಪ್ರಾಯವಾಯಿತು. ಅವರು ಮಾಸೋ ರಾಜಪುತ್ರರಿಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ರಾಜಪುತ್ರರಿಂದ ಕಪ್ಪುಕಾಣಿಕೆ ಕೂಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಔದಾರ್ಯದಿಂದ ಟಾರ್ಟರರು ತಮ್ಮ ಗೋರಿಗೆ ತಾವೇ ಕಲ್ಲು ಕೊಟ್ಟಂತಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ದಾಳಿಗಾರರೊಡನೆ ಶಾಂತಿ ಸೌಹಾರ್ದಗಳಿಸಿ ಮಾಸೋ ರಾಜಪುತ್ರರು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ತೆರವು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಮಾಸೋದ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನದಿಗಳನ್ನೂ ನದೀಮುಖಗಳನ್ನೂ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ಸೊತ್ತು ದುರ್ದಲ ಹಸ್ತಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ಆಪಹರಿಸುತ್ತ ನದಿಗಳಗುಂಟ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪಸರಿಸುತ್ತ ಮುಂದುವರಿಯುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಎತ್ತಣಿಂದಲೂ ಅಡಚಣೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಿ ಅಭ್ಯುದಯಗಳ ದಾರಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಮಾಸೋದತ್ತ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಕರ್ಷಣೆ. ಬೇಕೆಂಬಷ್ಟು ಆಳುಕಾಳು ನೆರೆದವು. ಇತರ ರಾಜಪುತ್ರರೂ ಮುಂದಾಳುಗಳೂ ಮಾಸೋದ ಸೇವೆಗೆ ನಿಂತರು. ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಆಳಿಕೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕಲಹಗಳಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಜೆಗೆ ದೀರ್ಘ ಶಾಂತಿ ದೊರೆಯಿತು.

ಮಾಸೋ ರಾಜಪುತ್ರರು ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಯೊಳಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ದಾಳಿಯ ಭೀತಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಏಕತ್ರಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವಿತ್ತು. ಜನರು ಅದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಎದುರಾಡಲಿಲ್ಲ. ರಶಿಯನರು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಕ್ರಿಸ್ತಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರೂ ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಠಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ರಾಜಮನೆತನದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿರಲಿಲ್ಲ. ಅರಸರು ಮಠಗಳಿಗೆ ಔದಾರ್ಯ ತೋರಿಸುತ್ತಿ

ದ್ದರು. ಮತಗಳು ಜನತೆಯಮೇಲೆ ಅವರ ಅಂಕೆ ಬಲವಾಗಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಪಡೆದು ಬಂದ ಮಾಸ್ಕೋ ಮನೆತನ ಎಲ್ಲ ವಿಧದಿಂದಲೂ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿತ್ತು.

ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಅವರಿಗೆ ಟಾರ್ತರರನ್ನು ಅವಗಡಿಸುವ ಕೆಚ್ಚು ಬಂತು. ಡಾನಿಸ ಡ್ಮಿಟ್ರಿ ಎಂಬವನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ರಾಜಪುತ್ರರ ಕೂಟವೊಂದನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಟಾರ್ತರರಿಗೆ ಸೋಲಿನ ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಟಾರ್ತರರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತೆರಡು ತಲೆಮಾರಿನ ದುಡಿತ ಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೂ ಈ ವಿಜಯದಿಂದ ರಶಿಯನರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ನೆಲೆಯೂರಿತು. ಮೂರನೆಯ ಐವಾನ್ ಟಾರ್ತರ್ ಖಾನರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಈ ಬಾರಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೈಕೈ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ರಶಿಯನರಿಗೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಇನ್ನೂ ಮೈಗೂಡಿರದಿದ್ದರೆ ಟಾರ್ತರರ ಪಾಳಯದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಹುತ್ತು ಮೂಡಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳು ಮುನ್ನುಗ್ಗುವ ಬದಲು ಹಿಂದೆ ಸರಿದವು. ಆದರೆ ಶತಮಾನಗಳ ಪರದಾಸ್ಯ ರಶಿಯಾವನ್ನು ಬಗ್ಗಟ್ಟು ಮಾಡಿತ್ತು. ಟಾರ್ತರರ ಪಕ್ಷ ಮಾತ್ರ ಅಂತಃಕಲಹದಿಂದ ಮುರಿದು ಹರಿಹಂಚಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಈಗ ಬಂದುದು ರಶಿಯಾದ ಪಾಳಿ. ಅದು ಏಶಿಯಾದೊಳಗೆ ಅಷ್ಟಷ್ಟೇ ನುಗ್ಗಿ ಸೈಬೀರಿಯಾ ಮಧ್ಯ ಏಶಿಯಾಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಆದರೆ ರಶಿಯಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಸಂಪಾದನೆಗೆ ಬಹಳ ತುಟ್ಟಿಯ ಬೆಲೆ ತೆರಬೇಕಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಜಾ-ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಲಿ ಕೇಳಿತು. ಸಾಧನೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಥ್ಯವಾಗಿದ್ದ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವ ಸಿದ್ಧಿಯ ಬಳಿಕ ವಿಷವಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಮಾಸ್ಕೋದ ಝಾರರು ತಮ್ಮ ಕಾಲವಿರುದ್ಧ ಏಕಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಗಟಿಕೊಂಡರು. ಜನತೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಿವಿಗೊಡದೆ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುವುದು ತಮ್ಮ ಈಶ್ವರ ದತ್ತ ಹಕ್ಕೆಂದು ಭಾವಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅವರಿಂದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಅವರು ಕ್ರೂರ ಪ್ರತಿಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಟಾರ್ತರ್ ಪರಾಜಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ೧೯೧೭ ರಲ್ಲಿ

ಬಾಲೈವಿಕ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ವರೆಗಿನ ರಶಿಯಾದ ಇತಿಹಾಸ ಮಾಸ್ಕೋ ರೂರರ ಅನಿಯಂತ್ರಿತ, ಮೂರ್ಖ, ಮೂಢ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಪುರಾಣವಾಗಿದೆ.

ಟಾರ್ಟರರಿಗೆ ಕೊನೆಯ ಒದೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೀರ್ತಿ ನಾಲ್ಕನೆ ಐವಾನ್‌ನಿಗೆ ಸಲ್ಲುವುದು. ಇವನಿಗೆ ಭಯಂಕರ ಐವಾನ್ ಎಂಬ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರಿದೆ. ಅವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಭಯಂಕರನೇ ಆಗಿದ್ದ. ರಶಿಯನ್ ಇತಿಹಾಸದ ಸೀಮಾ ಪುರುಷರಲ್ಲೊಬ್ಬನಾದ ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಬಾಹ್ಯಜಗತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧ ಪುನಃ ತೆರೆಯಿತು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಆಗ ಎಲಿಜಬೆತ್ ರಾಣಿಯ ಆಳಿಕೆ. ಭಯಂಕರ ಐವಾನ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಕೂಡೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿದ.

ಐವಾನ್ ಒಳ್ಳೆ ವಿಚಿತ್ರ ಪುರುಷ. ಅವನ ಚಟುವಟಿಕೆ ಅಗಾಧವಾಗಿತ್ತು. ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ರಕ್ಷಕರ ಹೊಂಚು ಸಂಚು ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮನಸು ರೋಸಿಹೋಗಿತ್ತು. ಹದಿಮೂರನೆಯ ವಯಸ್ಸಿಗೇ ಅವರಿಂದ ರಾಜ್ಯಸೂತ್ರವನ್ನು ಕಸಿದು ಕೊಂಡು ಪ್ರಜೆಗಳ ಕ್ಷಮಾಯಾಚನೆ ಮಾಡಿ ಅವರ ಮನವಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆದ. ಪ್ರಥಮ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ ಸಭೆಯೊಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಯುದ್ಧ ಸಂಧಿಗಳಂಥ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಆದರೆ ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ವಿಷ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ತೀರಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಆಸೆ ಮಣ್ಣಾಯಿತು. ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಿ ಮನಸ್ವೀ ರಾಜ್ಯಭಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ. ಅವನ ಚಪಲಕ್ಕನುಸಾರ ಪ್ರಜೆಗಳ ಭಾಗ್ಯ ಬದಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಮಾತೊಂದನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುವ ಆಳಿಕೆಯ ವರ್ಗವೊಂದು ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಐವತ್ತೊಂದು ವರ್ಷಗಳ ಸ್ವೈರ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಕೊನೆಗೆ ಗಜಲಳ ರಲ್ಲಿ ಆತ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ದೇಶವೆಲ್ಲ ಅನಾಯಕ ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಗ ಇನ್ನೊಂದರ ಮೇಲೆ ಎರಿ ಹೋಗಹತ್ತಿತು. ರಶಿಯಾದ ಆಜನ್ಮ ವೈರಿ ಪೋಲರು ಮಾಸ್ಕೋದ ವರೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಕ್ರೆಮ್ಲಿನ್ ಭವನದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕೈಗೊಂಬೆ ರಾಜನನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಹತ್ತಿದ ರಶಿಯನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯು ಅವರನ್ನು

ಹೊರಗಟ್ಟಿತು. ೧೬೧೩ ರಲ್ಲಿ ರಶಿಯನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಮೂರು ದಿನಗಳ ಉಪವಾಸದ ಮೇಲೆ ಮಿಕಾಯಿಲ್ ರಾಮನಾಫ್ ಎಂಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ಝಾರನಾಗಿ ಆರಿಸಿದರು. ಈತನ ವಂಶ ೩೦೪ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಆಳಿ ೧೯೧೭ ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ತುತ್ತಾಯಿತು.

ಈ 'ಕಂಟಕ ಕಾಲ'ದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಘಟನಾತ್ಮಕ ರಾಜಸತ್ತೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುವ ಸಂಭವವಿತ್ತು. ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ದೂರವಾದಾಕ್ಷುಣ ಜಮೀನುದಾರರು ತಮ್ಮ ಮನಬಂದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ರೈತರ ಜೀವನ ಕಷ್ಟಮಯವಾಗಿತ್ತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಕಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದ್ದ ರೈತರ ಜೀತಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಭಯಂಕರ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ರಾಮನಾಫರು ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರು ಜಮೀನುದಾರರ ಕೈಗೊಂಬೆಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಕಾರಣ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸುವ ಬದಲು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟಿತು. ಅವರ ಆಶೋತ್ತರಗಳು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ತುಳಿಸಿಕೊಂಡವು. ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಅಂತಃಕಲಹದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿದ್ದು ಜನರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಕ್ಕಲಿಗರನೇಕರು ಇದೇ ಸಮಯ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ರಶಿಯಾದ ವಿಸ್ತರಣೆ ೧೬೩೪ ರಲ್ಲಿ ಶಾಂತಸಾಗರ ತೀರದ ವರೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು.

ಮೂರನೆಯ ರಾಮನಾಫ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪೀಟರ್—'ಮಹಸೀಯ ನಾದ ಪೀಟರ್'. ಇದೊಂದು ಅತ್ಯದ್ಭುತ ವ್ಯಕ್ತಿ. ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದವನೇ ಈತ. ವರ್ಣಮಾಲೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆಗಳ ವರೆಗೆ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಸೈನ್ಯಶಿಕ್ಷಣದ ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ತರದ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಸಿಡಿಲಿನ ವೇಗದಿಂದ ಪೀಟರ್ ತಂದಿಕ್ಕಿದನು. ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಸೈನಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವೀಡನಿನ ಕೈಲಿದ್ದ ಪೂರ್ವ ಯುರೋಪಿನ ಮುಂದಾಳತ್ವವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡನು. ಸಿರಿವಂತರನ್ನು ಸೈನಿಕ ಸೇವೆಗೆ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದನು. ಉದ್ಯೋಗ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು....ಆರ್ಥಿಕ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮಗಳ ನಡುವೆ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರಶಿಯಾವನ್ನು ಜುಟ್ಟಿನಿಂದೆತ್ತಿ ಪಶ್ಚಿಮಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಮುದ್ರ

ದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದನು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಅಡಿಗಲ್ಲು ಜೀತಗಾರಿಕೆ, ಆಧಾರಸ್ತಂಭ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜಸತ್ತೆ !

ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಲಾಲಸೆಯಿಂದ ಪೀಟರ್ ಮಗಳು ಸೊಸೆಯಂದಿರನ್ನು ಯೂರೋಪ್ಯ ರಾಜಮನೆತನಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವನು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದೊಡನೆ (ಅವನ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಮೊದಲೇ ಸಿನರ್ವಮನಾಗಿದ್ದರಿಂದ) ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಡಿದಾಟವಾಗ ಹತ್ತಿತು. ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕೋಲಾಹಲ. ಅರ್ಧ ಪರಕೀಯ ಝಾರರು ಕೆಲವರು ಅಷ್ಟಷ್ಟು ಕಾಲ ಪರಕೀಯರ ಬಲದಿಂದ ಆಳಿ ಹೋದರು. ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಪಾಡು ನಾಯಿಪಾಡಾಯಿತು.

ಜೀತದಾಳುಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸದಿದ್ದರೂ ಮುಂದೆ ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ರಶಿಯಾದ ಗೌರವ ಉದಯವಾಯಿತು. ಆಕೆಯ ಸೇನಾಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಪೊಟೆಮಕಿನ್, ಸೌವರಾಫರು ತುರ್ಕಿಯ ಒಟ್ಟೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮುರಿದಮೇಲೆ ಅನೇಕ ರಶಿಯನೇತರ ಜನಾಂಗಗಳು ರಶಿಯನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ಸೇರಿದವು. ಪೋಲಂಡಿನ ವಿಭಜನೆಯಾಯಿತು. ಕೌರ್ಲಂಡ್, ಲಿಥುವೇನಿಯಾಗಳೂ ಆಗ್ನೇಯದ ಖಾಸಶಾಹಿಗಳೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಝಾರ್ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (೧೮೧೨) ನೆಪೋಲಿಯನ್ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಿತನಾದ ಮೇಲಂತೂ ರಶಿಯಾ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಶ್ರೇಣಿಯ ಶಕ್ತಿಯಾಯಿತು.

ರಶಿಯಾದ ವಿಸ್ತರಣೆಯಿಂದ ಬ್ರಿಟನಿಗೂ ಯುರೋಪಿನ ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ತಲೆನೋವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಆಂದೋಲನಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ರಶಿಯಾದ ಸಾಮ್ರಾಟರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಸೂಯೆ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿಟ್ಟವು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ರಶಿಯಾ ಸವಿಾಪವಾಗಿದೆ, ಪರ್ಶಿಯನ್ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ದೂರದಲ್ಲಲ್ಲ, ಅಂದಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಬಂದರೆ?— ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ಬ್ರಿಟನಿಗೆ ಹಗಲಿರುಳು ತಲೆತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಮೊದಲನೆಯ ನಿಕಲಸನ (೧೮೨೫-೫೫) ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಸಂಶಯ ಪಿಶಾಚಿ ಕ್ರೀಮಿಯನ್

ಯುದ್ಧದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ರೈತರ ಜೀತಗಾರಿಕೆಯ ವಿಷ ನಾಡಿನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಸಿದ್ದ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಕ್ರೀಮಿಯನ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನಾನಕರವಾದ ಸೋಲು ಮಾಲೆ ಹಾಕಿತು.

ಸಿಕಲಸನ ಮಗ ಎರಡನೆಯ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರನಿಗೆ ರೈತುವಾರಿ ಜೀತದ ಕೆಡುಕು ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿ ೧೮೭೧ರಲ್ಲಿ ಅದು ರದ್ದಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ವಿಲಂಬಿತ 'ಬಿಡುಗಡೆ'ಯಿಂದ ಇಚ್ಛಿತ ಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಲೆ ಉದಾರ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರವಾಹ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಝಾರಶಾಹಿ ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸುಸುತ್ತಿರಲೆಲ್ಲವಾಗಿ ಅನೇಕಾನೇಕ ಗೋಪ್ಯ ಸಂಘಗಳು ಉದ್ಭವಿಸಿದವು. ಇಂಥ ಒಂದು ಸಂಘ 'ವಿಮೋಚಕ' ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರನನ್ನು ಕೊಲೆಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯವಾಯಿತು (೧೮೮೧).

ಮುಂದೆ ೨೩ ವರ್ಷ ಭಯಂಕರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಗುಪ್ತ ಪೋಲೀಸರ ಚಟುವಟಿಕೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ರಾಜಮನೆತದವರಿಗೂ ಕೂಡ ಈ ಗುಪ್ತ ಪೋಲೀಸರ ಭಯ ತಪ್ಪಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಓಖ್ರಾಮಾ—ಅದು ಗುಪ್ತ ಪೋಲೀಸು ದಲದ ಹೆಸರು—ಎಲ್ಲಿ ಇದೆ, ಎಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂಬಂತಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಏರು ತಗ್ಗುಗಳು ವೈಪರೀತ್ಯಕ್ಕೆ ಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಝಾರಶಾಹಿಯ ಪಣವೊಂದೇ: 'ಬದಲಾವಣೆ ಬೇಡ!' ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇರಾವ ದಾರಿ?

—

ರಶಿಯಾದ ವಿಕಾಸದ ಹೆಗ್ಗುರುತುಗಳು

‘ಕ್ರಾಂತಿಗಳನ್ನು ಕೈಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದಲ್ಲ’ (Revolutions are not carried in suit-cases) ಎಂದೂ ‘ಕ್ರಾಂತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ’ (Revolutions are not-made to order) ಎಂದೂ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳಿಂದದ್ದು ಅಕ್ಷರಶಃ ನಿಜ. ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕಲಕುವೆನೆಂದು ಹೊರಡುವವನು ಶುದ್ಧ ಮೂರ್ಖ. ಎಲ್ಲ ಕ್ರಾಂತಿಗಳು ವರ್ಗಕಲಹದ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳು. ಮಾನವ ಇತಿಹಾಸ ಮುಂದುವರಿದಂತೆ ಅವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ವರ್ಗಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಹೊಸ ಹಳೆಯ ವರ್ಗಗಳ ಹಿತಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ತಾಕಲಾಟ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಹಳೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಒಪ್ಪುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೊಸ ವರ್ಗಗಳ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ ಕಾಲೊಡಕಾಗುತ್ತವೆ. ಆಗ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಹಿತಸಂಬಂಧಗಳುಳ್ಳ ವರ್ಗಗಳು ಒಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿ ಹಳೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕೆಡಹಲು ನೋಡುವವು. ದೇಹದೊಳಗೆ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಕಲ್ಮಷಗಳು ರೋಗಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಬೀಳುವಂತೆ ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟುಕೂಡಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಪರ್ಯಾಸಗಳು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯಂತೆ ಹೊರಗೆ ಬರುವುದೇ ಕ್ರಾಂತಿಯೆನ್ನಬಹುದು.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಧಾರ್ಮಿಕತನದ ತೊಗಲು ಧರಿಸಿದ್ದುವು. ಆದರೆ ಆ ಮೇಲೊತ್ತಿಗಲನ್ನು ಹರಿದರೆ ಒಳಗೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಒರಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಗಳಾಗುವುದಾದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಆಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿಲ್ಲ, ಯಾವುದೇ ಕ್ರಾಂತಿ

ಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಆ ಕಾಲದ ಸಮಾಜದ ಗೊತ್ತುಗುರಿಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು.

ರಶಿಯಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಕಾಸದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಅದರ ಮಂದಗತಿ. ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪಿನ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ವಾದ ಹೋಗಿ ಬಂಡವಲವಾದ ಶಿಖರಕ್ಕೆಲಿ, ಕೂಲಿಕಾರ, ಬಂಡವಲಗಾರ, ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗವೇ ನೊಡಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಮೇಲೂ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ರೈತರ ಜೀತಗಾರಿಕೆಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದೇಕೆ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಜೀತಗಾರಿಕೆ ಮಡಿದು ಎರಡು ಶತಮಾನದ ಮೇಲೆ ಅದು ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು, ನಾಲ್ಕೂವರೆ ಶತಮಾನದ ಮೇಲೆ ಮಡಿದದ್ದು. ಜರ್ಮನಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಲವಾದಿಗಳನ್ನು ಕೆಡಹಿ ಕೂಲಿಗಾರರ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ (೧೮೪೮) ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಲವಾದ ಇದ್ದಿಲ್ಲ ಕೂಡ.

‘ಮೂಡಲ ಗಾಳಿಗಳಿಗೂ ಪಶಿಯಾದ ಬರ್ಬರ ದಾಳಿಗಳಿಗೂ ತೆರ ವಾಗಿರುವ ಈ ಮಹಾ ಸಮಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಚಿರಕಾಲ ಹಿಂದು ಳಿಯಲು ಶಪಿಸಿದಂತಿದೆ’ ಎಂದು ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ರಶಿಯಾ ಎಶಿಯಾ--ಯುರೋಪುಗಳ ನಡುವೆ ನಿಂತಿದೆ. ಅದರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಎಶಿಯಾ-ಯುರೋಪುಗಳ ಎಲ್ಲ ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಜೀನ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಗಳಿಗೆ ಪಶ್ಚಿಮದ ಗಾಳಿ ಸೋಕಿದ್ದು ತೀರ ತಡವಾಗಿ. ಅದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ರೂಪುಗೊಳಿಸಲು ಅವು ಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುವು ದೊರೆಯಿತು. ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಿಮದ ಪ್ರಭಾವ ದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಟಾರ್ಟರರ ಅಭಿಯೋಗ, ಹಳೆಯ ಗ್ರೀಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿ ಧರ್ಮ ಇವು ಪಶ್ಚಿಮಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗೀಕರಣವಾಗಲು ಅವಕಾಶ ವೀಯಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಟಾರ್ಟರರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ರಶಿಯಾದ ರಾಜ್ಯಸೂತ್ರ ದಲ್ಲಿ ನಿರಂಕುಶತೆಗೆ ಎಡೆ ದೊರೆಯಿತು. ಟಾರ್ಟರರ ಪರಾಜಯವಾದ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜದ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರತಿಶಕ್ತಿಗಳು ಸಂಘಟಿತವಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಯೆಬ್ಬಿಸಬಹು

ದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಶಿಯಾದ ವಿಸ್ತರಣೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ರಿಂದ ಈ ಶಕ್ತಿಪ್ರತಿಶಕ್ತಿಗಳು ಪಸರಿಸಿ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ತೆಳ್ಳಗಾದ ರಸದಂತೆ, ರಸಾಯನಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅಸಮರ್ಥವಾದುವು.

ಇಂಗ್ಲಂಡೇ ವೊದಲಾದ ಮುಂದುವರಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪುನರ್ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದಾಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಶೋತ್ತರಗಳ ಜನರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಂಪಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಏನಾದರೊಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ಯುರಿಟನ್ ಕ್ರಾಂತಿ ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ. ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಆಂತರಿಕ ಉದ್ದೇಶ ಇನಾಮುದಾರ—ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗವನ್ನು ಉಚ್ಚಾಟನೆಮಾಡಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸತಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಿಳಿದಿದ್ದ ಧನಿಕವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಜನರು ಯಾರು, ಅದರಿಂದ ಆದ ಪರಿಣಾಮವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈ ಹೋರಾಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಬಡಿದಾಟವೂ 'ಸುಧಾರಣಾವಾದ' 'ಸನಾತನಾವಾದ' ಎಂಬ ಗಂಭೀರ ಶ್ಲೋಕಗಳ ನೆರಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಆಧುನಿಕ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ', 'ನೂತನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ' ಯೆಂಬ ಬಣ್ಣದ ಲಂಗೋಟೆಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಾರ್ಥಗಳ ಮಾನ ಮುಚ್ಚಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಹಾಗೆ.

ಇಂಥ ವ್ಯಾಜಾಂತರದ ಧಾರ್ಮಿಕಕಲಹಗಳಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪಿನ ಮಠ—ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಸರ್ವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಝಾರರ ಕೆಳಗೆ ಮಠಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅವು ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿದ್ದು ವೆನ್ನಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಮಠಗಳ ಉಚ್ಚ ಪದವೀಧರ ವಾದರಿಗಳು ಕೇವಲ ಝಾರರ ಅನುಗ್ರಹದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿರ್ಭರರಾಗಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಹೊಸ ಝಾರನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದೊಡನೆ ಹೊಸ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಆಶ್ರಮವಾಗುತ್ತಿತ್ತು! ಅಂದಮೇಲೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯೀ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮುಂದಾಳುತನಕ್ಕೆ ಅಯೋಗ್ಯವಾಗಿರು ತ್ತಿದ್ದವು.

ರಶಿಯನ್ ಸಮಾಜದ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ತತ್ವಗಳ ಸ್ಫುಟ ಸಂಜ್ಞೆಗಳಿದ್ದುವು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಂತೆ ಅದೂ ಬಹುಶಃ ಹಳ್ಳಿಗಳ ನಾಡು. ಇಲ್ಲಿಯ ಉತ್ಪಾದನ ಕ್ರಮಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಿಯದಕ್ಕೂ ವಿಶೇಷ ಅಂತರವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಹಳ್ಳಿಯ ಕೂಟ (Village Commune) ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಗಳು ನಮ್ಮ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಂಚುವಿಕೆಗಳನ್ನು ನೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಬೇಸಾಯದ ದುಡಿಮೆಗೆ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿದ ಆಳುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನದ ಹಂಚುವಿಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ವ್ಯವಸಾಯ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಸಮಾನ ಸ್ವಾಮ್ಯ. ಆದರೆ ಈ ಅನಾದಿ ಸಂಘಸ್ವಾಮ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗೂ ಈಗಿನ ಸಾಂಘಿಕ ವ್ಯವಸಾಯದ ರೀತಿನೀತಿಗೂ ಯಾವ ಹೋಲಿಕೆಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಹುಲುಸು, ಒಂದು ಕಡೆ ಬಂಜರು ಇರುವುದು ಸಹಜ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ 'ನ್ಯಾಯ' ಸಿಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹುಲುಸು-ಬಂಜರುಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಹೋಳುವಾಡಿ ಸಮನಾಗಿ ಪಾಲುವಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಆ ತುದಿಯಲ್ಲೊಂದು, ಈ ಮೂಲೆಯಲ್ಲೊಂದು, ನಡುವೆ ಒಂದು, ಎಂಬಂತೆ ಲಂಗೋಟಿ-ಹೊಲಗಳು ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯರ್ಥ ಕಾಲಹರಣವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಧಾರಿತ ಕ್ರಮದಿಂದ ಕೃಷಿಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವವರಿಗೂ ಈ ಚೋಟುದ್ದ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಮರದ ನೇಗಿಲ ಕೃಷಿ ಯಾವ ಮಟ್ಟದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡೀತು? ಇಂಥ ಕೀಳು ತರಗತಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸದಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು ?

ಜೀತಗಾರಿಕೆಯ ಆಗಮನ

ಸೈನಿಕರು ಬೇಕು! ಸೈನಿಕರು ಬೇಕು! ಇದು ಹದಿನಾರನೆ ಶತಮಾನದ ರಶಿಯಾದ ಕೂಗು. ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಪರ್ಧಿ ಪೋಲಂಡ್, ಆಗ್ನೇಯ ದಕ್ಷಿಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಿಷ್ಠ ಟರ್ಕರ್. ಇವರನ್ನು ತರುಬಲು ಸೇನೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ವಾಸ್ಕೋ ರಾಜಪುತ್ರರು ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಸೈನಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರೂ ಒಕ್ಕಲಿಗರೆ, ಆದರೆ ಕರೆದಾಗ ರಾಜಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸೇವೆಗೆ ಅವರಿಗೊಂದು ಬಹುಮಾನ ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ಆಯಾ ಹಳ್ಳಿಯ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣಾಧಿಕಾರ ಆದುದು. ಅಂತೂ ಅವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯಕಾರ್ಯ ಮೊದಲು, ಒಕ್ಕಲತನ ಮತ್ತೆ.

ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಜೀತಗಾರಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಹೀಗೆ. ಮೊದಮೊದಲು ಈ ಗೌಡ ಸಿಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದಷ್ಟು ದಿನ ಆದರೆ ಅನುಭೋಗ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಟಾರ್ಟರ ದಾಳಿಗಳು ಅಟ್ಟಿದ್ದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಮನೆಮಾರಿಲ್ಲದ ರೈತರು ತಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ಮರಳಿದಾಗ ಈ ಅಧಿಕಾರಸಂಪನ್ನ ಗೌಡರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಒಕ್ಕಲತನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವರಿಗೆ ಶರಣುಹೋದರು. ಅವರ ಸಹಾಯದ ಮೂಲ್ಯವನ್ನು ರೈತರು ವಾರ್ಷಿಕ ಕರದ ಜತೆಗೆ ತೀರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕರವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತುಂಬುವವರು ಗೌಡರೇ ಆಗಿದ್ದುದರಿಂದ ರೈತರಿಂದ ಇವೆರಡೂ ಪೂರ್ಣ ತುಂಬಿ ಬರುವ ಮುನ್ನ ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕದಲಗೊಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಗೌಡ-ಸಿಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಬೇರೆ ಸಂಬಳ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ರೈತರನ್ನು ಬೇಕಾದಂತೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಂದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಲಾವಣಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇಶದ ಕಾಯಿದೆಯಂತೆ ಈ ಲಾವಣಿ—ಜಿಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸದೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಬಿಡುವಳಿ (ಸೋಡಚೀಟಿ) ಯ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವರದು ನಿಸ್ಸಹಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಒಕ್ಕಲತನ, ರಾಜ್ಯಕಾರ್ಯ ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ದುಡಿಯಲು ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದರೂ ಒಡೆಯರು ಜೀತದಾಳುಗಳನ್ನು ಸರಾಗವಾಗಿ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಜಮಾನನ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಆಷ್ಟು ತಮ್ಮ ಸೀಳುಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಷ್ಟು ಹೀಗೆ ಗೇಯ್ದು ಗೇಯ್ದು ಜೀತದಾಳುಗಳು ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರನ್ನು ಮನುಷ್ಯವಾಣಿಗಳಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೊಡೆದರೆ ಒಡಿದರೆ ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲ. ಒಡೆಯರ ವಿರುದ್ಧ ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಜೀತದೊಡೆಯ

ಎಂದರೆ ಆಳುಗಳಿಗೆ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರ. ಅವನೇ ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನ, ಆಪಾದಕ ವಕೀಲ, ಸಾಕ್ಷ್ಯ. ಅವನ ಸಾಲ ತೀರುವವರೆಗೆ ಗುಳಿಯೆದ್ದು ಹೋಗದಂತೆ ಮಾತ್ರ ದೇಶದ ಕಾಯಿದೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಜೋಪಡಿಗಳಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಕುತ್ತು: ಅವರ ಮರಣಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾದೃಶವಾದುದು, ಆದರೆ ಅದನ್ನು 'ತುಂಬಿಕೊಡಲು' ಪ್ರಕೃತಿಜನನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೂ ಅದೇ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸುತ್ತಾ! ಅರೆಗಂಜಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಮುರಿಯ ದುಡಿತ. ಅವರ ಹೃದಯ ಅವಿದ್ಯೆಯ ಅಜ್ಞಾನದ ಗುಹೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣರು. ಏಕೆ? ಅವರು ಒಡೆಯನ ಜಂಗಮ ಸೊತ್ತು. ಅವನು ಬೇಕಾದರೆ ಅವರನ್ನು ವಿನಿಯಮ ಮಾಡಬಹುದು, ಮಾರಿಬಿಡಲೂಬಹುದು. ಎರಡನೆಯ ಡ್ಯೂಮಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗೌಡ ಸೊತ್ತಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದನಂತೆ. ಭಾಷಣ ತೀರಿದಾಗ ವೋಲ್ಗಾ ಪ್ರದೇಶದ ಸದಸ್ಯ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರ ಹೀಗೆ: 'ಹೌದು ಸ್ವಾವಿಯಾ, ಸೊತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಆಂತರ್ಯ ನಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಜೀತದಾಳಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಕಾಕಾ ನನ್ನು ಅವನೊಡೆಯ ಒಂದು ಬೇಟೆನಾಯಿಗೆ ಅದಲುಬದಲು ಮಾಡಿದ್ದನಂತೆ!'

ಯುಕ್ರೇನಿನಲ್ಲಿ ಜೀತಗಾರಿಕೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಟಾರ್ಟರರು ಸೋತ ಮೇಲೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ್ನೇಯ ಮುಖವಾಗಿ ರಶಿಯಾದ ರಾಜ್ಯವಿಸ್ತರಣೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಧೀರರಾದ ಕೆಲವುಂದಿ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ತಮ್ಮ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಒದ್ದು ಅತ್ತಕಡೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಶೂರರಿಗೆ ಬೇಕೆಂಬಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಬರಿ ಸೈನಿಕವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇವರಿಗೆ 'ಕಾಸಕ್' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಿತ್ತು. ಈ ಸಾಹಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ವೋಲ್ಗಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ನೀಪರ್ ನದೀ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲಸಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಕದಲದೆ ಕುಳಿತುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿತಂದು ಪುನಃ ಗುಲಾಮರಿಗೆ ಹಚ್ಚಲು ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಯಶಸ್ಸು ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವರ ಬಲಿಷ್ಠ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಂದಿ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬಾಳತೊಡಗಿದರು.

ಒತ್ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಲ್ಲ. ಈ ಪಲಾಯನಗಳಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಪರಾಸಗಳ ಒತ್ತಡ ಕಡಮೆಯಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಕ್ರಾಂತಿಶಕ್ತಿ ಕುಂಠಿತವಾಯಿತು. ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ರೈತರಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಭಾಗ್ಯ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. 'ಕಂಟಕ ಕಾಲದ'ದ ರೈತರ ಪಲಾಯನದಿಂದ ಗೌಡಶಾಹಿಯ ಅವಸ್ಥೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗುವಾಡುವಷ್ಟು ಆಳು ಕೂಡ ದೊರಕುವುದು ದುರ್ಲಭವಾಗಿ, ಓಡಿದ ಜೀತದಾಳುಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ತರಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಗೊಂದಲಹಾಕಿದರು. ಮೊದಲನೆಯ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ರಾಮನಾಥ್ ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀತಗಾರರ ಬಂಧನಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಿಗಿದು ಅವರನ್ನು ಕಿಡಿ ತರಲು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸೈನಿಕದಲಗಳು ಹೊರಟವು. ಜೀತಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ವರ್ಗದ ಜನರ ಒಂದು ಯಾದಿಯನ್ನು ಕೂಡ ತಯಾರಿಸಿದರು. ಹಿಂದೆ ಜೀತಗಾರನಿಗೆ ಐದು ವರ್ಷ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತೆ ಒಡೆಯನ ಭಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ಅವಧಿ ಬಾಧಕವನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿ ೧೬೪೯ರಲ್ಲಿ ಜೀತಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ನೆನೆಯಿರಿ—ಪುರೋಗಾಮಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಚಾರ್ಲಿ ಜನರ ಆಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ರುಂಡ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ವರ್ಷವದು !

ಮೂರನೆಯ ರಾಮನಾಥ್ ಪೀಟರ್ ಮಹನೀಯನಿಗೆ ರಶಿಯಾವನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವ ಆತುರವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮಾಸ್ಕೋ ರುಸಾರರಿಗೆ ಟಾರ್ಟರರಿಂದ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ನಿರಂಕುಶತೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಪೀಟರ್ ಹಳೆಯ ಗೋಡೆಯಮೇಲೆ ಹೊಸ ಮಾಡವಿರಿಸಿದನು. ಆತ ಕೈಕೊಂಡ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ, ಸೈನಿಕ ಪುನಃ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಜೀತದ ದುಡಿಮೆಯೇ ಆಧಾರಸ್ತಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಕಟ್ಟಿದ ಅದ್ಭುತ ಸರಕಾರಿ ಯಂತ್ರದ ಭಾರವೆಲ್ಲ ರಶಿಯನ್ ಸಮಾಜದ ಬುಡಕಟ್ಟಾದ ಜೀತಗಾರರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅವರು ವೇದನೆಯಿಂದ ನರಳುವಂತಾಯಿತು.

ಈ ಧೋರಣೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪೀಟರ್ ಮೊದಲೇ ತನ್ನ ತಂದೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದ ಕಾಯಿದೆಗಳ ಬಲದಿಂದ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಮೇಲೆ ಗೌಡರಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರ

ಕೊಟ್ಟು ಗೌಡರನ್ನು ರಾಜ್ಯಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ—ಅಂದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸೈನಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ—ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿದನು. ಈ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೂ ಆ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕೂ ಗಂಟು ಎಂದು ಆತನ ಇಂಗಿತ. ಆದರೆ ಪೀಟರ್ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದ್ದೇ ತಡ, ಈ ಉಚ್ಚ ವರ್ಣದವರು ಕರ್ತವ್ಯ ಬೀಡ, ಸೌಕರ್ಯ ಬೇಕು ಎಂದು ಕಾದಹತ್ತಿದರು. ೧೭೬೨ ರಲ್ಲಿ ಅವರ ಇಷ್ಠಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ಒಂದೇ ವರ್ಷದ ರುಸಾರ್ ಮೂರನೆಯ ಪೀಟರ್ ಅವರನ್ನು ರಾಜ್ಯಕಾರ್ಯದಿಂದ ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸಿದನು. ಮುಂದೆ ಅವರದೇ ರಾಜ್ಯ. ಆರಸನ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲ, ದೆವ್ವದ ಕಾಟವಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಕರ್ತವ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರ ಸೌಕರ್ಯ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆಯಿತು.

‘ಮಹನೀಯ’ ಪೀಟರನ ಮತಿಗೆಟ್ಟ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಫಲವಿದು. ಯಾವ ನ್ಯಾಯ ನೋಡಿದರೂ ರಾಜ್ಯಕಾರ್ಯದಿಂದ ಗೌಡರ ವಿಮೋಚನೆ ಯಾದ ಬೆನ್ನಿಗೇ ಗೌಡರ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ರೈತರ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಅನರು ಮತ್ತೆ ಒಂದು ಶತಮಾನ ಕಾಯಬೇಕಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯ ಬೆಲೆಯನ್ನೂ ತೆರಬೇಕಾಯಿತು.

ರೈತರ ಬಂಡಾಯ—ಬಿಡುಗಡೆ

ಅಸಹ್ಯವಾಗಿತ್ತು ರೈತರ ತಲ್ಲಣ ಮತ್ತು ಭಯಂಕರವಾಗಿತ್ತು ಅವರ ಪ್ರತೀಕಾರ. ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಅವರ ಹೃದಯದೊಳಗೆ ಕೂಳ್ಳುದಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅಂತರ್ಜ್ವಾಲೆ ಇನ್ನು ಒಳಗೆ ಉಳಿಯದಾಯಿತು. ಅವರನ್ನು ಪಶುಗಳಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಅವರ ಪ್ರತಿಹಿಂಸೆಯೂ ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಪಾಶವ ಸ್ವರೂಪದಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಗೌಡರ ಕೊಲೆ ಸುಲಿಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅವರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಧಾನ್ಯದ ಕಣಜಗಳಿಗೆ ಬಿಂಕಿಹಚ್ಚಿ ಅವರ ಈಷ್ಠಾಸ್ಪದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದವು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಈ ಅಸಂಬದ್ಧ ಪ್ರತೀಕಾರ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಸಂಘಟಿತ ಸ್ವರೂಪವೂ ಒರುವುದಿತ್ತು. ಡಾನ್ ಕಾಸಕ್ ಸಾಹಸಿ ರಾಝಿನ್ ಇಂಥ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಂಡಾಯದ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದನು. ೧೭೬೭ ರಿಂದ ೧೭೭೧ರ

ವರೆಗೆ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕೆಳವೋಲ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಅವನ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಡುವವರು ಯಾರೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿತರಲು ಕಳಿಸಿದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಪಂಗಡಗಳು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೊನೆಗೆ ೧೭೬೧ ರಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೊಲೆಯಾಗುವ ವರೆಗೂ ಅವನ ಆಜೀಯತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಅಪನಂಬಿಕೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ರಶಿಯಾದ ಮಹಾಕವಿ ಪುಶ್ಕಿನ್ ಆತನ ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರುವೋಗಿ ಆತನ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಸುಂಪರ ಗೀತಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷ ಹಿಂದೆ (೧೭೭೪) ರೈತರ ದಂಗೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪರಮ ಭಯಂಕರವಾದ ಪುಗಶೇಫ್ ಬಂಡಾಯವೆದ್ದಿತು. ಆಗ ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೀಯ ಆಳಿಕೆಯ ಕಾಲ. ತನ್ನ ಅದ್ಭುತ ಸಂಘಟನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪುಗಶೇಫ್ ಉರಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕೆಳವೋಲ್ಗಾದ ವರೆಗಿನ ಒಕ್ಕಲಿಗರನ್ನು ಸೂಡುಕಟ್ಟಿ ಜವಾನುದಾರರ ಮೇಲೆ ನಿಷ್ಕರ ಸಮರ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದರೆ ಗೌಡರ ವರ್ಗ ಎಲುಬಿ ನಿಂದ ಹಿಡಿದು ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಉಪಟಳದಿಂದ ಮಾಸ್ಕೋದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಗಂಡಾಂತರ ಬರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ಅಡಗಿಸಲು ಕಳಿಸಿದ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಅರೆದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎದೆಗೆಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಗೆ ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ರಾಣಿಯ ಆತ್ಯಂತ ಕುಶಲ ಸೇನಾಪತಿ ಸೌವರಾಫ್ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿತಂದು, ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸಿದ ಮೇಲೂ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಗೌಡರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಎಡಿಗಾರಿಕೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಪುಗಶೇಫ್ ದಂಗೆಯಿಂದ ಗೌಡರ ನೆತ್ತರು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುವಂತಾದ ದ್ದೇನೋ ಸರಿ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅದು ಸೋಲು ತಿಂದಿತು. ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ಗೌಡಶಾಹಿಗೂ ಅಧಿಕಾರಿಶಾಹಿಗೂ ಪುನಃ ನಿಷ್ಕಂಟಕ ಮಾರ್ಗ ತೆರವಾಯಿತು. ಇದು ಏಕೆ ಹೀಗೆ?

ಫ್ರೆಂಚ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರವಾದಿ ರೋಸ್ಯೂನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ರಾಣಿ ಕ್ಯಾಥರಿನ್. ಉದಾರ ವಿಚಾರಗಳ ಗಾಳಿ ತಾಗಿದವಳು. ಜೀತಗಾರಿಕೆಯ ಕೆಡುಕು ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಜೀಗನೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಭಯಂಕರ ಪ್ರವಾದ ವಾಗುವುದೆಂದೂ ಆಕೆಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆದರೂ ಪುಗಶೇಫ್ ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಅವರೆಗೆ ಜೀತದ ಪಿಡುಗು ಹಬ್ಬಿರದ ಯುಕ್ರೇನಿಗೂ ಅದು ವಿಸ್ತರಿಸಿತು.

ಇದರಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ನೂತನ ಜೀತಗಾರರು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆಕೆ ಉಚ್ಚ ವರ್ಣವನ್ನು ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಹೊಸ ಜೀತದಾಳುಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದಳು. ನೂತನ ವಿಚಾರ ವಿವೇಕಿಣಿ ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ಕೈಯಿಂದ ಇದೆಲ್ಲ ಆದುದು. ಇದೇಕೆ ಹೀಗೆ ?

ಉತ್ತರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಬರಿ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಏನೂ ಕೈಗೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ರಶಿಯನ್ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತೃತೀಯ ಸಂಸ್ಥಾಯ (ಅಂದರೆ ನಗರಗಳ ಧನಿಕ ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲಸ್ಥ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗ) ಎದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗದಷ್ಟು ದಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರ ಕೋಲಾಹಲ ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವ ಸಂಭವ ಹೇಗೆ ಒದಗಿತು ? ರಶಿಯನ್ ಸಮಾಜ ಅತಿ ಮಂದಗಮನದಿಂದ ಸಾಗಿದ ಒಡ್ಡರ ಬಂಡಿ. ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆಲ್ಲದ್ದು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪರಿಶ್ರಮಗಳೂ ಜಮೀನುದಾರರಿಂದ ಜೀತದ ದುಡಿಮೆಯ ತತ್ವದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ರಾಣಿ ಜರ್ಮನ್ ರಾಜಪುತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದು ಜೀತಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಯಾರು ಯಾರು ಲಾಭಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಂಥವರ ಬಲದಿಂದ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಏರಿದವಳು. ಅವಳು ಅವರನ್ನು ನೋಯಿಸಲು ಹಿಂವೆಮುಂದೆ ನೋಡಿದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರ ಮುಂದಾಳುತನವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಧ್ಯಮವರ್ಗವೊಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಅದು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ, ಎಂದರೆ ರಾಜ್ಯಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಂಟುಗಾರ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೋರಾಡುವಂತಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಕ್ರಾಂತಿಸಾಧ್ಯ.

ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ತೃತೀಯ ಸಂಸ್ಥಾಯದ ಅಭಾವವಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಆ ಕಾಲದ ರಶಿಯನ್ ನಗರಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಬೇಡ. ಮಧ್ಯಯುಗದ ರಶಿಯನ್ ನಗರಗಳೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಪ್ರಯೋಜಕವಾಗಿದ್ದವು. ನಗರಗಳೆಲ್ಲ ಬರಿ ವ್ಯಾಪಾರ, ರಾಜ್ಯಶಾಸನ ಹಾಗೂ ಸೈನಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು ಹೊರತು ಉದ್ಯೋಗ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ವಲ್ಲ. ರಶಿಯಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಒಕ್ಕಲತನದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಸ್ತಿತ್ವಗೊಳಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗದಿದ್ದುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಮನೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ

ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಪರದೇಶಗಳಿಗೆ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವವರಿದ್ದು ಪರದೇಶ ಬಂಡವಲಕ್ಕೆ ಅಧೀನರು. ಈ ಮಾದರಿಯ ಚರ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಪಶ್ಚಿಮದೇಶದ ನಗರಗಳ ಸ್ಥಿರ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಾರರಂತೆ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರಾಗಲಾರರು. ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ರಾಣಿಯ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಧೋರಣದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ನಾವಿಷ್ಟೇ ಹೇಳಬಹುದು—ವರ್ಗಗಳ ಸೆಳೆದಾಟವಿಲ್ಲದ ಹಿಂದುಳಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಗಳ ಸೆಳೆದಾಟದಿಂದ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಲಾಭವು ಆಗಬಲ್ಲದು.

ಆದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಗಲಿಫೊಲಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ವಿಮೋಚನೆ ಬಂತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರುಸಾರ್ ಎರಡನೆ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರನಿಗೆ 'ವಿಮೋಚಕ'ನೆಂಬ ಬಿರುದು ಬಂತು. ಆದರೆ ಈ ತೋರಿಕೆಯ ಔದಾರ್ಯದ ಹಿಂದೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಸ್ವಾರ್ಥಗಳು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕ್ರಿಮಿಯನ್ ಯುದ್ಧದ ಅಪಮಾನಾಸ್ಪದ ಪರಾಜಯದಿಂದ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿಬಂದಿತ್ತು. ಪುಗಶೇಫ್ ಒಂಡಾಯದ ಭೀಕರತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ರುಸಾರ್ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ ಅಂದಂತೆ 'ಒಕ್ಕಲಿಗರನ್ನು ನಾವು ಮೇಲಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು' ಎಂಬ ಅಂಜಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಗಲಿಫೊಲಿಯ ಮೇಲೆ ರೈತರ ಬಂಡಾಯಗಳು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಲವತ್ತರವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು, ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ರಶಿಯಾದ ಅಪರಿವರ್ತನಶೀಲ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನೂತನ ಅಂತಃಪ್ರವಾಹಗಳು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪಿನ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾ ವಹಿಸಿದ ಭಾಗದಿಂದಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಯುದ್ಧಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಉಚ್ಚ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ನೂತನವಿಚಾರಗಳ ಸಂಚಾರವಾಗತೊಡಗಿತ್ತು. ಸೈನಿಕ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರವೂ, ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಉಚ್ಚ ವರ್ಣವೂ ಪಶ್ಚಿಮೀ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ಎರವಲು ತಂದಿದ್ದುದರಿಂದ ಹಳೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಕಾಲೊಡಕಾಗುವಲ್ಲಿಗೆ ಬಂತೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಮನಗಂಡರು. ಪಶ್ಚಿಮದ ಅನುಭವದಿಂದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪರಿಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಜೀತದ ಶ್ರಮಕ್ಕಿಂತ ಕೂಲಿಯ ಶ್ರಮವೇ ಅನುಕೂಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ—

ಜಮೀನುದಾರರು; ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಒಕ್ಕಲತನದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಲಿಯ ದುಡಿಮೆಯೇ ಉಭಯವೆಂದು ಜಮೀನುದಾರರು; ತನ್ನ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ದುಡ್ಡಿನ ಆಡಚಣೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಚಿಲ್ಲರೆ ರೈತರಮೇಲೂ ತೆರಿಗೆ ಹೊರಿಸಬೇಕೆಂದು, — ಪುಖ್ಯತಃ, ಸರಕಾರದ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಸೇಕಡಾ ಳಂರ ಉತ್ಪನ್ನ ತರುತ್ತಿದ್ದ ವೊಡ್ಡಾ ಮದ್ಯವನ್ನು ಜೀತಗಾರರಿಗೆ ಮಾರಿ ಹಣ ಗಳಿಸಬೇಕೆಂದು — ರೂಠಾರ ಸರಕಾರ; ಹೀಗೆ ಮೂರು ಪಕ್ಷ ಗಳು ಸೇರಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಜೀತಗಾರಿಕೆಯಿಂದ 'ಬಿಡುಗಡೆ' ಮಾಡುವ ಔದಾರ್ಯ ತೋರಿಸಿದವು.

ಆದರೆ ಬಡವರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ದೊಡ್ಡವರು ಬಿಡಿಸಿದರೆ ಏನೇನು ಆಗುವುದು ಸಹಜವೋ ಅದೆಲ್ಲ ಆಗಿಯೇ ಹೋಯಿತು. ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಆಗುವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಧನಿ—ಆಳುಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಹಂಚಬೇಕಾದಾಗ ಹುಲುಸೆಲ್ಲ ಜಮೀನುದಾರರ ಪಾಲು ನೀರಾವರಿ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳೂ ಅವರ ಅಂಕೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದವು. ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಲಾವಣಿಕೊಟ್ಟೋ ಬಿಟ್ಟಿವಾದಿಯೋ ತೀರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಧನಿಗಳಿಗೆ ಅವರು ಪರಿಹಾರ ಬೇರೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ಸರಕಾರವೇ ತೆತ್ತು ಮತ್ತೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಂದ ಅಷ್ಟಷ್ಟೇ ಇಸಿದುಕೊಂಡಿತು. ಕೊನೆಗೆ ರೈತರು ಕುಳಿತು ತಾವು ಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಭೂಮಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಬೆಲೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರಂತೆ!

ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಲಂಬಿತವಾಗಿ "ಮೇಲಿಂದ ಬಂದ" ಬಿಡುಗಡೆ ಯಾರಿಗೂ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಜೀತಗಾರರ ಬೆವರಿಂದ ಸುಖಲೋಲುಪ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದ್ದ ಜಮೀನುದಾರರು ತಮ್ಮ ಅರ್ಧ ಜಮೀನನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಆಳುಗಳನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಆಳುಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಂಗಾಲಾದರು. ಇನ್ನು ಒಕ್ಕಲಿಗರಾದರೋ ತಾವು ಹಿಂದೆ ಸಾಗುವಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಲ್ಲಿ ಅರೆವಾಸಿ ಭೂಮಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಇನ್ನುಳಿದ ಅರ್ಧ ಹಂಚುವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಮೀನುದಾರನ ಪಾಲಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಹೊಸ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಬೇಡುವ

ಅಸಾಧ್ಯ ಲಾಪಣಿಯನ್ನು ಕೊಡಲೊಪ್ಪಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಇವರಿಗೆ ದೊರಕುವ ಸಂಭವವಿತ್ತು. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅನೇಕಾನೇಕ ಮಂದಿ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಗೇಯಲು ಭೂಮಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕೂಲಿ ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿದರು.

ಬಂಡವಲದ ಆಗಮನ

ಮತ್ತು ಈ ಗತಿಗೆಟ್ಟ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಜಂಗುಳಿಯನ್ನು ನಗರಗಳು ಹೀರಿ ಕೊಂಡವು. ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗ ವಿಹೀನವಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮಿಂ ಮೊಮ್ಮೆ ಬದಲಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದೆಯೇ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಪಶ್ಚಿಮಾ ಸೈನಿಕ ಹಾಗೂ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಎರವಲು ತಂದುಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳುಂಟಾಗಿದ್ದುವು. ಹಿಂದುಳಿದ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಬಂಡವಲಶಾಹಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಅದು ಹುಟ್ಟುವಷ್ಟರೊಳಗೇ ಹರೆಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮಗು. ಈ ಹಠಾತ್ ವಿಕಾಸದ ಪ್ರಭಾವ ರಶಿಯಾದ ಮುಂದಿನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಫುಟವಾದ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಿತೆನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದುಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ಒಂದು ಭಾಗ್ಯವುಂಟು. ಮುಂದುವರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಂತೆ ಅವು ಒಂದೊಂದೇ ಮೆಟ್ಟಲೇರಿ ಪ್ರಗತಿಯ ತಿಖರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳಾದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ತನ್ನ ಸದ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವ ಮುಂಚೆ, ಪ್ರಯೋಗ, ಪರೀಕ್ಷೆ ಸುಧಾರಣೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಶ್ರಮವನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಯಾಂತ್ರಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಸ್ವತಃ ಪರಿಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ಈ ಅನುಭವಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವ ಆಸ್ಪದವಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದಾಳು ರಾಷ್ಟ್ರದಷ್ಟೇ ಕೌಶಲ ತೋರಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗುವವು. ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕೌಶಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡನ್ನು ಜರ್ಮನಿ ಹೀಗೆಯೇ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿತು. ರಶಿಯಾ ಕೂಡ ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಆಧುನಿಕ

ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪರಿಷ್ಕರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಹಿಂದುಳಿತಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಆಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಆದರ ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಲವಾದದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ತೀವ್ರವೇಗದಿಂದ ಸಾಗಿತು. ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಲಶಾಹಿ ಮುಂದುವರಿದ ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿತ್ತೆನ್ನಬಹುದು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತ ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಕೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ದಾಹರಿಸುತ್ತಾನೆ:—

“ ೧೯೧೪ ರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕೂಲಿಕಾರರ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೩೫ ಮಂದಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಕಾರಖಾನೆ (೧೦೦ಕ್ಕೂ ಕಡಮೆ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡವು) ಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರಶಿಯಾದ ಕೂಲಿಗಾರರಲ್ಲಿ ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೧೭.೮ ಮಂದಿ ಮಾತ್ರ ಚಿಲ್ಲರೆ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದುದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ೧೦೦ ರಿಂದ ೧೦೦೦ ಮಂದಿಯ ವರೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ನೂರರ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಈ ಎರಡೂ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಮಟ್ಟದ್ದಿತ್ತು. ಆದರೆ ೧೦೦೦ಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಕೂಲಿಗಾರರನ್ನುಳ್ಳ ರಕ್ಕಸ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ರಶಿಯಾವೇ ಮುಂದಾಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲಿ ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೪೧.೪ ಮಂದಿ ಕೂಲಿಗಾರರು ನಿಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಗದ ಕೂಲಿಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣ ನೂರಕ್ಕೆ ೧೭.೮ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ಮಾಸೋವಿ ಪೆಟ್ರೋಗ್ರಾಡ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರಂತೂ ಈ ‘ಭಾರಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ’ ಕೆಲಸಗಾರರ ಒತ್ತಡದ ಕಸುವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ”

ಪರಂತು, ಈ ತೋರಿಕೆಯ ತೀವ್ರಗಮನದ ಹೊರ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಸುಲಿದರೆ ಎಂದಿನ ಹಿಂದುಳಿದ ರಶಿಯಾವನ್ನೇ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಆರ್ಥಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಆ ಜನಾಂಗದ ದುಡಿಮೆಯಿಂದಾಗುವ ಉತ್ಪಾದನೆಯೇ ಆಳತೆಗೋಲು. ಮತ್ತು ಆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೂ ಇತರ ವೃತ್ತಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೂ ಇರುವ

ಆಂತರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಭರವಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಇತರ ವೃತ್ತಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಹಿರಿದೋ ಕಿರಿದೋ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆಯೇ ಆ ದೇಶದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲ್ಮೈ-ಕೀಳ್ಮೈಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು. ೧೯೧೪ ರಲ್ಲಿ ಝಾರಶಾಹಿ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಪರನಾವಧಿಗೇರಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ 'ಸಮೃದ್ಧಿ ಕಾಲ'ದಲ್ಲಿಯೂ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಪ್ರತಿಪ್ರಜೆಯ ಸರಾಸರಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಹತ್ತು ಇದ್ದರೆ ರಶಿಯಾದವನದು ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ಇದೇನು ವಿಚಿತ್ರವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಸಮಯ ರಶಿಯಾದ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೮೦ ರಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇನ್ನೂ ಒಕ್ಕಲತನದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಾದರೋ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೨೯ ಮಂದಿ ಮಾತ್ರ ಕೃಷಕರಿದ್ದು ಉಳಿದವರು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕೆಲಸಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ರಶಿಯಾದ ಹಿಂದೂಳಿತಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಮಾಣ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಕೇಳಿ: ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಚಚ್ಚೌಕ ಕಿಲೋಮಿಟರಿಗೆ ೧೧.೭, ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾ-ಹಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ೭ ಕಿಲೋಮಿಟರ್ ಉದ್ದದ ರೇಲುಮಾರ್ಗವಿದ್ದಾಗ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬರಿ ೦.೪ ಕಿಲೋಮಿಟರ್ ರೇಲು ಇತ್ತು.

—

ರಶಿಯಾದ ಬಂಡವಲಶಾಹಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು

—*—

ಈ ರೀತಿ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಎದ್ದುನಿಂತದ್ದರಿಂದ ರಶಿಯಾದ ಬಂಡವಲ ಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳು ಮೂರ್ತವಾದವು. ಆ ಮೊದಲು ಎದೇಶಿ ಪೇಟೆಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಡಿಯಾಳಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೀಳರಗತಿಯ ಉತ್ಪಾದನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ ರಶಿಯಾ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಂಡವಲವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಸ್ವತಂತ್ರ ಝಾರ ಶಾಹಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಲಾಲಸೆಯಿಂದ ಉಚ್ಚ ವರ್ಗದ (ಅಂದರೆ ಉಂಬಳಿಗಾರರ) ಮೇಲೆ ಶೋಷಕವಾದ ತೆರಿಗೆ ಹೊರಿಸಿ ಅವರ ಬುಡವನ್ನೇ ಸಡಲಿಸಿತ್ತು. ಮೊದಲೇ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗವೊಂದರ ಅಭಾವವಿದ್ದು

ದರಿಂದ ಜತೆಗೆ ಬಂಡವಲದ ಆಭಾವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೇ ಬಂಡವಲಗಾರಿಕೆ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಿತು. ಅದುಕಾರಣ ವ್ಯಾಧ್ಯಯುಗದ ರಶಿಯನ್ ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯಮದಂತೆಯೇ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪರಿಶ್ರಮವೂ ಪರಾಧೀನವಾಗಿ ಕೇವಲ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬಂಡವಲದ ಮೇಲೆಯೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಭರವಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಧಾರ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಅದು ವಿದೇಶಗಳ ಆಧೀನವಾಗಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಹಣಗಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾದ ಬ್ರಿಟನ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಬೆಲ್ಜಿಯಂ, ಜರ್ಮನಿ, ರಶಿಯಾದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಹಾಗೂ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ವಾಲು ಬಂಡವಲದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾಂಶವನ್ನು ಹೊತ್ತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದುವು. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬಂಡವಲದ ಹಂಗೆಂಬುದು ವಿದೇಶಿ ಹಣಗಾರರ ಹಂಗೆಂಬುದರ ಪರ್ಯಾಯವಾಚಿ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ರಶಿಯಾದ ಲೋಹ, ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ಎಣ್ಣೆಯಂಥ ಭಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಲದ ಆಳಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡೇ ಲೆನಿನ್ ' ರಶಿಯಾ ಒರಿ ವಸಾಹತು ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು. ನಿಜವಾಗಿ ವಿದೇಶಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬಂಡವಲವನ್ನು ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ, ರಶಿಯನರ ದ್ವಾರಾ ಆಗ್ನವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅಸಮಂಜಸವಾಗಲಾರದು. ಈ ಹಿತಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ನುಲಕ್ಕೆ ಸಿಯೇ ತಾವು ಸ್ವತಃ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರಗಳಾಗಿದ್ದೂ ಬ್ರಿಟನ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಮೊದಲಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ವಿಘ್ನವೊಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದವು. ನಿರಂಕುಶ ಝಾರಶಾಹಿಯಂತೆ ತಮ್ಮ ಹಿತಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ಸರ್ಕಾರವೂ ರಕ್ಷಿಸುವದೆಂಬ ಭರವಸೆಯೆಲ್ಲಿ? ರಶಿಯಾದ ಬಂಡವಲದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ನೂರಕ್ಕೆ ೪೦ ರಷ್ಟು ವಿದೇಶೀಯರ ಆಧೀನವಿತ್ತೆಂದೂ ಭಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಈ ಪ್ರಮಾಣ ಇನ್ನೂ ಏರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು, ಪರಕೀಯರ ಹಿತಸಂಬಂಧದ ಮಟ್ಟ ಬೆಳಕಿನಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು.

ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಲದ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ (ಆರ್ಥಾತ್ ಭಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ವಿಪುಲತೆ) ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೂ ಬಂಡವಲಗಾರರಿಗೂ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ

ಸಂಬಂಧದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪದರುಗಳಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರೊಳಗಿನ ವ್ಯತಿರೇಕಗಳು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ, ವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೂಲಿಗಾರರು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಬಂಡವಲಗಾರರ ಬಗ್ಗೆ ದ್ವೇಷಭಾವನೆಯನ್ನೇ ಸಾಕುತ್ತ ಹೋದುದು ಸಹಜ.

ಕೂಲಿಗಾರರೇ ಏಕೆ?

ಈ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಒಂದೊಂದು ವರ್ಗದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವರೂಪ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಲ್ಲದೆ ಗಣನೀಯ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು. ಆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮುಂದಾಳುತ್ವವನ್ನು ಹೊತ್ತದ್ದು ರಶಿಯಾದ ಅತ್ಯಂತ ನೂತನ ವರ್ಗ— ಕೂಲಿಗಾರರು. ಆದರೆ ಆ ದೇಶದ ಪ್ರಜಾಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಗಾರರು ಒಂದು ಕ್ಷುದ್ರ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ಫ್ರಾನ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಗೌರವ, ಗೌರವ ಸೇವಾ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಹಳೆಯ ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗದ ಕೈಯಿಂದ ರಾಜ್ಯಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳುತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದು ನಾಗರಿಕ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗ. ಮುಂದುವರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗಾದರೆ, ಹಿಂದಿಳಿದ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ನೂತನವಾದ ಕೂಲಿಗಾರ ವರ್ಗವೇ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿದ್ದ ಹಳೆಯ ಝಾರಶಾಹಿಯ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗವನ್ನು ಮಗುಚಿ ಒಗೆಯಲು ಹೇಗೆ ಶಕ್ತವಾಯಿತು? ಅಥವಾ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಮುಖ್ಯದ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗದೆ ಕೂಲಿಗಾರ ಕ್ರಾಂತಿಯೇ ಹೇಗೆ ಸಫಲವಾಯಿತು?

ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಲ ಕಾಲಿಟ್ಟದ್ದೇ ತಡ. ಅದು ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ರಾಜ್ಯಸ್ವರೂಪದಲ್ಲೆಯೇ ಬಂತು. ಅದು ರಶಿಯಾವನ್ನು ಉದ್ಯೋಗಪ್ರಧಾನ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಲಾರದೆ ಹೋದರೂ ಭಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನಾಗಿಯಂತೂ ಮಾಡಿತೆಂದು ಈ ಮೊದಲೇ ಅಂಕೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಫಲವಾಗಿ ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ತೀವ್ರ ಬಂಡವಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆ ದುರಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗವೊದಗಿತು. ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಬಂಡವಲಗಾರರು ತಲೆಯೆತ್ತುವ

ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಜೀತಗಾರರು ನಗರಗಳತ್ತ ಹರಿಯು ಹತ್ತಿ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದ ದಿನಗೂಲಿಗೆ ಯಾವಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಕೇಳದಷ್ಟು ತಾಸು ದುಡಿಯುವ ತಾಸಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರು. ಆತ್ಮಪ್ರಿಯ ಸಂಕಟಗಳಿಂದ ಬಂಡವಲಗಾರರ ಮೇಲೂ ಅವರ ಜಿನ್ನೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಡಕೂಲಿಗಾರರನ್ನು ನಿಷ್ಕರವಾಗಿ ಹತ್ತಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ದ ಮೇಲೂ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ರೋಷ ತಿರುಗಿದ್ದು ಸಹಜವೇ ಸರಿ. ಅವರ ಗೋಳು ಎಷ್ಟು ಭಯಂಕರವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಸರಕಾರದ ನಿಷ್ಕರುಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸಂಪುಗಳು ಹೂಡಿದುವು, ನಗರದಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿದುವು, ದಿನೇ ದಿನೇ ಆಕಾರದಲ್ಲ ಬೆಳೆದವು. ಇಂಥ ಮಹಾ ಪ್ರವಾಣದ ಮುಷ್ಕರಗಳು ೧೮೯೫-೯೬ ರಲ್ಲಿಯೇ ರಶಿಯಾವ ಎಲ್ಲ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ನಗರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎದ್ದಿದ್ದವು. ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ರಶಿಯಾದ ಕೂಲಿಗಾರವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವರ್ಗಾನುಭವ-ಅಭಿಮಾನಗಳು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಂದಲೇ ತೋರಿಬರುತ್ತಿದ್ದವೆಂದು. ವರ್ಗಾನುಭವವೇ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೊದಲ ಸೋಪಾನ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಬಂಡವಲದ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣದಿಂದ ಹೇಗೆ ಭಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಸಿದ್ಧವಾದುವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಭಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಜನನದಿಂದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಕೂಲಿಗಾರಶಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಹಿಂದೆ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಪರಕೀಯವಾಗಿದ್ದ ವರ್ಗಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಈಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದದ್ದೂ ಶೀಘ್ರವಾದ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೆನ್ನಬಹುದು.

ಆದರೆ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕ ವರ್ಗವೊಂದೇ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೈಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಾತು. ಇಲ್ಲಿ ರಶಿಯನ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ವಿನೂತನ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ ಗೋಚರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಬಾರಿ ರೈತರು ಕೂಲಿಗಾರರ ಮುಂದಾಳಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆ ವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕ್ರಾಂತಿಗಳನ್ನು, ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಗರಿಕ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಮುಂದಾಳಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗಿದ್ದರೂ ರಶಿಯಾವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ನೇಹಿತರ ಭಾರ ಕೆಲಸಗಾರರ ಮೇಲೆಯೇ ಎಕೆ ಬಿತ್ತು?

ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ರಶಿಯನ್ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ದುರ್ಬಲ ಸ್ಥಿತಿ, ಹಾಗೂ ರಶಿಯನ್ ಕೂಲಿಗಾರವರ್ಗದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣ. ೧೯ ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಪರಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಹಸಾ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಕೂಲಿಗಾರವರ್ಗ, ಉದ್ಯೋಗ-ಪೂರ್ವಯುಗದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಕೆಲಸಗಿಟ್ಟ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಬಂದದ್ದಲ್ಲ. ಕೈಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಬೇವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವರ್ಗವೇ ರಶಿಯಾದ ಮಧ್ಯಯುಗ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಲಿಗಾರರು ಆಗ ತಾನೆ ಒಕ್ಕಲತನ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದವರು. ದೀರ್ಘಕಾಲದ ನಾಗರಿಕೀಕರಣದಿಂದ ಇತರ ದೇಶಗಳ ಕೂಲಿಗಾರರಂತೆ ಅವರ ಗ್ರಾಮ ಸಂಬಂಧವು ವಿಘಟಿತವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ಈ 'ಬಿಸಿ-ಬಿಸಿ' ಕೂಲಿಗಾರರು ತಮ್ಮ ತವರು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಮರಳಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸೆಳೆದಾಟದಿಂದ ತಾವು ಸೋಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಸರಿಸಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹಳ್ಳಿ-ಪಟ್ಟಣಗಳ ನಡುವೆ ವಿಚಾರಗಳ ಅಂತಃಪ್ರವಾಹಗಳು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದುದೂ ರೈತರಿಗೆ ಕೂಲಿಗಾರರ ಮುಂದಾಳತ್ವವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೊಂದು.

ರಶಿಯಾದ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮುಂದಾಳತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತಾ ಸಂಪತ್ತಿಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಲಗಾರರಾಗಿ ಈ ವರ್ಗದವರು ದಿನ ನಿತ್ಯದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಗಾರರ ಕಟುತರ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಮುಂದಾಳತ್ವಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವುದಂತೂ ಲೆಕ್ಕದಿಂದ ಹೊರಗೆ. ಕೂಲಿಗಾರವರ್ಗದಂತೆಯೇ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗವೂ ಹಳ್ಳಿಯ ಜಮೀನುದಾರ ವರ್ಗದಿಂದ ಕವಲೊಡೆದಿದ್ದು ದರಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಸ್ಥ ಮಾತೃಸ್ಥಾನದೊಡನೆ ಅವರ ಹಿತಸಂಬಂಧಗಳು ಆಚ್ಛೇದ್ಯವಾಗಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಅಂದರೆ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಮಹಾಜನಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಿದ್ದದ್ದು ೩೦ ಸಾವಿರ ಜಮೀನುದಾರರ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ೧೮,೯೧,೧೪,೦೦೦ ಎಕರೆ ಸುಜಲ-ಸುಫಲ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ. ತಮ್ಮ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಷ್ಟೇ ಈ ಮಧ್ಯಮ

ವರ್ಗ ಜೀತಗಾರಿಕೆಯ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅದು ಕೈಗೂಡಿದ ಕ್ಷಣ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಕೈಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ರೈತರ ಮುಂದಾಳಿನಕ್ಕಾದರೂ ಹೇಗೆ ಅರ್ಹವಾದೀತು? ಕೂಲಿಗಾರರ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರಂಕುಶ ಝೇರಶಾಹಿಗೂ ಬಂಡವಲಕ್ಕಾಗಿ ವಿನೇಶಗಳಿಗೂ ಋಜೆಯಾಗಿದ್ದ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದಿರಬಹುದಾದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಕ್ರಾಂತಿಶಕ್ತಿಗೂ ಎರವಾಗಿದ್ದಿತು. ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಈ ನಿಸ್ಸತ್ಯತೆಯಲ್ಲಿದೆ ಕೂಲಿಗಾರರ ಶಕ್ತಿಯ ಕೀಲಿಕೈ, ಅವರ ಮುಂದಾಳಿನದರಹಸ್ಯ. ಇದೇ ವಿಚಾರದಿಂದ ವ್ಲಾಡಿಮೀರ್ ಇಲ್ಲಿಚ್ ಯುಲಯನಾಫ್ ಮುಂದೆ ಲೆನಿನ್) ತನ್ನ ೨೪ ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದ:-

“ ಈ (ಕೂಲಿಗಾರ) ವರ್ಗದ ಪುರೋಗಾಮಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಾಮ್ಯವಾದದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮನನ ಮಾಡಿದಾಗ, ರಶಿಯನ್ ಕೂಲಿಗಾರನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಾಗ, ಈ ವಿಚಾರಗಳು ಸರ್ವತ್ರ ಹರಡಿ ಒಳ್ಳೆ ಜಾಳಬಲ್ಲ ಸಂಘಗಳುತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಕೂಲಿಗಾರರು ಈಗ ನಡೆಸಿರುವ ವಿರಲ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸಾನುಭವ ವರ್ಗಕಲಹದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಗೊಳಿಸಲನುವಾದಾಗ—ಆಗ, ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರವಾದಿಸತ್ವಗಳ ತಲೆಯಾಳುಗಳಾಗಿ ರಶಿಯನ್ ಕೆಲಸಗಾರರು ಮುನ್ನಡೆದು ನಿರಂಕುಶ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಒದ್ದು ಕೆಡವಿ ರಶಿಯನ್ ಜನಸಾಮಾನ್ಯವನ್ನು (ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ ಜನಸಾಮಾನ್ಯದ ಸಂಗಡ) ನೇರವಾದ ಬಹಿರಂಗ ರಾಜಕೀಯ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ವಿಜಯೀ ಸಂಘವಾದಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು. ”

ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಪಕ್ಷಗಳೂ

೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾದೊಳಗೆ ಬಂಡವಲವಾದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದರಿಂದಾದ ಅವಸ್ಥಾಂತರಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದುದಾಯಿತು. ಬಂಡವಲದಿಂದಿಂತಾದ ನೂತನ ಬಹು ಜನ ವರ್ಗವನ್ನು ನಾವು ಕೆಲಸಗಾರರೆಂಬ ವಿಶಾಲ ಸಂಕೇತದಿಂದ ಕರೆದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾದ ಆಂತರಿಕ ಸಮಭಾವವಿತ್ತೆಂದು ಬಗೆಯಬಾರದು. ಕಾರಖಾನೆ ಕೂಲಿಗಾರ, ಚಿಲ್ಲರೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಕೂಲಿಗಾರ, ಕುಶಲ, ಅರ್ಧಕುಶಲ, ಅಕುಶಲ ಕೆಲಸಗಾರ; ನಗರಗಳಲ್ಲಷ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಷ್ಟು ದುಡಿಯುವ ಅರ್ಧಕೂಲಿಗಾರ, ಹಂಗಾಮಿ ಕೂಲಿಗಾರ, ಇದಕ್ಕೆ ಜನಾಂಗಗಳ ಭಿನ್ನತೆ ಸೇರಿ ಕೆಲಸಗಾರರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭೇದಗಳೂ ಅಂತಃಕಲಹಗಳೂ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಆದರೂ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ, ಆಸಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನರಾಗಿದ್ದ ಇವರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೆ ಐಕಮತ್ಯವುಂಟಾಯಿತು.

ಜೀತಗಾರರ ವಿಮೋಚನೆಯೊಡನೆ ಒಕ್ಕಲಿಗವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಭೇದಗಳಾದುವು. ಜಮೀನುದಾರರಲ್ಲದೆ, ಧನಿಕ ಒಕ್ಕಲಿಗರಾದ “ಕುಲಕರು” (“ಕುಲಕ” ಎಂದರೆ ರಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮುಷ್ಟಿ, ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಆತುಕೊಳ್ಳುವ ಜಡಿದ ಮುಷ್ಟಿಯೆಂದರ್ಥ), ಮಧ್ಯತರಗತಿಯ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಮತ್ತು ಬಡ ರೈತರು. ಇವರಲ್ಲದೆ ಅಸಂಖ್ಯ ಭೂಮಿಹೀನ ರೈತರು ಹಾಗೂ ಅರೆ-ರೈತರು.

ಇದಲ್ಲದೆ ಬಹುರೂಪವಾದ ಮತ್ತು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕವಾದ ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗ (ಇದರಲ್ಲಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ರೈತರೂ ಸೇರಿದರು) ವೊಂದಿತ್ತು, ಮತ್ತು ಧನಿಕಮಧ್ಯಮವರ್ಗವೊಂದಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಕೊನೆಗೆ ರುಸಾರ್ ಎರಡನೆಯ ನಿಕಲಸ್ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ಏಕಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಅಪರಿವರ್ತನೀಯವೆಂದು ಸಾರಿದಾಗ ಆ ಏಕಾಧಿಪತ್ಯದ

ಮೂಲಾಧಾರವಾದ ಉಂಟು ಜಮೀನುದಾರಿಕೆ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ದಿಲ್ಲವೆಂದರಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟನು.

* * * * *

ಕೂಲಿಗಾರ-ಒಕ್ಕಲಿಗ-ಮಧ್ಯಮವರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜನಸಮುದಾಯದತ್ತ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಕ್ಷಗಳ ಒಲವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತೆರನಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಥಮತಃ, ಒಕ್ಕಲಿಗನನ್ನೇ ರಶಿಯಾದ ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆಂದೋಲನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷಕ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳ 'ನರೋಡ್ಕಿ' (ನರೋಡ್=ಪ್ರಜೆ) ಪಕ್ಷವೊಂದಿತ್ತು. ಆದಕ್ಕೆ ರಶಿಯಾ ಒಂಡವಲವಾದಿ ಯಾಗಬಲ್ಲೆಂದು ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಆಗಲೊಲ್ಲದು. ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದವರಾದ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರವನ್ನೇ ನರೋಡ್ಕಿಕರ ಸಾಮ್ಯವಾದ ವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪುಗಶೇಫ್ ದಂಗೆಯ ಸೋಲು ಅವರಿಗೇನೂ ವಾಠ ಕಲಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಮಧ್ಯವರ್ಗದ ಬೆಂಬಲ ವಿಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಗಳು ಸಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲೆಂದೂ ರಶಿಯಾದ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನರೋಡ್ಕಿಯ ಆದಿಮ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆದು ತನ್ನ ಧೈಯಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ದುಷ್ಯ ಆಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು, ಪೋಲೀಸರನ್ನು, ಶ್ರೀಮಂತ ಜಮೀನುದಾರರನ್ನು ಬಾಂಬಿನಿಂದಲೋ ಗುಂಡಿಸಿಂದಲೋ ಹೊಡೆದುಹಾಕುವುದೋ, ಅವರನ್ನು ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡುವುದೋ, ಇಂಥ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಜನಹಿತಸಾಧನೆಯಾಗಬಹುದೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿ ಅವರಿಗೆ. ಈ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಗೆಲುವು ದೊರೆತರೂ ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಅದು ಆಧಿಕಾರಿ ಶಾಹಿಯ ಮುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಿಗಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಪಕ್ಷವೇ ಸಾಮ್ಯಕ್ರಾಂತಿವಾದಿ (Social Revolutionary) ಪಕ್ಷದ ತಾತ. ಈ ಹೊಸ ಪಕ್ಷವೂ ತನ್ನ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ನರೋಡ್ಕಿಯಂತೆ ಇದಕ್ಕಾದರೂ ಚಿಲ್ಲರೆ-ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಕ್ರಾಂತಿಯೇ ಆದರ್ಶ.

ಇನ್ನು " ಉದಾರ " ಮತದ ಜಮೀನ್ದಾರರೂ ಅವರ ಬಂಧುಗಳಾದ ಧನಿಕ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದವರೂ ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪಿನ ಮಾದರಿಯ ಘಟನಾತ್ಮಕ ರಾಜಸತ್ತೆಯನ್ನು ಬೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ರಾಜಸತ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವ ವೈರವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಎಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಟಮಾರಿ ನಿಕಲಸ್‌ನೇ ಕಾಲೊಡಕು. ವೊದವೊದಲು ಅವರು ನರೋಡ್ವಿಕಿಯ ಕ್ರಾಂತಿವಾದಿ ಭಯೋತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ಧನಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಡಿಮದ್ದುಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ರಾಜಸತ್ತೆ ತಮಗೆ ಶರಣಾಗತವಾದೀತೆಂಬ ಆಸೆಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೋದಕವಾಗಿತ್ತಲ್ಲದೆ ನರೋಡ್ವಿಕ ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ವಾಸವಲ್ಲ. ಅವರ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಪಕ್ಷವೆಂದು ಸಂಕೇತ. (" ಕ್ಯಾಡೆಟ್ " ಎಂಬುದು ಕನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಶನಲ್ ಡೆಮೋಕ್ರಾಟಿಕ್ ಎಂಬುದರ ಹ್ರಸ್ವ ರೂಪ). ಅಕ್ಟೋಬ್ರಿಸ್ವ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷವೂ ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಪಕ್ಷದಂತೆ ಬಂಡವಲಗಾರರೇ. ಆದರೆ ಇದು ಇನ್ನೂ ಮಂದಗಾಮಿ ಅಥವಾ " ಬಲ " ಪಕ್ಷ. ಅಷ್ಟೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಕೂಲಿಗಾರ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಮ್ಯ-ಪ್ರಜಾತಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಬರುತ್ತಾರೆ. ರಶಿಯಾದ ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತ ಕೂಲಿಗಾರನೆ ಸರಿ ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವರು ಕೂಲಿಗಾರರ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿ ಅವರು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿದವರು. ವೊತ್ತವೊದಲು ಅವರು ಕೂಲಿಗಾರರಲ್ಲಿ ವರ್ಗಕಲಹದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿ ಅವರಲ್ಲಿ ವರ್ಗಾನುಭವವನ್ನು ಕಲಕುತ್ತಾರೆ; ಬಳಿಕ ಪ್ರಚಾರದಿಂದ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ನೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ೧೮೯೫-೯೬ರಲ್ಲಿಯೇ ಕೂಲಿಗಾರವರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಇವರ ಪ್ರಭಾವ ನಿಜ್ಜಳವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಆ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಹಾ ಮುಷ್ಕರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ರಶಿಯನ್ ಕೂಲಿಗಾರ ನಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಪ್ತಕ್ರಾಂತಿಸತ್ವದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆಗಲೇ ಕೆಲಸಗಾರರ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೂ ಸಾಮ್ಯವಾದಕ್ಕೂ ಹರಿಯದ ನಂಟು ಗಂಟುಬಿದ್ದಾಗಿತ್ತು.

ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದ ಫಲವಾಗಿ ರಶಿಯನ್ ಕೂಲಿಗಾರ ಚಳ

ವಳಿ ಬರಿ ಆರ್ಥಿಕ ಹೋರಾಟದ ಸೀಮೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕೈಚಾಚಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಸಫಲವಾಗುವಂತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸರೋಡ್ಡಿಕಿಯ ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಅದು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿತ್ತು. “ ವರ್ಗಾನುಭವ ”, ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮೇಲೆ ದುಡಿದಷ್ಟು ಸಾಲದೆಂದು ಅವರ ಅಭಿಮತ. ಸರಿಯಾದ ಸಂಘಟನೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಯೋಗ್ಯ ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನೂ ಬಂಡವಲವಾದವನ್ನೂ ಸೇರಿಯೇ ಕೆಡವಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಅದು ಹೊಂಚುಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಝಾರ, ಆ ಝಾರ; ಒಬ್ಬ ಬಂಡವಲಗಾರ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ; ಇವರ ಮೇಲೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ವೈರವಿದ್ದಿಲ್ಲ. “ ಮೂಲೇ ಕರ್ತಾರ ”ದ ಹವಣು, ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಹಂಬಲು ಆದರ ಪ್ರತಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ಕವಲುಸಮಾಜದ ಕವಲು ಗುರಿಗಳ ಸೆಳೆದಾಟದ ನಡುವೆ ನಿಂತಿತ್ತು—“ಪರಿವರ್ತನೆಯಿಲ್ಲ!” ಎಂಬ ಒಂದೇ ರಾಗ ಹಾಡುವ ಝಾರ್ ಎರಡನೆಯ ನಿಕಲಸನ ಏಕಸತ್ತೆ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಸತ್ತೆ. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಅನ್ಯ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮನೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಝಾರಶಾಹಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಒಂದೇ—ಗದೆ !

ಬಾಲೈವಿಕರೂ ಮೆನೈವಿಕರೂ

ರಶಿಯನ್ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರವಾಗಿ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆಯ ವಿಚಾರ ಧಾರೆಗಳು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ೧೯೦೩ ರಲ್ಲಿ. ಆ ವರ್ಷ ಬ್ರುಸೆಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಪೋಲೀಸರ ಆತಂಕ ದಿಂದ ಲಂಡನಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಪಕ್ಷದ ಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಕವಲುಗಳೊಳಗೆ ಶಕ್ತಿಪರೀಕ್ಷೆ ಯಾಯಿತು. ಮೂರು ವಾರಗಳಿಗೂ ಮೀರಿದ ಚರ್ಚೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್‌ನ ಬೆನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಬಹುಮತ ದೊರೆಯಿತು. ಬಾಲೈವಿಕ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಆವಾಗ.

‘ಬಾಲೈ’ ಎಂದರೆ ರಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ‘ಬಹು’ ಎಂದರ್ಥ. ಅರ್ಥಾತ್ ಬಾಲೈವಿಕ್ ಎಂದರೆ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕ ಲೆನಿನ್‌ನ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ‘ಬಾಲೈವಿಕಿ’ ಎಂಬ ಸಂಕೇತ ಬೀಳಲು ಇದೇ ಕಾರಣ. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ‘ಮೆನೈವಿಕ್’ ಅಥವಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕ ಎಂಬ ಹೆಸರು ರೂಢಿಯಾಯಿತು.

ಹೆಸರಿನ ಕುರಿತು ಇಷ್ಟು. ಇನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭೇದಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸೋಣ. ಅರ್ವಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಕ್ರಾಂತಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಒಂದು ೧೭ ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ, ೧೮ ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕೆಯ ಕ್ರಾಂತಿಗಳ ಮಾದರಿಯದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಮುಂದಾಳಿನ; ಬೆನ್ನುಗಡೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೃಷಕ ಪ್ರಜೆಯ ಕ್ರಾಂತಿಕ್ರಿಯೆ. ಅದರ ಗುರಿ ಆಗ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಉಂಬಳಿಗಾರಿಕೆಯ ಹಾಗೂ ನಿರಂಕುಶ ಆಧಿಪತ್ಯದ ನಾಶ. ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಕ್ರಾಂತಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲು ಮೇಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿದ್ದು. ಅದು ಯಂತ್ರಯುಗದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ವಿಕಾಸದಿಂದ ಬಂಡವಲ ಗಾರವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಧನಿಕ ನಾಗರಿಕ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ವಿರುದ್ಧ

ಕೂಲಿಗಾರರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕತೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಕ್ರಾಂತಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ೧೮೭೧ ರ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಪಂಚಾಯತನ (Paris Commune) ನನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದು.

ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ, ಲಂಡನಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ್ದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಸಮ್ಮೇಲನದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಈ ಎರಡೂ ಬಗೆಯ ಕ್ರಾಂತಿಗಳ ರೂಪ-ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪೌರ್ವಾತ್ಯವಿಕಾಸದ ಸ್ಫುಟವಾದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಪರಿವರ್ತನೆ ಬೇರೆಯೇ ಪ್ರಕಾರ ಆಗಿತ್ತು. ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ-ಧಂಧೆ-ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗವೊಂದು ಮೊದಲು ಉಂಟಾಗಿ, ಅದು ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯಸತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಭಾರಿ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪರಿಶ್ರಮವೇ ಕಾಲಿಟ್ಟು ಪಶ್ಚಿಮ ರೂಪದ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಆ ವರ್ಗದ ಮೈರಿಯಾದ ಕೂಲಿಗಾರ ಹಾಗೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ವರ್ಗವೊಂದು ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿತ್ತು. ಆದರೂ ಈ ವರ್ಗ ಇನ್ನೂ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದು. ಇಂಥ ವಿಕಲ್ಪ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಚಲಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯಾಕ ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗವೇ (ಅಂದರೆ ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಚಿಲ್ಲರೆ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಇತ್ಯಾದಿ) ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಈ ನೂತನ ಸಾಮಾಜಿಕಶಕ್ತಿ—ಕೂಲಿಗಾರ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕ್ರಾಂತಿನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಾತ್ರ ದೊರೆಯತಕ್ಕುದು? ಲಂಡನಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಸೂಜಿಯಿಂದ ನಾರು ತೆಗೆದುದು ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಮೇಲೆ.

ಮೆನ್ಸೆವಿಕ್ ಪಂಗಡದ ವಾದವಿಷ್ಟೆ: ಯಾವಾಗ (ಚಿಲ್ಲರೆ) ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗವೇ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಚಲಮಾನ ಶಕ್ತಿಯೆಂದಾಯಿತೋ, ಅದರ ಚಾಲಕ ಶಕ್ತಿಯಾದರೂ ಅದೇ ವರ್ಗದ ಮುಂದುವರಿಸ (ಅಂದರೆ ಧನಿಕ ಬಂಡವಲ ಗಾರರ) ತತ್ವಗಳೇ ಆಗಿ ತೀರಬೇಕು. ಈ ವಾದದ ಅನ್ವಯದಂತೆ, ರಶಿಯಾದ ಧನಿಕಮಧ್ಯಮವರ್ಗದವರ ತಲೆಯಾಳನದಲ್ಲಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದವರು (ಅಂದರೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರೇ ಮೊದಲಾದವರು) ಹೋರಾಡಿ ಮೊದಲು ಉಂಟಾಗಿ

ಗಾರಿಕೆಯ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನೂ ಆ ಊರುಗೋಲಿನ ಆಧಾರದಿಂದ ನಿಂತಿರುವ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸಿಮ್ಮರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಕೂಲಿಗಾರರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜನ್ಮವೈರಿಗಳಾದ ಧನಿಕ ಬಂಡವಲಗಾರರಿಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಬೇಕು. ಅವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತ ನಿರಂಕುಶತ್ವವನ್ನು ಮಗುಚಿ ಕೆಡವಲು ಇದೊಂದೇ ದಾರಿ.

ಬಾಲೈವಿಕರು ಧನಿಕಮಧ್ಯಮವರ್ಗದವರಿಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮುಂದಾಳ್ತ ನದ ವೀಳೆಯವಿತ್ತು ಸುಮ್ಮನಾಗಲು ಸಿದ್ಧರಿರಲಿಲ್ಲ. ರಶಿಯನ್ (ಉಚ್ಚ) ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಸ್ವಭಾವವೇ ಈ ನೇತೃತ್ವಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಹಳ್ಳಿಯ ಊರಗಳ ಜವಾನು ದಾರರಿಗೂ ಇದ್ದ ಸಂಬಂಧ ಅದನ್ನು ಬಡ ರೈತರ ಶರಣ್ಯತೆಗೆ ಅನರ್ಹವಾಗಿ ಮಾಡಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತರೂ, ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಆಗಲೆ ಸತ್ವಶಾಲಿ ಕೂಲಿಗಾರ ಆಂದೋಲನವೊಂದು ಆಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ 'ಕ್ರಾಂತಿ ಮೇರೆ ವಾರಿ ಸಾಗೀತೆಂ'ದು ಹೆದರಿ ಅದು ನಡುವೇ ಝಾರ ಶಾಹಿಯ ಕೂಡೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜನತೆಯ ಕೈಬಿಡುವುದು ಖಂಡಿತ. ಅದುಕಾರಣ, ಕೊನೆಯ ವರೆಗೂ ಕ್ರಾಂತೈಕಗತಿಯಾಗಿರುವ ಕೂಲಿಗಾರವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಳ್ತನದ ಪಟ್ಟ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಾಲೈವಿಕರ ಅಭಿಮತದ ಸಾರ.

ಮೆನ್ಶೈವಿಕರು ಮಾರ್ಕೊಳ್ಯುತ್ಸಿದ್ದರು: ಒಂದುವೇಳೆ ವಾದಕ್ಕಾಗಿ, ಕೂಲಿಗಾರವರ್ಗವೇ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ ಅದು ಧನಿಕಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಕೂಡೆ ಸಹಕರಿಸಿದರೇ ಈ ಭಾರವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಡೆಹಾಯಿಸಬಲ್ಲದು. ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಹಿಂದುಳಿದ ರೈತವರ್ಗ, ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಅದು ಝಾರಶಾಹಿಯ ಬೆನ್ನುಕಟ್ಟುವ ಸಂಭವವೂ ಇದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಝಾರಶಾಹಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಎಲ್ಲ ಲಭ್ಯ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಸಂಚಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ.

ಆದರೆ ಬಾಲೈವಿಕರಿಗೆ ಜವಾನುದಾರರ ಗೆಲೆಯರಾದ, ಕೂಲಿಗಾರ ರಿಂದ ಭೀತರಾದ ಧನಿಕವರ್ಗದವರಿಗಿಂತ ಹಿಂದುಳಿದವರಾದರೂ ರೈತರೇ

ಹೆಚ್ಚು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹರೆಂಬ ಭರಸನೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕೇಳಿದರೆ, ಶತಮಾನಗಳ ಸುಲಿಗೆ, ನೋವು, ನಿಷ್ಕರಗಳಿಂದ ಸೋತು ಸುಣ್ಣಾಗಿದ್ದ ಹಿಂದುಳಿದ ಕೃಷಕವರ್ಗವೊಂದೇ, ಅದರ ಪರಮ ಅಸಹಾಯಕತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ, ಸಮಾನ ದುಃಖಿಗಳಾದ ಕೂಲಿಗಾರರ ಜೊತೆಗಾರಿಕೆಗೆ ಹೇಳಿಸಿದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಜೋಡಿಸಿದರೆ ಝಾರಶಾಹಿಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಜತೆಗೇ ಬಂಡವಲಶಾಹಿಯ ಮಗ್ಗಲು ಮುರಿಯುವಷ್ಟು ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಹೀಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರೊಳಗಿನ ಹೋರಾಟ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪೂರ್ವಾಪಶ್ಯ-ಕತೆ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯತ್ ಸಂಭವಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಮೆನ್ಮೆವಿಕರ ಈ ಮನೋವೃತ್ತಿಗೆ ಲೆನಿನ್ 'ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಅನುಕೂಲಶಾಸ್ತ್ರ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿಯಾದರೂ 'ಕೂಲಿಗಾರವರ್ಗವನ್ನು ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಉದಾರವಾದಕ್ಕೆ ಆಡಿಯಾಳಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ' (ಲೆನಿನ್) ಅಥವಾ ಸ್ವಾಲಿನ್‌ನ ಇನ್ನೂ ಕಟುತರ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ 'ಕೂಲಿಗಾರರನ್ನು ಬಂಡವಲಗಾರರ ತುದಿಬಾಲಕ್ಕೆ ಗಂಟುಹಾಕುವುದರಿಂದ' ಕ್ರಾಂತಿ ಸತ್ತದ ಭಂಡಾರವೊಂದನ್ನು ಮೂಲೆಗುಂಪುಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕದಾಚಿತ್ ಮೆನ್ಮೆವಿಕರ ದಾರಿ ತುಳಿದು ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಜಯ ದೊರೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದು ಕೂಲಿಗಾರರನ್ನು ಕೇವಲ ಆರ್ಥಿಕ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಕಟ್ಟುವಡೆಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಬಂಡವಲಗಾರರ 'ಯಾ-ಖುಶೀ'ಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಹಿಂದುಳಿತದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಉಭಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಈ ಮತಭೇದಗಳು ಬರಿ ತಾತ್ವಿಕ ಚರ್ಚೆಗಷ್ಟೇ ಪರಿಸೀಮಿತವಾಗಲಾರದುವಿದ್ದುವು. ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿಗಳು ಸಾಧನಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕಾದರೆ ತತ್ವಗಳನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವರು. ಮೆನ್ಮೆವಿಕರಿಗೆ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಕ್ರಾಂತಿಯೇ ಪ್ರಥಮ ಸಂಪಾದ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಕೂಲಿಗಾರರ ಸ್ಥಾನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅವರ ಸಂಘಟನೆಗಾಗಲಿ ಪಕ್ಷದ ನಿಷ್ಠಾವಂತಿಕೆಗಾಗಲಿ ಅವರು ಅವಸರ ಪಡದಿದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿ

ಕವೇ ಸರಿ. ಮುಂದಾಳ್ತನದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಧನಿಕವರ್ಗದ ಹೆಗಲಿಗೆ ಹೇರಿ ಮೆನೈವಿಕರು ಆತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಈ 'ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ' ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಬೇಕೆಂಬಷ್ಟು ಟೊಳ್ಳು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಲು ಅನುಕೂಲ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಲೆನಿನ್ ಈ ಮಾತುಗುಳಿತನಕ್ಕೆ 'ಮೆನೈವಿಕ್ ವಾಕ್ಯಧೋರಣೆ' (Menshevik phrase-mongering) ಎಂಬ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದನು.

ಆದರೆ ಜಾಲೈವಿಕರಿಗೆ ಕೂಲಿಗಾರರೆ ಪ್ರಥಮ ವಿಷಯ; ಆತವವ ಅವರಿಗೆ ನಿಷ್ಠಾವಂತರಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಬೇಕು. ಇಂಥವರ ಅಭಾವಕ್ಕಾಗಿ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಂಡು ಲೆನಿನ್ ಒಮ್ಮೆ ಬರೆದದ್ದಿದು:

'ಸರ್ವಂಕಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪಂಗಡವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ ಅನುಭವ ನನಗಿದೆ. ಆ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ, ನಾವೆಂದು ಇತಿಹಾಸದ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ; 'ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಒಂದು ಘಟಕವನ್ನು ನಮ್ಮ ವಶ ಕೊಡಿ, ಅಂದರೆ ರಶಿಯಾವನ್ನು ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡಿಬಿಡುವೆವು,' ಎಂಬ ದಿನಗಳಿವು; ಇಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾವಿನ್ನೂ ಅನನುಭವಿಗಳೂ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸಬರೂ ಆಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೇವಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನನಗಾದ ಸುಡುಸುಡುವ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಈ ನವನೂತನ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಸೆಟ್ಟು ಏರುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರನ್ನು ಅನನುಭವಿಕರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏಳಿಸುವುದಲ್ಲ, ಅನನುಭವಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸುವುದು. ಈ ಮಾತು ಇನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲೊಲ್ಲದಲ್ಲ!' (ಲೆನಿನ್ — ಏನು ಮಾಡೋಣ ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ.)

ಲೆನಿನ್ ಕೃತಿವಾದಿ. ಬರಿ ಡಂಬಕತನದ ಮಾತುಗಳು ಅವನಿಗೆ ಬೇಡಾಗಿದ್ದವು. ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಘಟಕವೊಂದು ಮೊದಲ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅನುಭವವೇ ಅವನಿಗೆ ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ೧೯೦೩ ರ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳ ಒಡಕು ಅಗಲಿಸಿದ್ದು ಈ 'ನಿಷ್ಠೆ'ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದಲೇ. ಆಗ ಜನನಕ್ಕೆ ಒಂದ ರಶಿಯನ್ ಸಾಮ್ಯ-ಪ್ರಜಾತಂತ್ರವಾದಿ

ಕೂಲಿಗಾರ ಪಕ್ಷ (Russian Social Democratic Labour Party) ದ ಸದಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ—

“ ರಶಿಯನ್ ಸಾಮ್ಯಪ್ರಜಾತಂತ್ರವಾದಿ ಕೂಲಿಗಾರಪಕ್ಷ ದ ಸದಸ್ಯತೆಗೆ ಅರ್ಹನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅವನು ಪಕ್ಷ ದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಒಪ್ಪುವವನಾಗಬೇಕು, ಮತ್ತು ಪಕ್ಷದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಭಾಗಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತರುವಂಥವನಾಗಬೇಕು. ”

—ಎಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದಾಗ ಮೆಟ್ರಾಫ್ ಮತ್ತು ಟ್ರಾಟ್ಸಿಕ್ ಸೇರಿ ಈ ಡಬ್ಲ್ಯು ಆಕ್ಟರದ ಅಂಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉಪಸೂಚನೆ ತಂದರು. ಅದು ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಬಾಯಿಬಿಡಕ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರವೇಶ ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾಡುವವರಿಗೂ ಆಡುವವರಿಗೂ ಅಂತರ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಲೆನಿನ್ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಮನನೀಯವಾಗಿವೆ—‘ ಪಕ್ಷದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು, ದೃಢತೆಯನ್ನು, ಪಾರಿಶುದ್ಧ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯನ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವನ ಆಸ್ತಿತ್ವದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು, ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು, ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ಮಾರ್ತಾಫಿಸ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ’

ಯಾವೊಂದು ವಿಷಯ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗುವ ವರೆಗೆ ಅದನ್ನು ಎಷ್ಟೂ ವಿರೋಧಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಅದು ಸ್ವೀಕೃತವಾಯಿತೆಂದರೆ ಮತ್ತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಎದುರಾಡಬಾರದು. ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಚಿಕ್ಕದಾದರೆ ಆಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಬೇಕು, ಅದು ಆಡಿದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಬೇಕು. ಇದು ಬಾಲ್ಕೆವಿಕ್ ಪಂಗಡದ ಆದರ್ಶ. ಅದರ ಶಕ್ತಿಯ ಗುಟ್ಟು ಇದರಲ್ಲೇ ಆಡಕವಾಗಿತ್ತು. ಬುದ್ಧಿ-ಕರ್ಮಗಳೆರಡರ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಈ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲೆಯೇ ಕೊನೆಗಾದರೂ ಟ್ರಾಟ್ಸಿಕ್ಯುಂಥ ಅಭಿಮಾನಿ ಕೂಡ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು.

ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಯೋಗ: ೧೯೦೫

ರಶಿಯಾ-ಜಸಾನ್ ಯುದ್ಧ

ಗೃಹರಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಲ್ಪಣಕ್ಕೆ ಟಪ್ಪಾಗ, 'ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡ' ವಾದ ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾದಿ ಎದೇಶಿ ಯುದ್ಧದ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಗೃಹರಂಗದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡವಾದ ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗಕ್ಕೆ ಎದೇಶಿ ಯುದ್ಧವೊಂದು ಗಂಟುಬಿದ್ದಾಗ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರಿಗೂ ಅದೇ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ದಾರಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ಇತಿಹಾಸಸಿದ್ಧ ವಿರೋಧಾಭಾಸ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಯಿತೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಈ ಪೂರ್ವಲಕ್ಷಣವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ರಶಿಯಾ ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಾಗಲಿಲ್ಲ.

೧೯೦೦ ರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟು ರಶಿಯಾದ ಬೆನ್ನುಬಿತ್ತು. ಆದರ ಫಲ, ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪ್ರಗತಿ ನಿಂತಲ್ಲೆ ನಿಂತಿತು. ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಸಿಗುವುದು ದುರ್ಲಭವಾದುದರಿಂದ ೧೮೬೧ ಮೊದಲೊಂದು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ನಗರಗಳಿಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳ ಹೊನಲಿಗೆ ಅಲ್ಲೇ ಒಡ್ಡುಬಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದ ಬಡತನ, ಅತ್ಯಪ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪುಟಕೊಡಲು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಂದಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳು ಸಾಲುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಿಶಾಚಿಯ ಕೈಗಾಂಕೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆಂದು ಧರ್ಮನಿಷ್ಠ ಕ್ರೈಸ್ತರು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಣಿತದ ಪಿಶಾಚಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಯೌರೋಪ್ಯ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ (೧೯೦೫) ೩೨,೮೨,೮೦,೦೦೦ ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ರೈತರ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ, ಮಠಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ, ಝಾರನ ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಜೇರೆ ಅಷ್ಟೇ ಭೂಮಿ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಗುಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ರೈತರು ಅಸಾಧ್ಯ ಲಾವಣಿಯನ್ನು ತೆರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದೆಲ್ಲ ರೈತರಿಗೇ ವಶವಾದರೆ?—ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೈತ

ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸಾಲುವಷ್ಟಿದೆ. . . . ಇದೇನು ಚಿಲ್ಲರೆಯೆ ? . . . . ಒಕ್ಕಲಿಗರ ವಿಚಾರ ಹೀಗೆ ಹರಿದಿತ್ತು.

ಹಳ್ಳಿಗಳ ದಾರಿದ್ರ್ಯದಿಂದ ಆಂತರಿಕ ಪೇಟೆಯ ವಿಕಾಸ ಸ್ಥಗಿತವಾಗಿತ್ತು. ರಶಿಯಾದ ಸಿದ್ಧ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಎಡೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ತಮ್ಮ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪರಿಶ್ರಮಗಳು ಮುಂದಡಿಯಿಡಬೇಕಾದರೆ ಹಳೆಯ ಉಂಬಳಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಅವಶೇಷಗಳು ನಾಶವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಬೇಕು. ಇದಾಗದಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಕುಠಾರ. ಝಾರಶಾಹಿ ಇನ್ನೂ ಜಮೀನುದಾರಿಯ ಇಟ್ಟಂಗಿಯ ಮೇಲೇ ನಿಂತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಝಾರಶಾಹಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಉದಾರ-ಮಧ್ಯಮವರ್ಗಕ್ಕೂ ಸಿಟ್ಟು.

ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು, ಎಂದರೆ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಎಂಥ ಸಂಕಟ ಎಂದು ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ 'ಪಿತ್ತ' ಬೇರೆ ಸಾಮ್ಯವಾದದ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ತಲೆಗೆರಿಯಿತ್ತು. ಅವರ ಸಾಮ್ಯಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಅವರ ಒಳ ಸಮಿತಿಗಳೂ ಒಗ್ಗು ಪಂಗಡಗಳೂ (ಯೌರೋಪ್ಯ-ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಸೇರಿ) ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿವೆ. ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ರಶಿಯಾದ ಅಡಿಯಾಳ್ತನಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ಪೋಲಂಡ್, ಫಿನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದೆಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಚೈತನ್ಯದ ಸಂಜ್ಞೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಸಾಮ್ಯ-ಕ್ರಾಂತಿವಾದಿಗಳ ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ೧೯೦೨ ರಲ್ಲಿ ಗೃಹಶಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಸಿಪ್ಯಾಗಿನ್ ಗತಿಗಾಣುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಲೆಹ್ವೇಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ದುಗ್ಭಾಳಿಕೆ ತೀವ್ರವಾಗುತ್ತದೆ, ಯಹೂದ್ಯ ವಿರುದ್ಧ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಕಲಕಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಅತ್ತ ಸೆಳೆಯುವ ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ೧೯೦೪ ರಲ್ಲಿ ಅವನೂ ಹಿಂದಿನವನ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಪರಿವರ್ತನೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಯುದ್ಧ; ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಝಾರಶಾಹಿಗೆ ಯುದ್ಧವೇ ಸುಖತರವಾಗಿ ಕಂಡಿತು; ಮತ್ತು ಅದರ ದುರ್ದೈವಕ್ಕೆ ಅದೇ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಝಾರಶಾಹಿಯನ್ನು ೧೯೦೫ ರಲ್ಲಿ ಜಪಾನಿನ ಕೂಡೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಗುಣಕಾರಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರಿಯಾದ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಪತ್ತಿಯೂ ಒಂದು.

ಕೊರಿಯಾದ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಪತ್ತಿ—ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಖನಿಜ—ಯನ್ನು ಕುರಿತ ಅನೇಕ ಕಟ್ಟುಕತೆಗಳು ಝಾರನ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಂತೆ ಝಾರನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ಊರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಆಗಲೇ ಮಂಚೂರಿಯಾದ ವರೆಗಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಲ್ಲ ರಶಿಯಾದ ಕೈಸೇರಿಬಿಟ್ಟು ಟ್ರಾನ್ಸ್-ಸೈಬೀರಿಯನ್ ರೇಲ್ವೇ ತೆರೆದಿತ್ತು. ಎಟ್ಟಿಯ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯಚಾತುರ್ಯದ ಫಲವಾದ ಈ ಸಾವಿರಾರು ಮೈಲುದ್ದ ರೇಲ್ವೆಯಿಂದ ಮಂಚೂರಿಯಾಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉಪಮಾರ್ಗವನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಂದ ಕೊರಿಯಾಕ್ಕೆ ಮೂಗಿನಿಂದ ಬಾಯಿಗಿದ್ದಂತೆ ಚೀನದೊಡನೆ ಜಪಾನು ಕಚ್ಚಾಡಿ ಆಗಲೇ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೊರಿಯಾದ ಎಲುವಿನ ತುಂಡಿಗೆ ಬಾಯಿ ಹಚ್ಚುವುದು ಝಾರಶಾಹಿಗೆ ಬಹಳ ಸುಲಭ ಕಂಡಿರಬೇಕು. ಕುದುರೆಗೂ ಮೊದಲು ಹುರುಳಿ ಕೊಂಡಂತೆ ಕೊರಿಯನ್ ಸಂಪತ್ತಿಯ ಸುಲಿಗೆಗಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪರಿಶ್ರಮಗಳ ಹಂಚಿಕೆಹಾಕಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ನಡೆಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ದೊರಕಬಹುದಾದ ಲಾಭದ ಸುಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮನಾಥ್ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣನ ಪಾಲು.

ಜಪಾನಿಗೆ ರಶಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟುಗಳು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದಿರಲಿಲ್ಲ. ಚೀನದೊಡನೆ ಹೂಡಿದ ಯುದ್ಧದ ವಿಜಯದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಕೊರಿಯಾ ಕೈಸೇರಿತ್ತಲ್ಲದೆ ವೋರ್ಟ್ ಆರ್ಥರ್ ಬಂದರವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವೂ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಸ್ಮಾರ್ಕ್‌ನ ಅನಂತರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದವರು ಕೈಕೊಂಡ ಧೋರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ರಶಿಯಾ-ಫ್ರಾನ್ಸ್-ಜರ್ಮನಿಗಳೊಳಗೆ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲೆ ನಿರ್ಭಯವಾದ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದತ್ತ ಲಕ್ಷ್ಯವೀಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಚೀನದಲ್ಲಿ ೧೯೦೦ ರಲ್ಲಾದ ಬಾಕ್ಸರ್ ದಂಗೆಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಲು ಫ್ರೆಂಚ್-ಜರ್ಮನ್ ಸೈನ್ಯಗಳ ಜತೆಗೆ ರಶಿಯನ್ ಸೈನ್ಯವೂ ಹೋಗಿದ್ದು ಅದೇ ಉಸಿರಿಗೆ ಜಪಾನಿನ ಅನು-

ಭೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಪೋಟ= ಆರ್ಥರನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಜಪಾನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರೆ ಈ ಮೂರು ಯೌರೋಪ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೂ ಒಂದಾಗಿ ಚೀನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗಡಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ನೆವ ಹೂಡಿದವು. ಕೈಗೆ ಬಂದ ತುತ್ತನ್ನು ಕಾಗೆಯಪಾಲು ಮಾಡಿ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಜಪಾನು ಸುಮ್ಮನಾಗ ಬೇಕಾಯಿತು.

ಆದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ದೂರ ಕಾಯುವ ಬೇಸರ ಗಂಟುಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ೧೮೯೯-೧೯೦೨ ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬೋಆರ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಯೌರೋಪ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಈ ಹೊಸ ಪರಸ್ಪರದಿಂದ, ತಾನು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದಿಗಿಲುಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಯಾವಾಗಲೂ ಯುರೋಪಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಅಸೂಯೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ತನ್ನ ಭದ್ರತೆಯ ಭರವಸೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಈಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾದದ್ದರಿಂದ ತನ್ನಂತೆ ಪೇಚಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಜಪಾನಿನ ಕೂಡೆ ಸಂಧಿಸ್ಪ್ರಸ್ತಾವಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿತು. ೧೯೦೨ ರಲ್ಲಿ ಈ 'ವರಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ' ಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದರ ಮೇಲೆ ಒಂಪಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ದಾಳಿಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ೨೦ ವರ್ಷ ಅವಧಿಯ ಒಪ್ಪಂದವಾಯಿತು.

ಝಾರ್ ನಿಕಲಸನ ಆರ್ಥಿಕ ಮಂತ್ರಿ ವಿಟ್ಟೆ, ಸೇನಾಪತಿ ಕುರೋಪಟ್ಟಿನ್ ಇಬ್ಬರೂ ಈ ದುರಾಶೆಯ ವಿಸ್ತರಣ ಧೋರಣೆ ಬೇಡವೆಂದು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಗತಿಗೇಡಿ ಅಂತರ್ಬಾಹ್ಯ ಧೋರಣೆಯು-ನ್ನಾ ತುಕೊಂಡು ದುರಭಿಲಾಷೆಗೆ ಬಲಿಬಿದ್ದಿದ್ದ ಏಕಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧದತ್ತ ಹೊರತು ಬೇರೆಕಡೆ ಸಾಗುವುದು ಶಕ್ಯವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ.

“ ಬಾಹ್ಯ ಯುದ್ಧವೊಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಕೈಲಿ ಏನೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ” ಎಂದು ಸ್ವೋಲಿಪಿನ್ (ಮುಂದೆ ರಶಿಯಾದ ಪ್ರಧಾನಿ) ಒಂದು ಕಡೆ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಯುದ್ಧವಿಲ್ಲದೆ ನಿರಂಕುಶತೆಗೂ ದಿನ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಇತಿಹಾಸದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯಲೊಲ್ಲದವರಿಗೆ “—ರೆ” ಗಳು ಮಾತ್ರ ತರ್ಕದ ಆಡಿಗಲ್ಲು. ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷ ಅಧಿಕಾರದ ಲ್ಲಿದ್ದು ಸ್ವೇಚ್ಛಾ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದ ಸ್ವೋಲಿಪಿನ್‌ಗೆ ಯುದ್ಧ ಬಾರದಂತೆ

ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಯಶಸ್ಸು ಸಿಕ್ಕಿತೋ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಸಿಕ್ಕಿತು !

ಯುದ್ಧದ ಪಥದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಝಾರಶಾಹಿಗೆ ಅದು ಸಿಕ್ಕದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾತ್ರ ಅದು ಬಂದಾಗ್ಗೆ ರಶಿಯಾ ತೂಕಡಿಸುತ್ತ ಎದುರಿಸಿತು ಅದನ್ನು. ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೦೪ ರಲ್ಲಿ ಜಪಾನಿ ವಿನಾಶಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಏಕಾ ಏಕಿಯಿಂದ ಪೋರ್ಟ್ ಆರ್ಥರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಲಂಗರು ಹಾಕಿದ್ದ ಅನೇಕ ರಶಿಯನ್ ಯುದ್ಧ ನಾವೆಗಳನ್ನು ಸಮುದ್ರ ತಳಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದುವು. ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿ ಒಂದೆರಡು ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾವಲು ನಿಂತು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಸಹಾಯ ಬಾರದಂತೆ ತರುಬತೊಡಗಿದವು. ಯಾಲೂ ನದೀತೀರದಲ್ಲಾದ ಮೊದಲ ನೆಲಕಾಳಗದಲ್ಲಿಯೇ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಸೋಲು ಮಾಲೆ ಹಾಕಿತು. ಎಲ್ಲ ಗುಣಕಾರಗಳು ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಮುಂದೆ ಲಿಯಾಯಂಗ್ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ರಶಿಯನ್ ಸೈನ್ಯಗಳು ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿನ ಪರಾಜಯವನ್ನು ನಭವಿಸಿದುವು. ಮೊದಲು ರಶಿಯಾದ ಕಡೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನಬಲವಿದ್ದಿಲ್ಲೆಂದು ನೆನಪು ಹೇಳಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಜಪಾನಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವಷ್ಟು ಸೇನಾಬಲ ಬಂದು ಕೂಡಿದ ಮೇಲೂ ಹಾಡಿಸ ದನಿ ಬೇರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜಪಾನಿ ಸೇನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಿದ್ದವರ ಮೂಗಿಗೆ ಮಸಿಯಾಯಿತು. ರಶಿಯನ್ ಸೈನಿಕರಾಗಲಿ, ಅವರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಲಿ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಸಹಕರಾಗಿದ್ದರೆನ್ನ ಬಹುದು. ಆಂತರಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ವಾಗಿ ಕಂಡುದರಿಂದ ಜಪಾನರ ಕಡೆಗೆ ಅನನುಭವಿ ಸೈನಿಕರನ್ನೇ ಕಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಆಳುವ ವರ್ಗದಿಂದಲೇ ಯೋಗ್ಯಾಯೋಗ್ಯ ಎವೇ ಕವಿಲ್ಲದೆ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಇಮ್ಮಡಿ ಅಕೌಶಲದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ೧೯೦೫ ಜನವರಿ ೨ ರಂದು ೫೦,೦೦೦ ಸೈನಿಕ ರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮಹಾದುರ್ಗ ಪೋರ್ಟ್ ಆರ್ಥರ ಜಪಾನಿಗಳಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದುದರಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಲಿನ ಮೇಲೆ ಸೋಲು ತಿಂದು, ಮೆಕ್ಡೊನಿನ ಅಂತಿಮ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ರಶಿಯನ್ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ನುಚ್ಚುನೂರಾಯಿತು.

ಅತ್ತ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಾದರೋ ಝಾರನ ಹಡಗಪಡೆಯ ಸ್ಥಿತಿ ಕಡಿಮೆ

ಶೋಚನೀಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ದೂರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಡಗುಗಳೆಲ್ಲ ಮೊದಲ ಹೊಡೆ ತಕ್ಕೇ ಎಂದೋ ಮುಳಗಿದ್ದವು, ಇಲ್ಲ—ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಂದರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಪೋರ್ಟ್ ಆರ್ಥರಿನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಾಲ್ವಿಕ್ ನೌಕಾಪಡೆ ಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಆಪಶಕುನ. ಉತ್ತರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಜಪಾನಿ ಎನಾ ತಿಕೆಗಳೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ರಶಿಯನ್ ಹಡಗುಗಳು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾದ ಮಾಡಿದವು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ತುದಿಯಿಂದ ತುದಿಗೆ ತ್ವೇಷ ಹಬ್ಬಿತು. ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒದರಾಡಿದವು. ಕೊನೆಗೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ವ್ಯಾನ್ ಡೈಕ್‌ನಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಎಲ್ಲ ನಷ್ಟವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾತಾಡ ಮೇಲೆ ದುರ್ದೈವಿ ಬಾಲ್ವಿಕ್ ನೌಕಾಪಡೆ ಆಫ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ದ್ರಾವಿಡ ಪ್ರಾಣಿಯಾಮವಾಡಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತ್ರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಜಪಾನಿ ಹಡಗುಗಳು ಅದನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದವು.

ಈ ಲಜ್ಜಾಸ್ಪದ ಹಾಗೂ ಮಹಾ ಪರಾಜಯದ ವಾರ್ತೆ ಕೇಳಿ ರಶಿಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜನರಲ್ಲಾದ ಗಾಬರಿ, ಉದ್ವೇಗಗಳನ್ನು ಅವರೇ ಬಲ್ಲರು. ಸತ್ತವರು ಗಾಯಗೊಂಡವರು ಸೇರಿ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ೪೦ ಲಕ್ಷ ಸೈನ್ಯ ನಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಹೊರಗಿನ ಅಪಜಯದಿಂದ ಆಂತರಿಕ ಕ್ಷೋಭ ಪರಮಾವಧಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳೂ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದೊಡ್ಡಿದವು. ಯುದ್ಧ ಜ್ವಾಲೆ ಶಾಂತವಾಗುವ ಮುನ್ನ ವೇ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಾವಲಿ ಕಾದು ಕೆಂಡವಾಗಿತ್ತು.

೧೯೦೫—೧೯೦೭

೧೯೦೫ ರಲ್ಲಿ ರಶಿಯನ್ ಕ್ರಾಂತಿದ್ರಾವಕದ ಸೀಸೆಯ ಮುಚ್ಚಳ ಕಿತ್ತ ವನು ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮಭೀರು ಪಾದ್ರಿ ಎಂದರೆ ನೀವು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಸತ್ಯ. ಆ ಪಾದ್ರಿಯ ಹೆಸರು ಗೇಪನ್.

ಪಾದ್ರಿ ಗೇಪನ್ ಏನು ಸಾಮ್ಯವಾದಿಯಲ್ಲ. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರನಂತೂ

ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಕೇಳಿದರೆ ಅವನ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಗುರಿ ಅದರ ಎದುರು ದೆಸೆಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹೆಚ್ಚು ಯಕೆ. ೧೯೦೪ ರಲ್ಲಿ ಆತ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡಿನ ಕೆಲಸಗಾರರ ಒಂದು ಘಟಕವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ. ಇಂಥ " ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ " ಸಂಘಗಳು ಆಗ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಅನೇಕವಿದ್ದವು. ಸರಕಾರದ ಗೃಹಶಾಖೆಯನ್ನು ಅಂಕೆಯಲ್ಲಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಜಮೀನುದಾರರ ಉದಾರಾಶ್ರಯದಿಂದ ಇವುಗಳ ಪಥ ನಡೆದಿತ್ತು. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತರುಬಿ ಜನಸಮುದಾಯದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ವಿಪ್ಲವದ ದಾರಿಯಿಂದ " ಕಾಯಿದೇಶೀರ " ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಸುವುದು ಅವುಗಳ ಆಶ್ರಯದಾತರ ಆಂತರಿಕ ಉದ್ದೇಶ. ಇದರಿಂದೇನಾದರೂ ತಂಟೆಯೆದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಕಾರಖಾನೆಗಳ ಒಡೆಯಗೆ ನಷ್ಟ, ಹೊರತು ಜಮೀನ್ದಾರರ ಗಂಟು ಹಾಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೂಲಿಗಾರರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಹಂಚಿಕೆಗಳೂ ಕಾಯಿದೆಗಳೂ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲೆಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದುವಾಗಿ, ಕೂಲಿಗಾರ ಸಮುದಾಯದ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಈ ಸಂಘಗಳ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಪಾಪ! ಗೇಪನನ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಡವಲಗಾರರು ಮೂರ್ಖರು, ರ್ಝಾರ್ ಸುಭಗ; ಅವನ ಸುತ್ತಲ ಗಣಗಳು ಜನತೆಯ ಸುಖದುಃಖವನ್ನು ಅವನ ಕಿವಿಗಳ ವರೆಗೆ ಮುಟ್ಟಗೊಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವಷ್ಟು, ಕಾಣಿಸುವಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೊಂದು ಮಾಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಕರುಣೆ ಮೂಡದೆ ಇರಲಾರದು.

ದಾರುಣಜೀವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಂಡು ಸೆಂಟ್ ಪೀಟರ್ಸ್ ಬರ್ಗಿನ ವ್ಯುಟಿಲಾಫ್ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾರಖಾನೆಯ ಸಾವಿರಾರು ಕೂಲಿಗಾರರು ೧೯೦೫ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಷ್ಕರ ಹೂಡಿದ್ದರು. ಅದರ ಸೋಂಕಣೆ ಇತರ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಗೂ ಹಬ್ಬಿ ಭೀಷಣ ಕ್ಷೋಭದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಪಾದ್ರಿ ಗೇಪನ್‌ಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೊಳೆಯಿತು. ಅವನು ಈ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಉದ್ಯೋಗಹೀನ ಕೂಲಿಗಾರರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು " ಪುಟ್ಟ ತಂದೆ " ರ್ಝಾರಸಿಗೆ ಅವರ ದೂರುಗಳನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಲು ನೇವಾ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಚಳಿಗಾಲದ ಅರಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ " ದಂಡೀಯಾತ್ರೆ " ಹೊರಟನು.

ಆಗ ಪೋರ್ಟ್ ಆಫ಼ರ್ ಶರಣಾಗತವಾಗಿ ಮೂರೇ ವಾರಗಳಾಗಿದ್ದುವು. ಬಾಲೈವಿಕರು ಇಂಥ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಂದ ಒಳಿತಾಗುವದಿಲ್ಲೆಂದು ಮೊದಲೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಗೇಪನನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಸಾವಿರಾರು ಸರಳ ಬುದ್ಧಿಯ ಕೂಲಿಗಾರರೂ ಅವರ ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಈ ಜನಪ್ರವಾಹ ಚಳಿಗಾಲದ ಅರಮನೆಗೆ ಅನತಿದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ನೌಕಾ ಭವನದ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ನಿಶ್ಯಸ್ತ್ರ, ಶಾಂತ ಜನ ಸಂದಣಿಯ ಮೇಲೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಗುಂಡಿನ ಸುರಿಮುಳಿ ಸಿಡಿಯಿತು. ಕಾಸಕ್ ಸೈನಿಕರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೂಡ ಕೊಡದೆ ಭಯಂಕರ ಹತ್ಯಾಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಶಾಂತಿ ಭಂಗವಾಗುವ ಲಕ್ಷಣ ರವಷ್ಟು ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರವೂ ಇದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇದಿರು ಬರುವ ಸಂಕಟವನ್ನು ಯಾರೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಆದರೂ ಹೆಣ್ಣೆನ್ನದೆ, ಮಗುವೆನ್ನದೆ ಈ ಪ್ರೈಶಾಚಿಕ ತಾಂಡವ ಎಲ್ಲ ರನ್ನೂ ಮೆಟ್ಟಿ ಧಿಮಿಧಿಮಿಸಿತು. ಈ 'ತಮಾಷೆ' ಯನ್ನು ನೋಡಲು ಮರಗಳನ್ನೇರಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಬೀದಿಯ ಕುತೂಹಲಿ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕೂಡ ಕಾಕಸರ ಕ್ರೂರ ಸಿಡಿಗುಂಡುಗಳು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಸತ್ತರು, ಎರಡು ಸಾವಿರ ಜನರಿಗೆ ಗಾಯಗಳಾದುವು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಹಿಂಸಾಕೃತಿ ಅಧುನಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅದು ಪಂಜಾಬಿನ 'ಜಾಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗಿ'ನ ದುರಂತ. ಈ ಅನನ್ವಿತ ದುಷ್ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಉದ್ದೇಶವಿತ್ತು. ಅನನ್ಯಗತಿಕತೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ ಜನತೆಯನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ ಉಸಿರು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಅವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಯಿತು. ಅದು ಅಂದಿನ ವರೆಗಿನ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೇ ಹೊಸತಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕಲಕಿತು.

ಇಂಥ ಭೀಮಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ, ಪಾದ್ರಿ ಗೇಪನ್ " ಪುಟ್ಟ ತಂದೆ " ಗೆ ಅರ್ಪಿಸ ಹೊರಟಿದ್ದ ಅರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದಾದರೂ ಏನು ನೋಡಿರಿ.

“ ನಾವು ಸೆಂಟ್ ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗಿನ ಕೂಲಿಗಾರರು, ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ದುರ್ದೈವಿಗಳು, ದಲಿತರು, ಗುಲಾಮರು. ನಿರಂಕುಶ ಅಧಿಕಾರ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳಿಂದ ನಾವು ಸುಗ್ಗು ನುರಿಯಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಕೊನೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಹಸೆಯಲ್ಲ ಬರಿದಾದ ಮೇಲೆ, ಕೆಲಸ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಯಾವುದರ ಅಭಾವ ಜೀವನವನ್ನು ಬರಿ ಯಾತನೆಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೋ ಅದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಕರುಣಿಸಿರೆಂದು ಒಡೆಯರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡೆವು. ಈ ‘ ದೇಹ ’ಗೆ ‘ ನಾಸ್ತಿ ’ ಯೆಂದು ಉತ್ತರ ಬಂತು. ನಮ್ಮ ಒಡೆಯರಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ನ್ಯಾಯಬಾಹಿರ ವೆಂದೆನಿಸತೊಡಗಿದೆ. ನಾವಿಲ್ಲ ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಕೂಲಿಗಾರರು, ಸಮಗ್ರ ರಶಿಯನ್ ಪ್ರಜಾರಾಶಿಯಂತೆ, ಎಲ್ಲ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಎರ ವಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ನಾವು ಗುಲಾಮರಾಗಿ ದ್ದೇವೆ. ”

ಮುಂದೆ ಅದು ಬೇಡಿದ್ದು ವ್ಯಕ್ತಿಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ನಾಗರಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ನ್ಯಾಯವಾದ ಕೂಲಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಜನತೆಗೆ ದೇಶದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚಿ ಕೊಡುವುದು, ಮತ್ತು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ, ಸಮಾನ ಮತದಾನದಿಂದ ಒಂದು ರಾಜ್ಯಘಟನಾ ಪರಿಷತ್ತು (Constituent Assembly) ನೆರೆಸುವುದು, ಇಷ್ಟೆ. ಆ ಅರಿಕೆ ಹೀಗೆ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತ್ತು:—

“ ತಂದೆ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ನಿರಾಕರಿಸಬೇಡ! ನಿನಗೂ ನಿನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ನಡುವೆ ನಿಂತಿರುವ ಆ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಕಡಹು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಕರುಣಿಸದ್ದೇನೆಂದು ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸು, ರಶಿಯವನ್ನು ಸುಖಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಆಣೆಮಾಡು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಇದೇ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಾಯಲು ಬದ್ಧರಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವವು ಎರಡೇ ದಾರಿ ಗಳು—ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸೌಖ್ಯ; ಇಲ್ಲವೇ ಸಾವು. ”

ಆವರ “ ಪುಟ್ಟ ತಂದೆ ” ಅವರಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ದಾರಿಯನ್ನೇ ತೋರಿ ಸಿದ. ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳಸ್ವಭಾವದವರನ್ನು ಕೂಡ ರೊಚ್ಚಿಗೆಬ್ಬಿ ಸಲು ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅಕಾರಣವಾಗಿ ಝಾರಶಾಹಿ ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದಿತು. ಈ ರಾಕ್ಷಸೀ ಕೃತ್ಯದ ವಾರ್ತೆ ಕೇಳಿ ನಾಗರಿಕ ಜಗ ತ್ತಿನ ನಾಗರಿಕರೆಲ್ಲ ರೋಮಾಂಚಿತರಾದರು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಕ್ಷೋಭ

ಉತ್ಪನ್ನ ವಾಯಿತು. ಕೂಲಿಗಾರರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಳಿದುಳಿದ ಆಶೆಯನ್ನು —
ಝಾರನ ಮೇಲಿನ ಪೂಜ್ಯಭಾವವನ್ನು — ಇದು ನಂದಿಸಿತು. ಅವರ ಹೃದ
ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರತೀಕಾರ ಬುದ್ಧಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಭುಗಿಲೆದ್ದಿತು.

ಝಾರಶಾಹಿಯ ಮೇಲಿನ ಭರವಸೆಯ ಅಂತಿಮ ಕಿರಣ ಕಪ್ಪಾದ
ಕೂಡಲೆ ಸಾಮ್ಯಪ್ರಜಾತಂತ್ರಿಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಗೌರವ ಬೆಳೆಯಹತ್ತಿತು.
ಆ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಅವರ ಜಿನ್ನ ಹಿಂದೆ
ರಶಿಯಾದ ಮೂವತ್ತು ಲಕ್ಷ ಮಂದಿ ಕೆಲಸಗಾರರು ನಿಂತಿದ್ದರು. ರಶಿಯಾದ
ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಏಕೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪೂರ್ವವಾದ
ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಘಗಳು ಹೂಡಿದವು. ಅವುಗಳು ಆರ್ಥಿಕದಿಂದ ರಾಜ
ಕೀಯ, ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ವಿದ್ಯೋಪಕ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ತೀವ್ರಗತಿಯಿಂದ
ಬದಲಿಸಿದುವು. ಹಿಂದಿನ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಆಗದಷ್ಟು ಮಂದಿ
೧೯೦೫ ಜನವರಿ — ಒಂದೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ತಿಂಗಳ
ಸಂಘಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ೪,೪೦,೦೦೦, ಆ ವರ್ಷದ್ದು ೧೮,೪೩,೦೦೦ ಇವು ಬರಿ
ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುವು. ಆರ್ಥಿಕ ಮುಷ್ಕರಗಳನ್ನು
ಸೇರಿಸಿದರೆ ೧೯೦೫ ರ ಸಂಘಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೮,೬೩,೦೦೦ ಆಗುವುದು.

ಫೆಬ್ರುವರಿಯಲ್ಲಿ ಝಾರನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಮತ್ತು ನೆಂಟನಾದ ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್
ಡ್ಯೂಕ್ ಸರ್ಜಿಯಸ್ ನನ್ನು ಕ್ರೆಮ್ಲಿನ್ ಭವನದಲ್ಲಿ ಅದೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಗಲಲ್ಲಿ
ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಕೊಲೆಮಾಡಿ ಜನಕಂಟಕನೊಬ್ಬನ ಅವತಾರ ಸಮಾಪ್ತಿ
ಮಾಡಿದನು. ಕೊಲೆಗಡಕನು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಬಾಯಿಬಿಡದೆ ಸಂತೋಷ
ದಿಂದ ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.

ಇತ್ತ ಕೂಲಿಗಾರರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ಕ್ರಾಂತಿಸತ್ವ ದುರ್ದಮ್ಯವಾಗಿ
ಅಬ್ಬರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರ ಬಂಡಾಯಗಳಿಗೆ ಮೊದಲಾ
ಯಿತು. ಹಿಂದಿನ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೇ ೯೨೦ ರೈತರ ವಿದ್ಯೋಹಗಳಾಗಿ
ದ್ದುವು. ೧೯೦೫ ರಲ್ಲಿ ಅವು ೩೦೦೦ಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿದುವು! ಜಮೀನುದಾರರ
ಬಗೆಗೆ ಅವರು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಾಕುತಲಿದ್ದ ಹಗೆ ಈಗ ಬೀಗೆಯಂತೆ
ಹೊರಹೊರಟಿತು. ೨೦೦೦ ಜಮೀನುದಾರರ ಭವನಗಳು ಸುಟ್ಟವು. ಅನೇ
ಕರು ಸತ್ತರು. ಅವರ ಬಣವೆಗಳು ನಾಶವಾದವು. ಸೊತ್ತುಗಳು ಸೂರೆ

ಯಾದವು. ಮೂವತ್ತು ಲಕ್ಷ ಕೂಲಿಗಾರರ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ೫ ಕೋಟಿಗೂ ಮೀರಿ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದರು.

ವಿದ್ರೋಹದ ಬಿರುಗಾಳಿ ಆಷ್ವಕೈ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಕಿದ ಈ ವಿದ್ರೋಹದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಝಾರನ ಸಶಸ್ತ್ರ ಬಲಗಳ ಮೇಲೂ ಆಯಿತು. ಕೂಲಿಗಾರ-ಒಕ್ಕಲಿಗರನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಸರಕಾರ ಕ್ರೂರ ಮಾರ್ಗ ಕೈಕೊಂಡಾಗ ಕೆಲವೊಂದು ಸೈನ್ಯ ಪ್ರಜಾಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು. ಲೆನಿನ್ ರೋಮಾಂಚಿತನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: “ ಈ ಪರಿ ೧೩ ಕೋಟಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಈ ವಿಸ್ತಾರ ದೇಶಕ್ಕೆ ದೇಶವೇ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿತು. ಹೀಗೆ, ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಶಿಯಾ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ ಕೂಲಿಗಳ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ರಶಿಯಾ ಆಗಿ ಅವತರಿಸಿತು. ”

ಆಮೇಲೆ ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ದಂಗೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ೧೯೦೫: ಜೂನ್ ತಿಂಗಳ ಒಂದು ಉರಿ ಹಗಲು; ಪ್ರಿನ್ಸ್ ಪೊಟೆಮ್ಕಿನ್ (Prince Potemkin) ಹಡಗು ಕಲಾಸಗಳು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗಾಗಿ ಬಂದ ಮಾಂಸದಲ್ಲಿ ಹುಳು ಹರಿಯುತ್ತಿದೆಯಂತೆ. ಅವರು ಸಿಷೇಧ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆ ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ನೌಕಾಧಿಕಾರಿಗಳ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟಿದೆ. ಅವರು ಹಡಗಿನ ವೈದ್ಯನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ನಾವಿಕರ ಸೂಪ್ (Soup-ಸಾರು) ಕ್ಕೆ ಅದು ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿಪ್ಲವದಿಂದ ನಾವಿಕರ ತಲೆಯೂ ಬಿಸಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ಹಟ ತೊಡುತ್ತಾರೆ. ಬೇಕಾದ್ದು ಬರಲಿ, ಆ ಸಾರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರ ಈ ಬಂಡುಗಾರ ವಾಕ್ ಸರಣಿಗೆ ಕೆರಳಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಾವಿಕರಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಮಂದಿಯನ್ನು ಹೆಕ್ಕಿ ತೆಗೆದು ಗುಂಡಿನವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿರನ್ನುತ್ತಾರೆ... ಆದರೆ ಎನಿದು ? ಗುಂಡಿನವರು ಕೈಯೆತ್ತಲೊಲ್ಲರು... ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳು. ಮತ್ತೆ ನಾವಿಕರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹರಿಹಾಯ್ದು ಅವರನ್ನೆತ್ತಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಒಗೆದು ಕೆಂಪುಧ್ವಜವನ್ನೇರಿಸಿದರು. “ ಘಟನಾ ಪರಿಷತ್ತು ಚಿರಾಯುವಾಗಲಿ ” “ ನಿರುಕುಶತೆ ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಲಿ ! ” ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅವರಿನ್ನೂ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಹೊಸಬರು. ಅವರೇ ವರ್ತನೆ ಅಚಿಂತಿತವಾಗಿತ್ತು. ಒಡೆಸಾದಲ್ಲಿ ಆಗಲೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದ ಸಂಪಿನ

ಸಂರಕ್ಷಕರಾಗೋಣವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಅನಿಸಿತು. ಯಾವ ಸಿದ್ಧತೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಒಡೆಸಾಕ್ಕೆಂದು ಹೊರಟ ಪ್ರಿನ್ಸ್ ವೊಬೆಮ್ಕನ್ ತಪ್ಪಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ರುಮೇನಿಯನ್ ಬಂದರನ್ನು ಸೇರಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತು. ಅಲ್ಲಂದ ಪಾರಾಗಿ ಕೆಲವರು ನಾವಿಕರು ಯುರೋಪು ಸೇರಿದರು. ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಮರಳಿದವರಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿನ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುವರು ಸೈಬೀರಿಯಾಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

ದಿನಗಳು ಕಳೆದಂತೆ ಇಂಥ ಘಟನೆಗಳು ಇಮ್ಮಡಿಸುತ್ತ ನಡೆದವು. ಒಂದು ತೆರೆ ಸಂಪು, ಬೆನ್ನಿಗೆ ರೈತರ ಬಂಡಾಯದ ಇನ್ನೊಂದು ತೆರೆ, ಆದರ ಹಿಂದೆ ಸಶಸ್ತ್ರ ಬಲಗಳ ವಿಧೋಹ. ಮತ್ತೆ ಮುಷ್ಕರ, ಮತ್ತೆ ವಿಧೋಹ. .

ಸೆಬಾಸ್ಟೊಪೋಲ್ ನೌಕಾ ನಿಲ್ದಾಣ: ೧೯೦೫ ನವೆಂಬರ ೨೪. ನಾವಿಕರ ಬಿಡಾರ (barracks) ಗಳ ಮಹಾದ್ವಾರದ ಮುಂದೆ ಕಲಾಸಿಗಳ ಪಂಗಡವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ರೆಆರ್-ಎಡ್ಮಿರಲ್ ಪಿಸಾರೆವ್‌ನ ಉಚ್ಚಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ: " ಯಾರನ್ನೂ ಒಳಗೆ ಬಿಡಬೇಡಿರಿ! ಅವಿಧೇಯರಿಗೆ ಗುಂಡಿ ಕ್ಕಿರಿ! ". . . ಒಬ್ಬ ನಾವಿಕ ಪಂಕ್ತಿ ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಹೆಸರು ಪೆಟ್ರಾಫ್. ತನ್ನ ಕೋವಿಗೆ ಗೋಲಿ ತುಂಬಿ, ನೋಡನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಒಂದು ಗೋಲಿಯಿಂದ ಬ್ರೆಸ್ವ್-ಲಿಟೊವ್‌ಸ್ಕಿ ಸೇನೆಯ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಕರ್ನಲ್ ಸ್ಪೀನನನ್ನು ತೀರಿಸಿ, ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ರೆಆರ್-ಎಡ್ಮಿರಲ್ ಪಿಸಾರೆವ್‌ನನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. " ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯಿರಿ! "— ಎಂದರೆ ಯಾರು ಮಿಸುಕಬೇಕು? ಕೋವಿ ಬಿಸುಟು ಪೆಟ್ರಾಫ್ ಮೂದಲಿಸುತ್ತಾನೆ: " ಯಾಕೆ ಅಲ್ಲಾಡಲೊಲ್ಲರಿ? ಹಿಡಿಯಬಾರದೆ? " ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದೊಡನೆ ನಾವಿಕರು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು. ಅವನನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಗೊಂದಲ ಹಾಕಿದರು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮಾನ ಉಳಿಸಲು ಏನಾದರೊಂದು ನೆವ ಹುಡುಕುತ್ತ ಒಬ್ಬ ಉಪಾಯ ಹೂಡಿದ: " ಏನಪ್ಪಾ ಪೆಟ್ರಾಫ್? ಏನೋ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಹೀಗಾಗಿ ಹೋಯಿತು, ಅಲ್ಲವೆ? " ಆದರೆ ದಿಟ್ಟ ಪೆಟ್ರಾಫ್ ಹಟ ಹಿಡಿದ: ' ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಎಂದರೆ ಏನಯ್ಯಾ? ನೋಡಲಿಲ್ಲವೆ—ನಾನು ಮುಂದೆ ಬಂದೆ, ಗೋಲಿ ತುಂಬಿದೆ, ಗುರಿ ಹಿಡಿದೆ, ಆಮೇಲೆ ಗುಂಡುಹಾರಿಸಿದೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೇನು? ' ಆದರೂ

ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರು. ಸಾಬದ್ದಕ್ಕೆ, ನಾವಿಕರೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಶ್ಯಸ್ತ್ರರಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದರು. ನಾವಿಕರ ನಾಲ್ವತ್ತು ಮಂದಿ ಪ್ರತಿಸಿಧಿಗಳು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ನಾವಿಕರ ಬೀಡಾರದತ್ತ ಕಾಲಿಡಬಾರದೆಂದು ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿದರು. ನವೆಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಾದ ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರ ನೌಕಾದಲದ ಬಂಡಾಯದ ಅಸಂಖ್ಯ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕೇವಲ ಒಂದು !

* * * * *

ರಕ್ತರವಿವಾರದ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಅವಜ್ಜಿಯಿಂದ ಕಂಡಿದ್ದ ರ್ಝಾರ್ ನಿಕಲಸನಿಗೆ ಈ ಕಂಡು ಕೇಳಿದ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯಿಂದ ನಡುಕ ಬಂತು. ಒಂದು ಕಡೆ ತ್ಸುತೀವಾ*ದ ಪರಾಜಯ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ವೊಟಿ ಮ್ಕಿನ್ ಬಂಡಾಯ; ನಡುವೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಬೇಡಿಕೆಗಳು. ರ್ಝಾರ್ ನಿಕಲಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ೧೯೦೫ ಆಗಸ್ಟ್ ೧೯ ರಂದು ಅವನ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಒಂದು ಪ್ರಕಟನೆ ಹೊರಟಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಡ್ಯೂಮಾ (ಇಂಗ್ಲಂಡಿನ ಪಾರ್ಲಮೆಂಟಿನಂಥ) ಎಂಬ ಸಭೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ಕೊಡುವ ' ಅಧಿಕಾರ ' ವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ವಾಗ್ದಾನ ವಿತ್ತು. ಅದರ ಮತದಾನ ಪದ್ಧತಿ ಸಂಕುಚಿತ, ಅದಕ್ಕೆ ನೈಜ ಅಧಿಕಾರ ಶೂನ್ಯ; ಅದು ಬೇಕಷ್ಟು ಸಲಹೆ ಕೊಡಬಹುದು; ಕೊಡಲೊಲ್ಲದೇಕೆ? ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಬಿಡುವ ಅಧಿಕಾರವಂತೂ ರ್ಝಾರನದು ತಾನೆ ?

ಆದರೆ ಈ ಡ್ಯೂಮಾ—ಅದಕ್ಕೆ ಬ್ಯುಲಿಜಿನ್ ಡ್ಯೂಮಾ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಿದ್ದಿತ್ತು—ದ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಸಭೆ ಸೇರುವುದು ಬರೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಜನರು ಈ ಸಲಹೆಯ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಮೋಸಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ಉತ್ತರ ರ್ಝಾರಶಾಹಿಯನ್ನು ಹೌಹಾರಿಸುವಂಥದು: ಕೂಲಿಗಾರರು ಮುಷ್ಕರದಿಂದ, ರೈತರು ಬಂಡಾಯದಿಂದ, ಸಶಸ್ತ್ರ ಬಲಗಳು ವಿದ್ರೋಹದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸ-ಕ್ರಿಯ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು. ಈಗಾಗಲೆ ಕೂಲಿಗಾರರು

* ರಶಿಯಾ ಜಪಾನ್ ಯುದ್ಧ

ತಮ್ಮ ಅಸಾಧಾರಣ ಅಂತಃಸತ್ವದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ, ಸಂಕೇತವಾಗಿ, ಸಂಚಾಲಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ' ಸೋವಿಯೆಟ್ ' (ಸೋವಿಯೆಟ್ = ಸಮಿತಿ) ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೂಲಿಗಾರರು ಆರಿಸಿದ ಈ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಕ್ರಾಂತಿಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಆರಿತು ನುರಿತ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪ್ರಚಂಡ ಎಪ್ಪವದ ನಾಡಿಸ್ಪಂದನ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಈ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಸಪ್ತಂಬರದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಮಾಸ್ಕೋ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನ ಸಂಚಾಲನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಟೋಬರ ೨೦ ಕ್ಕೆ ಮಾಸ್ಕೋ ರೇಲ್ವೆ ಸಂಪು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ನೋಡನೋಡುತ್ತ ಅದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ರೇಲ್ವೆ ಸಂಪಾಗಿ ಪರಣತವಾಗಿ ತಂತಿ ಟಪಾಲು ಖಾತೆಗಳಿಗೂ ಸೋಂಕಿಕೊಂಡಿತು. ಅಕ್ಟೋಬರ ೨೬ ಕ್ಕೆ ಸೆಂಟ್ ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಹುಟ್ಟಿ ತಂತಿ ಟಪಾಲು ಸಂಪಿಗೆ ಬೆಂಬಲಕೊಟ್ಟಿತು ಪರಿಣಾಮ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ಸರಕಾರದ ಯಂತ್ರದ ವಿಘಟನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ವೂರ್ಣವಾಗಿ ಅದು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿತು. ದೀಪವಿಲ್ಲ, ತುತಿಯಿಲ್ಲ, ಟವಾಲಿಲ್ಲ, ವಾಹನವಿಲ್ಲ, ಮಾರ್ಗಸೌಕರ್ಯ, ಸಂಪರ್ಕಸೌಕರ್ಯಗಳು ನಾಸ್ತಿ. ಎಲ್ಲ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತ. ಝಾರನ ಸಲಹೆಗಾರರು ಅವನ ಬಳಿ ಸೇರಬೇಕಾದರೆ ದೋಣಿಯನ್ನು ಹೊರತು ಬೇರೆ ವಾಹನ ದೊರಕದಾಯಿತು. ಕೆಲಸಗಾರರು ತಮ್ಮ ಚಿರಪ್ರಾಪ್ತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಬೇಕುಬೇಕಾದಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಕಡೆ ಬಹಿರಂಗ ಸಭೆಗಳು, ಬಹಿರಂಗ ಚರ್ಚೆಗಳು. ಅವರ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಝಾರನ ಕಾನೂನುಗಳು ಇಲ್ಲದಾಗಿದ್ದವು. ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಸುದ್ದಿನಿಯಂತ್ರಣದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಮೂಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಕೂಡ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅವರ ಕಡೆ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸುದ್ದಿ ಕಳಿಸಲು ಯಾರಿಗೂ ಧೈರ್ಯವೇ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ !

ಈ ಪ್ರಲಯತಾಂಡವಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗದೆಹೋದರೆ ತನ್ನ ಮೈತೊಗಲು ಉಳಿಯುವ ಸಂಭವ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಇತ್ತು, ಎಂಬುದರಿಂದ ನಿಕಲಸ್ ಇನ್ನೊಂದು ಘೋಷಣೆ ಹೊರಡಿಸಿದ. ಹಳೆಯ ಡ್ಯೂಮಾ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಅಕ್ಟೋಬರ ೩೦ಕ್ಕೆ ವಿಧಾಯಕ ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳ ಇನ್ನೊಂದು ಡ್ಯೂಮಾವನ್ನು

ವಿಶಾಲ ಮತದಾನದಿಂದ ದಯಪಾಲಿಸಲು ಝಾರ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಉದಾರ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲವಾದಿಗಳಿಗೂ ಇದರಿಂದ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಸುಖವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂಟು ತಾಸಿನ ದಿನ, ಸರಿಯಾದ ಕೂಲಿ, ಪ್ರಚಲಿತ ಸರಕಾರವನ್ನು ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡಿದ ಹೊರತು ಅವು ಕೈಗೂಡುವುದು ಅಸಂಭವವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಸೋವಿಯೆಟ್ಟುಗಳು ವುನಃ ಚಲಿಸಹತ್ತಿದವು. ಸೆಂಟ್ ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ ಸೋವಿಯೆಟ್— ತಾನೇ ಸರಕಾರವೆಂಬಂತೆ—ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾರಿತು (ನವೆಂಬರ್ ೧). ನವೆಂಬರ್ ೧೩ನೆಯ ದಿನ ಎಂಟು ತಾಸಿನ ದಿನದ ಉದ್ಘೋಷವಾಯಿತು. ಕ್ರಾನ್‌ಸ್ಕಾಟ್ ನೌಕಾಬಂಡಾಯದ ಆಪಾದಿತರ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆದಾಗ ಅವರನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿತು. ಅದರ ಸೆರವಿನಿಂದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಕಾಮಗಾರ ಸಂಘಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ದೊರಕಿತು. ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೪ ರಂದು ಅದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಕಟನೆ'ಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿತು. ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಕೂಲಿಗಾರರೂ ಸರಕಾರದ ಕರ ಕೊಡಬಾರದು, ವಿದೇಶೀ ಬಂಡವಲಗಾರರು ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಲು ತೊಡಗಿಸಿದರೆ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಜಯವಾದಾಗ ಅದು ಮಾನ್ಯವಾಗಲಾರದು, ಎಂಬುದೇ ಅದರ ಸಾರಾಂಶ.

ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನ ಭದ್ರವೆನಿಸಿತ್ತು. ಡ್ಯೂವಾದ ವಾಗ್ದಾನವಾದೊಡನೆ ಉದಾರ-ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವಾಯಿತೆಂದು ಜನತೆಯ ಕೈಬಿಟ್ಟರು. ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದವರ ವರ್ತನೆ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಿಸುವದೆಂದು ಲೆನಿನ್ ಮೊದಲೇ ಊಹಿಸಿದ್ದು ಸರಿ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಂಘ ಮೊದಲೇ ಉಪಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಧೈರ್ಯವಾಡಿ ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ನೊಸ್ಸಾರನನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ ೯ಕ್ಕೆ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಿತು. ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಆ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು—ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿ ಸೇರಿ—ಸೆರೆಮನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರು.

ಇದು ಘಟನೆಗಳ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಮಿಕ ಅಡ್ಡಕವಲಾಗಿ ಪರ್ಯವಸಾನಹೊಂದಿತು. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಲೋಪ

ವನ್ನಿ ದು ಜಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸಿತು. ಪೀಟರ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಮೆನ್ಬೆರಿಕ್ ಮುಂದಾಳ್ತನದ ಮೂಲಭೂತ ತಪ್ಪನ್ನೇ ಮಾಡಿತ್ತೆನ್ನಬಹುದು. ತನ್ನ ಜೀವನದ ೫೦ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ (ಅಕ್ಟೋಬರ ೨೬ ರಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ ೧೯) ಪ್ರದರ್ಶನ ಮೌಲ್ಯದ ಅನೇಕ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಅದು ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಗಳ ಜಿನ್ನುಹತ್ತಿ, ನಿಷ್ಕುರತೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸುವುದನ್ನು ಅದು ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಡಿತ್ತು. ಸಶಸ್ತ್ರ ಬಲಪ್ರಯೋಗ ಹೊರತು ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲಾರದೆಂಬ ಅವಶ್ಯ ಸತ್ಯ ಇನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪುನವರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ತಪ್ಪಿನ ಫಲವನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿ ಅನುಭವಿಸಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮಾಸ್ಕೋದಲ್ಲಿ ಬಾಲೈವಿಕರ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚು. ಅಲ್ಲಿಯ ಸೋವಿಯೆಟ್, ಸಾ. ಪ್ರ. ಕೂಲಿಗಾರ ಸಂಘ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ಯಕ್ರಾಂತಿವಾದಿ ಪಕ್ಷಗಳು ಒಂದಾಗಿ (ಡಿಸೆಂಬರ ೧೯) ಪುನಃ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಂಪಿನ ವಿಸಂತಿಮಾಡಿಕೊಂಡವು. ಮರುದಿನವೇ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಮಂದಿ ಸಂಪು ಹೂಡಿದರು. ಆದರೆ ಮರುದಿನ ಅದು ಒಂದೂವರೆ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಡಿಸೆಂಬರ ೨೨ಕ್ಕೆ ಅದು ಸಶಸ್ತ್ರ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಣಾಮಗೊಂಡಿತು. ಕಾಸಕ್ ಸೈನಿಕರ ಗುಂಡುಗಳು ಹಾರಿದವು. ಮಾರ್ಗಗಳು ತರುಬಿದವು. ಸರಕಾರದವರು ಮೆಶಿನ್‌ಗನ್ ತರಿಸಿದರು. ಗುಂಡಿನ ದಂಡೂ ಬಂತು. ೮೦೦೦ ಮಂದಿ ಸಶಸ್ತ್ರ ಕೂಲಿಗಾರರು ಸರಕಾರದ ನುರಿತ ಸೈನಿಕರೊಡನೆ ಕೈಕೈಗೆ ನಿಂತರು. ಮಾಸ್ಕೋದಲ್ಲಿ ಸಶಸ್ತ್ರ ಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದು ಕೇಳಿ ಇತರತ್ರ ಕ್ರಾಂತಿದಲಗಳು ಎದ್ದುನಿಂತವು. ಎಂಟು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ತೀವ್ರವಾದ ಹೋರಾಟ ನಡೆಯಿತು.

ಆದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕೈವಿಾರಿಹೋಗಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ನೇರ್ಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಅನನುಭವಿಕರು. ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿದ್ಧತೆ ಗಳೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಬರಬಹುದಾದ ಪ್ರಸಂಗವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಬೇಕೆಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಶಸ್ತ್ರ ಬಲಗಳ ಸಂಘಟನೆ ಆಗ ಬೇಕಾದಂತೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ರೋಹ ಚರಮತೀವ್ರತೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ತೀವ್ರ ಬಂಡಾಯಗಳು ಎಳಲಿಲ್ಲ. ಉದಾರ ಡ್ಯೂಮಾದ ವಾಗ್ದಾನದಿಂದ ಆಸೆಬುರುಕರ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸೆಳೆದು ಪ್ರಜೆಗಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಇಬ್ಬಣ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಯಶಸ್ಸು ದೊರಕಿತ್ತೆಂದೇ

ಹೇಳಬೇಕು. ನೌಕಾವಿದ್ಯೋಹಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರಿಯಾದ ಮುಂದಾಳ್ತನದ ಅಭಾವವಿತ್ತು. ಬಲುಬೇಗನೆ ನಾವಿಕರು ಉದ್ವಿಗ್ನರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಆದು ತಣ್ಣಗಾಯಿತೆಂದರೆ ವಿವೇಕದಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದು ಅವರಿಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರಿನೂ ಸರಳಸ್ವಭಾವದವರು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲೊಮ್ಮೆ ಹಿಡಿದರೂ ಮತ್ತೆ ಪಾಪ, ಎಂದು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ವೈರಿಗಳಿಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆತು ಇವರ ಕರುಣೆಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ, ಅವರ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕ್ಷಣಿಕ ಉದ್ವೇಗವೇ ಮೂಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಳ್ತನದ ಮೆರುಗು ಹತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಆದರೂ ಮಾಸ್ಕೋದ ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಕೂಲಿಗಾರರು ಬಹಳ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಕಾದಿದರು. ಎಂಟು ದಿನಗಳ ಅವಿರತ ಹೋರಾಟದ ಕೊನೆಗೆ ವಿದ್ಯೋಹದ ಬಲಗುಂದಿತು. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಂಪು ಹಿಂದೆಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. . . ಮತ್ತು ಕ್ರಾಂತಿ ಬೋಕ್ಕಬೋರಲಾಗಿ ಮುಗ್ಗುರಿಸಿ ಮಲಗಿತು.

* * * * *

ವಿಧಾಯಕ ಅಧಿಕಾರದ ಡ್ಯೂಮಾವನ್ನು ನಿಕಲಸ್ ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದು ನೋಡಿ ಅನೇಕರು ಒಂದು ಭ್ರಮೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರು: ಚಿರಕಾಲದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಒಮ್ಮೆಗೆ ಅವಸಾನವಾಯಿತು; ಎಂದು ಕಂದಾಯದ ಕೆಲವೊಂದು ಅಂಶ ಡ್ಯೂಮಾದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ, ಇನ್ನೇನು, ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಘಟನಾತ್ಮಕ ರಾಜಸತ್ತೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದಂತೆಯೇ, ಎಂದು ನಂಬಿಕೆ ಹಬ್ಬಿತ್ತು. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಸಂಕಟದಿಂದ ಪಾರಾದದ್ದೇ ತಡ, ಮತ್ತೆ ರಾಮನಾಥ್ ಸಂತಾನದ ಬಾಲ (ನಿಕಲಸ್ ಕೊನೆಯ ಝಾರ್—ಅದಕ್ಕೇ ಅವನನ್ನು ಬಾಲ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದೆ) ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. ಆದರ ಹೃದಯಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ನಿರುಪಾಯವಾಗಿ ಅದು ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ತಲೆನುರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿತ್ತು.

ಮೊದಲನೆಯ ಡ್ಯೂಮಾದಲ್ಲಿ ಊದಾರವಾದಿಗಳೆ ರಾಜ್ಯ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರಗಳ ನಿಕಟಪರಿಚಯವೂ ಇತ್ತು.

ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ನೂತನ ಸಂಪಾದಿತ ಅಧಿಕಾರ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತುಂಬಲು ಹುರಿ. ಪಾಪ, ಝಾರಶಾಹಿ ಒಳಗಿಂದೊಳಗೇ ಸುರಂಗ ಸಿದ್ಧವಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಅವರ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮೇಧಾವಿ ಆರ್ಥಿಕ ಮಂತ್ರಿ ವಿಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಝಾರನ ಕಾಸಿಲ್ಲದ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಲದ ನೆರವು ದೊರಕಿತ್ತು. ೧೯೦೬ರ ಶರದೃತುವಿನಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್ ಸ್ವಾಕ್ ಎಕ್ಸ್‌ಚೇಂಜಿನಲ್ಲಿಯೂ ರಶಿಯನ್ ಸಾಲವೊಂದು—ವಿದೇಶ ಶಾಖೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ—ಇಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಕಲಸ್ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ವಿಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದು. ಅವನ ಸ್ವಭಾವವೇ ಅಂಥದು. ಸಂಕಟ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಮೇಧಾವಿಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತಿದ್ದರು, ಅದು ಹರಿದು ಮತ್ತೆ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಕೂಡ ಬೇಡ. ಅದಕ್ಕೇ ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿ ಅನ್ನುತ್ತಾನೆ: ಈ ಕ್ರೂರ, ಹೇಡಿ, ನಿರ್ಲಜ್ಜ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳೆಂದರೆ ಬದ್ಧ ವೈರ, ಎಂದು.

ಹೀಗೆ ಫ್ರೆಂಚ್-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಲಗಳಿಂದ ಸುಸಜ್ಜಿತನಾಗಿ, ವಿಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿ, ಕೊನೆಯ ಝಾರ್ ಆತ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವೊಂದನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದೇ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಸೇರಿದ್ದ ಡ್ಯೂಮಾ ಸಭೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು. ಇನ್ನು ಡ್ಯೂಮಾ ಏನು ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲೊಲ್ಲದೇಕೆ? ಬರಿದಾದ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಹಣ ತುಂಬಿತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಡ್ಯೂಮಾಕ್ಕೂ ತಾಕಲಾಟ ಪ್ರಾರಂಭ. ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಪ್ರಧಾನಿ ಗೊರೆವ್‌ಕಿನ್ ಡ್ಯೂಮಾಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿಹೇಳಹೋಗಿ ಬೈಸಿಕೊಂಡು ಭಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳ ಬೆಂಬಲಕ್ಕಾಗಿ ಬಡಿದಾಡಿದವು. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಎರಡೂ ಬೇಡವಾಗಿದ್ದವು. ಧೈರ್ಯವಾಡಿ ನಿಕಲಸ್ ಮೊದಲನೆಯ ಡ್ಯೂಮಾವನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ರಶಿಯಾದ ಹಿಂದುಳಿತದಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಹಿತವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ವಿದೇಶಿ ಒಂಡವಲುಶಾಹಿ ವುಸೆಝ್ ಝಾರನನ್ನು ಜನರ ಹಂಗಿನಿಂದ ಬದುಕಿಸಿತು. ನಂಬಿದ ಉದಾರವಾದಿ ಡ್ಯೂಮಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದರು. ಡ್ಯೂಮಾ ಸತ್ತುಹೋಗಿತ್ತು! ಚಿರಾಯುವಾಗಲಿ ಡ್ಯೂಮಾ!

ಎರಡನೆಯ ಡ್ಯೂಮಾ ಹಿಂದಿನಂತೆ ವಿಸ್ತಾರ ಮತದಾನದಿಂದಲೇ

ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಆದರ ಅಧಿಕಾರದ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಕತ್ತರಿ ಹಚ್ಚಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೇಗೋ ಎನೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಲು ಝಾರನ ಪೋಲೀಸರ ಪ್ರಳಯಾತಿಕ ಬುದ್ಧಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ರಾಜದ್ರೋಹದ 'ಷಡ್ಯಂತ್ರ'ವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಡ್ಯೂಮಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸೆರಗಿಗೆ ಕಟ್ಟಿತು. ಎರಡನೆಯ ಡ್ಯೂಮಾ ವೊದಲಿನದರ ದಾರಿಯೇ ಹಿಡಿಯಿತೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಮೂರನೆಯ ಬಾರಿ ಬಹಳ ಸಂಕುಚಿತ ಮತದಾನದಿಂದ ಝಾರನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಾದರಿಯ ಡ್ಯೂಮಾದ ಆಯ್ಕೆಯಾಯಿತು. ಅಂತೂ ೧೯೦೨ ರಷ್ಟು ರಲ್ಲಿ ಝಾರಶಾಹಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಜಯಿಯಾಗುತ್ತಾ. ವಿಧಾಯಕ, ವಿಘಾತಕ, ಎರಡೂ ಮಾರ್ಗದ ವಿರೋಧಗಳು ಸತ್ತು ಸುಣ್ಣಾಗಿಹೋದವು. ಪರದೇಶಿ ಹಣದಿಂದ ತನ್ನ ನಿರಂಕುಶತೆಯನ್ನು ಭದ್ರ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಲಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೊನೆಯ ಝಾರನ ದೃಷ್ಟಿ ಪ್ರತೀಕಾರದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿತು.

೧೯೦೫: ಲಾಭ-ನಷ್ಟ

—*—

ಸೋಲಿನ ಫಲಭೋಗ

ಕ್ರಾಂತಿ ಸೋತಿತು. ವಿದೇಶೀ ಸಾಲಗಳು ಒಮ್ಮೆಗೆ ಝಾರಶಾಹಿಯನ್ನು ಸಕಾಲನಿಧನದಿಂದಲೂ ಬದುಕಿಸಿದವು. ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಕೂಲಿಗಾರರೂ ಸೈನಿಕನಾವಿಕರೂ ಅನುಭವರಹಿತರಾಗಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದ ಸೈನಿಕನಾವಿಕರು ಮುಂದುಗಾಣದೆ ಅವರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ವಿರೋಧಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಹವಣಿಸಲು ವೇಳೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನ, ಎರಡೂ ದೊರೆತಂತಾಯಿತು.

ಆವರಾದರೋ ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥ ಹೋಗಗೊಡದೆ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಗರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಾಂತಿಕ್ರಿಯೆಯಾದುದೇನೋ ಸಹಜ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಪರಸ್ಪರ ತಾಳೆ ಬೀಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಯೋಗವಾದಾಗ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಚಸಕ ದೋಷಗಳಿದ್ದುದು ಗೋಚರಿಸಿತು. ಈ ದೋಷಗಳಿಗೆ ರಶ್ಮಿಯಾದ ಪ್ರಜೆ ಆ ಘೋರ ದಂಡವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿತು. ೧೯೦೭ ರಲ್ಲಿ ಝಾರಸಿಗೆ ಅನುಕೂಲವೆನಿಸಿದ ಡ್ಯೂಮಾದ ಚುನಾವಣಿಯಾದುದೇ ತಡ, ಏಕಪ್ರಕಾರವಾದ ಕಠೋರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಕ್ರೂರ ಹಿಂಸೆ ಝಾರಶಾಹಿಯ ರಕ್ತರಂಜಿತ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅನ್ಯತ್ರ ಕಾಣಬರುವುದು ಅಪರೂಪ.

ಈ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರತಿಹಿಂಸೆಯ ಪೌರೋಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಝಾರನ ಪ್ರಥಮ ಮಂತ್ರಿ 'ಸ್ವಾಲಿಪಿನ್' ಪರಮ ಯೋಗ್ಯನೇ ಆಗಿದ್ದ. ಮೊದಲನೆಯ ಡ್ಯೂಮಾ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಎರಡನೆಯದು ಕೂಡುವ ಮೊದಲಿನ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಝಾರನ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದ ಈ 'ಬಲಿಷ್ಠ' ಮಂತ್ರಿ ತನ್ನ ಯಜಮಾನನ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡು ಅವನ ಹೇಡಿತನದ ಹಿಂಸೆಯ ಹಸಿವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಲು ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನ 'ಬಲಿಷ್ಠ' ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ದಿನ ಕೊಂದು ಮೆರಗು ಎರುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಜನತೆಯ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೆ ದೊರೆತ ಕನಿಷ್ಠ ಬಹುವಾಸವೆಂದರೆ ಸೈಬೀರಿಯಾದ ಆತಿಥ್ಯ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಗುಪ್ತ ವೋಲೀಸುದಳಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ. ಅನೇ ಸರಕಾರದ ಆಧಾರಸ್ಥಂಭ. ಇವು ನಿರ್ಲಜ್ಜ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕತನದಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೋ ಸೈಬೀರಿಯಾಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಲು ಮುಖಿಯಾದವು. ಸಾಮ್ಯ ಕ್ರಾಂತಿವಾದಿ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಇವು ನಡೆಸಿದ ಅವಾಸುಷ, ಘೋರ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕ್ಕೆ ಕೂದಲು ನೆಟ್ಟಗಾಗುವುವು. ಬಾಲೈವಿಕ್ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕರಿಗೆ ಸಾವು ನೋವುಗಳು ಗಂಟುಬಿದ್ದವು. ಈಗ ರಶ್ಮಿಯಾದ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವನಾಗಿರುವ ಸ್ವಾಲಿಪಿನ್ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಬಾರಿ ದೀರ್ಘ ಸೈಬೀ

ರಿಯಾ ವಾಸದ ಮೆಚ್ಚು ಪಡೆದು ಆರುಬಾರಿ ನಡುಹಾದಿಯಲ್ಲೇ ರೋಮಾಂಚಕ ಸಾಹಸದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ.

ಹಳ್ಳಿಗರ ಸ್ಥಿತಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಜಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ' ಕರಾಲ ಶತಕಗಳು ' (Black hundreds) ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಜಮೀನುದಾರ ಪಕ್ಷದ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂಸ್ರ ಸೈನಿಕ ದಳಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ದುರ್ದೈವಿ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ಭೂ-ಬಿಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅವು ಅವಾನುಷ ಕ್ರೂರದಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡವು. ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗಿ ನೆಲಸಮವಾದುದುಂಟು. ಆ ಪ್ರಕಾಂಡ ಚಿತ್ರವಧೆಯ ಉಪಕಥೆಗಳು ನಂಬಲು ಕೂಡ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಷ್ಟು ಕರಾಲವಾಗಿದ್ದುವು. ಸ್ಟಾಲಿಪಿನ್ ನಡೆಸಿದ ಈ ಘೋರ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ' ಸ್ಟಾಲಿಪಿನ್‌ನ ಗಂಟಲ ಗಂಟು ' (Stoly-pin's necktie) ಎಂಬ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರು ಬಿದ್ದಿತು.

೧೯೦೫ ರಲ್ಲೇ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಪರಾಜಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಮತ್ತೆರಡು ವರ್ಷ ಆಲೊಂದು ಇಲೊಂದು ಬಂಡಾಯಗಳೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು. ಕ್ರಾನ್‌ಸ್ಟಟ್ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಬರ್ಗ್ ನೌಕಾಬಂಡಾಯಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸತಕ್ಕವು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಧುರೀಣತ್ವ ವಹಿಸಿದವರೆಂದರೆ ಮಾಸ್ಕೋ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಕೂಲಿಗಾರರಾಗಿದ್ದು ನೌಕಾಶಾಖೆಗೆ ಸೇರಿದವರೇ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಸರಕಾರವ ದಮನ ತಾಂಡವದ ಹಿರಿಯ ಪಾಲು ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೇ ಲಭಿಸಿದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ೧೯೦೭ ರ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ಜನತೆಯ ತೇಜ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕುಂದಿ ಕುಂದಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಕ್ರಾಂತಿಯು ನಾಡಿಸ್ಪಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಆ ವರ್ಷಗಳ ಕೂಲಿಗಾರ ಸಂಪುಗಳ ಅಂಕಗಳೇ ಸಾಕು:—

ವರ್ಷ	ಸಂಪುಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ
೧೯೦೫	೧,೮೬೩,೦೦೦
೧೯೦೬	೯೫೧,೦೦೦
೧೯೦೭	೫೪೦,೦೦೦
೧೯೦೮	೯೩,೦೦

೧೯೦೯	೮,೦೦೦
೧೯೧೦	೪,೦೦೦
೧೯೧೧	೮,೦೦೦

ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಸೋಲೂ ಕೂಲಿಗಾರರನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿರಾಶ, ನಿರ್ಬಲ, ಹತವೀರ್ಯರಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಅನೈಕ್ಯ, ಅಂತಃಕಲಹಗಳು ಉದ್ಭವಿಸಿದವು. ರೈತ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸೇವಾ ತತ್ಪರವೆಂದು ಬಿರುದಾಂಕಿತವಾಗಿದ್ದ ಸಾಮ್ಯಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಪಕ್ಷವಂತೂ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಗುದುಮುರಿಗೆಯಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಮುಕ್ತವಾದೊಡನೆ ಸ್ವಾಲ್ಪಿನ್ ಗ್ರಾಮಸುಧಾರಣೆ (ಈ ಬಗೆಗೆ ಮುಂದೆ ವಿವರಣೆ ಬರುವದು) ಯ ಫಲವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ 'ಕುಲಕ' ರೈತರ ಬೆನ್ನು ಕಟ್ಟಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತರಿಗೆ ಮುಂಗಾಣದಂತಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಸಾಮ್ಯ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಹಳೆಯ ಬಾಲ್ಕೆವಿಕ್—ಮೆನ್ಕೆವಿಕ್ ಮತಭೇದಗಳು ಪುನಃ ತಲೆ ಯೆತ್ತಿದವು. ೧೯೦೬ ರ ಪಕ್ಷ ಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ಮೆನ್ಕೆವಿಕ್ರದೇ ಕೈ ಮೇಲಾಯಿತು. ಮೆನ್ಕೆವಿಕ್ರು ವೊದಲಿನಿಂದಲೂ ' ಬೇಕಾಯದೇಶೀರ ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕೂಲರಿದ್ದರು. ಈಗಂತೂ ಅವರ ಒಲವು ' ಕಾಯದೇಶೀರ ' ಕೆಲಸದ ಕಡೆಗೇ ವರ್ತಿಸಿ ಬಾಗಿತು. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರ ಹಳೆಯ ತತ್ವ ಜ್ಞಾನವಾದ ' ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಧುರೀಣತ್ವಕ್ಕೆ ಧನಿಕಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಅರ್ಹತೆ ' ಯ ಪ್ರಚಾರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಸಗರಗಳ ಧನಿಕರಿಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮುಂದಾಳ್ತನದ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಬೇಕು; ಕ್ರಾಂತಿ ಸಾಧಿಸುವ ವರೆಗೆ ಕೂಲಿಗಾರರು ಧನಿಕರ ವಿರುದ್ಧ ತೀವ್ರ ವರ್ಗ ಯುದ್ಧ ಹೂಡಬಾರದು; ವರ್ಗಕಲಹದ ಬದಲು ಕೇವಲ ' ಆರ್ಥಿಕ ಹೋರಾಟ ' ವನ್ನಷ್ಟೇ ಸಾಗಿಸಬೇಕು; ಆರ್ಥಾತ್ ಸ್ವಾಲ್ಪಿನ್ ೧೯೧೦ರಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದಂತೆ ' ಕೂಲಿಗಾರವರ್ಗವನ್ನು ಬಂಡವಲಗಾರವರ್ಗದ ಬಾಲದ ತುದಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ' ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದರು ಮೆನ್ಕೆವಿಕ್ರು.

ಈ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗಿ (Moderates)ಗಳಂತೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಅತಿವಾದಿಗಳದೊಂದು ಪಂಗಡ ಬೇರೆ ಒದರಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಿಧದ 'ಕಾಯದೇಶೀರ' ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸೋಲಿನ

ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನಡೆಯೆಂಬುದು ಅವಶ್ಯ ಪ್ರಸಂಗ ಎಂಬುದಾಗಲಿ, ಧೃತಿಗೆಟ್ಟ ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗಳು ಬೇಕೆಂಬುದಾಗಲಿ ಅವರ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಾಯಿದೆಬದ್ಧ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಜಾಣತನವೆಂದಾಗಲಿ ಅವರಿಗೆ ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಇವರಲ್ಲದೆ ಲಿಯಾನ್ ಟ್ರಾಟ್‌ಸ್ಕಿಯೆಂಬೊಂದು ಪ್ರಚಂಡವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಚಾಲತನದಿಂದ ಕೂಲಿಗಾರಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಬೊಬ್ಬಾಟದ ಕಾಣಕೆ ಸಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ರಶಿಯನ್ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಟ್ರಾಟ್‌ಸ್ಕಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನಾಗಲಿ, ಅವನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಚಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನಾಗಲಿ ಬೀಳುಗಳೆಯಬೇಕೆಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅನುಕೂಲವಾದಿ, ತಾನೆಂದುದೇ ಪದವಾಕ್ಯ ಎಂಬ ಜಂಭದವನು. ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಒಂದೊಂದು ಬಣ್ಣ ತಾಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬಾಲೈವಿಕರನ್ನೂ ಲೆನಿನನನ್ನೂ ಗಾಳಿಗೆ ಹಿಡಿಯಲು ಅವನಿಗೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಸಿಗದಿರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಚೊಚ್ಚಲ ಕೂಸು 'ಶಾಶ್ವತ ಕ್ರಾಂತಿ ವಾದ.' ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಕೂಲಿಗಾರರು ಒಕ್ಕಲಿಗರ ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಲೆನಿನ್ 'ನಿರರ್ಥಕ ಎಡ ಪಕ್ಷದ ವಾದ' ಎಂದು ಟೀಕಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಕೋಲಾಹಲದ ನಡುವೆ ತಮ್ಮ ನಿಶ್ಚಿತಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಅಂಟಿ ಕೊಂಡು ಕೂಲಿಗಾರರ ಹಿತಕ್ಕೆ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಿದ್ದವರೆಂದರೆ ಬಾಲೈವಿಕರು ಮಾತ್ರ. ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಲೈವಿಕರ ನಾಯಕ ಲೆನಿನ್ ಅವನೊಬ್ಬನಿಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ನಿಚ್ಚಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ನಿವುಣನಾಗಿ ನಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ೧೯೦೫ರಲ್ಲಿ ಸೈಬೀರಿಯಾದಿಂದ ಮರಳಿದವನೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಃಪಾತವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ತನ್ನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಹಿನ್ನಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹರಿ ಹಂಚಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಕೂಲಿಗಾರಪಕ್ಷವನ್ನು ಪುನಃ ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದನು. ಅವನು 'ಕಾಯಿದೆಶೀರ' ಎಂದು ಕಡೆಗಣಿಸಲಿಲ್ಲ, ಕಾಯಿದೆ ವಿರುದ್ಧವೆಂದು ಎದೆಗೆಡಲಿಲ್ಲ; ಘಟನಾತ್ಮಕ

ಹಾಗೂ ಗುಪ್ತ ಎರಡೂ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರವಾಗುವಂತೆ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೋದನೆಯಿತ್ತನು. ಕೂಲಿಗಾರರೂ ಅವರ ಪಕ್ಷವೂ ತಿಂದು ಬಿನ್ನು ಮುರಿಯು ಹೊಡೆತದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಚೇತರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಸರ್ವ ವಿಧ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಬಾಲ್ಯವಿಕರು ಕೈಕೊಂಡರು. ೧೯೦೭ ರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮೆಸೈವಿಕರ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಪುನಃ ಪಕ್ಷಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವಿಕರಿಗೆ ವಿಜಯವಾಯಿತು. ಬಹುಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಬಾಲ್ಯವಿಕರಿಗೆ ಪಕ್ಷದೊಳಗಿನ ವಿಪಕ್ಷಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವುದೇ ಸಾಕುಬೇಕಾಯಿತು.

ಸ್ವಾಲಿಪಿನ್ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ವಿಷಾದಕರ ಚಿತ್ರ! ಆದರೂ ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೆ ಆದೊಂದು ಪ್ರಯೋಗ ಸ್ವರೂಪವಾಯಿತು. ಅತಿರೇಕ ಬೆಲೆ ತೆತ್ತರೂ ಮರೆಯದ ಅನುಭವವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ೧೯೦೫ ರ ಪ್ರಯೋಗದ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ೧೯೧೭ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಗೆಲ್ಲುವುದು ಬಹುತರ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತೇನೋ!

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕ್ರಾಂತಿ ಸೋತರೂ ರಶಿಯಾದ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಮಾಸದ ಮುದ್ರೆಯೊತ್ತಿಯೇ ಹೋಯಿತು. ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಕರಾಳ ಶಾಸನವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ಸ್ವಾಲಿಪಿನ್ ಸರ್ಕಾರ ಅವಸರ ಅವಸರವಾಗಿ ಒಂದು ಗ್ರಾಮಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿತು. ೧೯೨೧ರ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬೆಲೆಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ತೆರಬೇಕಾಗಿದ್ದ 'ವಿಮೋಚನಾ ಶುಲ್ಕ'ವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಫಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಸೈಬೀರಿಯಾವನ್ನು ವಸತಿಭೂಮಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ದೊರಕಿತು. ಕ್ರಾಂತಿಯ ವಿಕಟತಾಂಡವದಿಂದ ಕರುಳು ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಜವಾನುದಾರರಾದರೂ ಲಾವಣಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಔದಾರ್ಯ ತೋರಿದರು.

ಪರಂತು, ಈ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಕೈಹಚ್ಚುವಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಸ್ವಾಲಿಪಿನ್ ಹಾಗೂ ಅವನ ಬೆಂಬಲಿಗರ ಅಂತರಂಗವೇ ಬೇರೆ ಇತ್ತು. ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ಸ್ಥಾಯಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸಾಮೂಹಿಕ ಬೆಂಬಲಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಆದಕ್ಕೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಪಂಚಾಯತಿಯನ್ನು ಮುರಿದರೆ

ಸಾಕಾಗಿತ್ತು, ಆದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಕಷ್ಟವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯ ಬಹುಮತದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾರ ಕೂಡದೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ ತುಣುಕು ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಜೀವನನಿರ್ವಾಹಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಗಳಿಸಲಾರದೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಭೂಮಿ ಗಳನ್ನು ಮಾರಹತ್ತಿದರು. ಆತ್ತ ಬೆದರಿಹೋಗಿದ್ದ ಜಮೀನುದಾರರೂ ಭೂ-ವಿಕ್ರಯವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ 'ಪೇಟೆಗೆ ಒಂದ' ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಂತ ರೈತವರ್ಗವೊಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಕಾಯು ತ್ತಲೂ ಇತ್ತು. ಕೈಗೆ ಬಂದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಅವಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ರೈತವರ್ಗಕ್ಕೆ 'ಕುಲಕ' (Kulak) ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಿತ್ತು. 'ಕುಲಕ' ಎಂದರೆ 'ಬದ್ಧ ಮುಷ್ಟಿ'. 'ಬಲಿಷ್ಠರ ಮೇಲೆಯೇ ಆಧರಿಸಿರೋಣ' ಎಂದು ಸ್ವಾಲಿಪಿನ್ ಈ 'ಬಲಿಷ್ಠ ವರ್ಗ'ವನ್ನು ಬಿಳಿಸಿಟ್ಟನು. ಈ ವರ್ಗದ ಬಲದಿಂದ ಕ್ರಾಂತಿ ಯನ್ನೆದುರಿಸುವ ದುರಭಿಲಾಷೆ ಆವನಿಗೆ.

ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯ ನಿರ್ನಾಮದೊಡನೆ ರಶಿಯಾದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿದ್ದ ಮಧ್ಯಯುಗದ ಇನಾಮುದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಭಗ್ನಾವ-ಶೇಷಗಳೂ ಸ್ವಚ್ಛವಾದಂತಾಯಿತು. 'ಬಲಿಷ್ಠ' ವರ್ಗದ ಅಭ್ಯುದಯದೊ ಡನೆ ಒಕ್ಕಲತನದಲ್ಲಿಯೂ ಬಂಡವಾಳಾರಪದ್ಧತಿಯೇ ಪ್ರಚುರವಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ಹಳೆಯ ಇನಾಮುದಾರಿ ಸ್ವೈರಾಧಿಪತ್ಯದ ಕಂಬಿಗಳಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ 'ಆಪರಿವರ್ತನೀಯ' ಝಾರಶಾಹಿ ತಾನರಿಯದೇ ಸರಿದು ಹೊಸ ಬಂಡವಲಶಾಹಿ ಏಕತಂತ್ರದ ಹಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿತು. ಕುಲಕ ಒಕ್ಕಲಿ ಗರು ಒಂದು ಹಳಿ, ನಗರದ ನೂತನ ಧನಿಕ ಬಂಡವಲಗಾರರೊಂದು ಹಳಿ. ಮೂರನೆಯ ಡ್ಯೂವಾದಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಸ ಸ್ನೇಹಬಂಧನದ ಕರಾಳಚ್ಛಾಯೆ ನಿಡಿದಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದ್ದು ಕಾಣಬಹುದು. ಝಾರಶಾಹಿಯಾದರೂ ಇವೆರಡರ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾಗಿ ಆತ್ತ ಕುಲಕನ ಉತ್ಪನ್ನ ಇಳಿಯದಂತೆ, ಇತ್ತ ಧನಿಕನ ಹಿತಕ್ಕೆ ಭಂಗಬರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸರಾಗವಾಗಿ ಸಾಗಿತು. ಈ ಮುಮ್ಮುಡಿಪಕ್ಷಗಳೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನೂ ಬಡಒಕ್ಕಲಿಗರನ್ನೂ ಮೆಟ್ಟು ವುದರಲ್ಲಿ ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಪ್ರಜಾಸತ್ವದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ

ನಾತ್ರ, ಈ ಸುಖಪ್ರವಾಸ ಚಿರಕಾಲ ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಭೂಸುಧಾರಣೆಯ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಗ್ರಾಮವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಸೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆದ್ದುದು ಸರಿ. ಆದರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ರಶಿಯಾದ ಗ್ರಾಮಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಈ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಸುಧಾರಣೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಹೊರಟರೆ ನಡೆಯುವುದೆ? ಅದೃಷ್ಟದ ಆಟ. ಈ ಸುಧಾರಣೆಯ ಬಲಿವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಝಾರಶಾಹಿಯ ಅಂತಿಮ ತಿರಚ್ಛೇದದ ಲೇಖ ಬರೆದಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ೫೦ ಲಕ್ಷ ಮಂದಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ರೈತರು ತಮ್ಮ ತುಣುಕು ಭೂಮಿಗಳನ್ನು 'ಕುಲಕ' ಅನುಕೂಲವಂತರಿಗೆ ಮಾರಿ ನಗರಗಳ ಕಡೆ ಸಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಒರಿಗೈಯ 'ಭೂರಿ ಜನ ಸಮಾಜ' (Proletariat)ದ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಏರಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಂದಿ ರೈತರು ದಿವಾಳಿಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಡುಗುವ ಕೈಗಳಿಂದ ಹೇಗೆೋ ತಮ್ಮ ಲಾಭಹೀನ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಆತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಧನಿಕ ಬಂಡವಲಗಾರರು ಹೇಗೆೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಬಡ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಮುಂದಾಳ್ತನಕ್ಕೆ 'ಕುಲಕ' ರೈತರು ಅನರ್ಹರಾಗಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಜವಿಾನಾರಂತೆ ಅವರಾದರೂ ಬಡರೈತರ ಜೀವಹಿಂಡುವವರೇ ಇದ್ದರು. ಮೊದಮೊದಲು ಗ್ರಾಮಸಹಕಾರಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಎರಡು ವರ್ಗದ ರೈತರನ್ನು ಹತ್ತಿರ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾದರೂ ಅವುಗಳಿಂದ ಅನುಕೂಲವಂತರ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಹೊರತು ತಮ್ಮದಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು ಬಡವರಿಗೆ ಒಹಳ ದಿನ ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಮಯದ ಡ್ಯೂಮಾ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗ್ರಾಮಸಮಸ್ಯೆಯ ವಿಕಟರೂಪು ಆಗಾಗ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ರೈತರಿಗೆ ಜವಿಾನಾರನ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಠಲ ಬಲವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ತೀರಿತು. 'ಎಷ್ಟೇ ಚರ್ಚಿಸಿದರೂ ಹೊಸತೊಂದು ಗ್ರಹವನ್ನು ನೀವು ನಿರ್ಮಿಸಲಾರಿ;—ಆದರೆ ನಮಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚಲೇ ಬೇಕಾಗುವುದು.' ಇದು ಡ್ಯೂಮಾದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯನೊಬ್ಬನ ಸ್ಪಷ್ಟೋಕ್ತಿ. ಅರ್ಥಾತ್ ಸುಧಾರಣೆಯಿಂದ ಯಾರೂ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಸದುದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಎಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟಿದ್ದವರು ಕೂಡ ಆಗ ಕಣ್ಮರೆದರು. ಹಾಗಾದರೆ ೧೯೦೭ ರಲ್ಲಿ ಸಂವುರ್ಣ ಅಡಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ರೈತರ ಚಳವಳಿ

೧೯೦೮ ರಲ್ಲಿ ವುಸಃ ತಲೆಯೆತ್ತಿದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಜವಾನಾರರರ ಆಸ್ತಿನಾಶದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವುಸಃ ರುದ್ರರೂಪ ಧರಿಸಿದವು. ಆದರೆ ಈಗ ಹೊಸತೊಂದು ಬಗೆಯ ಹೊಯ್ದಾಟ ತೊಡಗಿತ್ತು. ಸಮಷ್ಟಿಹಕ್ಕಿನ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಸಶಸ್ತ್ರ ಬಡಿದಾಟಗಳಿಗೆ ವೋದಲಾಯಿತು.

ಕೂಲಿಗಾರರ ಮುಂದಾಳ್ತನ, ರೈತರ ಬೆಂಬಲಿಗತನದಿಂದ ಝಾರ ಶಾಹಿಯ ಬುಡಮೇಲುಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಲೆನಿನ್‌ನ ಧೋರಣೆಯ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಈ ಯಾರೂ ಬಿಡಿಸಲೊಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಇತ್ತು. ಸ್ವಾಲಿಪಿನ್ ಸುಧಾರಣೆಯಿಂಬ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಿಡುವ ಬದಲು ಇನ್ನಷ್ಟು ಗೊಂದಲವಾಯಿ ತಾಗಿ ರೈತರು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ ಕೂಲಿಗಾರರ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಉಳಿದ ಯಾವ ಪಂಗಡವೂ ಅವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಿಸುವ ಭಾರ ವಹಿಸಲೊಪ್ಪುವ ಸಂಭವವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಹೊಲಮನೆ ಮಾರಿದ ಖಂ ಲಕ್ಷ ಮಂದಿ 'ಭೂರಿಜನ'ರಾದ ರೈತರಿಂದ ಕೂಲಿಗಾರರ ಕೈ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಲವಾಯಿತು.

ಅತ್ತ ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹೊಡೆತ ಬಹಳ ಕಸುವಿನದಾಗಿದ್ದುದ ರಿಂದ ಅವರು ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚುಹೊತ್ತು ಹಿಡಿಯಿತು. ಆದರೆ ಅವರು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡೆದ್ದಾಗ ಒಳ್ಳೆಯ ತೀಘ್ರಗತಿಯಿಂದಲೇ ಚೇತರಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ಎಲ್ಲ ಗುಪ್ತಚರ ವರದಿಗಳಿಂದ ಬಾಲ್ಯೆವಿಕ್ ಪಂಗಡವೇ ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾಯಕರವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಸರಕಾರವು ಎಷ್ಟು ನಿರ್ದಯೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ದಮಿಸಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಅದು ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿತ್ತು. ೧೯೧೦ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಉಬ್ಬರದ ಫಲ ವಾಗಿ ಕೂಲಿಗಾರರ ಚೈತನ್ಯ ವುಸಃ ಸ್ಫುರಣವಾಗತೊಡಗಿತು. ಉಬ್ಬರದಿಂ ದಾದ ಲಾಭದ ಬಹ್ವಂಶವನ್ನು ಸರಕಾರವೇ ನುಂಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದು, ಕೂಲಿಗಾ ರರಿಗೆ ಅರೆಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೂಲಿಯೇ ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದುದೊಂದು; ಸರಕಾರಿ ನೌಕರ ಶಾಹಿಯ ಲಂಚಗುಳಿತನದಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಲಾಭಾಂಶಗಳು ಆಕಡೆ ಹರಿಯು ತ್ತಿದ್ದುದೊಂದು; ಪೋಲಂಡ್, ಫಿನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಗಳ ಅಧೀನ ಜನಾಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ರಶಿಯನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಹೇರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೊಂದು;

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧವುಂಟಾಗಿದ್ದು ೧೯೧೦ ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಟಾಲ್ ಸ್ವಾಯಿ ಸತ್ತಾಗ ನಡೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹಾಗೂ ಕೂಲಿ ಗಾರರ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಮೈದೋರಿತು. ೧೯೧೨ ರಲ್ಲಿ ದೂರವೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಲೇನಾ (ಸೈಬೀರಿಯಾ) ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಗನಿಯ ಕೂಲಿಗಾರರ ಆಸಹ್ಯ ಯಾತನಾಮಯ ಜೀವನವೇ ಈ ಸಂಪಿಗೆ ಕಾರಣ. ಸಂಪು ಶಾಂತವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ದರ್ಪಪ್ರದರ್ಶನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಸಂಪಿನ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ, ಅದರ ನಿಷೇಧಾರ್ಥ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ನಡೆದಾಗ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿತು. ೨೨೦ ಮಂದಿ ಸತ್ತರು, ೨೫೦ ಮಂದಿಗೆ ಗಾಯಗಳಾದವು. ಈ ಘೋರ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡದ ವಾರ್ತೆ ಹಬ್ಬಿದ್ದೇ ತಡ, ಎಲ್ಲ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಾರ್ಥ ಸಂಪುಗಳೂ (ಎಪ್ರಿಲ್ ೧೯೧೨) ಮಹಾ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳೂ (ಮೇ ೧೯೧೨) ನಡೆದವು. ಬಾಲ್ವಿಕ್ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪುಸಮುದ್ರದ ನೌಕಾದಳಗಳಲ್ಲಿ ದಂಗೆಯು ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾದವು. ತುರ್ಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರ ಬಂಡಾಯವೂ ಎದ್ದಿತು. ಪುನಃ ಕೂಲಿಗಾರರ ಸತ್ವಪ್ರದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಕೆಳಗಿನ ಅಂಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿರಿ.

ವರ್ಷ	ಸಂಪುಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ
೧೯೧೧	೮,೦೦೦
೧೯೧೨	೫,೫೦,೦೦೦
೧೯೧೩	೫,೦೨,೦೦೦
೧೯೧೪ (ಪೂರ್ವಾರ್ಧ)	೧೦,೫೯,೦೦೦

ಈ ನಾಡಿಸ್ಪಂದವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ವಿಕ್‌ಕರು ಹಿಂದುಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ೧೯೧೧ ರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ಗಾಳಿಯೆತ್ತ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದೆಯೆಂದು ಆರಿತಿದ್ದರು. ೧೯೧೨ ಜನವರಿಯಲ್ಲಾದ ಪಕ್ಷ ಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ಮೆಸೈವಿಕರಿಂದ ಅವರು ಕೊನೆಯಬಾರಿ ವಿಚ್ಛಿನ್ನರಾದರು. ಲೆನಿನ್‌ನ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾದ ಕೂಲಿಗಾರರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಕ್ರಾಂತಿಯೆಬ್ಬಿಸುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಯಿತು.

ಬಾಲೈವಿಕರು ತಡವೂಡದೆ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರರಾದರು. (೧) ಕೂಲಿಗಾರರನ್ನು ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ನಿಷ್ಠೆ, ತರಬೇತಿ, ಸಂಘಟನೆಗಳಿಂದ ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು. (೨) ಪಕ್ಷದ ಗೋಪ್ಯಸಂಘಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿ ತೀವ್ರತರವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಸರ್ವ ವಿಧ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ರೀತಿಗಳಿಂದ ಕೂಲಿಗಾರರ ಅರ್ಥಿಕ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಹೆಣಗುವುದು. (೩) ರೂರ ಶಾಹಿಯನ್ನು ಮಗುಚಿಹಾಕಿ ಪ್ರಜಾಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಚಂಡ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಪಕ್ಷದ 'ಧ್ಯೇಯಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಬೇಕೆಂಬವರ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದು; ಕಾಯಿದೆಶೀರವೆಂದು ಈಗ ಭಾವಿಸಲ್ಪಡುವುದನ್ನು ವಿಚಾರಬಾರದೆಂಬ ಪ್ರಚಾರವನ್ನೂ ವಿರೋಧಿಸಬೇಕು; ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಭರದಿಂದ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂತು.

೧೯೧೨ ರಲ್ಲಿ 'ಪ್ರವಡಾ' ಎಂಬ ಕೂಲಿಗಾರರ ದೈನಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸ್ವಾಲಿನ್ ಮತ್ತು ಮಲಟಾಫ್ ಆದರ ಪ್ರಥಮ ಸಂಪಾದಕರು. ೧೯೦೫ ರಿಂದಲೂ ಲೆನಿನ್ ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಈಗ ಆಸ್ಟ್ರಿಯನ್ ಪೋಲಂಡಿನಲ್ಲಿ ವಸತಿಮಾಡಿ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನೂ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಲೇಖಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೂಲಿಗಾರರು ಎಂಥ ಒಡತನದಲ್ಲಿಯೂ 'ಪ್ರವಡಾ'ವನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಗುವಿನಂತೆ ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಾಮಗಾರ ಸಂಘಗಳು ತಲೆದೋರಿದುವಲ್ಲದೆ ಮುದ್ರಕರನ್ನೂ ಇತರ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸಾಯಗಳ ಕಾಮಗಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲೈವಿಕರೇ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕರಾದರು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಡ್ಯೂಮಾ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಗಾರರು ಚುನಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಆರೂ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಬಾಲೈವಿಕರೇ ಆರಿಸಿಬಂದರು.

೧೯೧೪ ರಲ್ಲಿ ಬಾಕು ಎಣ್ಣೆಗನಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘ ಹೂಡಿತು. ಕೂಲಿಗಾರರ ಒಮ್ಮತದ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡಿನ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನ ಕೂಲಿಗಾರರೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಕೆಲಸಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದರು. ಆ ಸಮಯ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪಯಿಂಕಾರೆ (Poincare)ಯ ಸವಾರಿ ಚಿತ್ತೈಸಿತ್ತು. ಮೂರನೆಯ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರನ ಗೋರಿಯ ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯನ್ನರ್ಪಿಸುವ ಸಮಾರಂಭ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಅತ್ತಕಡೆ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ

ಪೋಲೀಸರಿಗೂ ಜನರಿಗೂ ಬಡಿದಾಟವಾಗಿ ತುಮುಲವೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ನೋಡಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಬೆಚ್ಚು ಬೆರಗಾದನು.

ಆಗಸ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಬಂದುದರಿಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೊಸ ರೂಪ ಬಂತು.

—

ಯುದ್ಧ-ಜನತೆ-ರೂರಶಾಹಿ

—❖—

೧೯೧೪ರ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾ ಕೈಹಾಕಿದ್ದು ಹತ್ತಿ ತೂಗು ವಲ್ಲಿ ನೋಣ ಮುಸುರಿದಂತೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪಿನ ಪ್ರಬಲ ಬಂಡವಲಗಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು—ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಜರ್ಮನಿ—ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಹಿತಸಂಬಂಧಗಳಷ್ಟೇ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದ್ದುವು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಕೌಶಲದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೂ ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದ ಜರ್ಮನಿಯ ಸೈನಿಕ ಹಾಗೂ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ತೀವ್ರ ಗಮನವನ್ನು ಶಂಕೆ ಭಯಗಳಿಂದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ವಿಶಾಲ, ಜನನಿಬಿಡ ವಸಾಹತುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡು ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಚಿನ್ನದ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ವಿಾಯುತ್ಪಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾದ ಮತ್ಸರವುಂಟಾಗಿತ್ತು. 'ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವ ಯುದ್ಧ' ಅಥವಾ 'ಧರ್ಮಯುದ್ಧ' ಎಂಬ ಬಿನ್ನಾಣದ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಇಂಥ 'ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿ' ಯುದ್ಧವೊಂದು ಬರಲಿಡೆಯೆಂದು ಯುರೋಪಿನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳು ಬಹಳ ದಿನದಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದವೆಂಬುದು ಬಂಡವಲವಾದದ ಅಂತಿಮಾವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಅನಿವಾರ್ಯ ಪರಿಣಾಮ. ಬಂಡವಲವಾದಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲಾಟವೇ ಅಕ್ಷಸ್ತಂಭ. ಅಂದರೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ತತ್ವಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪೇಟೆಗೆ ತಂದು, ಅವುಗಳ ಗುಣ-ಬೆಲೆಗಳ ಮೇಲಾಟವಾಡಿ ಲಾಭಗಳಿಸುವುದು ಅದರ

ನೀತಿ. ಇದೇ ನೀತಿಯಿಂದ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಬಂಡವಲಗಾರರು ಅವರ ಪೂರ್ವಿಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಾರರನ್ನು ಪೇಟೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದಟ್ಟಿದ್ದರು, ಮತ್ತು ಆದೇ ತತ್ತ್ವದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಮೇಲಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಬಂಡವಲದ ವಿಕಾಸ ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಡನೆ ಮೇಲಾಟದ ತೀವ್ರತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ನಡೆದು 'ಇನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಂತು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬೇರೆ ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ತಡೆಬಿಡೆಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಂಡವಲದಿಂದ ಹೊರಟ ಬಂಡವಲಗಾರಿಕೆ ಕೂಡು-ಬಂಡವಲ (joint stock), ನಿಧಿಬಂಡವಲ (trust)ದ ಮಾದರಿಯ ಸಂಘಟಿತ ರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ್ದು ಈ ಮೇಲಾಟದ ಅಂತಿಮ ಸ್ಥಿತಿಯ ಸಂಜ್ಞೆಗಳು. ಹಿರಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಮೇಲಾಟಕ್ಕೆ ರೋಸಿ, ಪೇಟೆಯಿಂದ ಒದನೊಂದು ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಮಾಡಲು ಸಶಸ್ತ್ರ ಬಲಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇಳಿದುವು. ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸಿದ್ಧವಸ್ತುಗಳ ಕೊಳ್ಳುವ ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಕಚ್ಚಾಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದುವರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಹೂಡಿದ ಯಾದವೀ ಕಲಹ—ಹೌದು, ಯಾದವೀ ಕಲಹ, ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಒಂದೇ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು ಹಿಂದುಳಿದ ಜನಾಂಗಗಳ ಸುಲಿಗೆಯನ್ನೇ ಸಮಾನಧರ್ಮವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡವು — ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಯುದ್ಧ.

ಆದರೆ ರಶಿಯಾದ ಸ್ಥಿತಿಯೇನು, ಯೋಗ್ಯತೆಯೇನು? ಮುಂದುವರಿದ ಬಂಡವಲಗಾರ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ದೇಶವಾಗುವುದು ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಿತು, ತನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಿದ್ಧ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಅನಂತ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತ ಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ಹಿಂದುಳಿತ ಅದರದು. ಅದಕ್ಕೆ ವಸಾಹತುಗಳಿಂದೇನು, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಿಂದೇನು? ವಸ್ತುತಃ ಅರ್ಥರಹಿತ ದುರಾಶೆ—ತುರ್ಕಿಯಿಂದ ಕೆಲವಂತ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಬಲು—ಹೊರತು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ದೊರಕಬೇಕಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥವೇನೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಥ ದೊಡ್ಡ ಜ್ವಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಬೇಕಾಗಿಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ಜರ್ಮನಿ-ಫ್ರಾನ್ಸ್

ಗುಲಾಮ ಮೂಲಕರು, ಝಾರಶಾಹಿ ಬರಿ ಗುಲಾಮವ್ಯಾಪಾರಿ. ಗುಲಾಮ ಮೂಲಕರ ಅಂತಃಕಲಹದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ಏನು ಕೆಲಸ?.. ಆದರೆ ಪ್ರಬಲರಾಷ್ಟ್ರವೆಂಬ ಬಿಡುಡು ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ; ಈ ಸರಮೇಧದಲ್ಲಿ ಅದು ಹೇಗೆ ಭಾಗವಹಿಸದಿರಲಿ?

ಅದು ಹೇಗೆ ಇದ್ದರೂ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಆಸಕ್ತಿಯ ಅಂಶವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಯುರೋಪಿನ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳ ಕೇಂದ್ರಸಂಸ್ಥೆ ದ್ವಿತೀಯ ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೂಲಿಗಾರಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಯುದ್ಧ ಬಾರದಂತೆ ಹೇಣಗಬೇಕು; ಒಂದುವೇಳೆ ಅದು ಬಂದೇಬಿಟ್ಟರೆ ಆದನ್ನು ಸರ್ವ ವಿಧವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಬೇಕು; ಮತ್ತು ಯುದ್ಧದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಂಡವಲಗಾರರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಸರ್ವನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಅವರು ೧೯೦೭ ರಿಂದಲೂ ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳು ಜಪಿಸುತ್ತಬಂದ ಸೂತ್ರ.

೧೯೧೪ ಜುಲಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೋ ಇನ್ಯಾವಾಗಲೋ ಎಂದು ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಪೋಟೋನ್ನು ಖವಾಗಿದ್ದಾಗ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಂತೆ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳು ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ವಿಫಲವಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಾಗ ಮಾತ್ರ ಯುರೋಪಿನ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಹಳೆಯ ನಿರ್ಣಯಗಳಿಗೆ ತಿಲಾಂಜಲಿಯಿತ್ತರು. ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಾರ್ಥಗಳ ಕೈಗೊಂಬೆಗಳಾದರು. ಘನ ತಾರ್ಕಿಕರಾದ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಈ 'ಅನುಕೂಲಸಿಂಧು' ಪಾತಕಕ್ಕೆ ಜನ ವಂಚಕ ಸುಂದರ ಶಬ್ದ ಜಾಲಗಳ ಸಮರ್ಥನೆಯನ್ನು ಹೆಣೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಷ್ಟೇನೂ ಕಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೂಲಿಗಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಜೆಲ್ಜಿಯನ್ ಸಮತಾವಾದಿ ಎಮಿಲ್ ವಾಂಡರ್‌ವೆಲ್ಡ್, ಯುದ್ಧ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಒಂದು ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತನ್ನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಮಾರಿದನು, ಎಂದಮೇಲೆ ಸಮತಾವಾದಿಗಳು ೧೯೧೪ ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ತತ್ವದೋಹಕ್ಕೆ ಎಣೆಯಾವುದು?

ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಮೆನೈವಿಕರಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂದಿಗ್ಧಕ್ಕೆ ಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ವಾಂಡರ್‌ವೆಲ್ಡ್ ಅವರ ಕಷ್ಟ ನೀಗಿಸಿದ. ಝಾರಶಾಹಿಯ ಕೂಡೆಯು ದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಸಂದೇಶ—ರಶಿಯನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳಿಗೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷನೇ ಅನ್ನುತ್ತಾನೆ, ಅಂದಮೇಲೆ ಸಂಶಯವೇಕೆ? 'ಯುದ್ಧ ನಿರ್ವಹಣಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ತಡೆಯಾಗದು' ಎಂಬ ಆಶ್ವಾಸನ ದೊಡನೆ ತಮ್ಮ ಹಳೆಯ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನೆಲ್ಲ ಗಂಟುಕಟ್ಟಿಟ್ಟರು. ಬಾಲೈವಿಕರು ಮಾತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹಿಂದಿನ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಣತೊಟ್ಟರು. ಲೆನಿನ್ ಸ್ಪಷ್ಟ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ತತ್ವತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಶಬ್ದಜಾಲದ ಮರೆಹೊಕ್ಕು ಸಮತಾವಾದಿಗಳನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದನು. ಯುದ್ಧಸಾರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಡ್ಯೂಮಾದ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ ಬಾಲೈವಿಕ್ ಸದಸ್ಯರು ವಿರೋಧಿಸಿ ಯುದ್ಧವೆಚ್ಚದ ಮಂಜೂರಾತಿಗೆ ಮತ ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು, ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ವಿರೋಧಕ್ಕೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರದರ್ಶನವೀಯಲೆಂದು ಸಾಲಾಗಿ ಸಭಾತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರು (ಆಗಸ್ಟ್ ೮, ೧೯೧೪).

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರುಗಾರಶಾಹಿ

ತನಗೆ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸೇವೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಝಾರಶಾಹಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡದ್ದೇನೋ ಸರಿ. ಆದರೆ ಜರ್ಮನಿಯ ಆತ್ಮಾಧುನಿಕ ಯಂತ್ರತಂತ್ರಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹಳೆಗಾಲದ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೊರಟ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಂಕು ಕವಿದಿದೆಯೆನ್ನದೆ ಬೇರೇನೆನ್ನಬೇಕು? ಝಾರಸ 'ಆಜೀಯ' ಪುರಾಣಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಜರ್ಮನ್ ಕೌಶಲದ ಕೈಲಿ ಬಹುತರ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಸಹಿಸಲಾರದ ಸೋಲನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಸೈನ್ಯವನ್ನು ದೂರಿಯೂ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬರಿ ಕೈಕಾಲುಗಳಿಂದ ಹೋರಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಗ್ರಹದ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಧುಮುಕಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದ್ದ ರಶಿಯನ್ ಸೇನಾನಾಯಕರು ಜರ್ಮನ್ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಕ್ತಿಯೆದುರು ತಾವು ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಬಲು ಬೇಗನೆ ಕಲಿತುಕೊಂಡರು. ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳ ಕೊರತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಇದ್ದ

ಪೂರೈಕೆಯನ್ನೂ ಬೇಕುಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗಿತ್ತು. ರಂಗಕ್ಕೆ ಪೂರೈಕೆ ತಲಪಿಸುವ ಉಗಿಬಂಡಿಗಳಿಗೆ ಸರಿದು ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಹಳಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಹೊಸ ಬಂಡಿಗಳನ್ನು ಬರಗೊಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮುಂದಿನ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಿ ಮಾರ್ಗ ತೆರವುಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವೆಂದರೆ ಝಾರ ಸರ್ಕಾರದ ಯುದ್ಧವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕೌಶಲವನ್ನು ಒಂದಿಷ್ಟು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಯುದ್ಧಾರಂಭದ ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗಾಗಿ, ಅಂದರೆ ೧೯೧೫ ಆಗಸ್ಟ್ ನಲ್ಲಿ ರಶಿಯನ್ ಸೇನೆ ಮಗ್ಗಲು ಮುರಿಸಿಕೊಂಡು ಸರ್ವತ್ರ ಹಿನ್ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಯಿತು. ಝಾರನ ಸೇನೆಯೆಂದರೆ ೧೫೦ ಲಕ್ಷದ ಬಲ; ಆದರೆ ಈ ಅಸಂಖ್ಯ ಬಲವೆಂದರೆ, ರಶಿಯಾದ ಪಾಲಿಗೆ, ಅಗಾಧ ದೌರ್ಬಲ್ಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಯುದ್ಧಕಾಲದ ಸೈನಿಕ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನೆದುರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ರಶಿಯನ್ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ; ಹೊರಗಣ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಸೈಬೀರಿಯನ್ ರೇಲ್ವೆಯ ಹೊರತು ಅನ್ಯಮಾರ್ಗವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ತಲೆಗೊಂದೊಂದು ಬಂದೂಕು ಕೂಡ ಪೂರೈಸಲಾರದ ದಿವಾಳಿಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಶಾಖೆ ಜೂಜಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿ ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಫಿರಂಗಿಗಳ ಸಹಕಾರವೀಯದೆ ಕಾಲಾಳುಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ದೂಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವಿಜಯ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮುಂದೆ ಜರ್ಮನರ ವಿಭಂಜಕ ಸಿಡಿಗುಂಡು ತೋಪುಗಳಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾಕ್ಕಾದ ಜನ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣು ಕಾಲಿಲ್ಲ.

ಝಾರಶಾಹಿಯ ಮತಿಗೇಡಿತನ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕೈಲಾಗದೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೇನೆ ಜತೆಗೆ ನಾಗರಿಕರನ್ನೂ ಬಲವಂತದಿಂದ ಆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಹಳ್ಳಿ ನಗರಗಳನ್ನು ನೆಲಸಮಮಾಡಿಯೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಶಾಲ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳು ಬಂಜರುಬಿದ್ದವು. ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರ ತುಮುಲ, ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರ ಗೊಂದಲ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಿಪರೀತವಾಯಿತೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕೆ? ಸಹಸ್ರ ಗಟ್ಟಲೆ ಸೈನಿಕರು ರಂಗದ ಅವಾನುಷ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಪಲಾಯನಮಾಡಿದರು. ಹೇಳದೆ ಹೋಗುವವರನ್ನು, ಕೆಲಸದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ

ಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂಬ ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಟಿತು. ಚರ್ಮನ ರನ್ನು ಎದುರಿಸುವಷ್ಟು ಸಾಮಗ್ರಿ ಸನ್ನಾಹವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ರಶಿಯನ್ ಯುದ್ಧದೇವತೆಗಳ ಕೈಲಿ ಬಡಸೈನಿಕರನ್ನು ಹೊಡೆದುಹಾಕಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು !

ಯುದ್ಧರಂಗದ ಈ 'ಘೋಟಾಳೆ'ಗಳ ಸುದ್ದಿ ಹೇಗಾದರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಿವಿಸೇರಿ ಅವರ ಯುದ್ಧಮಂತ್ರಿಗೆ ಚಿಂತಾವೂರ್ವಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆತ ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರವಿದು ಆಗಸ್ಟ್ ೪, ೧೯೧೫): ' ನಮ್ಮ ದೇಶದ ದುರ್ಗಮ ವೈಶಾಲ್ಯದ ಮೇಲೆ, ದುಸ್ತರ ಕೆಸರಿನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರ ರಶಿಯಾದ ರಕ್ಷಕ ಮಹರ್ಷಿ ನಿಕಲಸನ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ' ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದನು. ಸೇನೆಯ ಮೇಲಾಗಲಿ, ಸೇನಾನಾಯಕನ ಮೇಲಾಗಲಿ ಅವನ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದಿಲ್ಲ !

ಉಚ್ಚವರ್ಗದ ದಿಗಿಲು

ಬಂಡವಲಗಾರರು ದಿಗಿಲುಬಿದ್ದರು. ವೊದಲಿಂದಲೇ ಇದು ತಮ್ಮಯುದ್ಧವೆಂದು ಅವರು ಮನಗಂಡಿದ್ದರು. ಯುದ್ಧದಿಂದ ಅವರ ಜೇಬುಗಳು ತುಂಬಿದ್ದವು; ಯುದ್ಧದಿಂದ ಅವರ ಲಾಭಗಳು ಬೆಳೆದಿದ್ದವು; ಯುದ್ಧದಿಂದ ಅವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಕೋಡು ಮೂಡಿತ್ತು; ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದೆಂದೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕಾಣದ ಸುಖ-ವಿಲಾಸ, ಶೃಂಗಾರ-ಅಲಂಕಾರ, ಕುಣಿತ-ಕುಡಿತ ಅವರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿದ್ದವು. ಇಂಥ ಹಣದ ಗನಿ, ಲಾಭದ ನದಿ ಬಲುಬೇಗನೆ ಕೈಜಾರಿಹೋಗುವ ಸಂಭವ ಅವರಿಗೆ ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಝಾರಶಾಹಿಯನ್ನು ದೂರಿದರು ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಿರಿ, ಅಂದರೆ ಈ ಬೇಜವಾಬದಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಅಯೋಗ್ಯತನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವೆವು ಎಂದರು. ಅತ್ತ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಸಿರ್ವಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಡ್ಯೂಮಾದ ಧನಿಕರ ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಪಕ್ಷದವರು ಇತರ ಪಕ್ಷಗಳೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ' ಪುರೋಗಾಮಿ ಕೂಟ ' (Progressive Block) ನೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಡ್ಯೂಮಾದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು

ಹೊರಗೆ ವಿರೋಧ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಝಾರನನ್ನು ಮಣಿಸಿಕೊಂಡು ಅಧಿಕಾರ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಚದುರಂಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

ಆದರೆ ಝಾರನ ಬೆನ್ನುಗಡೆ ವಿಕಟ ಬುದ್ಧಿಗಳು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಝಾರನೇನೂ ಬುದ್ಧಿಸ್ಥೈರ್ಯವಿಲ್ಲದವನು ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವನ ಚಂಚಲ ಬುದ್ಧಿಯ ಬೀಗದಕೈ ಹಟಮಾರಿ ಝಾರಿನಾಳ ಕಡೆ ಇತ್ತು. ಅವಳಾದರೂ ರಾಜದಂಪತಿಗಳ 'ಪರಮ ಮಿತ್ರ' ರಾಸಪುಟಿನ್‌ನ ಮಾಯಾಜಾಲದ ದಾಸಿ. ಈ ನಿರಕ್ಷರ, ಚರಿತ್ರಹೀನ, ಕುಡುಕ, ನಿರ್ಲಜ್ಜ, ಮಾಂತ್ರಿಕ ರಾಸಪುಟಿನ್ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಸೈಬೀರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದವನು. ಆತನ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಝಾರ್ ದಂಪತಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಮಾತಾಡುವ ದೇವರೆಂದೇ ನಂಬಿದ್ದರು. ಸಂಧಿ-ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು, ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆವಾಹನೆ ವಿಸರ್ಜನೆಗಳನ್ನು ಝಾರಿನಾ ಇವನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಮೂವರೂ ಪ್ರಜೆಗಳ ಯಾವ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಅಧಿಕಾರಕೊಡಲು ಸರ್ವಥಾ ವಿರೋಧಿಗಳು. ಜರ್ಮನರ ಜತೆಗೆ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆವೇ ಹೊರತು ಜನತೆಯ ಕೂಡೆ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡ್ರಿನಾ ಹಟತೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಸತ್ಯಕ್ಕೂ ಅಂಥ ಸಂಧಿ-ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದೂ ಇದ್ದವು. ರಾಸಪುಟಿನ್ ನಿಗೂ ಜರ್ಮನ್ ಸೈನ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೂ ಒಳಕೈಯೆಸೆಯೆಂಬುದು ಲೋಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅಪವಾದ.

ಆದರಿಂದ, ಝಾರನನ್ನು ಮಣಿಸುವ ಹವಣಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಭರವಸೆ ಇಟ್ಟು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗತಕ್ಕವರ ಹೆಸರಿನ ಯಾದಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಸಿದ್ಧಮಾಡುವಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದ ಬಂಡವಲಗಾರರಿಗೆ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ತಣ್ಣೀರ ಅಭಿಷೇಕವಾಯಿತು. ೧೯೧೫ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ೩ಕ್ಕೆ ಝಾರ್ ನಿಕಲಸ್ ಡ್ಯೂಮಾ ಸಭೆಯನ್ನೇ ವಿಸರ್ಜಿಸಿದನು. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಮೂರ್ಖ ಝಾರ್ ತಮ್ಮ ಸದುದ್ದೇಶದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಮನಕೊಡುವವನಲ್ಲ; ತನ್ನ ದುರಾಗ್ರಹವನ್ನು ಬಿಡುವವನೂ ಅಲ್ಲ!

ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಅಪ್ರಯೋಜಕ ಝಾರನನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿ ಬೇರಾವ ನನ್ನಾದರೂ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲ? ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬಂಡವಲಗಾರರು ಬೇಳೆಬೀಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿ

ತ್ತಲ್ಲ? ಎಂದು ಕೇಳಿರಿ. ಅಂಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದೇ ಇದ್ದವು. ರಾಜ ಮನೆತನದವರು ಕೆಲವರು ಸೇರಿ, ಒಂಡವಲಗಾರರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ 'ಆರಮನೆಯ ಕ್ರಾಂತಿ'ಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ, ಒಳಸಂಚಿನಿಂದ ಝಾರ್ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು 'ಇಲ್ಲದಂತೆ' ಮಾಡುವ ವಿಚಾರಗಳು ಬಹಳ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದವು. ಒಂಡವಲಗಾರರಿಗಾಗಲಿ, ಮನೆತನದವರಿಗಾಗಲಿ ಝಾರಶಾಹಿಯ ಕೂಡೆ ಕದನವಿದ್ದಿಲ್ಲ—ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಬೇಕಾಗಿದ್ದುದು ರಾಸ್‌ಪುಟಿನ್ ವಿರಹಿತ ಝಾರಶಾಹಿ. ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದರೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಜನತೆಗೂ ಪಾಲು ಕೊಡಬೇಕಲ್ಲ? ಸತ್ಯಕ್ಕೂ ಜನತೆಯೆಂದರೆ ಅವರು ಹೆದರಿ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಾಪೇನಾದರೂ ಒಳಸಂಚಿನಂಥ ಅಪ್ರಸಕ್ತಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿದರೆ ಏನಾದೀತೆಂದು ಊಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಏನೋ ತಂತುಮಾತ್ರದಿಂದ ನಿಂತಿರುವ ಆಣೆಕಟ್ಟಿಗೆ ಕೈಯಿಕ್ಕಿ ಇಡೀ ಪ್ರವಾಹವನ್ನೇ ಒಡ್ಡುಬಿಡಿಸಿದಂತಾದರೆ? ಅದರಲ್ಲಿ ಝಾರ ದಂಪತಿಗಳ ಜತೆ ತಾವೂ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ? ಈ ಅಕಾರಣವಲ್ಲದ ಭೀತಿ ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಏಕೈವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಅವರ ಯೋಜನೆ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೆ ಸತ್ತ ಮಗುವಾಯಿತು.

ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಉದಾಹರಣೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಡ್ಯೂಮಾ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ನಂತರದ ಉದಾರ ಒಂಡವಲಗಾರರ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಡ್ಯೂಮಾ ಭವನದಿಂದ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾದ 'ಭಲೇ!' ಘೋಷದೊಡನೆ ಅವರು ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮುಂಚೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿಸಭೆ ಮಾಡಿದಂತೆ 'ರಾಜ್ಯಘಟನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಯೇ ನಾವು ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ಹೊರಡುವವರು!' ಎಂಬ ದರ್ಪ-ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಜನತೆಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೋರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಜನತೆಯನ್ನು ಕಲಕಿದ ಮೇಲೆ ಅದು 'ಅತಿರೇಕಕ್ಕಿಳಿದೀತು' ಎಂಬ ಅಂಜಿಕೆ ಅವರಿಗಿತ್ತೇ ಇತ್ತು. ಮಾಸ್ಕೊ, ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಡ್ಯೂಮಾ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಕೂಲಿಗಾರರು ಸಂಪುಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಮೇಲಂತೂ ಅವರು ಬಹಳ ಕಂಗಾಲಾದರು. ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಲಾಭದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಅಪಮಾನದ ಕಹಿಗುಳಿಗೆಯನ್ನು

ನುಂಗಿಕೊಂಡರು. ಝಾರನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರತ್ಯಾಗಕ್ಕಿಂತ ಜರ್ಮನರ ಕೂಡೆ ಒಪ್ಪಂದವೇ ಮೇಲೆನಿಸಿದಂತೆ ಬಂಡವಲಗಾರರಿಗೆ ಜನತೆಯ ಸಹಾಯಕ್ಕಿಂತ ಝಾರಶಾಹಿಯ ಮೌಢ್ಯವೇ ವಾಸಿಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿತ್ತು. ಈ ಮೂಲ ಭೂತ ದೌರ್ಬಲ್ಯವೇ ಝಾರ್ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಬಂಡವಲಗಾರರಿಂದ ಉಳಿಸಿದ್ದು.

ಝಾರನ ಒಳ ಪಾಳೆಯವನ್ನು ಜರ್ಮನ್ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯೆಂದು ನಂದಿಸುತ್ತ, ಭಾಷಣವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಿರರ್ಥಕ ಯುದ್ಧವನ್ನು 'ಜನತೆಯ ಯುದ್ಧ' ವೆಂದು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತ ಇದ್ದ ಬಂಡವಲಗಾರರೂ ಲಜ್ಜಾಸ್ಪದ ದ್ವಿಮುಖ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದರು. ಅವರ ಪರವಾಗಿ 'ಪುರೋಗಾಮಿ ಕೂಟ'ದ ಮುಂದಾಳು, ದಡ್ಡತನದ ಮೂರ್ತಿ, ಪ್ರೊಟೊಪೊಫಾಫ್ ಸ್ವೀಡನಿನಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಕೂಡೆ ಶಾಂತಿಸಂಧಾನವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದನು. ನಗೆ ಬಂದೀತು, ಈ ಚರ್ಚೆ ರಶಿಯನ್ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವೀಡಿಶ್ ರಾಯಭಾರಿಯ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಒಳಪೊಕ್ಕು ನೋಡಿದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಸ್ತುತವೇನೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ರಶಿಯನ್ ಬಂಡವಲಗಾರರಿಗೆ ಮಿತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸದುದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ಶಂಕೆಯಿತ್ತು. ಯುದ್ಧದ ಒತ್ತಡದಿಂದ ರಶಿಯಾ ಹಿರಿಯ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುವ ಸಂಭವವಿತ್ತು. ಮಿತ್ರರಿಗೆ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ, ಈ ಸಂಭವ ಸಂತೋಷಜನಕವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದೂ ರಶಿಯಾವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಬಲಿಷ್ಠ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ ಮುಂದೆ ತಮಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬರುವುದು ನಿಂತು ಹೋಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಜರ್ಮನಿಯು ಕೈಲಿ ರಶಿಯಾ ಸೋಲಬೇಕು; ಆಮೇಲೆ ತಾವು ಜರ್ಮನಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕು; ಹಾಗಾದರೆ ರಶಿಯಾವನ್ನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ವಸಾಹತಿನಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಎಂದು ಮಿತ್ರರ ಮನೋಗತ. ಆದರೆ ರಶಿಯನ್ ಬಂಡವಲಗಾರರಿಗೆ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ತಾವೇ ಹಣಮಾಡುವ ದುರಾಶೆ. ಜರ್ಮನಿಯು ಕಡೆ ಶಾಂತಿಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಮನವೀಯಲು ಅವರಿಗೆ ಈ ಭೀತಿಯೇ ಪ್ರೇರಣೆಯಿತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ಅಸಂಬದ್ಧ ಧೋರಣೆಗಳ ತಳದಲ್ಲಿ ಅರಸಿದರೆ ಸಿಗುವ ಮನೋ

ಭಾವವೊಂದೆ: ಸೈನಿಕನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಝಾರನ ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿದ್ದ ತೀವ್ರ ನಿರಾಶೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲುವು ಬಂದೀತೆಂಬ ದೂರತರ ವಾದ ಆಶೆ ಕೂಡ ಯಾರಿಗೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಇದರ ಅಪ ರಾಧವನ್ನು ಬೇರಾವನೊಬ್ಬನ ಹೆಗಲಿಗೆ ಎರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಕ್ರೂರ ಪರಾಜಯಗಳ, ದಡ್ಡ ತನ-ಒಳಸಂಚುಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು, ಕಷ್ಟನಿಷ್ಕರ ಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದವನು ಬಡ ಪ್ರಜೆ: ಕೆಲಸಗಾರ, ಒಕ್ಕಲಿಗ, ಸೈನಿಕ.

ಸೈನಿಕ, ಕೆಲಸಗಾರ, ಒಕ್ಕಲಿಗ

ರಣರಂಗದ ದುರಂತವನ್ನು ಕಣ್ಮುಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಸೈನಿಕನಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡುವವರು ಯಾರೂ ಬೇಕಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಉಳಿ ದವರಿಗೆ ಸೋಲು ಉಂಟಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅದು ಸ್ವತಃ ಅನುಭವ. ಅನ್ನ- ಪಾನ, ಅಸ್ತ್ರ-ಶಸ್ತ್ರ ಎರಡೂ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲದೆ ಅವನು ಹೋರಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ' ದುರ್ದೈವಿ ರಶಿಯಾ, ಆಕೆಯ ವೀರ ಸೈನಿ ಕರು ಕೂಡ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ' ಎಂದು ದೊಡ್ಡವರು ಕಣ್ಣೀರು ಮಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಯುದ್ಧದ ಪ್ರಥಮ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹಳೆಯ ಶಾಶ್ವತ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲ ನಿನಾಮವಾಗಿತ್ತು. ಉಳಿದವರು ಹೊಸ ಸೆತ್ತರು; ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಂದ, ಹೊಲಗಳಿಂದ ಬಂದವರು. ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಝಾರಶಾಹಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರಲು ಈ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಿಗೂ ಕಾರಣ ವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುವ ಚಟ ಅವರಿಗೆ ಹತ್ತಿತ್ತು. ಸಾವಿ ರಾರು ಮಂದಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಿಡ ದಿದ್ದರೆ, ಶತ್ರುಗಳ ಕೂಡೆ ಬಾಂಧವ್ಯ (fraternize) ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಶಿಯನ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಒಂದು ವಿಧದ ಗುರಾಣಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ' ವೀರ ' ರಶಿಯನ್ ಸೈನಿಕ ! ಗುಂಡಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನುಗ್ಗುತ್ತಾನೆ ನೋಡಿರಿ! ಅವನಿಗೆ ಧೈರ್ಯವೀಯಲು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ: ' ಮಿತ್ರರು ನೆತ್ತರಕೊನೆಯ ಬಿಂದುವಿನ ವರೆಗೂ ಹೋರಾಡುವರು ! ' ರಶಿಯನ್ ಸೈನಿಕ ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಾ

ವಿಕ ಕಟುಹಾಸ್ಯದಿಂದ, ಆದರೂ ಸಿರಾಶಿಯ ವ್ಯಸನದಿಂದ ನೆರೆಯವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಉಸಿರುತ್ತಾನೆ: ' ಹೌದು, ಮಿತ್ರರು ರಶಿಯನರ ನೆತ್ತರ ಕೊನೆಯ ಬಿಂದುವಿನ ವರೆಗೂ ಹೋರಾಡುವರು ! ' (ವಸ್ತುತಃ ಫ್ರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ರಶಿಯದಲ್ಲೂ ಇದ್ದ ರಶಿಯನ್ ಸೈನಿಕರ ಕಂದಕಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯಂಗ್ಯಹಾಸ್ಯ ಸರ್ವತ್ರ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿತ್ತು.) ಇನ್ನು ವಿಜಯವಲ್ಲ, ಶಾಂತಿ ಸೈನಿಕರ ಏಕಮಾತ್ರ ಆಶೆ.

ಯುದ್ಧದ ಪ್ರಥಮ ಪರ್ವಾಯದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಗಾರರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಇಳಿದು ಹೋದದ್ದು ನಿಜ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸುಳ್ಳೇ ' ರಾಜಭಕ್ತಿ ' ಯಿಂದ ಕೂಲಿಗಾರರು ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊದಲ ಕೆಲದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಹುರುಪು ಅವರಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿ ದ್ದೀತು; ಆದು ಬಹಳ ದಿನ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲೆಂದು ಅವರ ಕೃತಿಗಳೇ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಅವರ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತೆಗೆ ಮುಂದಾಳ್ತನದ ಅಭಾವ ಒಂದನೆಯ ಕಾರಣ. ಹತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಪಳಗಿದ ಕೂಲಿಗಾರರು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟು ಯುದ್ಧರಂಗಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದ್ದರು. ಪಳಗಿದ ಕೆಲಸಗಾರರೆಂದರೆ ಪಳಗಿದ ಚಳವಳಿಗಾರರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬಾಲೈವಿಕರೂ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಇದ್ದರು. ಅವರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದವರು ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಮಂದಿ. ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಳವಳಿಯ ದಿಕ್ಕು ದೆಸೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವರು. ಇಂಥ ಮಗುಚಾಟ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಆಗಿಹೋದುದರಿಂದ ಕೂಲಿಗಾರನ ಸಂಘಟನೆಯ ಸಂಧಿಗಳು ತಪ್ಪಿಹೋಗಿದ್ದವು. ಡ್ಯೂಮಾದ ಬಾಲೈವಿಕ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಬಂಧನ (೧೯೧೪ ಅಂತ್ಯ) ಹಾಗೂ ಸೈಬೀರಿಯಾ ಗಮನ (೧೯೧೫ ಫೆಬ್ರವರಿ) ಕೂಲಿಗಾರ ಸಂಘಟನೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಕೀಲಿ ಮುರಿದುಹೋದಂತಾಗಿತ್ತು. ಸಂಪುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಲು ಕಠೋರ ಶಾಸನಗಳೂ ಹೊರಬಿದ್ದವು. ಈ ಅಡಚಣೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾರಿ ಹುಡುಕಲು ಕೂಲಿಗಾರನಿಗೆ ಕೆಲಕಾಲಹತ್ತಿದ್ದು ವಿಚಿತ್ರವಲ್ಲ.

ಈ ನಡುವೆ ಸಿರ್ಬುಲಂಡಿನಲ್ಲಿ, ರುಸಾರ್ ಸರಕಾರದ ಕೈಯಳತೆಯ ಹೊರಗೆ ಕುಳಿತು ಲೆನಿನ್ ತನ್ನ ' ಪರಾಜಯವಾದ ' (ಅಂದರೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾ ಸೋಲುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ವಾದ) ವನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜನತೆಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಅದು ಒಡೆ

ಯರ ಜಗಳ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆಳುಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಯಾರು ಆಳುಗಳನ್ನಾಳಬೇಕೆಂಬದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇದು ಆಳುಗಳಿಗೆ ಸುವರ್ಣಸಂದರ್ಭ. ಅರಸರು ಜಗಳದ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಇರುವಾಗ ಆಳುಗಳು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. . . ಇತ್ಯಾದಿ. ಅವನ ವಿಚಾರ ಮಥನದ ಸಾರ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಚುಟುಕು ಸೂತ್ರ ದಲ್ಲಿದೆ—

‘ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಯುದ್ಧವನ್ನು ಅಂತರ್ಯುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿರಿ!’

ರಣಚಂಡಿಯ ಗರ್ಜನೆಯ ನಡುವೆ ಮೊದಮೊದಲು ಇದು ಯಾರಿಗೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸೋಲರಿಯದ ಬಾಲ್ಯವಿಕ್ ಚಳವಳಿಗಾರರು ಅವಿಶ್ರಾಂತವಾಗಿ ಕೂಲಿಗಾರರ ನಡುವೆ ಈ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತ ಹೋದರು. ಬಾಯಿಮಾತಿನಿಂದ, ಕರಪತ್ರಗಳಿಂದ ‘ಯುದ್ಧ ನಿಲ್ಲಿಸಿರಿ!’ ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಯಿತು. ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ಶಾಸನವಿರುದ್ಧವಾದ ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಸಾಧನಗಳು ಹತ್ತು ಹಲವು, ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ. ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸೇರಿದ್ದ ಬಾಲ್ಯವಿಕರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ವಿಷದ್ರವವನ್ನು ಸಹಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿದರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇಂಥ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಜನತೆಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದುವು.

ಅತ್ಯಂತ ಶಾಂತಪ್ರಕೃತಿಯ ಕೂಲಿಗಾರನ ಕೆಚ್ಚು ಕೆರಳಿಸುವಷ್ಟು ದಾರುಣ ಸ್ಥಿತಿ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿತ್ತು. ದೇಶದ ಆಹಾರ-ವಸ್ತ್ರಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಗ ಯುದ್ಧಖಾತೆಯ ಪಾಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಗರಿಕರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಂಶ, ವಾಹನಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಾವದಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿತರಣೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಬೆಲೆಗಳು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಎರಿದವು. ಕಾರಖಾನೆಗಳ ಒಡೆಯರು ಕೂಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು? ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿ, ಬಹಳ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಯುದ್ಧಪೂರೈಕೆಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರು ಅವರು; ಹಿಡಿಗೂಳು ಹರಕುಚಿಂದಿಯಿಂದ ಇರಬಲ್ಲ ಕೊಳಕು ಕೂಲಿಗಾರನ ಭಂಡಾರ ತುಂಬಲು ಅವರೇಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ? ಆದರೆ ದುಷ್ಟ ಕೂಲಿಗಾರ! ಅವನಿಗೂ ತಾನು ಮನುಷ್ಯ, ತನ್ನ ಬಾಳುವೆ ತಾನು ಬಾಳಬೇಕೆಂಬ ದುರಭಿ-

ಲಾಷೆ. ಹೆಣ್ಣು-ಕೂಲಿಗಾರರು ಕೂಡ ಉದ್ಧಂಡರಾಗಹತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದರೆ ಈ ಬಾರಿ ಅಸರದೇ ಮುಂದಾಳ್ತಾನೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಸೈನಿಕರ ಹೆಂಡಿರಿರಬೇಕು. ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸುವ ಭಾರ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರಬೇಕು. “ಆಹಾರ!”, “ಶಾಂತಿ!”, “ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ!” ಹಸಿವಿನ ಕೂಗು ಪರಮ ಭಯಕರ. ಅದನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸುವ ದಡ್ಡತನ ಮಾಡಿ ಝಾರಶಾಹಿ ನಿನಾರ್ವಮವಾಯಿತು.

ಶಾಸನಗಳು ಇನ್ನು ಈ ಕೆಚ್ಚು ಗಾರರನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾರವು. ಸಂವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಉಗ್ರತೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳ ಪ್ರಚಾರದಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವರೂಪ ಬಂತು. ಸದ್ಯದ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದಿಂದ ಏನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಳವಲ್ಲ. ಇದು ಹೋಗಬೇಕು. ಅವರ ಸಭೆಗಳೇನು, ಭಾಷಣಗಳೇನು. ಚರ್ಚೆಯ ವಿಷಯ? ಆಹಾರಸಮಸ್ಯೆ, ರಾಜಕೀಯ, ಕ್ರಾಂತಿ. ಅವರ ಘೋಷಣೆಗಳೆ? ‘ಶಾಂತಿ ಬೇಕು!’ ‘ಯುದ್ಧ ಸಾಕು!’

ಕೂಲಿಗಾರರ ಕೆರಳಿಕೆಯನ್ನು ಅಳಿಯಲು ಪುನಃ ಸಂವುಗಳ ಕಡೆ ಬೊಟ್ಟು ಮಾಡುವೆವು:—

ವರ್ಷ	ಸಂವುಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ
೧೯೧೫	೧೫೬,೦೦೦
೧೯೧೬	೩೧೦,೦೦೦
೧೯೧೭ (ಜನೆವರಿ-ಫೆಬ್ರವರಿ)	೫೭೫,೦೦೦

‘ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!’ ಎಂಬ ಘೋಷದ ಗುಟ್ಟೇನು? ಬಾಲೈ ವಿಕರೇನು ಶಾಂತಿಪಾಠಕರಲ್ಲ ‘ಶಾಂತಿ!’ ಎಂದು ಕೂಗುವಾಗ ಝಾರ್ ಶಾಹಿ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಸಮರ್ಥವಾಗಿದೆ ಯೆಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇತ್ತು. ಬಾಲೈ ವಿಕರ ಶಾಂತಿ ವಾಚನಕ್ಕೂ ಧನಿಕರ ಶಾಂತಿವಾಚನಕ್ಕೂ ಅರ್ಥಾರ್ಥ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ‘ಶಾಂತಿ’ ಎಂದರೆ ಈಗಿನ ದುಷ್ಟ ಶಾಸನವನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿದ ಮೇಲಿನ ಶಾಂತಿ ಯೆಂದೇ ಲೆನಿನ್‌ನ ಅಂತರಂಗ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸದಿದ್ದರೆ ಈ ಶಾಂತಿ ಯಿಂದ ಫಲವಿಲ್ಲೆಂದು ಅವನು ಬರೆದಿದ್ದ:—

' ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಚಾರದ ಜತೆಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ವಿದ್ರೋಹದ ಸಿದ್ಧತೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಅಸರಿಂದ ಭ್ರಮೆ ಹರಡಿ ದಷ್ಟೇ ಲಾಭ. ಆದು ಧನಿಕ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಮಾನವಕರುಣೆಯ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಶಾಂತಿವಾದದಲ್ಲಿ ಜನರ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಅವರ ಕ್ರಿಯಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿಬಿಡುವುದು. '

* * * * *

ಇನ್ನು ರಶಿಯನ್ ಜೀವನದ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ಎನಿಸಿದ ಹಳ್ಳಿಗಳೆಡೆಗೆ ಹೋರಳೋಣ. ಯುದ್ಧದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಕೋಟಿ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನೂ ಉಂಟು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸರಕಾರ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೂ ಪುರಾತನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲೇ ಕೃಷಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರಶಿಯನ್ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಹೊಡೆತ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಸ್ವಾಲಿಪಿನ್ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಂದ ಬಹುಜನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಗುಣವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಈ ಮೊದಲೇ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರಿಂದ ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ಸಂಸಾರಗಳು ನಿರ್ಗತಿಕವಾಗಿದ್ದವು. ಯುದ್ಧ ಹೇರಿದ ಹೊಸ ತೆರಿಗೆಗಳು, ಜನಧನಗಳ ಸೂರೆ, ಒಕ್ಕಲಿಗರನ್ನು ಅಸಂತುಷ್ಟರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದವು. ಕಾರಣ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ವಿಸಂಘಟಿತವಾದುದು ರೈತಸೈನ್ಯ. ಓಡಿ ಹೋದವರಲ್ಲಿಯೂ ರೈತಸೈನಿಕರೇ ಬಹಳ. ಅವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಥಾ ನಿರುತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದರಷ್ಟೆ ಉತ್ಸಾಹ ? ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಮುರಿದ ಮನೆಮಾರಿನ ಕಡೆ ಬೇಕೆಂದರೂ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಎಸೆಂದು ಗ್ರಾಮಸುಧಾರಣೆಯ ಮಾತೆತ್ತಿದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಹಸ್ರಾಧಿಕ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇಶದ ಗ್ರಾಮಸಮಸ್ಯೆ ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಗಣಿ ವರ್ಷಗಳ ಸ್ಥಳ ಸಿರಿಕ್ಕೆ ಯಾಗಬೇಕಾದೀತು, ಆದು ಮುಗಿಯುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇ ಬದಲಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದು. ಇದು ಅವರ ವಾದ. ಆದರೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಷ್ಟು ಅಭೇದ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಬೇಕಲ್ಲ ! ಅವರ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಜಮೀನುದಾರನ ಹುಲುಸು ಹೊಲ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಹಂಚಿ ಕೊಡುವುದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಸಾಧ್ಯಕಾರ್ಯವೆ... ? ಆದರಿಂದ ಒಕ್ಕಲಿಗರ

ಸಹಕಾರಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರು ಒಕ್ಕಟವಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದರು. ಯುದ್ಧದ ನಿರಾಶೆ, ಸರಕಾರದ ದಡ್ಡತನಗಳ ಕುರಿತು ಒಹಿರಂಗವಾಗಿಯೆ ನೂರಾರು ಅಪವಾದಗಳು ಅವರ ನಡುವೆ ಹಬ್ಬಿದ್ದವು. ಅವರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿತ್ತು ಝೂರಶಾಹಿಯ ಬಲಾಬಲ. ಅವರು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಬರಿ ಸಂಜ್ಞೆಗಾಗಿ, ಸಂದರ್ಭಕ್ಕಾಗಿ; ಅದೊಂದು ಬಂದರೆ ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬೇಲಿ ದಾಟಿ ಜಮೀನ್ದಾರನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನೆಗೆಯುವವರು.

ಹಾಗಾದರೆ ೧೯೧೬ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಸಾರಾಂಶ ಇಷ್ಟು: ಬಹುಜನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ—ಅದು ಕೂಲಿಗಾರ ಇರಲಿ, ಒಕ್ಕಲಿಗ ಇರಲಿ—ಸರ್ವತ್ರ ಅಸಂತುಷ್ಟಿ. ಝೂರಶಾಹಿಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಲ್ಲದೆ ಅದರ ಸದುದ್ದೇಶದಲ್ಲೇ ಅವಿಶ್ವಾಸ. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೂ ಜನತೆಯ ಭಯದಿಂದ ನಿರ್ವಿಣ್ಣವಾದ ನಿರ್ವೀರ್ಯ ಧನಿಕ ಸಮಾಜ. ತಾ ಮಾಡಿ, ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಬಿಡಿ, ಎಂಬ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಝೂರಶಾಹಿ. ಹೋರಾಟ ಸಾಕುಬೇಕಾದ ಅಸಂಖ್ಯ ಸೇನೆ.... ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ನಿರಾಶೆ.

—

ಫೆಬ್ರುವರಿಯ ವಿಪ್ಲವ

—❖—

೧೯೧೬ ಫೆಬ್ರುವರಿಯಲ್ಲಿ ಘಟಿಸಿದ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ವಿಪ್ಲವವೆಂಬ ಸಂಕೇತವೇ ಹೆಚ್ಚು ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಕ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ಪೂರ್ವ ನಿರ್ದೇಶ ಸಿದ್ಧತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಫೆಬ್ರುವರಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಬೆನ್ನುಗಡೆ ಯಾವ ಸನ್ನಾಹವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ೨೪ ತಾಸುಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೂಡ ಯಾರೂ ಸಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದು ಏನೋ ಒಂದು ಸುಂಟರಗಾಳಿಯಂತೆ, ಇತ್ತಾಲಾ ಮುಖಿಯಂತೆ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಕೋಪ. ಅದು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಉದ್ರೇಕ; ಅದರಿಂದಲೇ ಅಷ್ಟು ಅಜೇಯ, ಮತ್ತು ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಸಂಪೂರ್ಣ.

ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ಝೂರನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಕ್ಕೆ ಮೆ ಇರಲಿಲ್ಲ

ವೆಂಬುದು ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣುಟ್ಟು ನೋಡಲು ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಲಾರ್ಡ್ ಮಿಲ್ಬರ್ ಬಂದು ಹೋಗಿದ್ದ. ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಡ್ಯೂಕ್ ನಿಕಲಾಯ್ ನಿಕಲವೀಚ್ ನನ್ನು ರುಸಾರ್ ಮುಖ್ಯ ಸೈನ್ಯಾಧಿಪತ್ಯದಿಂದ ತಳ್ಳಿಹಾಕಿ ತಾನೇ ಆಸ್ಥಾನ ವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ರುಸಾರಿನಾಗಿ ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಡ್ಯೂಕನ ಮೇಲೆ ಆಳ ವಾದ ಸಂಶಯವಿತ್ತು. ರಾಜಮನೆತನದವರಾಗಿಗೂ ಈ ಪ್ರತಿಯನ್ ರಾಜ ಪುತ್ರಿಯೆಂದರೆ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ರಾಸ್ ಪುಟಿನ್ ನ ದಾಸಾನುದಾಸಿಯಾದ ಆಕೆ ರುಸಾರನನ್ನು ವಿನಾಶದ ಕಡೆ ನೂಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದು ಅವರು ಕುದಿಯುತ್ತಿ ದ್ದರು. ಹೀಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ನ್ಯಾಯವಾಗಿ, ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದ ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಡ್ಯೂಕನ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಅರಮನೆಯ ಕ್ರಾಂತಿ ಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ ರುಸಾರ್ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು 'ಇತ್ಯರ್ಥ' ಮಾಡುವ ಹಂಚಿಕೆ ಉಂಟೆಂಬುದು ರುಸಾರಿನಾಳ ಆಶಂಕೆ. ಅಂತೆಯೇ ಆ ಅಪಾಯಕರ ಜಂತು ವನ್ನು 'ಪರಮ ಮಿತ್ರ' ರಾಸ್ ಪುಟಿನ್ ನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾನ ದಿಂದ ತಳ್ಳಿಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು.

ರುಸಾರನ ಈ ಕೃತಿ ಯಾರಿಗೂ ಪ್ರಿಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆತನ ಮಂತ್ರಿ ಗಳು ಕೂಡ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಮತ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ರಣರಂಗಕ್ಕೆ 'ಮುಖ್ಯ ಸೇನಾಪತಿ' ಯಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ರುಸಾರನ ಬದಲು ರುಸಾರಿನಾ ಸರ್ವಾಧಿಕಾ ರಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಅಸಮ್ಮತಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿದಳು ಆಕೆ. ನಿರರ್ಥಕ ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರೊಟೊ-ಪೊಪಾಫ್ ಮತ್ತು ಜರ್ಮನ್ ಪಕ್ಷಪಾತಿ ಸ್ಟರ್ಮರ್ ತಾವೇ ತಾವಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮೆರೆದರು. ೧೯೧೬ ನವೆಂಬರದಲ್ಲಿ ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ರುಸಾರ್ ಡ್ಯೂಮಾ ಸಭೆಯನ್ನು ನೆರೆಸಿದಾಗ ಸರಕಾರದ ದಡ್ಡತನ ಮತ್ತು ಈ ಕೈಗೊಂಬೆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ದೇಶದ್ರೋಹವನ್ನು ಕುರಿತು ಉದ್ರೇಕದ ಭಾಷಣ ಗಳಾದವು. ಸ್ಟರ್ಮರ್ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ರಾಣಿಯ ಕೃಪೆ ಯಿಂದ ಪ್ರೊಟೊಪೊಪಾಫ್ ಬದುಕಿಕೊಂಡ. ಡ್ಯೂಮಾದ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬಾರದೆಂದು ಸರಕಾರ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿತು. ಅದರ ಫಲ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಆ ಭಾಷಣಗಳ ಲಕ್ಷ್ಮಾಂತರ ಅನಧಿಕೃತ ಪ್ರತಿಗಳು, ಅನೇಕ

ವೇಳೆ ಎಷ್ಟೋ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಗಳ ಸಮೇತ, ಮುದ್ರಿತವಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ.— ಸೈನ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೂಡ—ಫಬ್ರುವರಿ ಕೋಲಾಹಲವೆಬ್ಬಿಸಿದುವು. ಈ ಸಡುವೆ ಶ್ರೀನುಂತರು ಒಳಸಂಚಿಸಿಂದ ರಾಸ್‌ಪುಟಿನ್‌ನನ್ನು ಕೊಲೆಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಇದರ ವಾರ್ತೆಯೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು ಬಂದೇ ಲಾರ್ಡ್ ಮಿಲ್ಬರ್ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಗೆ ಬಂದ ವನು. ಆದರೆ ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೇನೂ ತೋರಲಿಲ್ಲಾಗಿ 'ಸರ್ವ ಕ್ಷೇಮ'ವೆಂದೇ ಆತನ ವರದಿ ಹೋಗಿತ್ತು.

ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದೆಂದರೆ, ಫೆಬ್ರುವರಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೊದಲು ಆ ಘಟನೆಯ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲವೆ ಊಹೆ ಬರುವ ಜಾಹ್ಯಸಂಜ್ಞೆಯೇನೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ದೂರ ಏಕೆ?—ಫೆಬ್ರುವರಿ ಗಣಕ್ಕೆ ಡ್ಯೂಮಾದ ಕೊನೆಯ ಕೂಟ ಕೂಡಿತ್ತು. ಆಗ ಏನಾದರೂ ತಂಟೆಯೇಳಬಹುದೆಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ ರಾಜಧಾನಿಯ ಸೈನಿಕ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಜನರಲ್ ಖಾಒಲಾಫ್ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅಂಥ ಗೊಂದಲದ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಬಂದಿ ದ್ದಿಲ್ಲ. ಧನಿಕ ಉದಾರಪಕ್ಷದ ಮುಂದಾಳು ಪಾವ್ಲುಲ್ ಮಿಲಿಯುಕಾಫ್ 'ದುರುಪದೇಶಗಳಿಗೆ ಮನಸುಕೊಡಬಾರ'ದೆಂದು ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನಿರಾಧಾರವೆಂದೆನಿಸಿತ್ತು.

ಸ್ವತಃ ಬಾಲೈವಿಕರು, ಕೂಲಿಗಾರರ ಅಂತರಂಗದ ಧ್ವಾರಪಾಲಕರು, ಕೂಡ ಫೆಬ್ರುವರಿ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಸೊಂಡು ಮಹಾಘಟನೆಗೆ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರೇನೋ ಎಂದೋ ಮುಂಬರುವ ಸಶಸ್ತ್ರಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಸೌದೆ ಒಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅದು ಎಂದೆಂಬ ನಿಶ್ಚಿತ ಊಹೆ ಅವರಿಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಲೆನಿನ್ ಮೊದಲಾದ ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಮುಂದಾಳುಗಳು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದವರು ಸೈಬೀರಿಯಾದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಸಾಕಷ್ಟು ಗ್ಯಾಸ್ ತುಂಬಿದಾಗ ಮುಚ್ಚಳ ಹಾರಿಸಿ ಬಿಡುವವರು ಅವರು. ಅವರ ಆಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಗ್ಯಾಸೇ ಒಮ್ಮಿಂ ದೊಮ್ಮೆ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾರಿಸಿ ಭುಸುಗುಡುತ್ತ ಹೊರಬಂತು. ಇತಿಹಾಸದ ಬಹು ವಿಳಂಬಿತ ಪ್ರತೀಕಾರ ಇನ್ನು ಬಾಲೈವಿಕರಿಗಾಗಿ ಕೂಡ ತಡೆಯೆಸೆಂದಿತು.

ಪಂಚರಾತ್ರಿ

ಸಭೆಗಳು, ಭಾಷಣಗಳು, ಹಸ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳು; ಫೆಬ್ರುವರಿ ೨೩ ಅಂತರ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ದಿನದ ಆಚರಣೆಗೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಗೊತ್ತಾದ ಒಗೆ ಹಾಗೆ. ಸಂಪುಗಳು ಬೇಕೆಂದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ಹೊರತಾಗಿದ್ದವು. ಹೌದು, ಸಂಪೆಂದರೆ ಹುಡುಗಾಟವಲ್ಲ: ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಂತುಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ನೇತಾ ಡುತ್ತಿತ್ತು. ಉಪವಾಸ, ಆಯಾಸ, ನಿರಾಶೆ, ಬರಿಮೈ ಇವೆಲ್ಲ ಕೂಲಿಗಾರ ರಲ್ಲಿ ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸುವ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲ. ಸಂಪೆಂದರೆ ಬೀದಿಗಳಿಯು ವುದು. ಝಾರನ ಪೋಲೀಸರ ರೀತಿ ನೀತಿ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಅವರು ಉದ್ದ ತತನದಿಂದ ಸಂಪುಗಾರರನ್ನು ಖಂಡಿತ ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸು ವವರು. ಸೈನಿಕರನ್ನು 'ಒಡಕೊಳ್ಳುವ' ಕೆಲಸ ಇನ್ನೂ ತೊಡಗಿಲ್ಲ ಕೂಡ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಗಾರರೇನಾದರೂ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದರೆಂದರೆ ಗಂಭೀರ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯೇ ಸರಿ.

ಆದರೆ ಫೆಬ್ರುವರಿ ೨೩ರ ದಿನ ಮೂಡಿದೊಡನೆ ಪೆಟ್ರೋಗ್ರಾಡ್ ಆರಿವೆ ಕಾರಖಾನೆಗಳ ಸ್ತ್ರೀ-ಕೂಲಿಗಾರರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸಂಪು ಬೇಕೇಬೇಕೆಂಬ ಆತುರ ಹುಟ್ಟಿತು, ಮತ್ತು ಆ ಆತುರವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದೂಬಿಟ್ಟರು. ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗದೆ ಲೋಹಕಾರಖಾನೆಗಳ ಕೂಲಿಗಾರರ ಕಡೆ ಪ್ರತಿ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಅವರ ಸಹಕಾರವನ್ನೂ ಕೋರಿದರು. ಜಾಲೈವಿಕರಿಗೆ ಒಪ್ಪದೆ ಉಪಾಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದೊಂದೇ ಕಾರಖಾನೆಯಿಂದ ಕೂಲಿಗಾರರು ಹೊರಬರುತ್ತಾರೆ; ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ನೋಡನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವ ಜನಸಮೃದ್ಧ ತುಂಬಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆತ್ತಿತ್ತಣೆಂದ ಇತರ ಜನರೂ ಬಂದು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಅವರ ಜತೆ ನೇರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಂಪು ಬಾವುಟಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತುವೆ, ಕ್ರಾಂತಿಗೀತಗಳು ಘೋಷಿಸುತ್ತವೆ. ಆಹಾರ! ಶಾಂತಿ! ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ! ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ನಗರಸಭೆಗೆ ಕೂಲಿಗಾರ್ತಿಯವರ ಮುತ್ತಿಗೆ; ಕೆಲವರ ಬಗಲಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿವೆ.. ಅವರಿಗೆ ಆಹಾರ ಬೇಕಂತೆ !

ಅಂದಿನ ದಿನ ಇದ್ದದ್ದರಲ್ಲಿ ಸರಳವಾಗಿಯೇ ಸಂದಿತು. ಪೋಲೀಸರು ಬಂದಿದ್ದರು; ಅವರ ಕೈಲಿ ಸಾಗದೆ ಕೆಲಕೆಲವರು ಸೈನಿಕರೂ ಬರಬೇಕಾ

ಯಿತು. ಆದರೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ದುರಂತವೇನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳಾ ದಿನ ಜಯಶೀಲವಾಗಿಯೇ ಸಾಂಗವಾಯಿತು.

ಮರುದಿನ ಸಂವು ನಿಂತೀತೆಂಬ ಆಸೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟಿತು. ಕೂಲಿಗಾರರು ಯಥಾಕ್ರಮ ಕಾರ ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಹೋದದ್ದೂ ಹೌದು; ಆದರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕಲ್ಲ, ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಗೊಂದಲಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ: ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಹಳೆಯ ಉದ್‌ಭೂತದ ಕೇಕೆ: 'ಆಹಾರ!' ನಿರಾಶೆಯ ಉದ್ಗಾರ: 'ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!' ಕ್ಷೋಭದ ಕೂಗು. 'ನಿರಂಕುಶತೆಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!' ನಿವ್‌ಸ್ಥಿ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳೇ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು. ಪಕ್ಕದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದ ಗಾಯಾಳು ಸೈನಿಕರು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಕೂಲಿಗಾರರ ಕಡೆಗೆ ಕೈಬೀಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದುಃಖಕುನ!

ಎರಡನೆಯ ದಿನ ಕಾಸಕ್ ಆಶ್ವಾರೋಹಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿದ್ದರು. ೧೯೦೫-೬ರಲ್ಲಿ ಇವರು ನಿರ್ದಯದಿಂದ ಶಾಂತಪ್ರದರ್ಶನಕಾರರ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದವರು. ಅಂದಿನಂತೆ ಇಂದೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿ, ಭಯಾನಕರಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರ ಹೆಣಗಾಟ. ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತ ನಿಷ್ಕುರಂತೆ ಮಂದಿಯ ಮೇಲೆ ಎರಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನರೇನು ಹೆದರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾಸಕ್‌ವೀರರ ಹಳೆಯ ಅಸ್ಥಿಪಂಜರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸವೇ ಹೃದಯಗಳು ಮನೆಮಾಡಿವೆಯೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದವು. ಅವರು ಎರಿಬಂದರೆ ಜನ ಕುದುರೆಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೆಳಗೆ, ಎಡಬಲಕ್ಕೆ ಹೊಕ್ಕು ಹೊರಟು, ನೂಕಿ ನುಸುಳಿ ವಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕಡೆ ಮುಗುಳು ನಕ್ಕು 'ನೀವೆಲ್ಲಿ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುತ್ತೀರಿ!' ಎಂಬಂತೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪೊಲೀಸರ ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ಜನತೆ ಬೇರೆಯೇ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ೨೮ ಮಂದಿ ಪೊಲೀಸರನ್ನು ಹೊಡೆದುಹಾಕಲಾಗಿ ತ್ತೆಂದು ಪೊಲೀಸ್ ವರದಿಯಿಂದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಇದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕವಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು.

'ಗೊಂದಲ'ಗಳ ವಾರ್ತೆ ಝಾರನಿಗೆ ತಲಪಿತು. ಅವನಾಗ ಇದ್ದುದು

ರಂಗದಲ್ಲಿ—ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅವನಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ! ಪೆಟ್ರೋ-
ಗ್ರಾಡಿನ (ಖಾಬಲಾಫ್) ಸೈನ್ಯಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಖಾಬಲಾಫಿಗೆ ತಂತಿ ಬಂತು.
' ಗೊಂದಲ 'ಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿರಿ, ಎಂದು. ಪಾಪದ ಪ್ರಾಣಿ! ಅವನನ್ನೂ
೧೯೦೫ ರಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ. ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರವಾಹ ತನ್ನ ಮತಿಯನ್ನು
ಮುಟ್ಟದೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಝಾರನ ಅಪ್ಪಣೆ
ಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಜನಜಂಗುಳಿ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತು.
' ಬಡ, ನಿರಾಹಾರ ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೆ ವೋಲೀಸರು ಪೀಡೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯ ಬೇಕು ' ಎಂದು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸರು
ಬೇರೆ ಬಂದು ಅಂಗಲಾಚುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಈ ಗತ್ತುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಫಲ ಸಿಕ್ಕಿಯೇ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಕಾಸಕರು ' ಸರಿಯಿರತ್ತ! ' ಎಂದು ನಿಷ್ಕರತೆಯ
ಹೆಣವನ್ನು ನುಡಿಸಿದರೂ ಅವರ ಮನಸು ಹುಳುಹುಳು ಎನ್ನುತ್ತಿತ್ತು.....
ಝಾರಶಾಹಿಗೆ ಅವಲಕ್ಷಣವ ಸಂಗತಿಗಳು ಒಂದೆರಡು ನಡೆದೂ ಇದ್ದವು.
ಯಾರೋ ಒಬ್ಬಾಕೆ ಕೆಲಸಗಾರ್ತಿಯನ್ನು ವೋಲೀಸರು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರಲು
ಸೈನಿಕರು ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಆಟ್ಟಿದರಂತೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಂತೂ
ಕಾಸಕ್ ಸೈನಿಕನೊಬ್ಬತ ಒಬ್ಬ ದುರ್ವಿನೀತ ವೋಲೀಸನನ್ನು ಕೊಂದೇ
ಕೆಡವಿದ್ದ.

ಸಾಮೂಹಿಕ ಗೋಳಿಬಾರು ಝಾರಶಾಹಿಯ ಯೋಜನೆಯಿಂದ
ಹೊರಗಿತ್ತೆಂದಲ್ಲ. ಅಂಥ ಸಂತೋಷದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅದು ಹಿಂದೆ ನಡಿಸಿತ್ತು,
ಇಂದೂ ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧವಿತ್ತು. ಆದರೆ ತೊಂದರೆ ಮತ್ತೇನಲ್ಲ, ಅವರ
ಯೋಜನೆಗಳಂತೆ ಸನ್ನಾಹಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗುವ ಮುಂಚೆಯೇ 'ಗೊಂದಲ'
ಗಳ ಬಣ್ಣ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಗತಿಗಳು ಎಂಥ ಭಯಾನಕ
ವೇಗದಿಂದ ರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದುವೆಂದರೆ ಕಾಲಬಾಹಿರ ಝಾರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ
ಅವುಗಳ ತಲೆ ಬಾಲ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಖಾಬಲಾಫ್ ಮೂರುದಿನಗಳ ಅವಧಿ
ಇತ್ತು ಅಲ ಕೈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮರಳದೇ ಹೋದರೆ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಕಳಿ
ಸುವುದಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು. ಇದರಿಂದ ಜನತೆಯ ರೊಚ್ಚು ಇನ್ನಷ್ಟು
ಹೆಚ್ಚಿದ್ದೇ ಲಾಭ. ರಂಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ವೈರ. ಅದನ್ನು
ತಪ್ಪಿಸಲು ಹಾದಿಯೊಂದೆ—ಈ ನಿರಂಕುಶತೆಯನ್ನು ನಿರ್ನಾಮಮಾಡುವುದು.

ಬಾಲೈವಿಕರೇ ಮುಂತಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಪ್ರವಾಹದ ಆಳ ಸೆಳವುಗಳ ಗೊತ್ತುಹತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಅವರು ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನತೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಿರಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ಒಳದಾರಿಯಿಂದ ಉಸಿರು ಹಿಡಿದು ಓಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಚಿಂತಿಸಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಬಾಲೈವಿಕ್ ಕೇಂದ್ರ ಸಮಿತಿಯವರು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಂಪಿನ ವಿನಂತಿಯನ್ನು (ತಾ. ೨೫ ರಂದು) ಹೊರಡಿಸಿದಾಗ ಸಂಪು ತಾನಾಗಿಯೇ ಆ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿ ಆಗಿತ್ತು. ಮುಂದಾಳುಗಳು ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರು, ಜನತೆ ಮುಂದೋಡಿತ್ತು. ಜನದ ಉದ್ದೇಗ ಅಷ್ಟು ತಾರಕಕ್ಕೆ ಏರಿತ್ತು.

೨೩-೨೪-೨೫ ಮೂರು ದಿನ ಅಂಥ ದುರಂತಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಾಗಿತು. ಸಂಪಿನ ರೂಪು ಮಾತ್ರ ವಿಕಟವಾಗಿತ್ತು; ಸಶಸ್ತ್ರ ಬಂಡಾಯದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿತ್ತು. ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗೋಳಿಬಾರುಗಳೂ ನಡೆದಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ಕೂಲಿಗಾರರು ಎಂತು ಗ್ರಹಿಸುವರೋ? ಈ ಚುಚಲದಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳುಗಳು ತೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ತಾ. ೨೫-೨೬ ರ ರಾತ್ರಿ ೧೦೦ ಮಂದಿಯ ಸೆರೆಯಾಯಿತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಐವರು ಬಾಲೈವಿಕ್ ಕೇಂದ್ರ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು. ಸರಕಾರದ ಮನೋಧರ್ಮ ಇನ್ನು ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕುಳಿತು ನೋಡುವಂಥದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಲೆ ನೇವಾದ ಪಶ್ಚಿಮ ದಡದಲ್ಲಿ, ನಗರದ ವೈಬರ್ಗ ಭಾಗ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ವಶವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್ ಠಾಣೆಗಳು ಹೇಳ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಾಗಿದ್ದವು, ಅವುಗಳ ನಿವಾಸಿಗಳು ಪಲಾಯನ ಹೇಳಿದ್ದರು.

ಕೇಂದ್ರಸಮಿತಿಯ ಬಂಧನದ ಬಳಿಕ ಮುಂದಾಳನದ ಹೊರೆ ವೈಬರ್ಗ ಸಮಿತಿಯ ಮೇಲೆಯೆ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಬಿತ್ತು. ಅದು ಕ್ರಾಂತಿವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನುರಿತದ್ದು, ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರಗಾಮಿ ಸ್ವಭಾವದ್ದು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ ಸರಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಶಿಷ್ಯರೇ ಗುರುಗಳನ್ನು ಮೂಗುಹಿಡಿದು ಮುಂದೊಯ್ದರು. ತಾ. ೨೬ ರವಿವಾರ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಕ್ರಾಂತಿ ನೇವಾನದಿ ದಾಟಿ ರಾಜಧಾನಿಯ ಪೂರ್ವಭಾಗಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬತೊಡಗಿತು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮುಂಗಾಣದೆ, ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಗುಂಡುಹಾರಿಸಲಾ ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸಿದರು. ಗುಂಡುಗಳು ಹಾರಿಯೂ ಹಾರಿದವು. ಏನು, ಪುನಃ ೧೯೦೫? ಇಲ್ಲ. ಗುಂಡುಗಳನ್ನೆದುರಿಸುವ ಗುಟ್ಟು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿದು

ಹೋಗಿತ್ತು. ಅವರು ಓಡಲಿಲ್ಲ. ಬರಿ, ಗುಂಡುಹಾರುವುದು ನಿಲ್ಲುವ ವರೆಗೆ ಬದಿಗೆ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಪಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಗಿಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ, ಪೋಲೀಸರಿಗನುಸಾರ ಉ ಮಂದಿ ಸತ್ತರು, ಸಾಧಾರಣ ಅಷ್ಟೇ ಮಂದಿ ಗಾಯಗೊಂಡರು.

ಮರುದಿನ ಹೋರಾಟ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಆದರೆ ಸೂಚನೆ ೨೬ ಸಂಜೆಗೇ ಬಂದಿತ್ತು. ಆದಿನ ಗುಂಡುಹಾರಿಸಿದವರು ಸೈನಿಕ ರಲ್ಲ, ಅವರ ತರಬೇತಿಮಾಡುವ ಶಿಕ್ಷಕ ದಲಗಳು. ಕೂಲಿಗಾರರು ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷಕದಲಗಳ ಈ ಅನಾವಶ್ಯಕ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸೈನಿಕ ಶಿಬಿರಗಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದರು. ಅವರನ್ನು ಹಂಗಿಸಿದರು. ಇಂಥದೊಂದು ದೂರನ್ನು ಪಾವಲವಾಸ್ಕಿ ದಲಕ್ಕೆ ೨೬ ಸಂಜೆಹೊತ್ತಿಗೆ ಯಾರೋ ಮುಟ್ಟಿಸಿದರು. ' ಎಲ್ಲರೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ, ವಿಷಣ್ಣರಾಗಿ ಕಂಡರು. ' ಅವರ ಶಿಕ್ಷಕದಲಕ್ಕೆ ನೇವಾ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಗುಂಡುಹಾರಿಸುವ ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗ ಏಕೆ ಬೇಕಿತ್ತು? ಜುಗುಪ್ಸೆಯಿಂದ ಆ ದಲದ ಉಪದಲವೊಂದು ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕರೆಯಲು ಜನಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೂ ಪೋಲೀಸರಿಗೂ ಬಡಿದಾಟ. ಒಬ್ಬ ಪೋಲೀಸು ಸತ್ತ. ವಾರ್ತೆ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುತ್ತಲೆ ಇಡಿಯ ದಲವೇ ಬಂಡು ಹೂಡಿತು. ಅವರ ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಶರಣಾಗತರಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ೨೧ ಮಂದಿ ಸಶಸ್ತ್ರರಾಗಿ ಕಾಣೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಅಪಾಯಕರ ಜಂತುಗಳು! ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಅವರೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಏನೋ. ಬಹುಶಃ ಉಳಿದವರನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಕಡೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹವಣಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು.

ಈ ನಡುವೆ ರಣಭೂಮಿಯಿಂದ ಝಾರನ ತಂತಿಗಳೋ ತಂತಿಗಳು! ' ಗಲಭೆಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯಿರಿ!' ಖಾಬಲಾಫ್ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಲಷ್ಕರಿ ಕಾಯಿದೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದ. ಪಾಪದ ಪ್ರೊಟೊಪೊಸಾಫ್ ' ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ' ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಸದಕ್ಕೆ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ನಸುಕು ಹರಿದೊಡನೆ ಅತ್ಯಂತ ಅದ್ಭುತ ಜನಸಂದಣಿ ನೆರೆದಿತ್ತು. ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ೧,೫೦,೦೦೦ ಸೈನ್ಯವಿತ್ತು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಂಥ ರಕ್ತಪಾತಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆಗೆಯ

ಲಾರವೆಂದು ಪಣತೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಏಳು ಗಂಟೆಗೆ ವೊಲಿನ್ ಸ್ಕಿ ದಲವನ್ನು ತಂದು ಜನಸಂದಣಿಯ ಮೇಲೆ ಗುಂಡುಹಾರಿಸಲು ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸಿದರು. ಮಂದಿ ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಸೈನಿಕರು ಒಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಶಯಕಲೋಲ. ಇದು ೧೯೦೫ರಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರಕರ್ಮವಾಡಿದ ಶಾಶ್ವತ ಸೈನ್ಯವಲ್ಲ. ಆ ಸೈನ್ಯ ಎಷ್ಟೋ ತಿಂಗಳುಗಳ ಹಿಂದೆ ಜರ್ಮನ್ ತೋಪುಗಳ ಬಾಯುತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಹೊಸ ನೆತ್ತರು. ಕೂಲಿಗಾರರಿಂದ, ರೈತರಿಂದ ಆರಿಸಿದ್ದು. ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಈ ಸೈನಿಕರು ಜನದ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಕಣ್ಮುಟ್ಟು ನೋಡಿದ್ದರು. ಒಂದುವೇಳೆ ಈ ಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳಿರಬಹುದು, ಬಂಧುಬಳಗಗಳಿರಬಹುದು, ಹಳೆಯ ಗೆಳೆಯರಿರಬಹುದು. . . . ಅದಲ್ಲದೆ, ಈ ನಿರ್ಗತಿಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಲ್ಲಬೇಕು? ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದರೆ ಆಹಾರ ಬೇಡುವುದು ಅವರ ತಪ್ಪೆ? . . . ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ಎರಡು ಮನಸನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. 'ಹೊಡೆಯಿರಿ!' ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅತ್ತಕಡೆಯಿಂದ ಜನರು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ: 'ಅಣ್ಣಗಳಿರಾ, ನಿಮ್ಮ ನಿಸ್ಸಹಾಯ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೀರಾ? ಬೇಡ!' ಪುನಃ ಸಂಶಯ. ಎಲ್ಲ ಸೈನಿಕರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಟ್ಟಿಮನಸಿನವನೆಂಬವನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ತಟಸ್ಥನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ತಿಸ್ತಿನ ಗುಂಡು ಅವನ ಮೇಲೆ ಹಾರುತ್ತದೆ. ಸರಿ. ತೀರಿಹೋಯಿತು. ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ದಂಗೆಗಾರರ ಕಡೆ ಸೇರಿಬಿಟ್ಟರು.

ಹೀಗೆ ೨೨ರಂದು ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ದಳ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಕಡೆ ಸೇರಿ ಕೊಂಡವು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಉಸಿರಾಡುವ ವ್ಯವಧಾನ ಕೂಡ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೇ ತಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡಿನ ೧೫೦,೦೦೦ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲ ದಂಗೆ ಹೂಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. 'ದಂಗೆ ಹೂಡಿದ ಕೆಲವೊಂದು ದಲಗಳು ವಿಪಕ್ಷದ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ತಟಸ್ಥವಾಗಿವೆ' ಎಂದು ರಾಜಧಾನಿಯ ಸೇನಾಪತಿ ಖಾಬಲಾಫ್ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. 'ಸೈನಿಕರು ನಗರವೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಯಸ್ತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲ ರೇಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಅವರ ವಶವಾಗಿವೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಟೆಲಿಫೋನ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳ ಉಗ್ರಾಣ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿವೆ. ಪೋಲೀಸರ

ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ. ಸೈನ್ಯದ ಯಾವ ಶಾಖೆಯೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕೂಡೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಸೈನ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಪ್ರಮುಖನೊಬ್ಬನ ಹೊರತು ಮತ್ತಾವ ವಿಧೇಯನೂ ಇಲ್ಲ. 'ಲಷ್ಕರಿ ಕಾಯಿದೆ ಹೊರಡಿಸಿದ 'ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ'ಗೆ ಎಂಥ ಅಪಮಾನಾಸ್ಪದ ವರದಿ ! ಇಂಥ ವರದಿಯನ್ನು ಒರೆಯಲು ಈ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಕೂಲಿಗಾರರು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಕೂಡ ಅಪ್ಪಿ-ತಪ್ಪಿ. ಮರುದಿನ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಅವನನ್ನು 'ಭದ್ರಸ್ಥಳ'ಕ್ಕೆ ಒಯ್ದಿರಿಸಿದ್ದರವರು.

ಮತ್ತೆ ದಂಗೆಗಾರರು ಒಂದೊಂದೇ ಸೆರೆಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಕೈದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಡಿಸಿದರು. ಬಾಲೈವಿಕರು, ಮೆನ್ಮೈವಿಕರು, ಇತರ ಪುರೋಗಾಮಿಗಳು ಸೆರೆಮನೆಗಳ ಮುಂದೆ ಸರ್ವರಾಗಿ ಗುಂಪು ಕೂಡಿದರು. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ರಶಿಯಾ 'ಪ್ರಜೆಗಳ ಸೆರೆಮನೆ' ಎಂಬ ದುಷ್ಕೀರ್ತಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿದೆ. ಬಾಲೈವಿಕರು ನೆಟ್ಟಗೆ ಕೂಲಿಗಾರರ ನಡುವೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅಂತರ್ಧಾನರಾದರು. ಝಾರಶಾಹಿಯ ಆಳಿದುಳಿದ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರಾದರು. ಮೆನ್ಮೈವಿಕರೂ ಇತರರೂ ಮುಂದಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಡ್ಯೂಮಾದತ್ತ ಸಾರಿದರು.

ನಡನಡುವೆ ಸಣ್ಣದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಚೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು: 'ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸೈನ್ಯದಲವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡಿರಿ. ಅಂದರೆ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆಯುವುದರೊಳಗೆ ಈ ಕೊಳೆಯನ್ನು ತೊಳೆದೇವು.' ಅವರ ಜಂಭ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ ಸೈನ್ಯ ಚಿರಲಬ್ಧ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ಎಷ್ಟು ಉನ್ಮತ್ತವಾಗಿಹೋಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಸ್ಥಿರ ನಿಷ್ಠೆಯ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ದಲವೂ ಅವರ ಪ್ರತಾಪವನ್ನಡಗಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ..ಆದರೆ ಅಂಥ ದಲವೊಂದು ಸಿಗಬೇಕಲ್ಲ !

ಝಾರನ ಪದತ್ಯಾಗ

ರಣರಂಗದ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ 'ಮುಖ್ಯ ಸೇನಾ ಪತಿ' ಝಾರ ನಿಕಲಸನೆದುರು ವಾರ್ತೆಗಳು ಗಳಿಗೆಗೊಂದು ವೇಷವಾಂತು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಈಗೊಮ್ಮೆ 'ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಶಾಂತವಾಗಿದೆ'

ಯೆಂದು ವಾರ್ತೆ ಕಳಿಸಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ' ಗಂಭೀರವಾಗಿದೆ ' ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಝಾರಸ ತಲೆಗೆ ಏನೂ ಹೊಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ' ಇವರಿಗೆ ಬಗ್ಗಬಾರದು ! ' ಎಂಬ ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ರಕ್ತಗತ ಮೊಂಡತನವೊಂದೇ ಅಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಆದರೆ ಫೆಬ್ರುವರಿ ೨೮ರಂದು, ಕ್ರಾಂತಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ತೀರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಗಂಭೀರತೆ ಸ್ವಲ್ಪಮನವರಿಕೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ಆದೇ ' ಕ್ರಾಂತಿಯ ರೂಪ ಭಯಂಕರವಾಗಿದೆ, ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲೇಬೇಕಾಗುವುದು ' ಎಂದು ಗಂಡನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ೨೪ ತಾಸುಗಳ ಹಿಂದೆ ಡ್ಯೂಮಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರಾಡ್‌ಝಿಯಾಂಕೋ ' ತಾಯ್ನಾಡು ಮತ್ತು ರಾಜವಂಶವೆರಡರ ಅಧ್ಯಷ್ಟನಿರ್ಣಯದ ಕಾಲ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ ' ಎಂದು ಸಂದೇಶ ಕಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನಿಕಲಸ್ ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದ್ದ: ' ಡೊಳ್ಳು ಹೊಟ್ಟೆಯ ರಾಡ್‌ಝಿಯಾಂಕೋನ ವ್ಯರ್ಥಾಲಾಪ ಇದು ' ಎಂದು. ಆದರೀಗ ರಾಣಿಯೇ ಗಾಬರಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದಬಳಿಕೇನು ಮಾಡೋಣ? ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೇಲುಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಧಾನಿಯತ್ತ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ತಲೆತುಂಬ ಯೋಜನೆಗಳು ಹೆಣೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ೧೯೦೫ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಂತೆ ಎನಾದರೊಂದು ಸುಧಾರಣೆಯ ಸೋಗು ಹಾಕಿ ಮತ್ತೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಸದೆಬಡಿಯಬೇಕು. ಗಲಭೆಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಲಾಗಿವೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ತಾನು ರಾಜಧಾನಿ ಸೇರುವಾಗ ಎಲ್ಲ ಶಾಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅವನ ಗಾಡಿ ವಿಶರ್ ನಿಲ್ದಾಣದ ವರೆಗೆ ಸರಾಗ ಸಾಗಿತ್ತು; ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಮಾತ್ರ ಹೋಗಲೊಲ್ಲದು. ಲೇಲ್ವೆ ಕೆಲಸಗಾರರು ಆತನನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೋಗಗೊಡಲೊಲ್ಲರೆಂದು ಕೇಳಿ ಅವನ ಕಲ್ಪನೆಗಳೆಲ್ಲ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದವು. ಬೆಂಗಾವಲಿಗರು ಗಾಬರಿಯಾದರು. ನಿಕಲೊವ್ ಸ್ಕಾಮಾರ್ಗದಿಂದ ಬೊಲಗೋ ಮೂಲಕ ಅವನನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ನಡೆದವು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಅವಸ್ಥೆ. ರೇಲು ಖಾತೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ಫಕ್ಕನೆ ಅವಿಧೇಯತೆ ತೋರಿಸಿಕೊರಟಿತ್ತು. ರಂಗಕ್ಕೂ ರಾಜಧಾನಿಗೂ ನಡುವೆ ತ್ರಿಶುಕು

ವಾಗಿ ನಿಕಲಸ್ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ವಾಸ್ತವ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದ. ಎಲ್ಲ ರಶಿಯಾಗಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಝಾರ್ ನಿಕಲಸ್, ಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಕ, ಪ್ರಜೆಗಳ ತಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಹಾಯನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ; ದೈವದತ್ತವಾದ ಅವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನೀಗ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ !

ಅವನನ್ನು ಪಿಸ್ತಾಫಿಗೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾದರೆ ಸಾಕುಬೇಕಾಗಿಹೋಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮಾರ್ಚ್ ೧೦ರಂದು ಅನಿಷ್ಟವಾರ್ತೆಗಳು ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಂದವು. ರಂಗದಿಂದ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಆತ ಕಳಿಸಿದ್ದ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೋ ನಡುವೆ ರೇಲ್ವೆ ಕೂಲಿಗಾರರು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ರಾಜಧಾನಿಯೆಲ್ಲ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ವಶವಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವನ ಆರಮನೆ ಕೂಡ ಎದ್ದೋಹಿಗಳ ವಶವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿನ ನಿವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಪಾರಾಗಿಹೋಗಿದ್ದರೆ ಉಳಿದವರು ಸೆರೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಕ್ರಾನ್ ಸ್ಟಟ್ ನಾವಿಕರ ದಂಗೆ ಅದಮ್ಯವಾಯಿತು. ಬಾಲ್ವಿಕ್ ನಾವಿಕರು ಡ್ಯೂಮಾ ನಿಯಮಿಸುವ ಸರಕಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾನ್ಯಮಾಡುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದ್ದರು. ಮಾಸ್ಕೋದಲ್ಲಿ ಬಹುತರ ಎಲ್ಲ ಸೈನ್ಯವೂ ತೋಫುಖಾನೆಗಳ ಸಮೇತ ಎದ್ದೋಹದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಬೇರೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೈನಿಕರು ಬಂಡುಹೂಡಲು ತೊಡಗಿದ್ದರು.....ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯ ವಿಮೂಢನಾದ ಝಾರ್ ಹಿತದವರ ಉಪದೇಶದಂತೆ ರಾಡ್ ರಿಯಾಂಕೋನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಗಾರ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಆದರೆ ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲೇ ಝಾರನ ಪದತ್ಯಾಗದ ಬೇಡಿಕೆ ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು. ರಾಡ್ ರಿಯಾಂಕೋ ಒಂದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ. ಈ ಝಾರನ ಕೆಳಗೆ ಹೊಣೆಗಾರ ಸರಕಾರದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆತ್ತುವುದೇ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಝಾರನ ಪದತ್ಯಾಗ, ಅವನ ವಯಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮಗನ ಪಟ್ಟ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ವಯಸ್ಸು ಬರುವ ವರೆಗೆ ಮಿಖಾಯಲನ (ಝಾರನ ತಮ್ಮ) ರಕ್ಷಕತ್ವ; ಇಷ್ಟು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ರಾಡ್ ರಿಯಾಂಕೋ ಮುಂದೂತ್ತಿದ್ದ. ಸೇನಾಪತಿಗಳೊಳಗೆ ಝಾರನ ಪದತ್ಯಾಗದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಗ್ರಹ

ವಾಯಿತು. ಅವರೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಒಹಳ ಕಾದು ಕೊನೆಗೆ ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಪದತ್ಯಾಗವೇ ಚರವೋಪಾಯವೆಂದು ಕಣ್ಣೀರಲ್ಲಿ ಒದ್ದೆಯಾದ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಝಾರನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಗ್ರಾಂಟ್‌ಡ್ಯೂಕನಿಗೆ ಕೂಡ ಅನ್ಯಥಾ ಉಪಾಯ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ !

ಕಾರಣ, ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಮಹಾತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವವನಂತೆ, ಧೋರಣೆಯಿಂದ ತ್ಯಾಗಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಕೊನೆಯ ಝಾರ್ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರ ಮಾಡಿದ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ತೊಡಕು. ಪಟ್ಟವನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಲಿ? ತಮ್ಮನಿಗೋ ಮಗನಿಗೋ? ಒಮ್ಮೆ ಹಾಗೆ, ಒಮ್ಮೆ ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ತಮ್ಮನ ಹೆಸರಿಗೇ ಬರೆದುಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೊಸತೇ ಸ್ಥಿತಿ ಉದ್ಭೂತವಾಗಿತ್ತು. ದೇಶ ಝಾರಶಾಹಿಯಿಲ್ಲದೇ ಕಾಲ-ಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ತಮ್ಮನಿಗೆ ಪಟ್ಟವಿತ್ತದ್ದು ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಲಿಲ್ಲೆಂದು ನೆವ ಎತ್ತಿ ರಾಡ್‌ಝಿಯಾಂಕೋ 'ಝಾರನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲು ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂದುಬಿಟ್ಟ.

ಇಂತು, ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ರಕ್ತರಂಜಿತವಾದ ರಾಮನಾಥ್ ಸಂತತಿಯ ರುದ್ರನಾಟಕದ ಕೊನೆಯ ಅಂಕದ ಪರದೆ ಇಳಿಯಿತು. ಮಾರ್ಚ್ ೮ ರ ಮೊದಲೇ ಝಾರನನ್ನೂ ಅವನ ಕುಟುಂಬದವರನ್ನೂ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲಾಗಿತ್ತು. ಸೈನಿಕರ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗವನ್ನು ನೆನೆಸೆನೆದು ಝಾರಿನಾ ಅಲೆಗ್ಷಾಂಡ್ರಿನಾ ಒರಟು ಪ್ರಜೆಗಳ ಕೃತಘ್ನತೆಯನ್ನು ಶಪಿಸುತ್ತ ಸೆರೆಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಳು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ ತಿಳಿಸುವ ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಘಟಕಗಳು

ಅಪರಿವರ್ತನೀಯ ಝಾರಶಾಹಿಯನ್ನು ಬುಡಮೇಲುಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಜಯಶೀಲವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಹೋರಾಟ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೀರಿತೆ? ಕೂಲಿಗಾರರು ಮತ್ತು ಸೈನಿಕರು ಯಾವ ಆದರ್ಶ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬಯಸಿ ನೆತ್ತರು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದರೋ ಅದು ಒಡನೆಯೇ ಉಂಟಾಯಿತೆ? ಇಲ್ಲ. ಅಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ನಿರ್ವಹಣಕ್ಕೆ ಜನತೆಯ ಸಹೇತುಕ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಚಿಂತಿತ ಕ್ರಿಯೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಫೆಬ್ರುವರಿ ಕ್ರಾಂತಿ ತೋರಿಕೆಗೆ ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಎಂದು ತೋರಿದರೂ ಅದು ಸಹೇತುಕವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾದ ಮುಂದುವರಿದ ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೆ ತಾವು ಏತರೊಡನೆ, ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ದೀರ್ಘಕಾಲದ ದುಃಖದುಮ್ಮಾನಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ರಾಜಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಅವರನ್ನು ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಾಫಲ್ಯಕ್ಕೆ ಆಷ್ಟೇ ಸಾಲದು. ಕ್ರಾಂತಿಯೆಂದರೆ ಹೊಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತರಲೆಂದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯುಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಆ ಸ್ಥಿತಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ನಿಲ್ಲುವುದೆಂದು, ನಿಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ತಪ್ಪು. ನೀವು ಮರದಿಂದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ್ಣು ಕೊಯ್ಯಬಹುದು; ಆದರೆ ಅವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಸಾಧನವನ್ನು ತಂದಿರದಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ತರುವ ಮೊದಲು ಬೇರಾವ ದಾರಿಹೋಕ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು. ಫೆಬ್ರುವರಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪುವ ಉಪಮೆ. ಕೂಲಿಗಾರರು ಬಲಿದಾನ ಮಾಡಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಫಲವನ್ನು ಧನಿಕವರ್ಗದವರು, ತಮಗಾಗಿ ಎಂದಲ್ಲ ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು, — ಎತ್ತಿಕೊಂಡರು. ನ್ಯಾಯವಾಗಿ, ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಿನಾಡಲು ಹೊರಟವರಿಗೆ ಆ ಕೃತಿಯ ಹೇಗೆ-ಯಾವಾಗ ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಇರಬೇಡವೆ?

ಡ್ಯೂನಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರಾಡ್‌ಯಿಯಾಂಕೋ ಒಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ ತಿಳಿಸುವ

ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತಷ್ಟೆ ! ಅದು ಝಾರಸತ್ತೆಯ ಅನಸ್ತಿತ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದಂತಿತ್ತು. ಮೂರು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾರ್ಚ್ ೨ ರಂದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರಕಾರವೊಂದು ರಾಜಾ ಲವೋಫನ ಪ್ರಧಾನಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್‌ನ ಅಧ್ಯಾಪಕನ ಮಗ ಅರ್ಧಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಕೆರೆನ್ಸ್ಕಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಉಳಿದರೆ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಧನಿಕ ವರ್ಗದವರು ಇಲ್ಲವೆ ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು. ಆದರೆ ಕೂಲಿಗಾರರು ಕೆಡರಿದ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಅಧಿಕಾರ ಅವರ ಬದ್ಧವೆರಿ ಧನಿಕಮಧ್ಯಮವರ್ಗದವರ ಕೈಗೆ ಏಕೆ ಸೇರಿತು ? ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಂತೂ ಅವರೇನು ಭಾಗ ವಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಅದರ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದರೆ ದರಗುಟ್ಟಿ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ರಾಂತಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ವರ್ತನೆಯ ಪರಿಚಯಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುವೆವು. ಫೆಬ್ರವರಿ ೨೬ಕ್ಕೆ ರಾಜಧಾನಿಯ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ತಾಂಡವ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಕತ್ತರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ಝಾರಶಾಹಿಯಿಂದ ಡ್ಯೂಮಾಕ್ಕೆ ಹೊಣೆಗಾರವೆನಿಸುವ ಸರಕಾರವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಮಹಸೀಯರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅವರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತರರೂಪವಾಗಿ, ಇನ್ನೂ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಭರವಸೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದ ಝಾರನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ವೊದಲೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಡಲಾದ ಡ್ಯೂಮಾ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಅಂದಿನ ತಾರೀಖು ತುಂಬಿ ಅವನ್ನು 'ಜಾರಿ' ಮಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರೇನು ಪ್ರತೀಕಾರ ಕೈಕೊಂಡರು ? ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಜನತೆಯ ಬೆಂಬಲ ಕೇಳಿದರೆ ? ಹೊಣೆಗಾರ ಸರಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸದೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಕದಲಲೊಲ್ಲೆವೆಂದು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರೆ ? ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ರಶಿಯನ್ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗಕ್ಕೆ ಜನತೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆ ಸೆಳೆಯುವ ಸತ್ವವಿಲ್ಲದೆ ಝಾರಶಾಹಿಯ ಬಾಲಹಿಡಿದು ಜೋತಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮುಂದೆ 'ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ'ಗಳಾದ ಅವರು ಕೆಲವು ತಾಸು ಟಾರ್ವೆಟ್ ಭವನದ ಡ್ಯೂಮಾ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಕಚ್ಚಾಡಿ ಸದ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ—ಆಂದರೆ ಹೊರಗೆ ಬೀದಿಯ ಕೋಲಾಹಲ—ಶಾಂತವಾಗುವ ವರೆಗೆ ಪತನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಝಾರಶಾಹಿಯ ಕೊನೆಯ ಒಡೆಯನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಸಹಿಸುವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆದರೆ ಅದಾಗುವ ವರೆಗೆ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬಾರದೆಂದಿಷ್ಟೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮರುದಿನವೇ 'ಕ್ರಾಂತಿ

ಸರಕಾರ 'ದ ಸದಸ್ಯರಾಗಲಿರುವ ಮಂದಿ ಇವರು ! ಝಾರನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಗಲಭೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವರೆಂಬ ಭರವಸೆಗಿಂತ ಬಯಕೆಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು ಅವರಿಗೆ!

ಈ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳ ಕೈಗೆ ಫೆಬ್ರುವರಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸರಕಾರ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರು ಹೊಣೆಗಾರರಲ್ಲ. ಕೂಲಿಗಾರರ ತಲೆಯಮೇಲಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಕಿತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವ ಜೈತನ್ಯ ಅವರಿಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ಗಲಭೆಗಾರ ಕೂಲಿಗಾರ ಸೈನಿಕರ ಸಡುವೆ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಲು ಅವರ ಮನ ವ್ಯಾಕುಲವಾಗಿತ್ತು. ಯಾವ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವರೋ ಎಂಬ ಭಯ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ಅವರ ಕೈಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಹೆಣಗಿದ್ದು ಹೌದು. ಆದರೆ ಅದು ಅವರ ಕೈಸೇರಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಮಿತಿಯೇ ಹೊಣೆ ಹೊರಬೇಕು.

ಕೂಲಿಗಾರರ ಮತ್ತು ಸೈನಿಕರ ಸಂಘಟಿತಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರತೀಕಗಳು ಈ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟುಗಳು. ಈ ಘಟಕಗಳು ಫೆಬ್ರುವರಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನವೀನ ಆವಿಷ್ಕಾರವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ೧೯೦೫ರಲ್ಲಿ ಇಂಥವು ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಫೆಬ್ರುವರಿ ೨೨ಕ್ಕೆ ಅತ್ತ ಟಾರೈಟ್ ಭವನದ ಒಂದು ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಧನಿಕ ಡ್ಯೂಮಾ ಸದಸ್ಯರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಎರಾಟ್ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯವಿಮೂಢ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾಗಲೆ, ಆದರ ಇನ್ನೊಂದು ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಗಾರರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಹೊಂದಿದ ಸೈನಿಕರ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಿರ್ಮಿತವಾಯಿತು. ಈ ಸೋವಿಯೆಟ್‌ಗಳ ಬೆಂಬಲದಿಂದ— ಅಥವಾ ಒತ್ತಾಸೆಬೆದರಿಕೆಗಳಿಂದ ಎಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಸತ್ಯವಾಗಬಹುದು— ಡ್ಯೂಮಾ ಬಲವಕ್ಷುಗಳು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರಕಾರವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು. ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಆಡಳಿತದ ಅಧಿಕಾರಗಳೂ ಬರುವವು ಝಾರಶಾಹಿಯ ಯುದ್ಧದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಪಣತೊಟ್ಟ ಈ ಸರಕಾರವನ್ನು, ಝಾರಶಾಹಿಗಿಂತ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಕೌಶಲದಿಂದ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಬೇಗನೆ ಮಾನ್ಯವಾಡಿದವು.

ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ಸತ್ವವಿದ್ದು ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಆಡಳಿತದ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದೇಶದ ಬಹುಂಶ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮತ್ತು ಸಶಸ್ತ್ರ ಬಲಗಳ ಎಶ್ವಾಸದ ಆಧಾರವಿತ್ತು. ರೇಲ್ವೆಗಳು, ತಂತಿ ಟವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಶಾಖೆಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ವಿಧೇಯವಾಗಿದ್ದುವು. ಹೀಗೆ ಸತ್ವಸಂಪನ್ನ, ಏಕೆ, ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದ ಸೋವಿಯೆಟ್‌ಗಳು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳ ಬಳಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಜಾರಗೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಮಂದ ಗಮನ ಮತ್ತು ಅಧೈರ್ಯವೇ ಕಾರಣವಲ್ಲದೆ ಬೇರಲ್ಲ.

ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರದಷ್ಟೇ ಅವಸರದಿಂದ ಆರಿಸಿಬಂದ ಘಟಕ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೆನ್ಯೆವಿಕರೂ ಸಾಮ್ಯ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರೂ ಇನ್ನಿತರರೂ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು; ಬಾಲೈವಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅತ್ಯಲ್ಪ. ಆ ಗೊಂದಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ವಿಜಯದ ಭರದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಗಾರರು ಝಾರಶಾಹಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಏಕರೀತಿಯಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಸೈನಿಕರು ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಗೆಳೆಯರೆಂದು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇಶಭಕ್ತರಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡದಿದ್ದರಿಂದ ಜನತೆಯ ಮುಂದೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದ ಮೆನ್ಯೆವಿಕರೂ ಸಾಮ್ಯಕ್ರಾಂತಿವಾದಿಗಳೂ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಚಿತರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೇ ಬಹುಮತ ದೊರೆತದ್ದು ವಿಚಿತ್ರವಲ್ಲ. ಆಲ್ಲದೆ, ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಕಾರಖಾನೆಗಳೆಲ್ಲ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಕಾರಖಾನೆಗೊಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಂತೆ ಸೋವಿಯೆಟೆಗೆಲ್ಲ ಆರಿಸಿ ಬಂದುದರಿಂದ ಕೂಲಿಗಾರರ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ದೊರೆತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡಿನ ನೂರಕ್ಕೆ ೮೨ ರಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಾರರು ಭಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದವರು. ಅವರು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕಾರಖಾನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗನುಸಾರ ಅವರಿಗೆ ಬರಿ ೧೨೦ ಸ್ಥಾನಗಳು ದೊರೆತಿದ್ದವು. ಉಳಿದ ೧೩ಕ್ಕೆ ೧೨೨ ಸ್ಥಾನಗಳು ದೊರೆತಿದ್ದವು. ಚಿಲ್ಲರೆ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗ (ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾಲಕ, ಚಿಲ್ಲರೆ ರೈತ ಇತ್ಯಾದಿ)ಕ್ಕೆ ಸ್ವಭಾವ ಹೆಚ್ಚು.

ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಗುಣವಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗಕ್ಕೆ ಅನಾದಿಯಿಂದ ಧನಿಕವರ್ಗದ ಜಾಲಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿದ್ದು, ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದುದರಿಂದ ಯಾವ ಪಕ್ಷ ಹಿತಕಾರಿ, ಯಾವುದು ಅಹಿತಕಾರಿ ಎಂಬ ವಿವೇಕವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕ್ರಾಂತಿಯ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಚಾರದಿಂದ ಆಗತಾನೆ ಎಚ್ಚೆತ್ತವರು ಅವರು.

ಮೆನ್ಮೆವಿಕರಿಗೂ ಸಾಮ್ಯಕ್ರಾಂತಿಕಾರರಿಗೂ ಬಹುಮತವಿತ್ತೆಂದ ಮೇಲೆ ಧನಿಕವರ್ಗದ ಅಧಿಕಾರ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟು ಗಂಟು. ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಧನಿಕರದೇ ಮುಂದಾಳಿನ ಬೇಕೆಂದೂ, ಕೂಲಿಗಾರರು ಬರಿಸಹಾಯಕರೆಂದೂ ಮೊದಲಿಂದಲೂ ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು ಮೆನ್ಮೆವಿಕರು. ಸಾಮ್ಯಕ್ರಾಂತಿಕಾರರಾದರೋ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾದ ಉದ್ಧಾರವನ್ನು ಕಂಡವರು. ಈ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳು ಸೇರಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ಸಂಘಟನೆ ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗಿಲ್ಲ; ಅದರಿಂದ ಆಡಳಿತೆಯ ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳಾದ ಧನಿಕವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸರಕಾರವನ್ನೊಪ್ಪಿಸದೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ನಿಜವಾಗಿ ಮಾತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅವರೆಂದೂ ನಿರತರಾಗಿದ್ದವರಲ್ಲ. ಕೂಲಿಗಾರರ ಮತ್ತು ಸೈನಿಕರ ಸ್ಥೈರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವೂ ಶೂನ್ಯ. ಬಳಸಲಿಯದ ತನ್ನ ಸತ್ವಕ್ಕೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಮುಂದಾಳಿನ ತಾನೇ ಅಂಜುತ್ತಿತ್ತು !

ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಯನ್ನು ಲೆನಿನ್ ಎರಡು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಹೆಣೆತವೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆಡಳಿತೆಯ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ ಧನಿಕವರ್ಗದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವೊಂದು— ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರಕಾರ. ಜನತೆಯ ಸತ್ವದ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಕೂಲಿಗಾರರ ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನೊಂದು— ಸೋವಿಯೆಟ್ಟು. ಮೊದಲನೆಯದಕ್ಕೆ ಎರಡನೆಯದರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡದೆ ನಿರ್ವಾಹವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಕೂಲಿಗಾರರೂ ಸೈನಿಕರೂ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನ ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಸರಕಾರದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯದರ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಂಕಟ. ಅವರಿಗೆ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮರ್ಮ ಇಷ್ಟೆ: ಮಧ್ಯಮವರ್ಗ ಪ್ರಜಾಕ್ರಾಂತಿಯೇನೋ

ನೆರವೇರಿತು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಳಾದವನು ಕೂಲಿಗಾರ; ಧನಿಕನಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಬಹಳ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಫೆಬ್ರುವರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ಕೂಲಿಗಾರ ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಲಿಗವರ್ಗದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗ ಪ್ರಜಾಕ್ರಾಂತಿಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಲಾರದೆ ಹೋಯಿತು.

ತ್ರಿಶಂಕು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಹೊಯ್ವಾಟಿ—

ಈ ತ್ರಿಶಂಕುತನದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಹೇಗೆ ಸಾಗಬೇಕು? ಕ್ರಾಂತಿಯ ಹಿಂದೊಂದು ಶಕ್ತಿ ಮುಂದೊಂದು ಶಕ್ತಿ. ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತೀ ಭವಿಸಿದ ಧನಿಕರ ಶಕ್ತಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಶಕ್ತಿ ತನ್ನ ಸ್ವತಃ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲ್ಲ ದಿದ್ದರೂ ಕೂಲಿಗಾರ, ಸೈನಿಕರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂದೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಹೊಯ್ವಾಟವೇ ಮಾರ್ಚಿನಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರದ ವರೆಗಿನ ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳ ರಹಸ್ಯ.

ಈ ಇಮ್ಮಡಿ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಗಳ ಜೊತೆಗಾರಿಕೆಯ ಮೊದಲ ದಿನಗಳೇ ಅವುಗಳ ಹೋರಾಟದ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಾದವು. ಕೂಲಿಗಾರರೂ ಸೈನಿಕರೂ ಯುದ್ಧದಿಂದಿಂತಾದ ಅಸಹ್ಯ ಯಾತನೆಗೆ ರೋಸಿಹೋಗಿ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಧನಿಕರ ಹಿತ ಯುದ್ಧದ ಮುನ್ನಡೆ ಮತ್ತು ಜಯಶೀಲ ಪರ್ಯವಸಾನದಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹಠದಿಂದ ಸಾಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದರು. ಆಡಳಿತೆಯ ಸುಖ ದುಃಖಗಳ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತು ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಭಗವಾಶರಾಗಿ, ಪ್ರಾಯಶಃ ವಿಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲರು?

ಮೊತ್ತ ಮೊದಲು ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂತು. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಗಳು ನಗರವಲ್ಲಿದ್ದ ಆಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬೆಲೆಗೆ ಹಂಚಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಹೂಡಿತು. ಕಾರ್ಯಕಾರಿಗಳಿಗೆ

ಮುಂಗಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಎಲ್ಲ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೂಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಸ್ಥಾನಿಕ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟುಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವತಃ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಹಲವುಕಡೆ ಆಹಾರ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ನಡೆಸಿಯೇ ಜಿಟ್ಟವು. ಹಲ್ಲು ಕಡಿಯುತ್ತ ಸುಮ್ಮನಾಯಿತು ಸರಕಾರ.

ಇನ್ನು ಲ ತಾಸಿನ ದಿನದ ವಿಚಾರ. ಮಾರ್ಚ್ ೫ ರ ವರೆಗೂ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಂಪು ಕೊನೆಗಂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕೂಲಿಗಾರರು ಲ ತಾಸಿನ ದಿನ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ರಾಂತಿ ಸಫಲವಾಗಿದೆ, ಇನ್ನು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಈ ತಂಟೆ ಎತ್ತ ಬೇಡಿರಿ ಎಂದು ಮೆನೈವಿಕರು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ' ಸೈನಿಕರು ತಿಬಿರಕ್ಕೆ, ಕೂಲಿಕಾರರು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ!' ಎಂದು ಉದಾರ ದೇಶಭಕ್ತರು ಉದ್ಗಾರವೆತ್ತಿದರು. ಆದರೆ ಬಾಲೈವಿಕರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಗಾರರೇ ಕಾರಖಾನೆ ಒಡೆಯರನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ ಮಾರ್ಚ್ ೧೦ ರಂದು ಲ ತಾಸಿನ ದಿನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಾಸನವಾಗಿ ಮಾಡಿರೆಂದು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಗಳು ಕೇಳಿದರೆ ಸರಕಾರ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾಸ್ಕೋ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸ್ವಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಲ ಗಂಟೆಗಳ ದಿನವನ್ನು ಶಾಸನವಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಧನಿಕರಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಟುಕು ಕಷಾಯ!

ಕೂಲಿಗಾರರು ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಈ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸರಕಾರ ಪಕ್ಕದವರು ಸೈನಿಕರೊಳಗೆ ಅಪಪ್ರಚಾರದ ಸಾಧನವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ' ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೇನು, ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥ. ಕಂದಕದಲ್ಲಿ ನರಳುವ ಸೈನಿಕನಿಗೆ ದಿನಕ್ಕೆಷ್ಟು ಗಂಟೆಯೆಂಬ ನಿಯಮವುಂಟೇ?' ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಈ ರೀತಿ ಸೈನಿಕರ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಚಾರ ಫಲಕಾರಿಯಾದುದು ಸತ್ಯ. ಆದರೆ ಕೂಲಿಕಾರರಿಗೆ ಇದರ ಗುಟ್ಟು ತಿಳಿದೊಡನೆಯೇ ಅವರು ಯುದ್ಧದಿಂದ, ಅಂದರೆ ಸೈನಿಕರ ನೆತ್ತರದಿಂದ, ಕೂಲಿಗಾರರ ಬೆವರಿಂದ, ಬಂಡವಲಗಾರರು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೋಟ್ಯಂತರ ರೂಬಲುಗಳ ಲಾಭದ ಅಂಕೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಸೈನಿಕರ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಧನಿಕರ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿಸಿದರು.

ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ ಸ್ವಕೃತಾಪರಾಧದ ಫಲವಾದ ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕ ಸರಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ

ಅಂಕೆಗೆ ಜಾರದ ಕೂಲಿಗಾರ, ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತ ಸರಕಾರದ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರಿಂದ ಅದು ಸರಕಾರದಿಂದ ತನ್ನ ವೆಚ್ಚದ ಒಂದಂಶವನ್ನು ಬೇಡಿತು. ಆದರೆ ಸರಕಾರ ಹೇಳಿತು: ' ಈ 'ಖಾಸಗಿ' ಸಂಸ್ಥೆಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸರ್ವಥಾ ಧರ್ಮವಾಗಲಾರದು. ' ಅದೇ ಸರಕಾರ ಬಂಧಿತರಾದ ಝಾರನ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಇತರ ವ್ಯರ್ಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಬಡವನ ರೊಕ್ಕದಿಂದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಾಸಾಶನ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಸರಕಾರದ ಮನ ನೋಯಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಈ ಅವಮಾನವನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಸಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಧನಿಕರು ಎಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವರೋ ಎಂಬ ದುಃಸ್ವಪ್ನ ಅವರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು!

ಜನತೆಗೆ ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ರವಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಚ್ ೩ ರಂದೇ ಕೂಲಿಗಾರರ ಕೆಲವೊಂದು ಪಂಗಡಗಳು ಒದರುತ್ತಿದ್ದವು. ' ಈ ಧನಿಕರ ಸರಕಾರವನ್ನು ಮಗುಚಿ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟುಗಳೇ ಆಡಲೆತ ವಹಿಸಲಿ! ' ಎಂದು. ನಾವಿಕರೂ ಸೈನಿಕರೂ ' ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವ ಸರಕಾರಿ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಮನ್ನಿಸುವವರಲ್ಲ ' ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದರು.

ಕ್ರಾಂತಿ ಜಯಶೀಲವಾಯಿತೆಂಬ ವಾರ್ತೆ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ, ಝಾರ ಪಕ್ಷ ಪಾತಿ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ತಡೆಯಿಂದ ತಡವಾಗಿಯೇ ಆದರೂ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಸೈನಿಕರ ಮೇಲಾದ ಪ್ರಥಮ ಪರಿಣಾಮ - ಆಶೋದಯ. ಅದು ಝಾರ ಶಾಹಿ, ಅವರ ಮೇಲೆ ಈ ದುರಂತ ದುಃಖರೋಗಗಳ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೇರಿದ್ದು. ಆ ದುಶ್ಯಕ್ತಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಆಳುತ್ತಿದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲ ಅವರಿಗೆ ಈ ಸಾವುನೋವುಗಳಿಂದ ಪಾರವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವರದೇ ಅಧಿಕಾರ ಬಂದಿದೆ. ಆದರಿಂದ ಈ ಯುದ್ಧ ಇನ್ನು ನಿಲ್ಲಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಈ ಹೊಸ ' ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ' ಸರಕಾರ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಸೂಚಿಸುವುದು ಆ ವರೆಗೆ ತಾವು ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಯುದ್ಧವನ್ನಷ್ಟೇ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗುವುದು, ಆಕ್ರಮಣ ಬೇಕಾಗಲಾರದು, ಎಂಬ ಆಶೆಯನ್ನು ಅವರು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ಲೇಶಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿ, ಪೀಡಿಸಿ, ಹೊಡೆದು ಬಡಿದ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಸರ್ಕಾರ ಕಿತ್ತುಹಾಕುವುದು; ಇಂಥ ಒಯಕೆಗಳೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಮೂಡದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಲು ಕೆಲವೇ ದಿನ ಸಾಕಾದವು. ' ಕ್ರಾಂತಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಾವು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ತ್ಯಾಗದಿಂದ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ ' ಎಂಬ ಹೊಸ ತತ್ವವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಆಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಬ್ಬರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ್ದರೂ ಆ ದ್ವೇಷಪೂರ್ಣ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯ ಮೂರ್ವೀಸಪಾಲರು ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ತಮ್ಮ ಪೀಡಕವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ನೊಂದು ಸೈನಿಕರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ತಾವೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡರು ! ಹೊಸ ಸರ್ಕಾರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಲಕ್ಷಣ ತೋರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಕೆಲಕಾಲ ನಿಂತುಹೋಗಿದ್ದ ' ಕಾಣೆ ' ಯಾಗುವ ಚಟ ಪುನಃ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಸಾವಿರಾರು ಸೈನಿಕರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅವರೇ ಹಳೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೈನಿಕನ ಬಗ್ಗೆ ಅದೇ ಕೀಳು ಭಾವನೆಯನಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಅದೇ ಹಳೆಯ ' ನಿಷ್ಠೆ ' ಯನ್ನು ಹೊರಸಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕಾಲಗತಿ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅವರ ಆಜ್ಞೆಗಳಿಗೆ ಯಾರು ಕಿವಿಗೊಡಬೇಕು ?

ಇನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಜನತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಗಿಯೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿತು. ಎಪ್ರಿಲಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸೋವಿಯೆಟುಗಳು — ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಸೋವಿಯೆಟುಗಳು ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಒಂದವು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಅವರ ಆಶೋತ್ತರಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಿದವು. ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕರು ಒಕ್ಕಲಿಗರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಸಹಕಾರದಿಂದಾದ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಒಡ ಮನೆತನಗಳಿಗೆ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಹುಲುಸುಭೂಮಿ ಪಾಲಾಗಿ ಸಿಗುವುದೆಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲದಾಗಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಚಾರಕರು ಬಂದಾಗ ಸೈನಿಕರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದು : ' ಭೂಮಿಯ ವಿಚಾರವೇನಾಯಿತು ? ' ಪ್ರಚಾರಕರು ಪ್ರಶ್ನಕರಿಗೆ ಹಾರಿ

ಕೆಯ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ' ಅದೆಲ್ಲ ಮುಂದೆ....ರಾಜ್ಯಘಟನಾ ನಿರ್ಮಾಪಕ ಸಭೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಲಿದೆ. ' ಆದರೆ ಸೈನಿಕರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು ಅವರು ಹೀಗೆ ಆಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ರಾಜ್ಯಘಟನಾ ಸಭೆಯೊಂದು ಕೂಡ ಲಿದೆಯೆಂದು ಎಲ್ಲರ ಭಾವನೆಯಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರ ಅದನ್ನು ಮುಂದೆ ತಳ್ಳುತ್ತ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅದು ಕೊನೆಗೂ ಕೂಡಲೇ ಇಲ್ಲ !

ಆತ್ತ ಸರ್ಕಾರದ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಾದ ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಮಾರ್ಚ್ ೩ ರಂದೇ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ ಸರ್ಕಾರವೇ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಸಂದೇಶ ಕಳಿಸಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ವಿಚಿತ್ರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಈ ಎರಡು ಅಧಿಕಾರಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೆಣೆದುಕೊಂಡು, ಆದರೂ ಒಂದರ ಜತೆಗೊಂದು ಹೋರಾಡಿ, ಆದರೂ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಜತೆಯಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದು ಬಹುಕಾಲ ಸಾಗದೆಂದು ಕಣ್ಣುಳ್ಳವರಿಗೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವುಗಳಲ್ಲೊಂದು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

—

ಆಂತಃಪ್ರವಾಹಗಳ ಗಮನ-ಪ್ರತಿಗಮನ

—❖—

ಲೆನಿನ್ ಬರುತ್ತಾನೆ

ದೂರ, ಬಹು ದೂರ. ಎರಡು ರಣಭೂಮಿಗಳಾಚೆಗೆ, ಸ್ವಿರ್ಜ್ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬಾಲ್ಯೆವಿಕ್ ಪಕ್ಷದ ' ಗಿರಿಗರುಡ ' ಲೆನಿನ್ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಿರುಗಾಳಿಯನ್ನು ಆತುರದಿಂದ, ಆವೇಗದಿಂದ, ಸಹರ್ಷನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅರ್ಧಪ್ರಜ್ಞೆಯ, ನಿಶ್ಯಂಕ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ, ತನ್ನ ನೆತ್ತರ ನೈವೇದ್ಯವಿತ್ತು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಬದ್ಧ ವೈರಿಗಳ ಕೈಗೆ ಜಾರಗೊಟ್ಟಿದ್ದ ಜನತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆತ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಶುದ್ಧದೃಷ್ಟಿಯ ಬರಗಾಲ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಆಶುದ್ಧ ತರ್ಕದ

ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಜನತೆಯ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಅವನಿಗೆ ದುಃಸಹವಾಗಿತ್ತು. ಕೆರೆನ್ ಸ್ವಿಯಂಥ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಯ ಸೋಗಿನ ಸಂದರ್ಭಸಾಧಕರ ಉದ್ವಿಗ್ನ ಭಾಷಣಗಳಿಗೆ ಜನತೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕೂಡ ತನ್ನ ವಿವೇಕವನ್ನು ಮಾರಿದ್ದು ನೋಡಿ ಅವನಿಗಾದ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಅಳತೆಯಿಲ್ಲ.

ಝಾರನ ಪತನವಾದಂದಿನಿಂದ ಕೆಲ ತಿಂಗಳು ರಶಿಯಾದಷ್ಟು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯ ಬೇರೊಂದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ದೂರವೂರ್ವದ ಸೈಬೀರಿಯಾದಿಂದ, ಉತ್ತರ ಧ್ರುವದಿಂದ, ಆಲ್ಪಾಯಿ ಪರ್ವತಗಳ ಆಚೆಯಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಕೈದಿಗಳು, ಮೆನ್ಸೆವಿಕರು, ಸಾಮ್ಯಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು, ಬಾಲ್ಶೆವಿಕರು ಮತ್ತಿತರರು ಒಂದು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ನೆರೆದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವರೂಪುಂಡಿನಲ್ಲಿ, ಸೈಬೀರಿಯಾಕ್ಕೆಂತ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಲೆನಿನ್‌ನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಾತೃಭೂಮಿಗೆ ಮರಳುವುದು ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುತ್ತಲೂ ಯುದ್ಧನಿರತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು. ಬಾಲ್ಶೆವಿಕರ ಪುಂಡಗುರುವಿನ ಯುದ್ಧನಿರೋಧಕಪ್ರಚಾರ ಅವರಿಗರಿಯದ್ದಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಗೊಟ್ಟರೆ ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಖಂಡಿತ ಕೇಡು ಬರುವುದೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಯುದ್ಧಪಕ್ಷಪಾತಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೀಟಲೆ ಕೊಡಬಹುದಾದ ಈ ಪುಂಡಸನ್ನು ಮತ್ತು ಅವನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಆದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಜರ್ಮನ್ ಸರಕಾರ ಅವನನ್ನು ಫಿನ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನ ವರೆಗೆ ಜರ್ಮನಿಯ ಮೂಲಕ 'ಮುಚ್ಚಿದ ಬಂಡಿ'ಯಲ್ಲಿ ತಲಪಿಸಲು ಒಡಂಬಟ್ಟಿತು. ಲೆನಿನ್ ರಶಿಯಾವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಆದರ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ತಾನೆ?

• ಮುಚ್ಚಿದ ಬಂಡಿ 'ಯಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್ ಎಪ್ರಿಲ್ ೨ ರಂದು ಫಿನ್‌ಲ್ಯಾಂಡನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಜರ್ಮನರು ಸ್ವಾರ್ಥಮಯ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಳಂಕ ಹಚ್ಚುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯುವದೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಊಹೆ ತಪ್ಪಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜನತೆಯ ತ್ಯಾಗದ ಫಲ ಅವರ ಮೈರಿಗಳ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲಾರದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಹೆಸರಿಂದೇನು? ಲೆನಿನ್‌ನ ಹೆಸರು ಆಗಲೇ ಮನೆಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ದೇಶ

ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಎದುರುಗೊಂಡಿತು. ಬಾಲೈವಿಕರೂ ಮೆಸ್ಸೈವಿಕರೂ ಸೇರಿಯೇ ಅಲ್ಲಿ ಸೆರೆದಿದ್ದರು. ಮಾರ್ಚ್ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಸೈಬೇರಿಯಾದಿಂದ ಮರಳಿದ್ದ ಸ್ವಾಲಿನ್, ಕಾಮನೇಫ್ ಮತ್ತು ಡ್ಯೂಮಾದ ಹಳೆ ಬಾಲೈವಿಕ್ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರವಚನ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ವಹಿಸಿದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಮೆಸ್ಸೈವಿಕರಿಗೆ ಬಾಲೈವಿಕರೊಡನೆ ಏಕೈವಾಗುವ ಆಸೆ ಮೂಡಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಮುಖ ಬಾಲೈವಿಕರು ಮೆಸ್ಸೈವಿಕರಂತೆ 'ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕ ಸರಕಾರದವರು ಜನಹಿತದ ಧೋರಣೆ ವಹಿಸಿದಷ್ಟು ದಿನ ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲವೀಯ ಬೇಕೆಂದೂ ಕ್ರಾಂತಿಯ ವಿಜಯದಿಂದಾಗಿ ಮೊದಲು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿ ಯುದ್ಧವಾಗಿದ್ದುದು ಈಗ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಅರ್ಥಾತ್ ಪ್ರಜೆಗಳ ಯುದ್ಧವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಅನ್ನತೊಡಗಿದ್ದರು.

ಲೆನಿನ್ ಬಂದ ದಿನವೇ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ದಂಗುಬಡಿಸಿದನು. ಯುದ್ಧ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅವನ ವಿರೋಧ ಧೋರಣೆ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ದೃಢವಾಗಿತ್ತು. ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕ ಸರಕಾರ ಬಂಡವಲವಾದಿಯಾಗಿದೆ, ಅದನ್ನು ಮಗುಚಿ ಹಾಕಿ ಕೊಲಿಗಾರರ ಮತ್ತು ಬಡರೈತರ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಆದ್ಯಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಅವನ ವಾದ. ಮರುದಿನವೇ 'ಎಪ್ರಿಲ್ ಮೀಮಾಂಸೆ' ಗಳೆಂದು ಮುಂದೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ಅದು ಮೆಸ್ಸೈವಿಕರ ಆಶೆಗೆ ತಣ್ಣೀರೆರಚಿತು. ಬಾಲೈವಿಕರನ್ನು ವಿಮೂಢರಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಶತ್ರುಗಳೂ ಮಿತ್ರರೂ ಸೇರಿಯೆ ಕೆಲಕಾಲ ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ಮಂಕಾಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಕೆಲವರು ಅವನನ್ನು ಜರ್ಮನ್ ಗುಪ್ತಚರನೆಂದು ತಿಳಿದರು. ಮಾರ್ಕ್ಸವಾದಿಗಳು ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಲಿಗಾರ (ಮತ್ತು ಬಡ ರೈತ!) ರ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಎಳೆಯೋಣವೆನ್ನುವ ಅವನ ತರ್ಕಶಕ್ತಿಗೆ ರಶಿಯಾದ ನೈಜಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅಜ್ಞಾನವೇ ಕಾರಣವೆಂದರು.

ಮೊದಮೊದಲು ಬಾಲೈವಿಕರು ಕೂಡ 'ಎಪ್ರಿಲ್ ಮೀಮಾಂಸೆ' ಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಲೆನಿನನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಮಯ ಸಂದಂತೆ, ಅವನ ವಿಚಾರದೃಷ್ಟಿಗೆ ಗೋಚರವಾದ ಆ ಸತ್ಯಪಕ್ಕದ ಸದಸ್ಯರ

ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಗೋಚರವಾಗತೊಡಗಿತು. ಕೆಲವೇ ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷವೆಲ್ಲ ಲೆನಿನ್‌ನ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ನಿಂತಿತ್ತು.

ಎಪ್ರಿಲ್ ವಿಮಾನಾಂಸೆ:

ಲೆನಿನ್‌ನ ಎಪ್ರಿಲ್ ವಿಮಾನಾಂಸೆಯ ಸಾರ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ:—

೧. ಯುದ್ಧವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ವಾದಕ್ಕೆ ನಾವು ರವಷ್ಟು ಎಡೆ ಕೊಡಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ (ತಾತ್ಕಾಲಿಕ) ಸರ್ಕಾರ ಇನ್ನೂ ಬಂಡವಲವಾದಿ ಸ್ವರೂಪದ್ದಿದೆ. ಅದರಿಂದ, ಲವಾಫ್ ಮತ್ತು ಕಂಪೆನಿ'ಯ ಈ ಹೊಸ ಸರ್ಕಾರದ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕೂಡ ಇದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿ ಯುದ್ಧವೇ ಸರಿ.

ವರ್ಗ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ ಕೂಲಿಗಾರವರ್ಗಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಯುದ್ಧ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಿರಬೇಕು. ಅಂದರೆ (ಅ) ಅಧಿಕಾರವೆಲ್ಲ ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೂ ಅವರಂತೆ ಬಡವರಾಗಿರುವ ರೈತರಿಗೂ ಸೇರಬೇಕು; (ಆ) ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜ್ಯವಿಸ್ತರಣೆ (annexation) ಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು; (ಇ) ಎಲ್ಲ ಬಂಡವಲವಾದಿ ಹಿತಸಂಬಂಧಗಳ ಕೂಡೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮತ್ತು ನಿಜವಾಗಿ ಸಂಬಂಧ ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಸುಳ್ಳು ವಾದವನ್ನು ಬಂಡವಲಗಾರರಿಂದ ವಂಚಿತ ವಾದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ನಂಬುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಈ ಯುದ್ಧ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯವಿಸ್ತರಣೆಗಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಶಾಂತವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಹೇಳಿ, ಬಂಡವಲಗಾರಿಕೆಗೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೂ ಇರುವ ಅಚ್ಚೇದ್ಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ, ಬಂಡವಲಗಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕಿತ್ತುಹಾಕದೆ ನಿಜವಾಗಿ ಪ್ರಜಾಹಿತವೆನಿಸುವ, ಸೋತವರನ್ನು ಕಂಗಡಿಸದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧನಿರತರಾಗಿರುವ ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

೨. ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸದ್ಯ ಒದಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಶೇಷತೆಯೆಂದು: ಕೂಲಿಗಾರರ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವರ್ಗಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದ್ದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಥಮ ಪರ್ವಾಯದಿಂದ ದ್ವಿತೀಯ ಪರ್ವಾಯವಾದ ಕೂಲಿಗಾರರ ಮತ್ತು ಬಡರೈತರ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾಗುವ ಅಂತರ್ಮಧ್ಯಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ ನಿಂತಿದೆ.

ಈ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿತಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿವು: ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿಂದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪರಮಾವಧಿಯಿದೆ; ಜನಸಾಮಾನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹಿಂಸೆಯಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು

ಸಾಮ್ಯವಾದ ಇವೆರಡರ ಪರಮ ವೈರಿಗಳಾದ ಬಂಡವಲಗಾರರ ನೋಲಿ ಜನತೆಯ ಸರಳ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ.

ಹೊಸತಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಜಾಗೃತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೂಲಿಕಾರ ಜನತೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಚಳವಳಿಮಾಡುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಾವು ಆಚರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

೩. ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬೆಂಬಲಕೊಡಕೂಡದು. ಅದರ ವಾಗ್ದಾನಗಳೆಲ್ಲದರ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಿಸ್ತರಣವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡುವ ಮಾತುಗಳ ಟೊಳ್ಳುತನವನ್ನು ಅಖಂಡವಾಗಿ ಬಯಲಿಗೆಳೆಯಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಬಂಡವಲಗಾರರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು ಎಂಬ 'ಬೇಡಿಕೆ' ಗಳನ್ನು ಮುಂದೊಡ್ಡಿದರೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಭ್ರಾಂತಿಯಷ್ಟೇ ಹಬ್ಬುವುದು.

೪. ಎಲ್ಲ ಸೋವಿಯೆಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ಕೇವಲ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕವಾಗಿದೆ; ಧನಿಕವರ್ಗದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ತಾವು ಮಾತ್ರ ಒಳಗಾದದ್ದಲ್ಲದೆ ಕೂಲಿಗಾರರನ್ನೂ ಒಳಗು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಸಾಮ್ಯಕ್ರಾಂತಿವಾದಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳು ನಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿನೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮನಗಾಣಬೇಕು.

ಕೂಲಿಗಾರರ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟು ಮಾತ್ರ ನಿಜವಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸರ್ಕಾರವಾಗಬಲ್ಲದು. ಎಷ್ಟರವರೆಗೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟು ಧನಿಕರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿರುವುದೋ ಅವರೆಗೆ ಸಹನೆಯಿಂದ, ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಹಠಹಿಡಿದು ಅಚರ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಹೇಳುವುದು ನಮ್ಮ ಮೊದಲ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಜನತೆಗೆ ಒತ್ತಿಹೇಳಬೇಕು.

ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತ, ಬಯಲಿಗೆಳೆಯುತ್ತ ಇರುವಾಗಲೇ, ನಾವು ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕರಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಅನುಭವ ಬಂದು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

೫. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಜಾಸ್ವಾಮ್ಯ ಬೇಡ—ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಆದಕ್ಕಿಳಿಯುವುದೆಂದರೆ ಹಿನ್ನಡೆಯಾಗುವುದು ಹೊರತು ಮುನ್ನಡೆಯಲ್ಲ.—ಬುಡದಿಂದ ತುದಿಯ ವರೆಗೆ ಕೂಲಿಗಾರರ, ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಗಾರರ, ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟುಗಳ ಪ್ರಜಾಸ್ವಾಮ್ಯ ನಮಗೆ ಬೇಕು.

ಪೋಲೀಸ್, ಸೈನ್ಯ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗವನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಬೇಕು. (ಶಾಶ್ವತ ಸೈನ್ಯದ ಬದಲು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಾದ ಪ್ರಜೆಗಳೇ ಇರುವರು.)

ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಆರಿಸಿ ಬಂದವರಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅವರ ಸಂಬಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕುಶಲ ಕೆಲಸಗಾರನದಕ್ಕೆ ಮಿಕ್ಕಿರಬಾರದು.

೬. ಗ್ರಾಮಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೃಷಿಕೂಲಿಗಾರರ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಬೇಕು.

ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೊತ್ತಾಗಬೇಕು. ಗ್ರಾಮ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಅದನ್ನು ಹಂಚಬೇಕು. ಬಡರೈತರ ಬೇರೆಯೇ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಹುಟ್ಟಬೇಕು.

೭. ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಏಕೀಕರಿಸಿ ಒಂದೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬ್ಯಾಂಕಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಅದು ಕೂಲಿಕಾರ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿಗಳ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು.

೮. ನಮ್ಮ ಅವಸರದ ಕರ್ತವ್ಯ, 'ಸಾಮ್ಯವಾದವನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತರುವುದು' ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಉತ್ಪಾದನೆ ವಿತರಣೆಗಳನ್ನು ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನ ಅಂಕೆಯೊಳಗೆ ತರುವುದು.

೯. ಪಕ್ಷದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು:

(ಅ) ಕೂಡಲೆ ಪಕ್ಷಸಮ್ಮೇಲನ ಕರೆಯುವುದು.

(ಆ) ಪಕ್ಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಬದಲಿಸುವುದು.

೧. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿ ಯುದ್ಧ.

೨. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕಮ್ಯೂನ್ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಷಯ ನಮ್ಮ ಅಭಿಮತ.

೩. ಪುರಾತನವಾಗಿರುವ ನಮ್ಮ ಕನಿಷ್ಠ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತಿದ್ದುವುದು.

(ಇ) ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಹೆಸರು ಕೊಡುವುದು. (ದ್ವಿತೀಯ ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯದ ಸದಸ್ಯರಾದ ಎಲ್ಲ ದೇಶದ ಸಾಮ್ಯ-ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ಪಕ್ಷಗಳು ದ್ರೋಹಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷವನ್ನು 'ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್' (ಸಂಘಸ್ವಾಮ್ಯ) ಪಕ್ಷವೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕು.)

೧೦. ಒಂದು ಹೊಸ ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ.

ದ್ವಿತೀಯ ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯದ ಅನುಕೂಲವಾದಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬೇರೊಂದು ನಿಜವಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು.

* * * * *

೧೯೧೭ ರ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮುಂದಾಳ್ತನ ಬಂದುದು ಅದೇ ಮೊದಲು. ಆ ವರೆಗೆ ಜನತೆಯಾಗಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುಂದಾಳ್ತನಗಳಾಗಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಶಕ್ತಿಪ್ರತಿಶಕ್ತಿಗಳ ಆಳ ಅಂತರಂಗಗಳನ್ನು ಪೃಥಕೈರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದಿಲ್ಲ. 'ಎಪ್ರಿಲ್ ಮೀಮಾಂಸೆಗಳು' ಕ್ರಾಂತಿಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕವಲುದಾರಿಯ ಕೈಕಂಬ. ಆ ವರೆಗೆ ಘಟನೆಗಳ ದುರ್ವಾರ ವೇಗಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಗೊಂದಲದ ಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕರಿಯದೆ ಸಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷ ಸ್ತುತಿಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದಾರಿಗಳು ತೋರಿದವು.

ಅಲ್ಲಿ ಅವು ಮುಖ್ಯ ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಅಗಲಿದವು: ಬಂಡವಲಗಾರರ ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಮತ್ತು ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳಾದ ಜವೀನ್ದಾರರ ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಪಕ್ಷಗಳು ಒಂದು ಪಂಗಡವಾಗಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ಅಥವಾ ಘಟನಾತ್ಮಕ ರಾಜಸತ್ತೆಯ ದಾರಿ ಹಿಡಿದವು; ಕೂಲಿಗಾರ ಮತ್ತು ಆತಿ ಬಡವ ರೈತರ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಜಾಸ್ವಾಮ್ಯದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಲೈವಿಕರು 'ಎಪ್ರಿಲ್ ಮೀಮಾಂಸೆ'ಯ ಬೆಳಕು ಹಿಡಿದು ನಡೆದರು; ಮತ್ತು ಮೆನ್ಯೆವಿಕರೂ ಸಾಮ್ಯಕ್ರಾಂತಿಕಾರ ಪಕ್ಷದ ವರೂ 'ನಿಂತು ನೋಡುವ'—ಯಾವ ಊರಿಗೂ ಹೋಗದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೊರಟರು.

ಮೊದಲ ಲತ್ತೆ

ಬಾಲೈವಿಕರು ಕೈಕೊಂಡ ಕೆಲಸ ಅಷ್ಟೇನೂ ಸುಗಮವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪಕ್ಷದ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೇ ಅದನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದೆರಡು ವಾರ ಹಿಡಿಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಅವರ ಶಾಂತ, ಸಹನಾಯುಕ್ತ ಪ್ರಚಾರ. ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಜನತೆ ಅಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಬಾಲೈವಿಕರ ಕಡೆಗಾದರೂ ಅದು ಅಷ್ಟು ಸ್ನೇಹ ಪರವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮೊದಮೊದಲು ಅವರ ಮಾತುಗಳೂ ಅದಕ್ಕೆ ರುಚಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷದ ಸಶ್ರಮ ಶಿಕ್ಷೆಗೊಳಗಾದ ತ್ಯಾಗಿಗಳು. ಈ ಲೆನಿನ್ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಕಟದಿಂದ ತಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿದವ; ಬಹಳ ಮಾಡಿ ಜರ್ಮನರಿಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಂದವನೂ ಇರಬಹುದು....ಆದರೆ ಲೆನಿನ್ ಇತಿಹಾಸದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ; ಅದು ಅವನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂತು.

ಮಾರ್ಚ್ ೨೩ಕ್ಕೆ ಅಮೇರಿಕೆ ಮಿತ್ರಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸೇರಿತು. ರಶಿಯನ್ ಬಂಡವಲಗಾರರಿಗೆ ಇದು ಹರ್ಷ ವಾರ್ತೆ. ಯುದ್ಧ ಗೆದೆಯುವ ಸಂಭವವನ್ನು ಸಾವಿರವಾಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿತ್ತು ಈ ಘಟನೆ. ರಶಿಯನ್ ಬಂಡವಲಗಾರರ ಮುಂದಾಳು, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಿದೇಶಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ನಿಜವಾದ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿದ್ದ ಪಾವ್ಲಲ್ ಮಿಲಿಯುಕಾಫ್ ಆ ಹರ್ಷನಿಮಿಷ

ದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕಾಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಕೊಟ್ಟು ಯುದ್ಧಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಾಂಟಿನೋಪಲ್, ಆರ್ಮೇನಿಯಾ, ಉತ್ತರ ಪರ್ಶಿಯಾ ಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದೂ ಆಸ್ಪ್ರಿಯಾ ತುರ್ಕಿಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದೂ ವಿಶದೀಕರಿಸಿದನು.....ರಶಿಯಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಜನತೆಯಲ್ಲಿದು ಅದ್ಭುತ ತುಮುಲವೆಬ್ಬಿಸಿತು.....ಹಾಗಾದರೆ ನಾವು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಇದಕ್ಕಾಗಿ! ಹೆರರ ಸೊತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲೆಂದು. ಆಕ್ರಮಣವಿಲ್ಲದೆ ದಂಡುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಶಾಂತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಮಸವಿ ಹೊರಡಿಸಿ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಈ ಮಾತು! ಗೊಂದಲ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವೊಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಹೊರಡಿಸಿತು: ಅನ್ಯ ಜನಾಂಗಗಳ ಸೊತ್ತನ್ನಪಹರಿಸುವುದು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಶಿಯಾದ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ, ಎಂದು (ಮಾರ್ಚ್ ೨೨). ಇದು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದ್ದರೂ ಮಿತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಭೀತಿಯುಂಟುವಾಡಿ ಅವರು ರಶಿಯನ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನ ಬೆನ್ನಹಿಂದೆ, ಮಿತ್ರರನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಮಾರ್ಚ್ ೨೨ ರ ಘೋಷಣೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಉಪಸಂಹರಿಸುವ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಇನ್ನೊಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಹೊರಡಿಸಲಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡಿನ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ರೇಕವೂರ್ಷ ಸಶಸ್ತ್ರ ಸೈನಿಕರ ಮತ್ತು ಕೂಲಿಗಾರರ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ನಡೆದುವು. ಇವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಿಲಿಯುಕಾಫ್‌ನ ವಿರುದ್ಧವಿದ್ದವು (ಎಪ್ರಿಲ್ ೧೯—೨೦). ಮರುದಿನ ಜನತೆಯ ಪಕ್ಷದ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡವಲಗಾರರ ಪಕ್ಷದವರೂ ಬಂದು ಸೇರಿ, ಬಡಿದಾಟಗಳು ಕೂಡ ಆದವು. ಮುಂದೆ ಜುಲಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದ ಜನರಲ್ ಕಾನ್ಫಿಲಾಫ್ ಎಂಬ ಝಾರವಾದಿ ಸೇನಾಪತಿ ಕೂಲಿಗಾರರ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಲು ಶಸ್ತ್ರಬಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಆದರೆ ಸೈನಿಕರು ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಲೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರದರ್ಶನಕಾರರು ಎರಡೂ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಭಾಭವನವನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಬಿಗಿದ ಮುಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದರು. ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕೆಡುವುದು ಹೊರತು ಮತ್ತೆಲ್ಲ ಆಗಿತ್ತು.

ಈ ಘಟನೆಗಳು ಬಾಲ್ಯವಿಕರ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಆಯಾಚಿತ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟವು.

ಇದಾದ ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಾಯಗಾಣದೆ ಮಿಲಿಯುಕಾಫ್ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಮಂತ್ರಿ (ಈತ ದೊಡ್ಡ ಕಾರಖಾನೆಯೊಡೆಯ) ಗಚ್‌ಕಾಫ್ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಉಳಿದ ಹತ್ತು ಮಂದಿ ಬಂಡವಲ ಗಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಜತೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕ ಪಕ್ಷಗಳಾದ ಮೆನ್ಯೆವಿಕ್ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ಯುಕ್ರಾಂತಿಕಾರ ಪಕ್ಷಗಳಿಂದ ಆರು ಮಂದಿ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪ್ರಥಮ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವೊಂದು ಹುಟ್ಟಿ ಕೊಂಡಿತು.

ಸಮಿಶ್ರ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಾಹಸಗಳು

ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳಾರು ಮಂದಿ ಸೇರಿದ್ದರಿಂದ ಹೆಸರಿನ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಬದಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದೇ ಹಳೆಯ ವಿದೇಶನೀತಿ ಅರ್ಥಾತ್ ಯುದ್ಧನೀತಿ. ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಇನ್ನೊಂದು ದಾಳಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ. ಹಿಂದಿನ ನ್ಯಾಯ ಮಂತ್ರಿ ಕೆರೆನ್ಸಿ ತನ್ನ ವಾಚಾಲತನದ ಬಲದಿಂದ ಈಗ ಯುದ್ಧಮಂತ್ರಿ ಪದಕ್ಕೆರಿದ್ದವನು ರಂಗ ದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸಿ ವಾಗ್ಜಾಲವನ್ನು ಹರಹಿ ಸೈನಿಕರನ್ನು ದಾಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಲು ಮನವೊಲಿಸಿದನು. ಈ ನೂತನ ಪ್ರಯತ್ನದ ಹಿಂದೆ ಅಪ್ರಿಯ ಸತ್ಯಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮಿತ್ರರು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಬೆದರಿಕೆ ಕೂಡ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಹಳ ದಿನದ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತೆಯಿಂದ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ವಿರೋಧ ಚಳವಳಿ ಭಯಂಕರ ಸ್ವರೂಪ ಧರಿಸುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆದರಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದರಿಂದ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಮ್ಮೇಲನ (ಆಖಿಲ-ರಶಿಯನ್) ದಲ್ಲಿ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟದಿಂದಲೇ ಆದರೂ ಮುಂಬರುವ ದಾಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದರು.

ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ದಾಳಿ ಸೈನಿಕರ ಪ್ರತಿಕೂಲದಿಂದ ತಡವಾಗಿ ಮತ್ತು ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಒಂದೊಂದು

ದಿವಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದಾಳಿ ಅಯಶಸ್ವಿ ಯಾದರೂ ನೈಋತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ ಬ್ರಿಸಿಲ'ಫ್ ನಡೆಸಿದ ದಾಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಯಶಸ್ಸು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಸಹಸ್ರಾಂತರ ಆಸ್ಪ್ರಿಯನ್ ಸೈನಿಕರು ಸೆರೆಸಿಕ್ಕರು. ಗೆಲೀಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ರಶಿಯನರು ಬಹು ದೂರ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಾಹಸ ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನಕರವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಶಾಂತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ತದ್ವಿರುದ್ಧ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಿತು. ಈ ಶಾಂತಿ ಎಂದಿಗಿಂತಲೂ ದೂರವಾಗಿ ಕಂಡಿತು ಅದಕ್ಕೆ.

ಸಂಮಿಶ್ರ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಕ್ಕೆ, ಮತ್ತು ಅದರ ವರ್ಚಸ್ಸಿಗೊಳಗಾಗಿದ್ದ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾಪಕ್ಷದ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೆ ಬಾಲೈವಿಕ ರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಲೇಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಗಂಟುಬಿತ್ತು. ಸರಕಾರದ ಸಾಹಸವನ್ನು, ಆಂದರೆ ಗೆಲೀಶಿಯಾ ದಾಳಿಯನ್ನು, ಬಾಲೈವಿಕರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿಯೇ ತೀರಿದರು. ಕೂಲಿ ಗಾರನ ಕಿವಿ ನಿಮಿರಿತು. ಈ ವರೆಗೆ ಕೇಡಿಗನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಲೈವಿಕ್ ಮಾತುಗಾರನ ಕಡೆ ಏನೋ ಒಂದು ಬಾಂಧವ್ಯದ ಭಾವನೆ ಮೂಡಹತ್ತಿತು ಅವನಿಗೆ....ಎಕೆ? ಬಾಲೈವಿಕನ ವಿಚಾರಸರಣಿ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಗಾರನ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಯುದ್ಧವೇ ಬೇಡಾಗಿದ್ದಾಗ ಈ ದಾಳಿ ಪಥ್ಯವಾದೀತೇ? ಪ್ರವಾಹ ಬಾಲೈವಿಕರ ಬದಿಗೆ ಹರಿಯುವ ಲಕ್ಷಣ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಸೋವಿಯೆಟ್ ನಾಯಕರಿಗೆ ಗಾಬರಿ ವಿಷಯ. ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಾವು ಸ್ವಯಂ ಏಕಾಕಿಗಳಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರೆಂದೆನಿಸಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅವರು ಬಂಡವಲಗಾರರ ಕೂಡೆ ಕೂಟಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದರು.

ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳ ಗೃಹ್ಯದೃಷ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ದೈವದತ್ತ ಸಂದರ್ಭ ಕಾಣಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ತಮ್ಮಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಅವರು ಎಲಂಬಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇದೀಗ ಈ ಕಂಟಕ ಸ್ವರೂಪ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನ ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾಕರು ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾಕರ, ಆರ್ಥಾತ್ ಜನ ಸಮುದಾಯದ, ಭಯದಿಂದ ಅವರ ತೋಳುಗಳ ಮರೆ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬೇಕು, ಯಾರು ಬೇಡ? ಒಂದು ಪಕ್ಕದ

ಮುಳ್ಳು, ಇನ್ನೊಂದು ದೆವ್ವ ಕೂಸು : ಎರಡನ್ನೂ ನಿನಾಮ ವಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಕ್ಷೇಮ.

ದಾಳಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದೊಡನೆಯೇ ಕೂಲಿಗಾರರಲ್ಲಿ ಆಶಾಂತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ' ಆ ಹತ್ತು ಮಂದಿ ಬಂಡವಲಗಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೋಗಲಿ! ಆಹಾರ! ಶಾಂತಿ! ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ! ' ಕೂಲಿಗಾರರು ಒದರಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ತರಲು ಸೋವಿಯೆಟ್‌ಗಳು ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ನಡುಕು ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. ಈ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತುಮಂದಿ ಬಂಡವಲಗಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳು ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ನೋಡೋಣ! ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಗಳು ರಾಜೀನಾಮೆಯಿತ್ತವರೊಡನೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಾಗಿ ಅಂಗಲಾಚುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಇತ್ತ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಾಧ್ಯ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಾದುವು. ' ಇನ್ನು ಸಾಕು! ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿಗೆ ಬರಲಿ! ' ಎಂಬ ಕೂಗು ಎಲ್ಲೆಡೆ ರಣರಣಿಸಿತು. ಆದರೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗೆ ತಾವೇ ಆಂಜುತ್ತಿದ್ದವರು. ಕ್ಯಾಡೆಟರ ಸಹಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಸಾಗುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಝಾರವಾದಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪ್ರದರ್ಶನಕಾರರನ್ನು ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ಹೊಡೆದು ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಯಾರು ಈ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಎರಿಸಿದರೋ ಅವರೇ ಇಂದು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ತುತ್ತಾದರು. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಸಹಕಾರ ಧೋರಣೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯ ಪರಿಣಾಮ ಅದು.

ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೆ ಅದು ಉದ್ದಂಡ ಪರಾಜಯ. ಅಂಥದು ೧೯೦೫ ರ ಅನಂತರ ಹಿಂದೆಂದೂ ದೊರೆಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಕ್ಯಾಡೆಟರಂತೆ ಸಂಭವಿಸಿತ್ತು. ಇದು ಅವರ ಪೂರ್ವ ಚಿಂತಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಈ ' ಜುಲಾಯಿ ದುರಂತ ' ದ ಹಿಂದೆ ಅವರ ಕೈವಾಡ ಹೆಣೆದಿತ್ತು. ಕೂಲಿಗಾರರು ಬೀದಿಗಳಿ ಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದವರು ಅವರ ಕಡೆಯ ಉದ್ರೇಕಕಾರರೇ ಇದ್ದರು. ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಚ್ಚಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಅವರ ಕೈಯಿಂದಲೇ ನಡೆದಿತ್ತು. ಬಾಲೈವಿಕರಿಗೆ ಇದರ ಗಂಧ ಮೊದಲೇ ಹತ್ತಿತ್ತು. ' ಯಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಕೂಲಿಗಾರರನ್ನು ಉದ್ರೇಕಗೊಳಿಸಿ ಬೀದಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ '

ಎಂದು ಬಾಲೈವಿಕರು ಮೊದಲೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗಬಾರದೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಅವರ ಪರಸ್ಪರದಲ್ಲಿ ಈ ದುರಂತ ನಡೆದುಹೋಯಿತು. ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಂದಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ಸರ್ವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಾಲೈವಿಕರ ತಲೆಗೆ ಹೇರುವ ಪ್ರಚಾರ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ, ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಗದ ಹೊಗೆ ಇನ್ನೂ ತೆಳಗಾಗುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಕೆಲವೊಂದು ಕೃತಕ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವು. ಲೆನಿನ್ ಜರ್ಮನ್ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಗುಪ್ತಚರನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವು ಪ್ರಮಾಣಗಳು. ಅವುಗಳ ಸತ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಲು ಲೆನಿನನ ಪ್ರಾಚೀನ ಜತೆಗಾರನಾಗಿದ್ದ ಆಲೆಕ್ಸಿನ್ ಸ್ಕ್ರಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಳಂಕ ಹಚ್ಚಬಗೆಯುವ ಇಂಥ ಆ ನಿರ್ದೋಷ ಕೃತಕಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕತೆಗಳು ಆಧುನಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಕೂಡ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹುಚ್ಚಾಬಟ್ಟೆ ಒದರಾಡಿದುವು. ಕೃತಕಪತ್ರಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದ ಮರುದಿನವೇ ರುಷಾರವಾದಿ ಸೈನಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಾಲೈವಿಕ್ ಪ್ರವಡಾ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮುದ್ರಣಾಲಯವನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಕಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪುಡಿಪುಡಿ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಮುಖ ಬಾಲೈವಿಕರ ಒಂಧನಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞೆಗಳು ಹೊರಟವು. ಜುಲಾಯಿ ೨೩ ರಂದು ಬಾಲೈವಿಕ್ ಪ್ರಮುಖ ಟ್ರಾಟ್ ಸ್ಕಿ ಸೆರೆಯಾದನು. ಕೇಂದ್ರಸಮಿತಿಯ ನಿರ್ಣಯದಂತೆ ಲೆನಿನ್ ತಲೆ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಜೀವದ ಗೆಲೆಯನೊಬ್ಬನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲುಮೂಟೆಯ ಕೆಳಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಅಚ್ಚಾತವಾಸ ಮಾಡಿದನು. ಆಗಲ್ಲಾದರೂ ಆತ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂದರೆ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಅವನ ಕೊಲೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಎಲ್ಲವೂ ವೈರಿಗಳ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅದು ಬಾಲೈವಿಕರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಗದಾಘಾತ. ಸಾಕಷ್ಟು ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೆ ಬೀದಿಗಳಿಗಿಳಿದು ಅಸಹನೀಯ ಅಪಜಯಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದ ಕೂಲಿಗಾರರು ಆ ಸೋಲಿನ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಲಗಾರರ ಈ ಕುತ್ತಿತ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಕೆಲಕಾಲ ನಂಬಿದರು. ಆಗಲೇ ಎರಹತ್ತಿದ್ದ ಪಕ್ಷ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸ್ಥಗಿತವಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ವಿಚಾರ

ಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುವ ಪತ್ರ, ಪತ್ರಿಕೆ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೂತಿದ್ದರು ಅವರು. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಹಸ್ತಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಲು ಕೂಡ ಯಾವ ಮುದ್ರಕನೂ ಎದೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಅವರು ಗೋಪ್ಯ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು.

ಎರಡನೆಯ ಸಂಮಿಶ್ರ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ

ಈ ನಡುವೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮೂರನೆಯ ಅವತಾರ ಅವತರಿಸಿತು. ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಬೆಂಬಲಿಗರಾದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸೋವಿಯೆಟ್ ನಾಯಕರು ಒಡವಲಗಾರರ ಗಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆರಳು ಹಾಕಿದ್ದರು. ಆಲಿ ತಿರುಗಹತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೂ ಕೈ ಹಿಡೆಳೆಯುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ತಾವು ಸೇರಬೇಕಾದರೆ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸೋವಿಯೆಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಕ್ಯಾಡೆಟರ ಹಟ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಗೆಲುವೂ ದೊರಕಿತು. ಈ ಬಾರಿ ಆಲೆಗ್ಷಾಂಡರ್ ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ.

ಪ್ರತಿಕ್ರಾಂತಿಯ ಕೂಟಕಾರರ ಆಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸುತ್ತು ತಿರುಗಿತು. ಜನಸಮುದಾಯದ ಬೆಂಬಲದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಾರರು ಬಲ ಪಕ್ಷಗಳೊಡನೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಕರಿಸತೊಡಗಿದ್ದರು. ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರವೂ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕೇಂದ್ರ ನಾಯಕರೂ ಸೇರಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಲನ' ವನ್ನು ಕರೆದರು. ಬಾಲೈವಿಕರನ್ನು ಈ ಸಮ್ಮೇಲನದಿಂದ ಹೊರಗೆಡಲಾಗಿತ್ತು. ಜರ್ಮನ್ ಚೆನ್ನದ ದಾಸರ ಜತೆಗೆ ಪರಮ ದೇಶಭಕ್ತರು ಏಕಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿಯಾರು? ದೇಶದ ಉದ್ಧಾರದ ಕೇವಲ ಸಾಧನಗಳಾದ ರ್ಷಾರವಾದಿ ಸೇನಾನಾಯಕರಿಗೆ, ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸುವುದೇ ಏಕಮಾತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಹೆಣಗುತ್ತಿದ್ದ ಬಂಡವಲಗಾರರಿಗೆ, ಮತ್ತು ಅನ್ನದಾತನಾದ ಜಮೀನುದಾರರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯ ಸ್ಥಾನಗಳಿದ್ದುವೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಸಮ್ಮೇಲನದ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಂಡ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡು

ತ್ತಿದ್ದವು. ತಳಕುಬೆಳಕಿನ ವಿಚಾರ ಎನಿಮಯದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಪ್ರತಿ ಗಾಮಿ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವುದೇ ಅದರ ಅಂತರಂಗ. ತುಂಟ ಪೆಟ್ರೋಗ್ರಾಫಿನಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮೇಲನ ಕರೆಯದೆ ಮಾಸ್ಕೋದಲ್ಲಿ ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರ ಗುಟ್ಟು ಅದೇ. ಅವಿಧೇಯ ಬಾಲ್ವಿಕ್ ನೌಕೆಗಳ ನೆರೆಯಲ್ಲಿ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಪೆಟ್ರೋಗ್ರಾಡ್ ಸೇನೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಭದ್ರವಾಗಿರಲೊಲ್ಲದೆಂದು ಆರಿತಿದ್ದರು. ಆದಕ್ಕೇ ಪೆಟ್ರೋಗ್ರಾಡ್ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದು, ' ಪೆಟ್ರೋಗ್ರಾಫಿನಿಂದ ಮಾಸ್ಕೋಗೆ ಓಡಿದಿರಿ, ಮಾಸ್ಕೋದಿಂದ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಓಡುವಿರಿ? ಎಂದು ಹಂಗಿಸಿತ್ತು.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಸಂಮೇಲನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ವಿದ್ರೋಹದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಉದ್ರೇಕಕಾರರ ತಂಡವೊಂದು ಕೂಲಿ ಗಾರರನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸುವ ಕೆಲಸ ನಡೆಸಿತ್ತು. ಭರವಸೆಯು ಸೈನಿಕರೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕದರಲ್ಲಿ ' ಜುಲಾಯಿ ದುರಂತ ' ದಿಂದ ಹಣ್ಣಾಗಿದ್ದ ಕೂಲಿಗಾರರನ್ನು ' ಅಗೋಸ್ತು ದುರಂತ 'ಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ಪೂರ್ಣ ಬಲಿಕೊಡ ಬೇಕು, ಎಂಬ ಆಶಯದಿಂದ ಸನ್ನಾಹಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೈನಿಕ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮಾತುಕತೆ ಸಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೂಲಿ ಗಾರರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಒಂದಿತ್ತು. ಉದ್ರೇಕಗೊಳ್ಳದಂತೆ ಬಾಲ್ವಿವಿಕರು ಅವರನ್ನು ಮೊದಲೇ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದರು. ಆದರಿಂದ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಆ ಮೂರ್ಖ ಕೂಲಿಗಾರರು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳಲು ಸರ್ವಥಾ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಮಾಸ್ಕೋದಲ್ಲಿ ಅಂದು ಬಾಲ್ವಿವಿಕರ ಕರೆಯಿಂದ—ಒಂದು ದಿನದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ನಿಷೇಧ ಮುಷ್ಕರ ನಡೆದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಏನೂ ಗದ್ದಲನಡೆಯಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ವಿದ್ರೋಹದ ದಿನ ಮುಂದುವರಿಯಿತು.

ಸಂಮೇಲನಕ್ಕಾಗಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮಾಸ್ಕೋ ದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಸೌಕರ್ಯವನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಅವರ ದುರ್ದೈವ, ಕಾಲು ನಡಿಗೆಯಿಂದಲೇ ಸಂಮೇಲನ ಭವನಕ್ಕೆ ಸಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಏಕೆಂದರೆ ಟ್ರಾವ್‌ಪೇ ಮತ್ತು ಮೋಟಾರ ಕೆಲಸಗಾರರು ಅಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದಿ ದ್ದಿಲ್ಲ. ನಗರದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅಂಧಕಾರ ಮುಟ್ಟಿಸಿತ್ತು; ವಿದ್ಯುತ್ ಕೆಲಸಗಾರರು ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು, ಗೌರವನೀಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಮಧುರ

ಭೋಜನೋಪಚಾರಗಳಿಗೆ ಚಕ್ರ ಬಿದ್ದಿತ್ತು; ಏಕೆಂದರೆ ಹೋಟೆಲ್ ಕೆಲಸ ಗಾರರು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ರಜೆ ಪಡೆಯಲು ಅನಂತ ಕಾಲದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಆ ದಿನವನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.....ಹಾಗಾದರೆ ರಾಜಧಾನಿಗಿಂತ ದ್ವಿತೀಯ ರಾಜಧಾನಿ ಬಹಳೇನು ಭದ್ರತರವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಲ್ಯವಿಕ್ ದೇಶದ್ರೋಹಿಗಳ ಪ್ರಸ್ಥ!

ಸಂವೇಲನದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವಿಕ್ರಮ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಷ್ಟೇ ಆಯಿತು, ಎಂದರೆ ಏನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಟೊಳ್ಳು, ಚರ್ಚೆಗಳು. ಅವು ಎಲ್ಲೆಯೂ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಕೆಲವೊಂದು ಸಕ್ರಮದ ಶನಗಳು ಕಣ್ಣೆದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿಯ ಆಡಳಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆರಿದ್ದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಜನರಲ್ ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ಅಂದು ಸಮಗ್ರ ರಶಿಯಾಕ್ಕೆ 'ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪ್ರಥಮ ಸೈನಿಕ' ನೆಂದು ಪರಿಚಿತನಾದನು. ಆತನ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕರ ಸರಕಾರವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸದೆ ದೇಶದ ಉದ್ಧಾರವಿಲ್ಲೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತ್ತು. ಡಾನ್ ಕಾಸಕ್ ಸೇನಾಪತಿ ಜನರಲ್ ಕೆಲೆಡಿನ್ ಆಂತೂ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಿ ಸರಕಾರವೇ ಪೂರ್ಣಾಧಿಕಾರ ವಹಿಸಬೇಕು, ಸೈನಿಕರನ್ನು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಗೊಡಬಾರದು, ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಾಸಕ್ ಸಹಜ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿದ್ದನು.....ಆಂತೂ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆ ಆದು!

ಸ್ವತಃ ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿಗೆ ಈ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಂಗ ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ದೇಶದಲ್ಲಿ 'ಶಾಸನ ಶಾಂತತೆ' ಗಳನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವ ಹೆಸರಿಂದ ಜನರಲ್ ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್‌ನ ಜತೆ ನಡೆದು ಇದೇ ದೃಷ್ಟಿಯ ವಿಚಾರವಿವಿಮಯ. ಆದರೆ ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಧನಿಕರ ಪಾಲಿಗೆ ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿಯನ್ನೂ ಹಣ್ಣಾದ ಎಲೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಸಾಹಸದಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿಗೆಕೆ ಪಾಲು ಕೊಡಬೇಕೋ ಆದು ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್‌ನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ, ತನ್ನ ಬೆಂಬಲಿಗರಾದ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿ, ಬಂಡವಲಗಾರ, ಜಮೀನುದಾರರ ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲ, ಸೋವಿಯೆಟ್, ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿ ಎರಡರ ತಲೆಮೆಟ್ಟಿ ಒಂದೇ ಹಾರಿಕೆಗೆ ಸರಕಾರದ

ಮುಖ್ಯನಾಗುವ ನೋಟ ಹಾಕಿದ ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ಅಸಂಗತವನ್ನೇನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಕೆರೆನ್ ಸ್ಕಿ ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ಪಡ್ಯಂತ್ರದ ರಚನೆ ಬಲು ಸರಳವಾದುದು. ತೊಂದರೆಯಿಷ್ಟೆ: ಕೆರೆನ್ ಸ್ಕಿ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಅಧಿಕಾರ ಸುಖದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ತನಗೂ ಕಾರ್ನಿಲಾಫಿಗೂ ನಡುವೆ + ಗುರುತು ಹಾಕಿದ್ದರೆ ಅವನ ಪಾಲುಗಾರ ತನಗೂ ಕೆರೆನ್ ಸ್ಕಿಗೂ ನಡುವೆ—ಗುರುತು ಹಾಕಿದ್ದ; ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿಯೆ ಮೂರನೆಯ ಅಂಕೆಯಾದ ಜನತೆಯನ್ನು ಮರೆತೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅಂತೂ ಪಡ್ಯಂತ್ರ ಸರಳವಾಗಿತ್ತು: ರಕ್ಷಣೆ, ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಸೈನಿಕ ಶಬ್ದಗಳ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ನಿಲಾಫನ ಭರವಸೆಯ ದಂಡುಗಳನ್ನು ತಂದು ಆಗಲೆ ರಾಜಧಾನಿಯ ಅನತಿದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಬಾಲ್ಯವಿಕರು ಆಗಸ್ಟ್ ೨೬ಕ್ಕೆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಅರ್ಧವಾರ್ಷಿಕ ದಿನದಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನ್ ಚಿನ್ನದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಶಸ್ತ್ರ ಕ್ರಾಂತಿಯೆಬ್ಬಿಸುವರೆಂಬ ಅಪವಾದವನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಉಚ್ಚಸ್ವರದಿಂದ ಒದರುತ್ತಿದ್ದವು. ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ೨೦೦೦ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಸಂಚಮದಲನೊಂದು ಕೂಲಿಗಾರರನ್ನು ಬೀದಿಗೆ ಕರೆದು, ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸುವ ಉದ್ರೇಕಕಾರರ ಗುಂಪೊಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು. ಕೂಲಿಕಾರರು ಬೀದಿಗೆ ಬರಬೇಕು, ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಬಾಲ್ಯವಿಕ್ ದ್ರೋಹದಿಂದ ಉಳಿಸಲೆಂಬ ನೆವಹಿಡಿದು ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ದಂಡುಗಳು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಬೇಕು, ಬಾಲ್ಯವಿಕರನ್ನೂ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನೂ ಪಂಚಮದಲದವರು ಬಂಧಿಸಬೇಕು—ಆರ್ಥಾತ್ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡಬೇಕು.. ಆದರೆ ಎನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ !

ಏಕೆ? ಕೂಲಿಗಾರರು ಬೀದಿಗಳಿಗಿಂತಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬಾಲ್ಯವಿಕರು ಮೊದಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಊಹಿಸಿ ಹೀಗೇ ಆಗುವದೆಂದು ಭವಿಷ್ಯ ನುಡಿದರು. ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೆ ಉದ್ರೇಕಗೊಳ್ಳದಂತೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದರು. ರಾಜಧಾನಿಯ ಪುರೋಗಾಮಿ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಇತರತ್ರ ಕಳಿಸಲು ಹಿಂದಿನ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದ್ದಾಗಲೇ ಇದರ ದುರ್ಗಂಧ ಬಡೆದಿತ್ತು ಅವರಿಗೆ. ಜನತೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರವರು.

೨೬ರ ರಾತ್ರಿ ಕೆರೆನ್ ಸ್ಕಿಗೆ ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್‌ನ ಉದ್ದೇಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು.

ಕ್ರಾಂತಿಯ ಭಯವಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಸೇನಾ ಪತಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು, ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಸ್ವತಃ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಸೈನ್ಯಕಚೇರಿಗೆ ಒಂದು ಸೇನಾಪತಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗೊಳಗಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಕಾರ್ನಿಲಾಫನಿಂದ ಆದೇಶ ಬಂದಿತ್ತು. ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದ. ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದ. ಅಂತೂ ಕಾರ್ನಿಲಾಫನ ಆದೇಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಲಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಮರುದಿನ ಬಂತು ಆತನ ಘೋಷಣೆ— ' ಸರಕಾರದವರು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಬಾಲೈವಿಕರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಒಲಿಬಿದ್ದು ಜರ್ಮನರಿಗೆ ಹಿತಕರ, ದೇಶಕ್ಕೆ ವಿಘಾತಕ ರೀತಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಾನು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ವೀರಸಂತೆ ಮಡಿಯಲು ಸಿದ್ಧ ನಿದ್ದೇನೆ. ' ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ನುಣಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಸ್ವತಃ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಹೊತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಿದ. ಆದರೆ ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸೇನಾಪತಿಯೂ ಏರಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತಂತ್ರದ ಆಳ ಆಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ' ದೇಶೋದ್ಧಾರ ' ಕ್ಕಾಗಿ ತಾನೇ ಸರ್ವಾಧಿ ಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಘೋಷಿಸಿ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಸೈನ್ಯ ವನ್ನು ಕಳಿಸಿದ (ತಾ. ೨೮). ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಗ ಕುದಿಯುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿ ಕಾರ್ನಿಲಾಫನನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದ್ರೋಹಿಯೆಂದು ಆಪಾದಿಸಿದ್ದ. ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕಿಸಿರೆಂದು ಜನರಿಗೆ ವಿಸಂತಿಮಾಡಿದ್ದ. ಗಳಿಗೆ ಗಳಿಗೆ ವಾರ್ತೆಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು: ಆ ದಂಡು ಆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂತು, ಇದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂತು. . ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿ ದಿಬ್ಬೊಡ್ಡ ನಾಗಿ ಬೆಳ್ಳೆರಿ ಹೋಗಿದ್ದ. ಹುಂ. ಸ್ವಕೃತಾಪರಾಧ !

ಅಂದು ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿಯನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದವರು ಬಾಲೈವಿಕರು; ಈ ಎರಡು ಸಂಕಟಗಳಲ್ಲಿ ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿಯೇ ವಾಸಿಯೆಂಬ ವಿವೇಕದಿಂದ ಹೊರತು, ಅವನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಲ್ಲ. ನೌಕಾದಳ ಒಂದು ಸರಕಾರದ ಕೇಂದ್ರವಾದ ತಿಶಿರ ಭವನ (Winter palace) ದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ನಿಂತಿತು. ಸೈನಿಕರು ಸಜ್ಜಾದರು. ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ಒಳಸಂಚಿನ ಕಾರಣವುರುಷರು ಸೆರೆಯಾದರು.

ಬಾಲೈವಿಕರ ಸಂದೇಶದಂತೆ ರೇಲ್ವೆ ಕೂಲಿಗಾರರು ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದ್ದರು. (ಅದೇ ಹಳೆಯ ತಂತ್ರ-ಫೆಬ್ರುವರಿಯಲ್ಲಿ ಝಾರನಿಗೆ ತೋರಿದ್ದೆ !) ರಾಜಧಾನಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ದಂಡುಗಳು ಬರುವ ಮೊದಲೇ ಗಾಡಿಗಟ್ಟಿ ಚಳವಳಿಗಾರರು ಹೋಗಿ ಅವುಗಳ ಬಳಿ ಇಳಿದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿ ಸರಕಾರದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಒಪ್ಪದವರನ್ನು ನಿಶ್ಯಸ್ತ್ರಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.....ಇಡಿ ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ಪಡ್ಯಂತ್ರವೇ ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯೊಳಗೆ ಮುಂಜಾನೆಯ ಮಂಜಿನಂತೆ ಕರಗಿಹೋಗಿತ್ತು....ಹಾಗಾದರೆ ಇದು ಬಾಲೈವಿಕರ ಕ್ರಾಂತಿಯಂತ್ರ ! ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್‌ನ ಭರವಸೆಯ ದಂಡುಗಳು, ಪಾಪ !

—

ಅಕ್ಟೋಬರ ಕ್ರಾಂತಿ

—❖—

' ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಾಂತಿಯ ಚಾಟಿಯೇಟು ಬೇಕಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ' ಎಂದು ಕಾರ್ಲ್‌ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ಘಟನೆ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತು. ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸು ವಿಕೋಪದ ಕಾರಣ ಒಹಳ ಮೊನಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಾಂತಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ತವಾಗಿ ಸಾಗುವ ಘಟನೆಗಳೂ ಕ್ರಾಂತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅರ್ಥವೂರ್ಣವಾಗುವವು. ಜನತೆಯ ನಾಡಿತ್ವದ ಗೆರೆ ತಪ್ಪದ ಊಹೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯನಾಗಿದ್ದ ಲೆನಿನ್ ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ' ಶಾಂತಿ ಕಾಲದ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವಷ್ಟನ್ನು ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ಮಂದಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾಲದ ಒಂದೇ ವಾರದಲ್ಲಿ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ' ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ಘಟನೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹಿಂಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಂದಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಬಾಲೈವಿಕರ ಜರ್ಮನ್ ದಾಸತ್ವದ ಕತೆ, ಜುಲಾಯಿ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಬಾಲೈವಿಕ್ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಅಪವಾದ. ಇವೆಲ್ಲ ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗೂಢತಂತ್ರದ ಸನ್ನಾಹಗಳ ಗುಜು

ಗುಜುವನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಲು ಎಬ್ಬಿಸಿದ ಕೋಲಾಹಲವೆಂಬುದು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬೆಳಕಿನಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಬಾಲೈವಿಕರ ಆಂತರಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸರಿಯಾದ ಅಳತೆಯನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಕ್ಯಾಡೆಟರು ಅವರ ಕಡೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದರು. ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ವಿದ್ಯೋಹಕ್ಕೆ ಒದಗಿದ ದುರ್ಗತಿ ಕ್ಯಾಡೆಟರ ಊಹೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿತು. ಬಾಲೈವಿಕರು ನಿಜವಾಗಿ ಅಷ್ಟು ಅಪಾಯಕರ ಜಂತುಗಳಾಗಿದ್ದರು—ಕ್ಯಾಡೆಟರ ಪಾಲಿಗೆ.

ಇಷ್ಟನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಜನರು ಸೋವಿಯೆಟ್ ವರಿಷ್ಠರ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಎಂಥ ವಿಪತ್ತಿನ ಪ್ರಸಂಗ ಒಂದಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಹೊಸ ಬೆಳಕಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಲು ತಡಮಾಡದೆ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದರು ಅವರು. ಮಂದಿಯ ಮನೋಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಸಹಸಾಪರಿ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ಘಟನೆಯ ಒಂದೇ ವಾರದೊಳಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಮುಂದಾಳುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಜನತೆಯ ಮನಸು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅನುಭವವಾಗಹತ್ತಿತ್ತು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ ಮೊದಲ ದಿನವೇ ಅವರಿಗೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ, ಅಪ್ರಿಯ ಬೆಚ್ಚು ರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂವಿಶ್ರ ಸರಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ಪದ್ಧತಿಯ ಪರವಾಗಿ, ಒಂದ ನಿರ್ಣಯವೊಂದು ಪ್ರಚಂಡ ಬಹುಮತದಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆದುರಾಗಿ ಮೆನ್ಯೆವಿಕ್ ರೈರೆಟ್ಟಿಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದ ಪ್ರತಿಸೂಚನೆಗೆ ಕೇವಲ ೧೫ ಮತಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಮೆನ್ಯೆವಿಕ್ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ಯ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ರಾಜಧಾನಿಯ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಸೋವಿಯೆಟಿನ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲೆಂದೇ ಇದರ ಅರ್ಥ; ಸಮಿತಿಯೂ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ ೧ ರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿತು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ ೯ ರಂದು ಜರಗಿದ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿ, ರಾಜಿನಾಮೆಯ ಭಯಪ್ರದರ್ಶನದ ಜತೆಗೆ, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ ೧ ರ ನಿರ್ಣಯವೇ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನ ಕೊನೆಯ ನಿರ್ಧಾರವೇ?—ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿದ್ದಿತು.

ಹಳೆಯ ಮುಂದಾಳುಗಳ ರಾಜಿನಾಮೆಯ ಭಯವಾದರೂ ಆ ದಿನದ ಮತ ಗ್ರಹಣದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬದಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಸೋಲು ಕೈ ಹಿಡಿಯಿತು. ಸಮಿತಿಯ ರಾಜಿನಾಮೆ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿ, ಅದೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ ೪ ರಂದು ಹೊಣೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಲಿಯಾನ್ ಟ್ರಾಟಸ್ಕಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ಸೋವಿಯೆಟಿಗೆ ಬಾಲ್ಯೆವಿಕ್ ಸಮಿತಿ ಆರಿಸಿ ಬಂತು.

ಇದು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭ. ಸೈಬೀರಿಯಾದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪಶ್ಚಿಮ ರಣರಂಗದ ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಬಾಲ್ಯೆವಿಕ್ ಪ್ರಭಾವದ ಉಚ್ಚಳಿ ಕೆಯ ವಾರ್ತೆಗಳು ಬೆನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಂದವು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ದೇಶದ ಬಹುತರ ಕಾಮಗಾರ ಸಂಘಗಳು ಬಾಲ್ಯೆವಿಕೀಕೃತವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದವು. ಮಾಸ್ಕೋ ಮ್ಯುನಿಸಿಪಲ್ ಡ್ಯೂಮಾಗಳ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ನೂರರಲ್ಲಿ ೫೨ ಸ್ಥಾನಗಳು ಬಾಲ್ಯೆವಿಕರಿಗೆ ದೊರೆತವು. ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಗಳು ಸೇರಿ ಉಳಿದ ೪೮ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದವು. ಮಾಸ್ಕೋ ಸೋವಿಯೆಟಿನ ಸಮಿತಿಯೂ ಬಾಲ್ಯೆವಿಕೀಕೃತವಾಗಿತ್ತು.

ಅಕ್ಟೋಬರದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿ

ಫೆಬ್ರುವರಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಕೂಟದ ಆವು ತವ್ಪುಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಕುಳಿತು ಬಹಳ ಎತ್ತರವಾದ ರಾಶಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾಣಬಲ್ಲ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ರಾಶಿಯನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಇಮ್ಮಡಿ ಅಧಿಕಾರ ಬಹುಕಾಲ ಜಾಳಲಾರದೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಆಗಸ್ಟ್ ೨೬ಕ್ಕೆ ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಾರ್ನಿಲಾಫಿಗೆ ಸಡಿಲ ಕೈ ಸಿಗಲೆಂದು ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಂತೆಯೇ ಕೆರೆನ್ಸ್ಕಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂದು ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದರು. ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ಗೊಂದಲ ಮುಗಿಯುವ ವರೆಗೆ ಕೆರೆನ್ಸ್ಕಿಯೊಬ್ಬನೇ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವಾ ಆಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪರ್ಮಾಯವಾಚಿಯೆನಿಸಿದ್ದನು. ಆಮೇಲೆ ಅವನು ಸೇರಿ ಐದು ಮಂದಿಯ ಒಂದು 'ಕೂಟ' ವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ಕೂಡ ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಪಂಚಕೂಟದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದನ್ನೇ ಉದ್ದೇಶಿ

ಸಿದ್ದವನು. ಕೆರೆನ್ನಿಕ್ಕ ತನ್ನ ಹಳೆಯ ಗೆಳೆಯ, ಮತ್ತಿನ ವಿರೋಧಿ ಕಾರ್ನಿ ಲಾಫನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟು ನಡೆದುದು ವಿಚಿತ್ರವಲ್ಲ. ಕೆರೆ ನ್ನಿಯು ಈ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಲೆಸಿನ್ ಹೀಗೆ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದ್ದ: 'ಕೆರೆನ್ನಿಕ್ಕ ಮಹಾಶಯ ನಿಜವಾಗಿ ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಏನೋ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಅವನ ಕೂಡೆ ಬಡಿದಾಡಿದಾನೆ, ಅಷ್ಟೆ!'

ಸಪ್ತೆಂಬರ ೧೪ಕ್ಕೆ ಪ್ರಜಾಪರಿಷತ್ತು (Democratic Conference) ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರ ಮತದಾನ ಷಡ್ಧತಿಯ ಸಂಕುಚಿತತ್ವ ದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಸರಿಯಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ೧೫೦೦ ಮಂದಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಈ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಂವಿಶ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆಂದು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಸ್ವೀಕೃತವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ನಿರ್ಣಯದಂತೆ ಕ್ಯಾಡೆಟರು ಕಾರ್ನಿಲಾಫನ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಾಡದಂತೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಬಿತ್ತು. ಕ್ಯಾಡೆಟರಿಲ್ಲದ ಸಂವಿಶ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅರ್ಥವೇನು? ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಉಪಸಂಹರಿಸಿದರು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉರಿಯೆ-ಬಿಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮೇಲನ ಯಾವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕೆರೆನ್ನಿಕ್ಕಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕರೆಯುವಾಗ ಸಮಸ್ಯಾಪರಿಹಾರದ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆನ್ನೋಣ. ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಹಕಾರಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಾರ ರಿಗೆ ಎಡದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವಿಕರಿಗೆ, ಬಲದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಡೆಟರಿಗೆ ಆಡ್ಡಹಿಡಿಯಲು ಒಂದು ಗುರಾಣಿ ಬೇಕಿತ್ತು. ಪ್ರಜಾಪರಿಷತ್ತು ಇಷ್ಟಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟುದು. ಆದರೆ ಅದು ಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೈಗೂಡಲಿಲ್ಲ. ಪರಿಷತ್ತು 'ಪೂರ್ವ ಪಾರ್ಲಿ ಮೆಂಟ್' ಅಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಘಟನಾಪರಿಷತ್ತು ಕೂಡುವ ವರೆಗೆ ಆದರ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡುವ ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ಆಯ್ದು, ಮುಂದೇನೂ ಮಾಡದ ಗೃಹಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಚದುರಿತು.

ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಬಳಿಕ, ಪುನಃ ಕೆರೆನ್ ಸ್ಕಿಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂವಿಶ್ರ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಅದು ಯಾರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಯಾರನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಉರುಳು ತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತಿತ್ತು.

ಟ್ರಾಟ್ನಿ ಆನ್ನುವಂತೆ ಆದರ ಕೇವಲೋದ್ಯೋಗವೊಂದೆ; ಆದಷ್ಟು ದಿನ ಬದುಕುವುದು— ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಆದಷ್ಟುಮುಂದೆ ತಳ್ಳುವುದು. ಕೆರೆನ್ಸಿಯ ಸರಕಾರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅವತಾರವನ್ನು ಧರಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ; ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ಗಲಭೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರಾಜಧಾನಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಕ್ರಾನ್‌ಸ್ಟೆಟ್ ನಾವಿಕರು ' ಸರಕಾರವನ್ನು ಒಂಥಿ ಸೋಣವೆ? ' ಎಂದು ಬಾಲೈವಿಕರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಂತೆ. ಆದರೆ ಟ್ರಾಟ್‌ಸ್ಕಿ ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದ್ದ; ' ಸಾಮಾನ್ಯವಾದವರಾದೀರಿ, ಕಾರ್ನಿಲಾಫನನ್ನು ಹೊಡೆದುಹಾಕಲು ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿಯನ್ನು ನಾವು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. . ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿಯ ಸಮಾಚಾರ ಆಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣಂತೆ ! ' ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿ-ಕಾರ್ನಿಲಾಫರ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಎಷ್ಟು ಜನಜನಿತವಾಗುತ್ತೆಂದರೆ, ಯಾವ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಶ್ವಾಸ ಕೂಡುವ ಸಂಭವವಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಇದು ಅಧಿಕೃತ ಸರಕಾರದ ಮಾತಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕೇಂದ್ರ ಸಮಿತಿಯವರಿಗೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಸುಖತರ ಪ್ರಯಾಣ ಲಭಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಹೊರಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ಕಾಲವೆಲ್ಲ ಸಂಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಆ ಭರದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯನ್ನು ಅವರು ಸರ್ವಥಾ ಮರೆತಿದ್ದರು; ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಜನತೆಯೂ ಅವರ ಆಸೆಯನ್ನು ಹರಿದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿ ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ವಿದ್ರೋಹದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗಾರನೆಂದು ಕಂಡೂ ಕಂಡೂ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವ ಧೈರ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿ ಅವರು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರಕಾರದೊಡನೆ ಆದ್ವೈತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಕಾಲ ಸರಸರನೆ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಉಚ್ಚ ಪದವಿಯ ಕೆಳಗೆ ದೇಶದ ನರನಾಡಿಗಳು ಒಂದೊಂದೂ ಉಗ್ರ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದುತಲಿವೆ. . . . ಸೋವಿಯೆಟ್‌ಗಳು ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದುತ್ತಿವೆ. ಈಗೀಗ ಅವು ಕೇಂದ್ರ ಸಮಿತಿಯೊಂದಿಡೆಯೆಂಬುದನ್ನೇ ಅಲಕ್ಷಿಸಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾವೆ. ಅವರು ಹೌಹಾರಿದರು. ಮತ್ತು ಆ ಭಯಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರಕಾರವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು. ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಸರ್ವ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಮ್ಮೇಲನದ ನಿರ್ಣಯ

ದಂತೆ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಪರಿಷತ್ತು ಕರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಬೇಕಲ್ಲ? ಇವೇನು ಆ ಹಳೆಯ ಸೋಪ ಯೆಟ್ಟುಗಳಲ್ಲ. ಬರಲಿರುವ ಘಟನಾಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು, ಹಾಗೆಂದು, ಹೀಗೆಂದು ನೆವಹೇಳಿ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಮ್ಮೇಲನವನ್ನು ಅಸಿಯ ಮಿತವಾಗಿ ಮುಂದೂಡಲು ಹೆಣಗಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಬಾಲೈವಿಕರ ಉಗ್ರ ಪ್ರಚಾರದ ಫಲವಾಗಿ ಕರೆಯದೇ ಪರಿಷತ್ತು ಕೂಡುವ ವರೆಗೆ ಬಂದುದರಿಂದ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ತಡವಾಗಿ, ಅಕ್ಟೋಬರ ೨೫ಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮೇಲನ ನೇರುವು ದೆಂದಾಯಿತು. ಕೇಂದ್ರಸಮಿತಿಯ ಈ ಅನಿಚ್ಛೆಯೇ ಬಾಲೈವಿಕರ ದಾರಿ ಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಿತು.

ಲೆನಿನ್ ತಾನು ಅವಿತುಕೊಂಡ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಜುಲಾಯಿಗೂ ಮೊದಲು ಅವನಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಸಶಸ್ತ್ರ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲೇ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಬೇಕು, ಎಂದು. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ಒಂದು ನಿಂತ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಿಜವಾಗಿ ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿಗೂ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿಗೂ ನಡುವಿನದಲ್ಲ; ಕೇಂದ್ರಸಮಿತಿ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟುಗಳ ನಡುವಿನದೂ ಅಲ್ಲ—ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್‌ವಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೋವಿಯೆಟ್ಟುಗಳು—ಇವರ ನಡುವಿನದಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಬೆಂಬಲ, ಒಂಡವಲ ಗಾರರ ಧನಬಲ; ಇವರಿಗೆ ಕೇವಲ ಸಶಸ್ತ್ರ ಕೂಲಿಗಾರ ಸೈನಿಕರ ವಿಶ್ವಾಸ ಬಲ. ಆದರಿಂದ ಹೋರಾಟ ಅನಿವಾರ್ಯವೇ ಆದೀತು. ಆಗ ಯಾವ ಯಾವ ವರ್ಗ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸುವುದು?

ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ, ಕೂಲಿಗಾರರು ಯಾರ ಕಡೆಗಿದ್ದಾರೆಂಬದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹ ಬೇಡ. ಆದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತರಾದ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಹೇಗೆ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವರು? ಇಲ್ಲಿ ವುನಃ ಇನ್ನೂ ಬಿಡಿಸದೇ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಗ್ರಾಮಸಮಸ್ಯೆ ಲೆನಿನನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಫೆಬ್ರುವರಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಏನೇನು ಕನಸುಗಳನ್ನು ತಂದಿತ್ತು! ಆದರೆ ಈ ಕನಸುಕಾಣುವುದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕಲಿಸಿದ ಸಾಮ್ಯಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಈಗೆಲ್ಲ? ಅವರಿಗೇ ಗ್ರಾಮ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮತವಿದೆ, ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಪದವಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಭೂಮಿ-ಜಮೀನುದಾರನ ಭೂಮಿಯ ಪಾಲು—ಅದು ಮಾತ್ರ ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಎಂದಿ

ಗಿಂತಲೂ ದೂರವಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಕೆರೆನ್ ಸ್ಕಿ ಸರಕಾರದ ಪಾಲಾಗಾರ ರಾಗಿ, ಆಕಾರಣದಿಂದ ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಬಂಡವಲಗಾರರ ಮತ್ತು ಜಮೀನು ದಾರರ ಅಧೀನರಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಬೆಂಬಲಿಗರನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಡದೆ ಏನು ಮಾಡುವರು? ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಹೆದರಿ ಜಮೀನುದಾರರು ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಕುಲಕರೂ ಮತ್ತು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಎದೇಶೀ ಬಂಡ ವಲಗಾರರೂ ಅವನ್ನು ಅಷ್ಟಷ್ಟೇ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಭೂಮಿ ಸಿಕ್ಕುವರ ಪಾಲಾದ ಮೇಲೆ ಮುಂದೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಏನನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಿ? ಕುಲಕರು ಸ್ವತಃ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿದ್ದು ಅವರಿಂದಂತೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ಘಟನಾಸಂಮೇಲನವಂತೆ, ಅದು ಕೂಡಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸುವುದಂತೆ; ಆದರೆ ಆ ಸುದೈವಿ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಹುಟ್ಟಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಗಳಿಗೆಯೇ ಸಿಗಲೊಲ್ಲದು !

ರಶಿಯನ್ ರೈತನ ಪರಂಪರೆಯೇ ಸಂಶಯ ಚಿತ್ತದ್ದು. ಶತಮಾನಗಳ ದುಃಖದ್ರವ್ಯವನ್ನಾ ನದಫಲ. ಒಂದೊಂದು ದಿನದ ವಿಲಂಬವೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಸದುದ್ದೇಶಗಳತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಶಂಕೆಗಳ ಮೊಳೆಯಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅವ ನಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟತನ ಬೇರೆ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಆದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕಲಿಸಿದವರು ತವ ರೂರಿಗೆ ಮರಳಿದ್ದ ಸೈನಿಕರು. ಪರಸ್ಪರ ಅವರು ತಮಗೆ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಸರಕಾರವನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮೇಲೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡರು. ಜಮೀನುದಾರನ ಸೊತ್ತುಗಳನ್ನು ಒಕ್ಕಲಿಗರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭ. ಜಮೀನುದಾರರ ಭವನಗಳು ಸುಟ್ಟವು. ಅವರ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಿಂದ ಹುಲ್ಲನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಯ್ದು ಪಾಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು; ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಲವಂತದಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡರು. ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಇಂಥ ಘಟನೆಗಳು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ, ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ತೀವ್ರತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆ ದವು. ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ ಇದು ಅಸಹನೀಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸರಕಾರ ರೈತರ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸೈನಿಕರ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಇದು ಸಾಮ್ಯಕ್ರಾಂತಿ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯೊಡನೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಡ ಪಂಗಡವನ್ನು ಪಕ್ಷದ ಮಹಾಧುರೀಣರಿಗೆ ವಿಮುಖ ವಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ ೨ನೆಯ ವಾರದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್

ಸಾ. ಕ್ರಾಂ. ಪಕ್ಷದ ಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ಸಂಮಿಶ್ರ ಸರಕಾರ ಸಾಕು, ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿಗೆ ಸರ್ವ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ 'ಬಾಲ್ಯೆವಿಕ್' ರೂಪದ ನಿರ್ಣಯ ಸ್ವೀಕೃತವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಗಾಳಿಯೆತ್ತ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತೆಂಬುದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಬಾಲ್ಯೆವಿಕರ ಪ್ರಚಾರ ಈಗ ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಫಲವಾಗಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಕೂಲಿಗಾರರು ತಮ್ಮ ತವರು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಮರಳಿ ಬಾಲ್ಯೆವಿಕರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಲೆಂದು 'ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ-ಗುಂಪು' ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಗುಂಪುಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಒಲು ಬೇಗನೆ ಹಬ್ಬಿತು. ಒಕ್ಕಲಿಗರೇನೋ ಇನ್ನೂ ಸಾಮ್ಯಕ್ರಾಂತಿಕಾರರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದರು—ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾತ್ರ ಬಾಲ್ಯೆವಿಕರದು. ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಸಾ. ಕ್ರಾಂ. ಮಹಾಧುರೀಣರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ತಪ್ಪಿದ್ದರಿಂದ ಬಾಲ್ಯೆವಿಕರು ಬಡ ರೈತರ ಸಹಕಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ಮುಂದುವರಿಯಲು ಅಡ್ಡಿಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಸಾ. ಕ್ರಾಂ. ಎಡ ಪಕ್ಷದ ಗುಂಪುಗಳು ಬಾಲ್ಯೆವಿಕರ ಕೂಡೆ ಸಹಕರಿಸಲೂ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದವು.

ಜನಾಂಗಗಳ ಸಮಸ್ಯೆ

ಕೆರೆನ್‌ಸ್ಕಿಗೂ ಅವನ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಹಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಾಟ ಕೊಡಲು ಜನಾಂಗಗಳ ಸಮಸ್ಯೆ ಬೇರೆ ತನ್ನ ಉಗ್ರವಾದ ತಲೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಎತ್ತರವಾಗಿ ಎತ್ತಲಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. ರಶಿಯಾ ಅನೇಕ ಜನಾಂಗಗಳ ಗುಂಪು ಎಂಬಂಶ ಈಗಾಗಲೇ ವಿಶದವಾಗಿದೆ. ಝಾರಶಾಹಿಯ ಆಡಳಿತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಜನಾಂಗಗಳ ಆಶೋತ್ತರಗಳಿಗೆ ಸರ್ವದಾ ದಮನದ ಉತ್ತರವೇ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು. ಫೆಬ್ರುವರಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸ ಆಶೆಗಳನ್ನು ಮೊಳೆಯಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರ ಕಣ್ಮಂಜು ಬಹು ಬೇಗನೆ ಹರಿಯಿತು. ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಾರರು ಅಡಿಯಾಳು ಜನಾಂಗಗಳಿಗೆ ಸ್ವಯಂನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರ ವೀಯುವ ದಾರಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಫಿನ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನ ಪಾರ್ಲಮೆಂಟು ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಣಯದ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರಕಾರ ಅದನ್ನು ಬೆಸರಿಸಿ, ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿತು. ಯುಕ್ರೇನಿಯನ್ ಜನಾಂಗವಾದರೂ ಅತ್ಯಪ್ಪಿ

ಯಿಂದ ಸಿಮ್ಮರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ತನ್ನ ರಾಧಾ (ಪ್ರತಿಸಿದ್ಧಿ ಸ್ಥಳ) ದ ಮೂಲಕ ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕ ಸರಕಾರವನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಛಲಿಸಿತು. ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಜನಾಂಗಗಳು ಮಾಸ್ಕೋದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮೇಲನ ಜರುಗಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕ ಸರಕಾರ ಗದೆ ತೋರಿಸಿ ಅದನ್ನು ತಡೆದಿತ್ತು.

ಲೆನಿನ್ ವೊದಲಿಂದಲೂ ಜನಾಂಗಗಳ ಸ್ವಯಂನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರತಿಸಾದಕ. ರಶಿಯಾದ ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳಿಗೂ ಸ್ವಯಂನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವುಗಳು ಹಾಗೆ ಆಶಿಸಿದರೆ, ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸಂಬಂಧವಿಚ್ಛೇದದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಾಲ್ಯವಿಕಾಪವಾದ ವಾದ. ಜನಾಂಗಗಳ ಸ್ವಯಂನಿರ್ಣಯ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡದ್ದಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಕಡೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಲು ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲೆಂದು ಲೆನಿನ್ ಮನಗಂಡಿದ್ದ. ವಿಶ್ವಾಸವೆಂಬುದು ಉಭಯತೋವ್ಯಾಪಿ ಭಾವನೆ. ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಜನಾಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಅದು ಅವುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲು ಹಿಂಜರಿದರೆ ಅವು ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸಂದೇಹದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಫೆಬ್ರವರಿ ಕೂಟಕ್ಕೆ ಈ ಸರಳ ವಿಚಾರದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಐಕ್ಯದ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆಸೈಕ್ಯ ಮತ್ತು ಅಸಂತುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ

ಫಿನ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ನಿಗೂಢವಾಸಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, ಲೆನಿನ್ ಕುಳಿತು ಎಣಿಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ: ಮಹಾಮುಹೂರ್ತ ಸವಿೂಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹಸಿವಿನಿಂದ, ಅದಕ್ಕೂ ಪೆಚ್ಚಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಮಹಾಜನತೆಯ ದುರ್ಧರ ಸತ್ವ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಸನವೊಂದಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನೇ ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ವಿಲಂಬಿತವಾಗಿದ್ದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಲಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಹೋದ ಸಶಸ್ತ್ರಬಲಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಅದರಲ್ಲೇ ಲೀನವಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಮಹಾಕ್ರಿಯೆಗೆ ಶಾಸನದ 'ಅಸ್ತು' ಒಂದೇ ಆಗುವುದುಳಿದಿದೆ. ಹಾಗೆ ಅನ್ನುವ ಶಾಸನವೊಂದು ಬಂದರೆ

ತೀರಿತು—ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸತ್ವ ಅಂಥ ಶಾಸನದ ಕಾವಲಿಗೆ ಸಿದ್ಧ ವಾಗುವುದು....ಅತ್ತ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ಲಕ್ಷಾಂತರಗಳ ಸೈನ್ಯವೊಂದು ತನ್ನನ್ನು ಸೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ತುಳಿಯಲು ಸಮಯ ಕಾಯುತ್ತಲಿದೆ. ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೋರಾಡುವಂತೆ ಸರಕಾರದ ಅಂಕುಶಗಳು ತಿವಿಯುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಯಾರು ಕೊಡಬಲ್ಲರೋ ಅವರ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಜಯಜಯಕಾರವಾಡುತ್ತ ಹೋಗಲು ಅದು ಒಪ್ಪುವುದು..ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಗಾರ ವರ್ಗವೊಂದಿದೆ. ಅದರ ಬರಿಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೈಮುರಿ ದುಡಿತದ ರೊಚ್ಚು ಅದರ ನೆತ್ತರ ಹಸಿಹನಿ ಯನ್ನು ಕೆಂಡಕೆಂಡವಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಭವಿತವ್ಯತೆಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರ ತಾನೆಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದು ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಆಡಿ ತೋರಿಸಲು ಪ್ರಾಣ ಪಣತೊಟ್ಟಿದೆ..ಆಹಾರ! ಭೂಮಿ! ಶಾಂತಿ! ಎಂಬ ನಾದ ಘೋರವಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದೆ.

ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಮುಹೂರ್ತ ಒದಗಿತ್ತು. ಲೆಸಿನ್‌ನ ಹೃದಯ ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆತ ಬರೆದಿದ್ದ: 'ಬಡ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಯುದ್ಧದ ಭೀಕರತೆ, ಬರಗಾಲದ ಬೀಭತ್ಸತೆ, ಇವು ಜನತೆಗೆ ಕೂಲಿಗಾರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ದಾರಿಯೇ ಸಮರ್ಪಕವೆಂದು ಮನಗಾಣಿ ಸಿವೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವೀಯುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿವೆ.' ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಲಾರ. ಸಶಸ್ತ್ರ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಸಿದ್ಧತೆವಾಡಲು ಬಾಲ್ಯವಿಕ ಸಮಿತಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದ. ಸಮಿತಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಚಿತ್ರಸ್ಥೈರ್ಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಶಂಕಾಯುಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸಮಯದ ಅವನ ಲೇಖ ಗಳ, ಪತ್ರಗಳ ಅವಸರದ ದನಿಯ ಕಾವು ದಿಸಕ್ಕೊಂದೊಂದು ಬಿಂದು ಎರುತ್ತ ನಡೆದಿತ್ತು. 'ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರಳಿಸಲು ನಾವೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ?' ಎಂದೊಮ್ಮೆ ದೂರುತ್ತಿದ್ದನು. 'ಕೇಂದ್ರ ಸಮಿತಿಗೆ ನನ್ನ ಮಾತು ಹಿತವಾಗದಿದ್ದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಸದಸ್ಯತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ನೇರವಾಗಿ ಜನತೆಯನ್ನೇ ಬೇಡುವೆ!' ಎಂದೊಮ್ಮೆ ಬೆದ ರಿಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಮಾನವರ ಆರ್ತನಾದ ಅವನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಬಾಲೈವಿಕರು ತ್ವರೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಸಶಸ್ತ್ರ ಒಂಡಾಯದ ಸಿದ್ಧತೆಯೆಂದರೆ ಚಿನ್ನಾಟವಲ್ಲ. ಕಾರ್ನಿಲಾಫನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತೆಪ್ಪನೆ ಮುಲಗಿಸಿದ ಮಾತು ಬೇರೆ. ಅದು ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಯ ಮಾಡರಿಯದು. ಇದು ಸ್ವತಃ ಏರಿಹೋಗುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಚಿಂತನೆ, ಸನ್ನಾಹ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ವಿರೋಧಿಯ ಸಂಭವನೀಯ ಪ್ರತೀಕಾರದ ಊಹೆ, ಎಲ್ಲ ಬೇಕು. ಸಶಸ್ತ್ರ ದಲಗಳ ವಿಶ್ವಾಸ ಮಾತ್ರ ಸಾಲದು; ಅವುಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣೆಯ ಸೂತ್ರಗಳು ಕೈಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಸದ್ಯಕ್ಕಂತೂ ಈ ಸೂತ್ರಗಳು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಮಿತಿಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಗಾರರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳ ಹೊರಟರೆ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಭವತಃ ಅಕಾಲ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವಾಗಬಹುದು. ಜುಲಾಯಿ ದುರಂತದ ಬಳಿಕ ಕೂಲಿಗಾರರು ನಿಶ್ಯಸ್ತ್ರ ರಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಸಶಸ್ತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ.....ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅವರ ತಲೆ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದವು.

ಹೇಳಿದರೆ ನಕ್ಕೀರಿ, ಒಂಡಾಯದ ಸನ್ನಾಹಕ್ಕೆ ಸೋಗಸಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಪಕ್ಷದವರೇ ಅವರಿಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಕೆಲವು ವಾರಗಳಿಂದ ಶಾಂತಿಯ ಕೂಗು ಪುನಃ ಒಳ್ಳೆಯ ರಭಸದಿಂದ ಕೇಳ ಹತ್ತಿತ್ತು. ಮೆನ್ಮೈವಿಕರು ಜನತೆಗೆ ಅಪಾಯದ ಅಂಜಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಹೋರಾಟದ ಹುರುಪು ತರಬೇಕೆಂಬ ಆಂತರ್ಯದಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ ೯ನೆಯ ದಿನ ಪೆಟ್ರೊ ಗ್ರಾಡ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜಧಾನಿಗೆ 'ರಕ್ಷಣಸಮಿತಿ' ಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ತಂದರು. ರೀಗಾ ನಗರ ಮತ್ತು ಮೂನ್-ಬಂಡ ದ್ವೀಪಗಳು ರಶಿಯಾದ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಬಹಳ ದಿನಗಳಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿ ರಾಜಧಾನಿಯ ಮೇಲೆ ಜರ್ಮನ್ ದಾಳಿಯ ನಿಕಟ ಸಂಭವವುಂಟೆಂದು ಅವರು ವಾದಿಸಿದರು. 'ರಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ' ಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಅವರು ವಿಶದೀಕರಿಸಿದರು—ಉತ್ತರ ರಣ ರಂಗ, ಕೇಂದ್ರ ಸೈನ್ಯ ಕಚೇರಿ, ಫಿನ್ಲೆಂಡ್ ಸೋವಿಯೆಟಗಳೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಸಿ ನಗರದ ಹೊರವಲಯದ ಸೈನಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು, ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡಿನೊಳಗಿನ ಸೈನ್ಯಗಳ ಯಾದಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು

ಅವುಗಳ ಆಯುಧ-ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವುದು, ಸೈನಿಕರ ಮತ್ತು ಕೂಲಿಗಾರರ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾದ ಉಪಾಯ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ. ಬಾಲೈವಿಕರು ಇದನ್ನು ಚರ್ಚೆಯಿಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡದ್ದು ನೋಡಿ ಮೆನ್ಮೈವಿಕರ ಎದೆ ಧಸ್ಸೆಂದಿತು. ಇಂಥದೇ ಒಂದು ಆಯುಧಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಲೈವಿಕರೂ ಹುಡುಕಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಮೆನ್ಮೈವಿಕರು ಒದಗಿಸಿದರೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮೈಲಿಗೆಯೇನು ?— ಮರುದಿನವೇ ಬಾಲೈವಿಕ್ ಕೇಂದ್ರಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಶಸ್ತ್ರ ಬಂಡಾಯ ಹೂಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು.

‘ ರಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ ’—ಆಧವಾ ಮುಂದೆ ಅದು ಹೆಸರುಗೊಂಡಂತೆ— ‘ ಸೈನಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಸಮಿತಿ ’ ಒಳ್ಳೆಯ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿತು. ಆದರಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಮತ್ತು ಅದರ ಸೈನಿಕ ಶಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಗಳು ಅಂತರ್ಹಿತರಾಗಿದ್ದರು; ನೌಕಾದಲ, ಫಿನ್ನಿಶ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಮಿತಿ, ರೇಲ್ವೆ ಕಾಮಗಾರ ಸಂಘ, ಕಾರಖಾನೆ ಸಮಿತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳಿದ್ದವು. ಸಮಿತಿಗೆ ಹೊಂದಿ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ದುರ್ಗ ಸೈನ್ಯದ ಸ್ಥಾಯಿ ಪರಿಷತ್ತು ಹುಟ್ಟಿ ಕೊಂಡಿತು. ಈ ಎರಡು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ದುರ್ಗದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಸೈನ್ಯದಲಗಳ ಸ್ಥಾನ, ಯೋಗ್ಯತೆ, ಸ್ವಭಾವಗಳ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯ ಬಾಲೈವಿಕರಿಗೆ ದೊರಕಿತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ಸೋವಿಯೆಟಿನ ಆಧೀನ; ಆದು ಬಾಲೈವಿಕ್ ಸೋವಿಯೆಟ್.

ಯಾವ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೈನಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಸಮಿತಿಯವರು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತರಾದರೋ ಅದು ವಿರೋಧಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ವೇಗವನ್ನು ಜಿತ್ತಿತು. ಮೆನ್ಮೈವಿಕರು ಪರಿತಾಪದಿಂದ ಹಲ್ಲುಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸ್ವಕೃತಾಪರಾಧ, ಬಾಯಿಬಿಡಲು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳು ಅವರ ಸೂಚನೆಗೆ ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ರಾಜಧಾನಿಯು ರಷ್ಯೆ, ಮುಂಬರುವ ಸರ್ವ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಮ್ಮೇಲನದ ರಕ್ಷಣೆ! ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾದ ಮುಸುಕು ! ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ನಿಸ್ಸಹಾಯರೋಷದಿಂದ ಗುಡುಗುತ್ತಿದ್ದವು: ‘ ಬಾಲೈವಿಕರು ಕೇಳಿದರೆ ಬಾಯ್ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರ

ಉದ್ದೇಶವೇನು ? ಬಂಡು ಹೂಡುವುದೆ ? . . . ಇದಂತೂ ಶುದ್ಧ ಹೇಡಿತನ, ಅಥವಾ ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಿಶ್ವಾಸವೋ ? '

ಬಾಲೈವಿಕರು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಊಹಾವೋಹದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಡವಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವರ ಯಂತ್ರ ಭೀಮವೇಗದಿಂದ ಉರುಳುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅಂಗಡಿ-ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ, ಕಾರಖಾನೆ-ಕಾರಖಾನೆಯಲ್ಲಿ, ಶಿಬಿರ-ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಚಾರ ನಡೆದಿತ್ತು. ಪೆಟ್ರೋಗ್ರಾಡ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನ ಆಧ್ಯಕ್ಷ ಲಿಯಾನ್ ಟ್ರಾಟ್ ಸ್ಕಿಯ ಆ ದಿನಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕಿತ್ತು. ಗಳಿಗೆಗೊಂದು ಕಡೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನಾಗುತ್ತಿದ್ದ ನವನು. ಈಗ ಕಾರಖಾನೆ, ಈಗ ಶಿಬಿರ, ಈಗ ಬೀದಿ-ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಆತನ ಪ್ರಚಂಡ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜಾಯಿಯಿಂದ ಸಹಸ್ರಸಹಸ್ರಗಳ ಜಂಗುಳಿ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಲೈವಿಕ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ, ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಕ್ಯಾಡೆಟ್‌ರನ್ನು ಛಲಿಸಿ, ಎಲ್ಲಿ ಜನತೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಲೇಖಕರ ಸುರಿಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು—ಎಲ್ಲ ಪ್ರಚಾರದ ಮೂಲಮಂತ್ರವೊಂದೆ—ಧನಿಕರ ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಯೊಡ್ಡಿದ ಈ ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕ ಸರ್ಕಾರ ಬೇಡ. ಆಹಾರ—ಶಾಂತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರ ಬೇಕು.

ಎಲ್ಲವೂ ಬಂಡಾಯದ ಕಡೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಆದೇ ಮಾತು ! ಹೌದು, ಬಂಡಾಯ ಬರಲಿದೆ, ರಕ್ತವ ಕಾಲಿವೆಗಳು ಹರಿಯಲಿವೆ. ಹೆಣಗಳ ಗುಡ್ಡಗಳು ಬೀಳಲಿವೆ !—ಎಂದು ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲರೂ ಸಂಬುಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಎಂದು ಬರಲಿದೆ ಬಂಡಾಯ ? ಹೌದು, ಅದೀಗ ಸಮಸ್ಯೆ ! ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಊಹಿಸಲು ಹೆಣಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೬ರ ರಾತ್ರಿ ಎಂದೊಂದು ದಿನವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದವು. ಇಲ್ಲ, ಬಂಡಾಯದ ಸುದ್ದಿಯಿಲ್ಲ ಅಂದು. ಕೂಲಿಗಾರರೆಲ್ಲ ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಏನು ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ಊಹಿಸಿದವು. ಅದೂ ಸುಳ್ಳು ! ಬಾಲೈವಿಕರಿಗೆ ಇದು ಅನುಕೂಲವೆ. ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆವೇಗದ ಚರಮಸೀಮೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬಾಲೈವಿಕರಿಗೆ ಅಯಾಚಿತವಾಗಿ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದವು.

ಕ್ಯಾಡೆಟ್‌ರ ಊಹಾವೋಹಗಳು ಕೇವಲ ನಿರಾಧಾರವಾಗಿದ್ದುವೆಂದಲ್ಲ.

ಬಾಲೈವಿಕ್ ಕೇಂದ್ರಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಶಸ್ತ್ರ ಬಂಡಾಯದ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಬಂದಾಗ ಕಾಮನೇಫ್ ಮತ್ತು ರಿುನೋವೀಫ್ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರ ವಿರೋಧ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಸಿಟ್ಟು ಗೊಂಡು ತಮಗೂ ಕೇಂದ್ರಸಮಿತಿಗೂ ಸಶಸ್ತ್ರ ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮತಭೇದವಾದ ಅಂಶವನ್ನು ಅವರು ವಿಪಕ್ಷದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಮಹತ್ವದ ಗೋಪ್ಯನಿರ್ಣಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ನಿಷ್ಠಾಭಂಗ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಪಕ್ಷದಿಂದ ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸಮಿತಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕ್ಯಾಡೆಟ್ ಉಹೆಗೆ ಸಂದೇಹವೊಂದೇ ಮೂಲವಲ್ಲ. ಪರಂತು, ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕವೇನೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟೆ.

ಸೈನಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಸಮಿತಿಯ ಗಂಟಿನೊಳಗೊಂದು ಗಂಟು—ಬಾಲೈವಿಕ್ ಸೈನಿಕ ಸಮಿತಿ. ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವ್ಯವಹಾರದ ವಿಚಾರಗಳ ಚರ್ಚೆ. ಅಂತರಂಗದ ಧೋರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ದುರ್ಗ ಸೇನೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಲವನ್ನು, ಖಂಡವನ್ನು ಆಳೆಯಲಾಗಿತ್ತು; ಅವುಗಳೊಡನೆ ಮೊದಲು ಸಂಪರ್ಕ, ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಪ್ರಚಾರ, ಪ್ರಚಾರದಿಂದ ಮತಾಂತರ, ಮತಾಂತರದಿಂದ ಸಂಘಟನೆ ಹೀಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯಂತವಾಗಿ ಕ್ರಾಂತಿಸಮಿತಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಇದೆಲ್ಲ ಒಹಿರಂಗವಾಗಿಯೇ ನಡೆದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮದ ಅರ್ಥ ಮಾತ್ರ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಸೈನಿಕರ ವಿಧೇಯತೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಭರವಸೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಭಯಗೊಂಡ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದರು.

ರಾಜಧಾನಿಯ ದುರ್ಗಸೇನೆಯ ಒಹ್ವಂಶದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಬಾಲೈವಿಕರು ಅದರ ಸಂಘಟನೆಯ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಕ್ಕಿದರು. ಅದು ಅವರ ಸನ್ನಾಹದ ಕೊನೆಯ ಮಾತು. ದುರ್ಗ ಸೈನ್ಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಘಟಕಗಳಿಗೂ ಸೈನಿಕ ಉಗ್ರಾಣವೇ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ ಕ್ರಾಂತಿಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕ

(Commissar) ರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿಯೇ ಉಗ್ರಾಣಗಳಿಂದ ಯಾವ ತರದ ಆಯುಧ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾದರೂ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಅವರ ಸಹಿಯಿಲ್ಲದ ಯಾವ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯು ಆಜ್ಞೆಯೂ ಬಂಧಕವಾಗಲಾರದು. ಈ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರ ಉದ್ದೇಶ್ಯವೆಂದರೆ 'ಲಕ್ಷ್ಯವಿಡುವುದು ಮತ್ತು ಮುಂದಾಳಿಸುವುದು' ಇಂಥ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ನಾಯಕರೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತಾರೆ. ಬಾಲೈನಿಕರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಸಾಧಾರಣ ಗುಂಪು ಮಂದಿ ಕುಶಲ ಚಳವಳಿಗಾರರು, ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಸಣ ತೊಟ್ಟ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ನಗರದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತರಾದ ಈ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರ ಆರಿವಿಗೆ ಬಾರದೆ ಎಂಥ ವಿಶೇಷಘಟನೆಯಾಗಲಿ, ಚಲನೆಯಾಗಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಪ್ರಾಯಃ ಅಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಆಯುಧ, ಸ್ಫೋಟಕಗಳ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಪಾರುಪತ್ಯವಿತ್ತು.

ಸೈನಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಸಮಿತಿಗೂ ಸೈನ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಕಚೇರಿಗೂ ಮೊದಲನೆಯ ಬಹಿರಂಗ ತಿಕ್ಕಾಟವಾದುದು ಈ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರ ಮಾನ್ಯತೆಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿಯೇ. ಸಮಿತಿಯವರು ಸೈನ್ಯಕಚೇರಿಗೂ ಮೂವರು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದರೂ ಸಹಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯು ಆಜ್ಞೆಯಾದರೂ ಮಾನ್ಯವಾಗುವದೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು. ಮುಖ್ಯ ಕಚೇರಿ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಕ್ರಾಂತಿಸಮಿತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ದಾಯಾದ್ಯನೆಂದು ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ಶಾಸನದಂತೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ ನಿಯಮಿತವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆವಗಡಿಸುವ ಕೆಚ್ಚು ಅದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರ ನಿಯಮಾವಳಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಹಿಸಲು ಕಚೇರಿಯವರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಲಕ್ಷ್ಯರಕ್ಷಣೆಗಳು ತಮಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿದರು ಸ್ಥಾಯೀ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರತೀಕಾರ ಅವಿಂಬವಾಗಿ ಬಂತು. ಸೈನ್ಯ ಕಚೇರಿಯ ಯಾವ ನಿರ್ಣಯಗಳಿಗೂ ಕ್ರಾಂತಿಸಮಿತಿ ಹೊಣೆಗಾರವಿಲ್ಲ. ಅದು ಸರ್ವಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಮ್ಮೇಲನದ ಅಧಿಕಾರದ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ಜೀಡೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅದರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಮೇಲ್ವಿ

ಚಾರಕರ ಸಹಿಯಿಲ್ಲದ ಯಾವ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಮನ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ—ಈ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರ ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಸೈನ್ಯಕಚೇರಿಯಾದರೋ ಕೇಂದ್ರ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಮಿತಿಯ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸೈನಿಕ ಪರಿಷತ್ತು ಕರೆದು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಬಗಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿತು. ಆದರೆ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ ಬಾಲ್ಯವಿಕ ಚಳವಳಿಗಾರರು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸ್ಥಾಯಿಪರಿಷತ್ತಿನ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿದರಾಗಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಕೆಲವೇ ಸೈನಿಕರು ಕೂಡ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಮುಖ ನೋಡಿ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಧೇಯತ್ವದ ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿ ಸದ್ಯ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಸಂಗತಿಯ ಒಗ್ಗೆ ಯಾವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಕೇಂದ್ರ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಮಿತಿಯ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಅದು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದಿತು.

ಇತಿಹಾಸ ದುರ್ಲಭವಾದ ಈ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕೃತ್ರಿನು ನಾಟಕದ ಕಥಾಶಿಖರಾಂಕ ಆಕ್ಟೋಬರ ೨೨ ರವಿವಾರದಂದು ಸೋವಿಯೆಟ್ ದಿನಾಚರಣೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಭಿನೀತವಾಯಿತು. ಅದು ಕೇವಲ 'ನಭೂತೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ'ಯ ಪಂಕ್ತಿಯದು. ತಾ. ೨೫ಕ್ಕೆ ನೆರೆಯಲಿರುವ ಸರ್ವಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಮ್ಮೇಲನದ ನಿಕಟ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅದರ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಿರುವ ಬಲಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ—ಅಥವಾ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿಯೇ?—ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನವರು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಸಮಾರಂಭವದು. ಈ ಉತ್ಸವದ ಪ್ರಕಟನೆ ಹೊರಟೊಡನೆ ಪುನಃ ವಿರೋಧಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಅದೇ ದಿನ ಬಾಲ್ಯವಿಕರ ಬಂಡಾಯದ ದಿನವೆಂದು ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡವು. ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಈ ನಿರಾಧಾರ ಊಹೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಎಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟಿದ್ದರೆಂದರೆ, ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಸೋವಿಯೆಟ್ ದಿನದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಅವರಾರೂ ಮನೆಗಳಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಣಕಾಲಿಲ್ಲ ಕೂಡ. ಆದರೆ ಬಾಲ್ಯವಿಕರು ಈ ಸಮಾರಂಭದಿಂದ ಉಪ್ಪೇಶಿಸಿದ್ದು ಆಯುಧಗಳ ಹೋರಾಟವಲ್ಲ, ನರಗಳ ಹೋರಾಟ. ಆ ದಿನ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ, ಮೆರವಣಿಗೆಗಳೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಸಭೆಗಳು—ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಲ್ಯವಿಕ್ ವಾಗ್ಮಿಗಳ ಸ್ಫೂರ್ತಿಮಯ ಭಾಷಣಗಳು. ಸಹಸ್ರಾಂ

ತರ ಕೂಲಿಗಾರರ, ಸೈನಿಕರ, ಮಹಾಜನರ ಪ್ರಚಂಡ ಸಮ್ಮರ್ಧ. ಕೆರಿನ್ಸಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿಗೆ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ! ಎಂಬ ಘೋಷಣೆಗಳು. ವಾಗ್ಮಿಗಳು ಸಭಿಕರಿಗೆ ತಾತ್ಪರ್ಯಕ ಸರಕಾರದ ನಿರರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸಿ, ಮುಂಬರುವ ಸರ್ವಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಮ್ಮೇಲನವೇ ಸರ್ವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಯೋಗ್ಯ ಸರಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿವರಿಸಿದಾಗ ಗಗನಭೇದಿ ಜಯಘೋಷಗಳಾದುವು. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ತಡೆ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸಂಘಟನೆ ಹಾಗಾದರೆ! ಈ ಮಹಾ ಸಮಾರೋಹದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ದುರ್ಘಟನೆ, ಬಡಿದಾಟ ಕೂಡ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಜನತೆಯೆಲ್ಲ ನಿಷ್ಠೆ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಶಾಂತತೆ ಮತ್ತು ಹರಿಯದ ಶಿಸ್ತು ಆದರ ಅಗಾಧ ಅತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರ ಒಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೇ ಅಶ್ಚರ್ಯ. ಆ ದಿನದ ಸಮಾರಂಭದಿಂದ ಕೂಲಿಗಾರ ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತು. ಎದುರಾಳಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾಲಡಿಯಿಂದ ನೆಲವೇ ಅಂತರ್ಧಾನವಾದಂತೆ ದಿಜ್ಯೂಡರಾದರು.

*

*

*

*

ಬಾಲ್ಯವಿಕರ ಸನ್ನಾಹ ಹೀಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ತಾತ್ಪರ್ಯಕ ಸರಕಾರ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕುಳಿತಿತ್ತೆ? ಇಲ್ಲ. ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವಿಕರ ಕೈ ಮೇಲಾದಂದಿನಿಂದಲೇ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳ ದುಃಸ್ವಪ್ನಗಳು ಕಾಣಿಸಹತ್ತಿದ್ದುವು. ಬಾಲ್ಯವಿಕರ ಬಲೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಮಾಸ್ಕೋಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವ ಸೂಚನೆ ತಂದಾಗ ಕೂಲಿಗಾರ, ಸೈನಿಕರ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ತೆಪ್ಪುಗಾಡರು. ಆ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಉಗ್ರ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸೈನ್ಯದಲಗಳನ್ನು ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡಿನಿಂದ, ರಂಗದಲ್ಲಿನ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಕೊಡುವ ನೆವದಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಕಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯಿತು. ಆದರೆ ರಂಗದಲ್ಲಿನ ಸೈನಿಕರೇ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲರಾಗಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೋಲು ಗಂಟು ಬಿತ್ತು. ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ತಂದು, ಕಾರ್ನಿ ಲಾಫನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಲೆ—ರಾಜಧಾನಿಯ ಸಮೀಪದ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳ

ಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರೆ ಅದಾದರೂ ಅಷ್ಟು ಸುಖಾಂತ ವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ದಳಗಳನ್ನು ರೈಲ್ವೆ ಕೆಲಸಗಾರರೇ ತಡೆದು ಅದೇ ಆ ಚರಿತ್ರಾರ್ಹ ಪಿಸ್ತಾಫ್ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ತರುಬಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ತಮ್ಮ ಸಂಚಾಲನೆಯ ದುರುವ್ಯೇಶಗಳನ್ನರಿತೊಡನೆ ಮುಂದೆ ಕದಲಲಾರೆವೆಂದವು; ಮತ್ತುಳಿದ ಕೆಲವು ತಮ್ಮ ಸಂಕೇತಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿರಬಹುದಾದರೂ ಸೈನಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಸಮಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಎದೆ ಮಾಡುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರುವ ಯಾವ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ನಿಸ್ಸಹಾಯತೆಯನ್ನು ಆರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಾಚಾಲ ಕೆರೆನ್ನಿಕ್ಕಿ ಆತ್ಮವಂಚನೆಯಲ್ಲಿ ಝಾರ್ ನಿಕಲಸನನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿದ್ದವನು. ಅದರಿಂದ ' ಒಮ್ಮೆ ಬಾಲೈವಿಕರು ಬಂಡು ಹೂಡಲೆಂದು ನಾನು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರನ್ನು ಮತ್ತೆ ತಲೆಯೆತ್ತದಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಬಹುದಾದುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಲಗಳು ನಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿವೆ!' ಎಂದು ಜಂಭಕೊಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ.

ರಕ್ತರಹಿತ ಕ್ರಾಂತಿ

ಲೆನಿನ್‌ಗೂ ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿಗೂ ತಿಕ್ಕಾಟ; ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಾಲನಿರ್ಣಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ. ಸರ್ವಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಮ್ಮೇಲನದ ಹೊತ್ತಿಗೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿಯ ಹಟ. ಸಿದ್ಧತೆ ಸರ್ವಾಂಗ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ, ಇನ್ನು ತಡ ಮಾಡಿದರೆ ಅಪಾಯ ಎಂದು ಲೆನಿನ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮೇಲಾಗಿ ಇದೇನು ಸಭೆ ಸಮ್ಮೇಲನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಜನಸಮುದಾಯದ, ಸಶಸ್ತ್ರ ಜನಸಮುದಾಯದ ಕ್ರಿಯೆಯೇ ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ' ಇಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಜಯಶೀಲವಾಗಬಲ್ಲುದನ್ನು ವಿಲಂಬಿಸಿ, ನಾಳೆ ಬಹಳ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸೋಲಿಗೆ, ಗುರಿಮಾಡುವ ಕ್ರಾಂತಿ ಕಾರರನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ಎಂದೆಂದೂ ಕ್ಷಮಿಸಲಾರದು ' ಎಂಬ ಆತನ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಬಾಲೈವಿಕ್ ಕೇಂದ್ರಸಮಿತಿಯ ಮನ ತಿರುಗಿಸಿತು. ಸಮ್ಮೇಲನದ ಮುಂಚಿನ ದಿನವೇ ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸಿ, ಸಿದ್ಧ ವಿಜಯವನ್ನೇ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟರೆ ಅದೇನು ಬೇಡವೆನ್ನುವುದೇ ?

ಅದು ಹೇಗೆ ಇದ್ದರೂ, ಗಾಬರಿಯಾದ ಸರ್ಕಾರವೇ ಅವರಿಗೆ ತ್ವರಿತವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅವಕಾಶ ಅಥವಾ ಸೆವ ಎಂದರೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ, ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಕೇಂದ್ರ ಸೈನ್ಯ ಕಚೇರಿಗೂ ಕ್ರಾಂತಿ ಸಮಿತಿಗೂ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧ ವಿಚ್ಛೇದವಾದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಕರ ನಡವಳಿಕೆ ಅವಶ್ಯವೆಂದು ತೋರಿತು. ಅಕ್ಟೋಬರ ೨೪ ರ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ತಿಶಿರಭವನದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಸಭೆ, ಕ್ರಾಂತಿಸಮಿತಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಯವಿಚಾರಣೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ (ಪೂರ್ವ ಪಾರ್ಲಮೆಂಟಿನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡು) ಅದನ್ನು ಬಂಧಿಸಬೇಕೆಂದೂ ನಿರ್ಣಯಿಸಿತು. ತಿಶಿರಭವನದ ಹೊರಗೆ ಕಾವಲು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೈನಿಕರು ಈ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ತಡವಾಡದೆ ಸಮಿತಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಸಮಿತಿಯವರು ನಗರವನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುವಂತೆ ಸೈನಿಕರಿಗೂ ಸಶಸ್ತ್ರ ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೂ ವಿಸಂತಿಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಅದು ಮುಕ್ತಾಯದ ಆರಂಭ. ೨೪ರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಥಮ ಆಗ್ರಹ ಕೃತಿ ನಡೆಯಿತು. ಬಾಲ್ಯವಿಕ್ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಸರ್ಕಾರಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿದ್ದ ಜಂಕರ್ ಸೈನಿಕರು ಅದಕ್ಕೆ ಬೀಗಮುದ್ರೆ ಮಾಡಿದರು. ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರಿನಲ್ಲಿ ಬಂಧನುಕ್ತರಾಗಿದ್ದ ಬಾಲ್ಯವಿಕರ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞೆಗಳು ಹೊರಟವು. ಉತ್ತರ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಸೈನಿಕರಗೋಷ್ಠಿ ತಂತಿಗಳು ಹೋದವು. ಸಮ್ಮೇಲನದ ರಕ್ಷಣೆಗೈದು ನೇವಾದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದ ಔರೋರಾ (Aurora) ಹಡಗದ ನಾವಿಕರು ಬಾಲ್ಯವಿಕ್ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಹಡಗು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ತನ್ನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆಯಾಯಿತು.....ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ನೆವಗಳು ಸಾಲವೇನು?

ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಘಟನೆಗಳು ರೋಮಾಂಚಸಕಾರಿಗಳಿವೆಯೆಂದು ನೀವು ಆತುರಪಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಿರಾಶರಾಗುವರೆಂದು ಮೊದಲೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರಮಾಡಲು ಕ್ರಾಂತಿಸಮಿತಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಅವಸರ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪಾಲಿಸುವ ಮಂದಿಯಿಲ್ಲದ ಆಜ್ಞೆಗಳಿಗಾಗಿ ಏಕೆ ಚಿಂತೆ? ಕೆಲವರು ವಿಶ್ವಾಸಿ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮುದ್ರೆಯ

ನ್ನೋಡೆದು ವೊದಲು ಅಂದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದರು. ಸರಕಾರದ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಪಾಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಶಿಶಿರಭವನದ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣೆಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಯಿತು. ಉತ್ತರ ರಣರಂಗದಿಂದಾಗಲಿ, ಮತ್ತಾವ ಸರಕ ಕುಂಡದಿಂದಾಗಲಿ ಯಾವ ಸೈನಿಕರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕೆಂಪು ಕಾಪಲಿನವರೂ (ಕೂಲಿಗಾರ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳು) ದುರ್ಗ ಸೈನ್ಯದ ಕೆಲವು ಉಪದಳಗಳೂ ರೇಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣ, ಟಪಾಲು ಖಾತೆ, ನಗರದ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳು, ಆಯುಧ ಕಾರಖಾನೆಗಳು, ಪೂರ್ವ ಪಾರ್ಲಮೆಂಟ್ ಸಭಾಭವನ ವೊದಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ, ಬಡಿದಾ ಟವಿಲ್ಲದೆ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕೂಲಿಗಾರರು ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆರೆಯಲೂ ಇಲ್ಲ. ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಕೂಡ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕರೆಯದೆ ಹೊರಬರಲು ಅಪ್ಪಣೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರಪಕ್ಷದ ಜಂಕರ್ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕಂಡ ಕಂಡಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಯಸ್ತ್ರಗೊಳಿಸಿಬಿಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೫ರಂದು ಸೂರೋದಯದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಬದಲಾಗಿತ್ತು, ಆದರೆ ಏನೂ ಬದಲಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹತ್ತುಗಂಟೆಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಸಮಿತಿಯ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್ ಒಂದು ಪ್ರಕಟನೆ ಹೊರಡಿಸಿದ. (ವೊದಲು ಟ್ರಾಕ್ಟಿಕ್ಸ್, ಸ್ವಾಲಿನ್, ಸ್ವಡ್ಲಾಫ್ ರ್ಝಾಶಿನ್‌ಸ್ಕಿ, ಬಬ್ನಾಫ್ ಮತ್ತು ಯುರಿಟ್ರಿಕ್ಸ್ ಇವರಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಆ ಸಮಿತಿಯ ಮುಂದಾಳತ್ವವನ್ನು ಈಗ ಲೆನಿನ್ ಸ್ವತಃ ವಹಿಸಿದ್ದ). ಅದರ ಸಾರವಿಷ್ಟು: ' ರಶಿಯಾದ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ—ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರಕಾರ ಅಧಿಕಾರ ಚ್ಯುತವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ಸೋವಿಯೆಟ್‌ನ ಸೈನಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಸಮಿತಿಯ ವಶವಾಗಿದೆ. ಜನತೆಯ ಹೋರಾಟದ ಗುರಿಗಳಾದ ಶಾಂತಿ, ಭೂಸ್ವಾಮಿತ್ವವನ್ನು ರದ್ದುಮಾಡುವುದು, ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಲಿಗಾರರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಇವುಗಳ ವಿಷಯವು ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕವಾದುದು. ಸೈನಿಕರ, ಕೂಲಿ ಗಾರರ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕ್ರಾಂತಿ ಚಿರಾಯುವಾಗಲಿ ! '

ಸೈನ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ, ಸಹಾಯಬರುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಕಾದು ಕಾದು ನಿರಾಶ ನಾಗಿ ಕೆರೆನ್ನಿಕ್ಕಿ ಮಧ್ಯಾಸ್ಥವಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಎತ್ತಲೋ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ್ದ. ಬಾಲೈವಿಕರ ಒಂಡಾಯವನ್ನು ಆತುರದಿಂದ ಎದುರು ನೋಡು

ತ್ತಿದ್ದ ವೀರನಿವನು ! ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಸರಕಾರದ ಇತರ ಸದಸ್ಯರೂ ಉಚ್ಚ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಸೆರೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಕೆಲಸ ನಗರದ ಆಕ್ರಮಣದಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಜಂಕರ್ ಸೈನ್ಯಗಳು ಕೆಲವು ಬಂದು ಶಿಶಿರಭವನದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಿಂತಿದ್ದುವು. ಅವುಗಳೊಡನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಕಮಕಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಔರೋರಾದ ಹುಸಿಗುಂಡುಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಭಯಾಸಕ ಶಬ್ದಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ರಕ್ಷಕರು ಶರಣಾಗತರಾದರು. ಜನ ನಷ್ಟ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಿತ್ತು.

ಸರ್ವ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಮ್ಮೇಲನದ ಅಧಿವೇಶನ ತೆರೆದಾಗ ಇನ್ನೂ ಚಕಮಕಿ ಮುಗಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸಮ್ಮೇಲನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ೬೭೦ ಮಂದಿ; ಅವರಲ್ಲಿ ೩೦೦ ಜನ ಬಾಲ್ಕೆವಿಕರು, ೧೬೯ ಎಡ ಸಾಮ್ಯಕ್ರಾಂತಿ ವಾದಿಗಳು, ಮೆನ್ಸೆವಿಕರು ೬೮, ಬಲ ಸಾ. ಕ್ರಾಂ. ವಾದಿಗಳು ೨೪ ಮಂದಿ. ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚಂಡ ಬಹುಮತದಿಂದ ಮನ್ನಿಸಲಾಯಿತು. ಮರುದಿನದ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೬) ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ೬೯ ಬಾಲ್ಕೆವಿಕರು, ೨೯ ಎಡ ಸಾ. ಕ್ರಾಂ. ವಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರರು ಸೇರಿ ೧೦೫ ಮಂದಿಯ ಹೊಸ ಕೇಂದ್ರ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಸಮಿತಿಯನ್ನು ಆರಿಸಲಾಯಿತು.

ಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ಬಡಿದಾಟಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಇತರರು ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗ ವಹಿಸಲೊಪ್ಪದ್ದರಿಂದ ಲೆನಿನ್ (ಸರಕಾರದ ಮುಂದಾಳು), ರಾಯ ಕಾಫ್, ಮಿಲಿಯುಟಿನ್, ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿ, ಲೊವೊಫ್, ಸ್ವಾಲಿನ್, ಎಂಟನಾಫ್ ಕ್ರಾಯಲೆಂಕೋ, ಡಾಯಬೆಂಕೋ, ಶ್ಲಿಯಾಶ್ಚಿ ಕಾಫ್, ಲುನಾಕರ್‌ಸ್ಕಿ, ಧಿಯಡೊರೊವಿಶ್, ಗ್ಲೆಬಾಫ್,—ಈ ಬಾಲ್ಕೆವಿಕರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸರಕಾರವೇ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸಮ್ಮೇಲನ ಚದುರಿತು. ಸಮ್ಮೇಲನದ ಘೋಷಣೆಯ ಸಾರಾಂಶ ವಿಷ್ಕು:—

“.....ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರಕಾರ ಪದಚ್ಯುತವಾಗಿ ಅದರ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಸೆರೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

“ ಎಲ್ಲ ಯುದ್ಧಾಸಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಒಡನೆಯ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರವು

ಪ್ರಜಾಪ್ರಿಯ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಜಿನ್ನ ವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈಗಲೆ ಶಾಂತಿ ಸಂಧಾನ ನಡೆಸುವುದು. ಜಮೀನುದಾರರ, ಮಠ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರೈತ ಸಮಿತಿಗಳ ವಶಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸೈನಿಕರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾಗುವುದು. ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಲಿಗಾರರ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಘಟನಾಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಕೂಡಿಸಲಾಗುವುದು. ನಗರಗಳಿಗೆ ಅಹಾರವನ್ನೂ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಲಾಗುವುದು. ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳಿಗೆ ಸ್ವಯಂನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರರ ಭರವಸೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ”

“ ಸಮ್ಮೇಲನದ ಅಜ್ಜಿ:— ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರವೂ ಅಯಾಸ್ಕಳದ ಕೂಲಿಗಾರರ, ಸೈನಿಕರ, ಮತ್ತು ರೈತರ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಸೇರಬೇಕು. ಅವು ನಿಜವಾದ ಕ್ರಾಂತಿ ಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಭರವಸೆ ಕೊಡಬೇಕು. ”

ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಜಾಹಿತದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ವರೆಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಸೇನೆಗಳು ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೂ ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದಲೂ ಇರಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿಸಿ, ಕ್ರಾಂತಿಸೈನಿಕರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಅಸ್ತಿವಂತರ ಮೇಲೆ ಕಂದಾಯ ಹೊರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸುಧಾರಿಸುವ ಭರವಸೆಯಿತ್ತು ಘೋಷಣೆ ಈ ರೀತಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ—

“ ಸೈನಿಕರೆ ! ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್‌ವಾದಿ ಕೆರೆನ್ನಿಗ್ಗೆ ಸಕ್ರಿಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ತೋರಿಸಿರಿ ! ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಿ ! ರೇಲ್ವೆ ಕೂಲಿಗಾರರೆ ! ಕೆರೆನ್ನಿಯ ಪರವಾಗಿ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡಿನ ವಿರುದ್ಧ ಬರುವ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ತರುಬಿರಿ ! ಸೈನಿಕರೆ, ಕೂಲಿಗಾರರೆ, ಮತ್ತು ನೌಕರರೆ, ಕ್ರಾಂತಿಯ ಭವಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ಜನಹಿತ ಶಾಂತಿಯ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ !

“ ಕ್ರಾಂತಿ ಚಿರಾಯವಾಗಲಿ. ”

ಝಾರನಿಂದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಏನೂ ಮಾಡಲೊಲ್ಲದೆ, ಯುವತಿಯಾದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮುದುಕ ಗಂಡ ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವಂತೆ, ಕೆರೆನ್ನಿಕ್ ಪ್ರಮುಖರು ಬಿಗಿಯಾದ ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆತುಕೊಂಡು ನಿಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಎಚ್ಚತ್ತಾಗ ಅದು ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿ ಅವರಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅದನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಬಲ್ಲವರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಿತು.

ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ವಿಜಯ

‘ ದೇಶಕ್ಕೆ ಎದುರು ಬೀಳಲಿರುವ ಘೋರ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಇವರು ಏಕಾಕಿಗಳಾಗಿ ಹೋರಾಡಲಿ, ಎಂಬ ಅಸೂಯೆಯಿಂದ, ನಾವು ಏಕಾಕಿಗಳಾಗಿಯೇ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು (ವಿಪಕ್ಷಗಳು)ಬಯಸಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ !...ಆದರೆ ನಾವೀಗ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿರುವೆವಾಗಿ, ಕ್ರಾಂತಿಯ ವೈರಿಗಳನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಒಳಗಿನಿಂದ ಉಪದ್ರವವೀಯುವವರನ್ನೂ ಉಕ್ಕಿನ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವೆವು...ಅವರು ಕಾರ್ನಿಲಾಫ್ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು...ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಕೂಲಿಗಾರರ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುವೆವು..(ಪ್ರಾವಡಾ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೨, ೧೯೧೭).

ಬಾಲೈವಿಕರು ಅಧಿಕಾರಗ್ರಹಣದ ಮುಂಜಾನೆ ತೊಟ್ಟು ಛಲವಚನಗಳಿವು. ಅನರ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಘೋರ ಸಂಕಟಗಳು ಬಾರದೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಅವರು ವೈರಿಗಳಿಗಿತ್ತ ಛಲವಚನಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಲೂ ಇಲ್ಲ.

ಶಾಂತಿ

‘ ಆಹಾರ-ಶಾಂತಿ-ಭೂಮಿ ’ ಇವು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸೂತ್ರ ತ್ರಯ. ಆದರೆ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಉಳಿದುದು ಅಚಿಂತ್ಯವೆಂದು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರ ಒಡನೆಯೇ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿತು. ಜಾಗತಿಕ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಅದು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗಳು ಯುದ್ಧಾಸಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಆ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಈ ಕಿವಿಯಿಂಚ ಹೊರಟು ಹೋದವು. ಮತ್ತೆ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಮಂದಿ ನಿರಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ ಸಾವು ನೋವು ಬರೆದಿರುವಾಗ ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಹೇಗಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯ? ಅದು ಬಿಟ್ಟು ತಾನಷ್ಟೇ ಈ ರಕ್ತರಂಗದಿಂದ ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಸಬೇಕಾದರೆ ರಶಿಯನ್ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆ * (Russian Socialist Federated Soviet Republic) ಗೆ ಏಳೂ ಹನ್ನೊಂದಾಯಿತು. ಕೆರೆನ್ನಿಯ ಮುಖ್ಯ

* ರಶಿಯನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಹೊಸ ಹೆಸರು.

ಸೇನಾಪತಿ ಜನರಲ್ ಡುಖನಿನ್ ಹೊಸ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎದುರು ನಿಂತಿದ್ದ — ಅದು ನಿಯಮಿಸಿದ ಹೊಸ ಮುಖ್ಯ ಸೇನಾಪತಿ ಕ್ರಾಯಲೆಂಕೋಗೆ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದ. ಮಿತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡಲೊಲ್ಲದೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವಂತೆ ವಿದ್ರೋಹಿ ಡುಖನಿನ್‌ಗೆ ಸಂದೇಶ ಕಳಿಸಿದ್ದವು. ಶಾಂತಿ ಮನೋಭಾವ ಅವುಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿತ್ತು.

ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರ ಜಾಗತಿಕ ಶಾಂತಿಯ ಹಂಬಲು ತೊರೆದು ತಾನಷ್ಟೇ ಜರ್ಮನಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಮಿತ್ರರಾದ ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾ-ಹಂಗರಿ, ಬಲ್ಗೇರಿಯಾ ಹಾಗೂ ತುರ್ಕಿಯೊಡನೆ ಸಂಧಾನ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮೊದಲು ಮಾಡಿತು. ೧೯೧೭ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೦* ರಂದು ತೊಡಗಿದ ಮಾತುಕತೆ ಮುಂದುವರಿದು ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೫ರಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯ ಒಪ್ಪಂದದ ವಿಶಾಲ ಸೂತ್ರವನ್ನು, ಬಾಲ್ಟಿವಿಕರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದನ್ನು, ಇತ್ತಂಡದವರು ಬ್ರೆಸ್ಲ-ಲಿಟವ್ಸ್ಕಿ ದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯಕ್ರಮಣವಾಗಲಿ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರದ ಬೇಡಿಕೆಯಾಗಲಿ ಇರಕೂಡದು; ಉಭಯತರ ಗಡಿಗಳು ಯುದ್ಧ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮರಳಬೇಕು, ಈ ನಡುವೆ ಆಯಾ ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ಸಮಾವಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಅಸ್ವತಂತ್ರ ಜನಾಂಗಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಯಂನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಅವಕಾಶವೀಯಬೇಕು; ಯುದ್ಧದಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದವರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉಭಯ ಪಕ್ಷಗಳ ವರ್ಗಣೆಯಿಂದ ಒಂದು ನಿಧಿ ಎತ್ತಬೇಕು. . . . ಇದು ಶಾಂತಿ ಸಂಧಾನದ ತಳಹದಿಯ ಅಣುರೂಪ ರೇಷೆ.

ಉದಾರ ತತ್ವಗಳು ! ಆದರೆ ಪಾಲನೆಗಲ್ಲ, ಕುರಿಜನರ ನಡುವೆ ಪ್ರಚಾರ

* ಈ ವರಗೆ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ತಾರೀಖುಗಳು ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದು, ನಮ್ಮ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ದಿನಗಣನೆಗೆ ೧೩ ದಿನ ಹಿಂದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಳೆಯ ಗ್ರೀಕ್ ಪಂಚಾಂಗಕ್ಕನುಗುಣವಾದವು. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಆ ಹಳೆಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ದಿನಗಣನೆಯನ್ನೇ ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದ ರಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಮೊದಲೊಂದು ಸರ್ವತ್ರ ಪ್ರಚಲಿತವಾದ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಲಾಗುವುದು.

ರಕ್ಕೆ, ಎಂದು ಜರ್ಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳ ಭಾವನೆಯಿದ್ದಿರಬಹುದು. ವಿಜಯದ ಸೂರೆಯನ್ನು ಗೊಡ್ಡು ತತ್ವಗಳಿಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವ ದಡ್ಡತನ ಮಾಡಲು ಅವರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಲು ಬೇಗನೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಇಬ್ಬು ಣಗಳ ಮತಭೇದ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆಳಿದು ಬಾಲೈವಿಕರು ಜರ್ಮನರನ್ನು ವಂಚಕ ರೆಂದು ಜಗತ್ತಿನೆದುರು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರು.

ಜರ್ಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳ ವಂಚಕತೆಯನ್ನು ಜಗಜ್ಜನಿತ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬಾಲೈವಿಕರು ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮನ್ನು ಆಳುವವರು ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಥಮ ಕೂಲಿಗಾರರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಗೆದ ದ್ರೋಹ ವನ್ನು ನೋಡಿ ಜರ್ಮನ್ ಮತ್ತು ಆಸ್ಟ್ರಿಯನ್ ಕೂಲಿಗಾರರು ಪ್ರಚಂಡ ಯುದ್ಧ ವಿರೋಧಕ ಮುಷ್ಕರಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದರು. ಆದರೆ ಆಳುವವರ ಸುದೈವ, ಜರ್ಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಪುನಃ ಕೂಲಿ ಗಾರರ ಹಿತಕ್ಕೆ ಸಂಚಗಾರವಿತ್ತರಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ದವಡೆ ಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳು ಬದುಕಿಕೊಂಡರು. ಇದು ಹಿಂದೆನ್‌ಬರ್ಗ್ ಒಪ್ಪಿದ ಮಾತು.

ಹೀಗೆ ಬಾಲೈವಿಕರು ಪ್ರಚಾರದಿಂದ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಜರ್ಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳು ಒಳಸಂಚಿನಿಂದ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಲೈವಿಕರ ಸ್ವಯಂನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರ ತತ್ವದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಜರ್ಮನರು ಪಡೆದರು. ಯುಕ್ರೇನಿನ ರಾಡಾ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಅವರ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ, ಸ್ವಯಂನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ, ಯುಕ್ರೇನ್ ರಶಿಯಾದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಬೆಸ್ಪ್ ಲೆಟಿವ್ಸ್ಕಿ ಸಂಧಾನಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿದರು. ರಾಡಾ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿನಂಥ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೂ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವಿದ್ದುದರಿಂದ ಬಾಲೈವಿಕ್ ವಿರೋಧಿಗಳು ವಿಫಲವಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈ ಗೊಂಬೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಬಾಲೈವಿಕರು ನಾಲಿಗೆ ಕಚ್ಚಿ ಸುಮ್ಮನಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ, ಸ್ವಯಂನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರದ ಮಹಿಮೆ ! ಫೆಬ್ರುವರಿ ೯, ೧೯೧೮ ರಂದು ಯುಕ್ರೇನ್-ಜರ್ಮನ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿ ಯುಕ್ರೇನ್ ಹೆಸರಿಗೆ 'ಸ್ವತಂತ್ರ' ವಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ

ಎಸಂದರೆ ಈ ಜರ್ಮನ್ ನಿರ್ಮಿತ 'ಸ್ವತಂತ್ರ' ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ತ್ವರೆಯಾಗಿ ಮಿತ್ರರೂ ಮನ್ನಣೆಕೊಟ್ಟಿದ್ದು. ಬಾಲೈವಿಕರಿಂದ ಸಿಡಿದು ಹೋಯಿತಲ್ಲ, ಅದೇ, ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ, ದೊಡ್ಡ ಅರ್ಹತೆ. ಆದು ಜರ್ಮನ್ ಕೈಗೊಂಜೆಯೇ ಇರಲೊಲ್ಲದೇಕೆ ?

ಸೋವಿಯೆಟ್ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಹೀಗೆ ಭೇದಿಸಿ ಜರ್ಮನರು ಬಾಲೈವಿಕರಿಗೆ ನಿಷ್ಕರ ಜೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದ್ದರು: ಪೋಲಂಡ್, ಲಿಥುವೇನಿಯಾ, ಕೌರ್‌ಲಂಡ, ಲಿವೊನಿಯಾದ ಒಂದಂಶ ಮತ್ತು ರೀಗಾ ಸಾಮುದ್ರ ಧುನಿಯ ದ್ವೀಪಗಳು-ಇಷ್ಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು; ಮತ್ತು ರಶಿಯನ್ ಯುದ್ಧ ಬಂದಿಗಳ ಅಶನವಸನಗಳ ವೆಚ್ಚ ತುಂಬಬೇಕು.

ಬಾಲೈವಿಕರು ಕತ್ತರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದರು. ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮರಳಿ ತೊಡಗುವುದು ಸಂಭವದ ಹೊರಗಿನ ಮಾತು. 'ಉಸಿರಾಡುವ ಅವಕಾಶ' ಎಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕ್ರಾಂತಿ ಬದುಕುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ಲೆನಿನ್ ಮನಗಂಡಿದ್ದ. ಎಂಥವೇ ಕರಾರುಗಳಿಂದಾದರೂ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಥಮ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಅವನು ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಹೇಳುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿ ತನ್ನ ಅಜೇಯ ಶಬ್ದಜಾಲದಿಂದ 'ಯುದ್ಧವೂ ಬೇಡ, ಶಾಂತಿಯೂ ಬೇಡ' ಎಂಬ ವಿಚಿತ್ರ ಉಪಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ. ಜರ್ಮನಿಯ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಬಾರದು; ಆದರೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಬೇಡಬೇಕು. ಇದು ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿಯ ಸೂಚನೆಯ ಸಾಗ. ಒಂದು ಪ್ರದರ್ಶನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಎನ್ನಿ. ಕೇಂದ್ರ ಬಾಲೈವಿಕ್ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಬಂಧ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಾಗ ಲೆನಿನ್ ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿಯ ಉಪಾಯಕ್ಕೆ 'ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರದರ್ಶನ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು, ಹೇಗಾದರೂ ಶಾಂತಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶಕ್ತಿ ಸಂಚಯ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಈ ಸಾಹಸೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದರೆ ಜರ್ಮನರು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಬಂದಾಗ ಇದಕ್ಕೂ ಕೀಳಾದ ಕರಾರುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುವದೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದರೂ ಒಮ್ಮೆಗೆ ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿಯ ಮೂಗೇ ಮೇಲಾಯಿತು. ಕೇಂದ್ರ ಸಮಿತಿಯ ಬಹುಮತಕ್ಕೆ ಅವನ ಔಷಧ ಗುಣಕಾರಿಯೆಂದು ತೋರಿತು.

ಲೆನಿನ್ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಊಹಿಸಿದ್ದ. ಕೈಝರನ ಸೇನೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿತು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಇಲ್ಲ. ಲ್ಯಾಟ್ವಿಯಾ, ಇಸ್ಟೋನಿಯಾ, ಬಿಳಿರಶಿಯಾ,

ಯುಕ್ರೇನಗಳು ಅವರ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದವು. ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಭಯಂಕರ ಗಂಡಾಂತರ ಬರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿ ಬುಖರಿನ್ ಪ್ರಭೃತಿಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟಾದರೂ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಲೆನಿನ್ ವಿಪ ರೀತವಾಗಿ ನೊಂದುಕೊಂಡು ಈಗಲಾದರೂ ಶಾಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಸಮಿತಿಮಿಂದ ಹೊರಪಯಣ ಮಾಡುವದಾಗಿ ಹೆದರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸಮಿತಿ ಬಗ್ಗಿತು. ಒಪ್ಪಂದದ ಒಕ್ಕಣೆಗಳು ಈಗ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಕಠೋರವಾಗಿದ್ದವು—ಜರ್ಮನರು ಹೊಸದಾಗಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ಅವರಿಗೇ ಇರಬೇಕು; ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸೈನ್ಯಗಳು ಫಿನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್, ಯುಕ್ರೇನ್ ಮತ್ತು ಟ್ರಾನ್ಸ್-ಕಾಕೇಶಿಯದ ಒಂದು ಭಾಗ ಅಷ್ಟು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಶಾಂತಿಗೆ ಎಂಥ ಬೆಲೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲವೆಂದು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರ ಮಾರ್ಚ್ ೨, ೧೯೧೮ರಂದು ಎಲ್ಲ ಒಕ್ಕಣೆಗಳಿಗೂ ಸೈಗುಟ್ಟಿ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು.

ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ

ಕೃಷಿಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಒಡೆತನವನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದ ವಶಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬಾಲೈವಿಕ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಆಚರಣೆಗೆ ತರುವುದು ಅನರ್ಥಕಾರಿಯಾಗುವಂತಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಲಕನ ಪ್ರಭಾವ ಅಖಂಡವಾಗಿದ್ದು ಬಡರೈತನಾದರೂ ಅಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಅವರ ಬೆನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸಂಭವವಿತ್ತು. ಅನುಕೂಲವಂತ ಕುಲಕನಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರವಶ ಮಾಡುವುದು ರುಚಿಕರವೆನಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಹ್ಯ ಶಾಂತಿಯ ಅಸ್ಥಿರತೆ, ಬಡ ರೈತನ ಬುದ್ಧಿಯ ಚಂಚಲತೆ, ಈ ನಡುವೆ ಕುಲಕನ ಕೂಡೆ ಕಲಹಕ್ಕಿಳಿದರೆ ದಡ್ಡ ತನವೇ ಸರಿ. ಹೀಗೆ ಬಗೆದು, ಸಾಮ್ಯಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಐದು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ರೈತನ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದ ಭೂವಿಭಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೇ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಯಿತು. ಜಮೀನುದಾರರ ಮತ್ತು ಮಠ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಹಂಚಿ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಬಡ ರೈತರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸಿ

ಬಾಲೈವಿಕರು ಸಾಂಘಿಕ ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ತೋರಿಸಿದ ಮೇಲೆಯೇ—ಅವರನ್ನು ಭೂಮಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅದು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲಿನ ಮಾತು.

ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಸುಖವಾಗಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಆಹಾರದ ಕೊರತೆ, ಬಳಿಕ ಕುಲಕನ ಸಂಗ್ರಹ ಬುದ್ಧಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ವಾಹನ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ದುರ್ಲಭತೆ ಇವು ಸೇರಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ದುರ್ಧರವಾಗಿ ಮಾಡಿದುವು. ಬಲವಂತವಾಗಿ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಇಸಿದುಕೊಂಡು ಕುಲಕನ ಅವಕೃಪೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಪಕ್ಷದೊಳಗಿನ ವಿಪಕ್ಷ

ಆಡಳಿತೆಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಿಗಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಾಲೈವಿಕ್ ಪಕ್ಷದೊಳಗಿನ ಅಂತಃಕಲಹಗಳು ಪುನಃ ತಲೆಯೆತ್ತಿದವು. ಬ್ರಿಸ್ಕಾ ಲಿಟಲ್‌ವಾಸ್ಕಿ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕೆಲವರು 'ಎಡ' ಮುಂದಾಳುಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಲೆನಿನನ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಕಣಕ್ಕಿಳಿದಿದ್ದರು. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಭೂಧೋರಣೆಯೂ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬುಖರಿನ್ ಅವರ ಮುಂದಾಳಾದ. ಲೆನಿನಿಗೆ ಅವರು 'ಅನುಕೂಲವಾದಿ' ಯೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅವನನ್ನು ಒಂಧಿಸಿ ತಮ ಗೊಪ್ಪುವ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಒಳಸಂಚು ಕೂಡ ನಡೆಸಿದ್ದರು.

ಈ 'ಎಡ' ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ದ್ರೋಹಿಗಳೆಂದು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಬರಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪಿತ್ತ ತಲೆಗಡರಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಕ್ರಾಂತಿಯ ಆದರ್ಶವೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಆಚರಣೆಗೆ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಆತುರ ಅವರದು. ಕೆಡಹುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕಟ್ಟಲು ಸಮಯವೂ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕು ಎಂಬ ಸರಳ ಸೂತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದೇಶದ ಆಂತರಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತುಮುಲದಲ್ಲಿತ್ತು; ಫೆಬ್ರುವರಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೊಡಗಿ ಕಾರಖಾನೆಯವರಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಸಂಘಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಹಳೆಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರೂ ಯಂತ್ರಜ್ಞ-ನಿಶೇಷಜ್ಞರೂ ಹೊಸ

ಆಧಿಕಾರದೊಡನೆ ಅಸಹಕಾರ ಹೂಡಿದ್ದರು; ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರ, ಚಿಲ್ಲರೆ ಉದ್ಯಮಿಗಾರ, ಚಿಲ್ಲರೆ ರೈತರು ದೇಶದ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕರು—ಇವರು ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ವಿಸ್ವಾಸಾರ್ಹ ಸಹಕಾರಿಗಳೆಂದು ಸಂಬಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಏಕವಾತ್ರ ವಿಶ್ವಾಸ ವರ್ಗ ಕೂಲಿಗಾರರದು; ಬಡ ರೈತರ ಸಂಘಟನೆ ಕೂಡ ಆಗಬೇಕಾದ ಮಾತು ಹೊರತು, ಆದುದಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಇದ್ದರೂ ಮಧ್ಯಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದ ಕ್ರಾಂತಿ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದರೆ ಆಗ ಮಾತು ಬೇರೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಗಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ರಶಿಯಾ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ, ಆದರಿದಲೇ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ, ಸಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪುನಃ ಸಂಘಟನೆ ಗೋಸ್ಕರ ನಾಲ್ಕು ಫೆಜ್ಜಿ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯಬೇಕಾಗುವುದು; ಕಾಯಬೇಕಾಗುವುದು; ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ, ಆದರೂ ಬಿಗಿಯಾಗಿ, ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗುವುದು; ಕಠೋರ ನಿಷ್ಠೆ, ನಿಷ್ಕೂರ ತತ್ಪರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕಾಗುವುದು; ನಿರ್ಮಂಚನೆಯ ಮತ್ತು ತಪ್ಪಿಲ್ಲದ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ, ಮಿತವ್ಯಯದ ಆಡಳಿತ, ನಿರಾಲಸ್ಯ, ಕೆಲಸದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರದ ನಿಷ್ಠೆ, ಈ ಉಪದೇಶ ಬಂಡವಲಗಾರರ ಬಾಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರ ನ್ಯಾಯವಾದ ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತ; ಆದರೆ ಇಂದು ಬಂಡವಲಗಾರರು ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಅವರ ಉಪದೇಶಗಳಂತೆ ನಡೆದು ಅದರ ಲಾಭವನ್ನು ಕೂಲಿಗಾರರೆ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಲೆನಿನ್ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತೋರಿದ ದಾರಿ ಇದು. ಸಹನೆಯಿಲ್ಲದ ಎಡ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಇದು ಬೂಟಾಟಿಕೆಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ಬ್ರೆಸ್ವ್-ಲಿಟವ್ ಸ್ಕೊ ಒಪ್ಪಂದದ ವಿರೋಧದಲ್ಲಿ 'ಎಡ' ಬಾಲೈವಿಕರು ಏಕಾಕಿಗಳಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಡ ಸಾಮ್ಯಕ್ರಾಂತಿಕಾರರೂ ಅವರ ಜೊತೆಗಾರರಿದ್ದರು. ೧೯೧೭ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಲೈವಿಕ್ ಸರ್ಕಾರದೊಡನೆ ಅಲ್ಪ ಕಾಲ ಸಹಕರಿಸಿ, ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಮತ್ತೆ ಹೊರಬಂದಿದ್ದರು. ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮುರಿದು ಪುನಃ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಕೆಡುವುದು ಅವರ ಏಕವಾತ್ರ ಗುರಿಯಾಯಿತು. ಇದೇ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವರು ಪಂಚಮ ಸರ್ವ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಮ್ಮೇಲನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ (ಜುಲಾಯಿ ೧೯೧೮) ಜರ್ಮನ್ ರಾಯಭಾರಿಯ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದರು. ಸಂಗಡಲೇ ಮಾಸ್ಕೋ (ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡಿನಿಂದ ಆಗ ರಾಜಧಾನಿ ಮಾಸ್ಕೋಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು) ನಗರದ ಕೆಲವು ಆಯ-

ಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬಡರೈತರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡಹೊರಟು ಬಾಲೈವಿಕರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಕದಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಆಸೂಯೆ ಅವರನ್ನು ಈ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ನೂಕಿತ್ತು. ಬಲವಂತದ ಧಾನ್ಯಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಆಗ್ರಹಗೊಂಡಿದ್ದ ಕುಲಕರು ಅವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಲವತ್ತೆಂಟು ತಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲೈವಿಕರು ಈ ಸಾಹಸಿಗರ ದೊಂಬಿಯನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಎಡ ಸಾ. ಕ್ರಾಂ. ಪಂಗಡದವರು ಕುಲಕರನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿದರಾಗಿ ಬಡರೈತರು ಬಾಲೈವಿಕರನ್ನೇ ಕೂಡಿಕೊಂಡರು. ಬಲ ಸಾ. ಕ್ರಾಂ. ಪಂಗಡವಾದರೂ ಅಕ್ಕೋಬರದಿಂದೀಚೆಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳ ಶಿಬಿರವನ್ನೇ ಸೇರಿತ್ತು.

ಆಂತರ್ಯದ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಅಭಿಯೋಗ

ಏತನ್ಮಧ್ಯೆ ಈ ಒಳಜಗಳ ಮತ್ತು ಮೂಢ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು 'ಜಿಲ್ಲೆ' ಯೆಂದು ಹೇಳಿಸುವ ಗಾಢ ಗಂಡಾಂತರಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಗಳಿಂದಲೂ ಲಾಭದ ಭಂಡಾರಗಳಿಂದಲೂ ಓಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳು ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಯಾದವೀ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಡಾನ್ ಕಾಸಕರಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದ ಆಂತರ್ಯದ ೧೯೧೮ ನ ಸಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿತು. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಪೆರೋಧಿ ಬಂಡುಗಾರರಿಗೆ ಬಾಹ್ಯ ಸಹಾಯ ಏವುಲವಾಗಿ ದೊರಕಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ವಿಕಟ ಘರ್ಷಣೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದ ಈ ನೂತನ ಪ್ರಜಾಶಕ್ತಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಮಾನ ಶತ್ರುವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಒಂದೆ ವಲಗಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಒಂದು ಕಡೆ ಜರ್ಮನ್-ಆಸ್ಟ್ರಿಯನ್ ಗುಂಪೂ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಬ್ರಿಟಿಶ್-ಫ್ರೆಂಚ್-ಅಮೇರಿಕನ್ ಗುಂಪೂ ಸೇರಿಜಿಟ್ಟು ಹದಿನಾಲ್ಕು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ರಶಿಯಾದ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಸರಕಾರವನ್ನು ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಥಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿದ ರಕ್ಕಸ ಮುಷ್ಕರಗಳು ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾ-ಜರ್ಮನಿಗಳಿಗೆ ಬಾಲೈವಿಕ್ ಸತ್ವದ ಬಿಸಿ ತಗಲಿಸಿದ್ದವು. ರಶಿಯಾ ಅ-ಬಾಲೈ-

ವಿಕ್ ಇದ್ದಾಗಲೇ ಅದರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವುದೇ ತಮ್ಮ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ತ್ತಿದ್ದ ಜರ್ಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳಿಗೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಅಂತಃಸತ್ವ ಅಪಾಯಕಾರಿಯೆಂದು ತೋರಿದ್ದು ಸಹಜ. ಮೊದಲೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಇಸ್ಟೋನಿಯಾ, ಲ್ಯಾಟ್ವಿಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಟಿಕ್ ದೇಸಾಯಿ (Baltic-Barons)ಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವುದು ಅವರಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಫಿನ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೋತು ಬಂದು ಹೂಡಿದ್ದ ಧನಿಕಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಜರ್ಮನ್ ಸಶಸ್ತ್ರ ಸೈನ್ಯ ಸಹಾಯ ವಿಜಯ ವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಕೆಂಪು (ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳಿಗೆ ಅದು ಸಂಕೇತ) ಚಳವಳಿಗಾರರನ್ನೂ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನೂ ಹುಡುಹುಡಕಿ ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ' ಸ್ವತಂತ್ರ ' ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ನಾಯಕ ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾನರ್ ಹೇಮನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಒಪ್ಪಂದದ ಮೇರೆಗೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸೈನಿಕರು ಬರಿದು ಮಾಡಿದ್ದ ಫಿನ್ಲೆಂಡ್ ಈಗ ಜರ್ಮನ್ ಸೈನಿಕರಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಯುಕ್ರೇನಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ರಾಡಾಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸವ ಸಂಪಾದಿತ ' ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ' ದ ಬೆಲೆ ಬೇಗನೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಜರ್ಮನರು ರಾಡಾವನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಸ್ಕೊರೊಪಾಡ್ ಸ್ಕಿಯೆಂಬ ಕೈಗೊಂಬೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೊಂಡರು.

ಹೀಗೆ ಬಾಲ್ಟಿಕ್ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಕಪ್ಪುಸಮುದ್ರದ ವರೆಗೆ ಜಾಲೈ ವಿಕ್ ವೈರಿಗಳ ಬೇಲಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಜರ್ಮನರ ದೃಷ್ಟಿ ಇತರ ಲಾಭ ಕರ ಸಾಹಸಗಳತ್ತ ತಿರುಗಿತು. ಯುಕ್ರೇನಿನ ಧಾನ್ಯವಂತೂ ಅವರ ಉಗ್ರಾಣ ದಲ್ಲೆಯೇ ಇದ್ದಂತೆ. ಇನ್ನು ಕಾಕಸಸ್ ಪರ್ವತಗಳನ್ನಷ್ಟು ಸೆಳೆದು ಕೊಂಡರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಎಣ್ಣೆಯೂ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗುವುದು. ಹೀಗೆಂದು ಜರ್ಮ ನರು ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟು ಯುಕ್ರೇನಿನಿಂದ ನೀಪರ್ ಡಾನ್ ನದಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಕಪ್ಪುಸಮುದ್ರದ ಉತ್ತರ ದಂಡೆಯತ್ತ ನುಗ್ಗುತ್ತಿರಲು, ಆತ್ತ ಅವರ ಗೆಲೆಯ ತುರ್ಕಿಯ ಸುಲ್ತಾನ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕಾಕ- ಸಸದೊಳಗೆ ಎರಿಹೋದನು. ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಷೇಧಗಳೆಲ್ಲ ಕಾನನರೋದನಗಳಾದವು. ಜರ್ಮನ್ ಅಭಿಯೋಗವನ್ನು ತರುಬುವ ದಾರಿ

ಗಾಣದಿ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರ, ಕಪ್ಪುಸಮುದ್ರ ನೌಕಾದಳವನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿ ಅದು ಜರ್ಮನರ ಕೈಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಅತ್ತ ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮುಂದಾಳುಗಳಾದರೂ ಬಾಲೈವಿಕ್ ದೆವ್ವ ಕೂಸಿನ ಚರಮಕ್ರಿಯೆಗೆ ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ವರ್ಗಣೆ ಸಲ್ಲಿಸದಿರಲಿಲ್ಲ. ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದದ ಉದಾರ ಧನಸಹಾಯದಿಂದ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿನ ರೈಕ್ ಯುದ್ಧ ಬಂದಿಗಳ ಸೈನ್ಯವೊಂದು ಸಂಘಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅದು ಉರಲ-ಸೈಬೀರಿಯಾ ರೇಲ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಘಟನಾ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸರಕಾರ*ವೆಂಬೊಂದು ದಾಯವಾದಿ ಸರಕಾರ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಉಗಲದಿಂದ ವೋಲ್ಗಾದಗುಂಟ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ರಶಿಯಾದೊಳಗೆ ಗುಪ್ತಪಾತಕಗಳಿಗಾಗಿ, ಅಂದರೆ ಗೂಢಚರ ವೃತ್ತಿ, ರಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ವಿನಾಶ ಮೊದಲಾದ ಕೃತ್ರಿಮಗಳಿಗಾಗಿ ಅಗಣಿತ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಉದಾರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳು ನೀರಿನಂತೆ ಸುರಿದರು. ಈ ವಿದೇಶಿ ಕಾಂಚನದ ಮಹಿಮೆಯೆಷ್ಟಾಯಿತೆಂದರೆ ಅದು ಉಂಟುವಾಡಿದ ಗೋಪ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚಿ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಖೆಯನ್ನೇ ತೆರೆಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂತು ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ! ಈ ಶಾಖೆಯ ಹೆಸರು 'ಚೇಕಾ' (ಈಗ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ರಶಿಯನ್ ಗುಪ್ತದಳ 'ಒಗ್ಪು' (G. P. U.) ಸಂಸ್ಥೆ ಅಂದಿನ 'ಚೇಕಾ'ದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ). ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಚೇಕಾ ಇರುತ್ತಲೂ ಅನೇಕ ಉದ್ದಂಡ ಪಾತಕಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು. ೧೯೧೮ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರದಲ್ಲಿ ಯುರಿಟ್‌ಸ್ಕಿ

* ಫೆಬ್ರವರಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟನಾ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಅದು ದೇಶದ ಘಟನೆಯ ನಿಯಮಾವಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಸರಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುವವರೆಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸಲು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರಕಾರ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಸರಕಾರ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ನೆವದಿಂದ ಈ ಪರಿಷತ್ತು ಕೂಡಿಸುವುದನ್ನು ವಿಲಂಬಿಸುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದು ೧೯೧೮ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿಕೂಡಿದಾಗ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಯವಿದ್ದು ಸೋವಿಯೆಟ್ಟುಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಕಾರಣ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರಕಾರ ಅದನ್ನು ಒಡನೆಯೆ ವಿಸರ್ಜಿಸಿತ್ತು. ಫ್ರೆಂಚರ ಕಾಂಚನಕ್ಕೆ ಲೋಭಗೊಂಡ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ರೂಪ ಕೊಡಲೆಂದು ಈ ಅಲ್ಲಾಯುಷಿ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಮತ್ತು ವೊಲೆಡೊರ್‌ಸ್ಕಿಯೆಂಬಿಬ್ಬರು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳನ್ನು ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅದೇ ಸುವಾರಿಗೆ ಫ್ಯಾನ್ಸಿ ಕಾಪ್ಲಾನ್ (Fanny Kaplan) ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಯಾವುದೋ ಕೂಲಿಗಾರ ಸಭೆಯಿಂದ ಮರಳುತ್ತಿದ್ದ ಲೆನಿನನ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದಳು. ಲೆನಿನ್ ಆಗಲೇ ಸಾಯದಿದ್ದರೂ ಅದು ಅವನ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಶಾಶ್ವತ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಿತು.

ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕೈಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಪಡಲಿಲ್ಲ. ನೆವಗಳಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯದೆ, ಮಿತ್ರ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಪಾವ್ಲು ಮ್ಯುಲಿಯು ಕಾಫ್ ಕಂಪೆನಿಯವರ ಕಾದಿಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿನ ' ಬಾಲ್ಯೆವಿಕರು ಜರ್ಮನ್ ಗೂಢಚರರು ' ಎಂಬ ಅಪವಾದವನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಕದ್ದುಕೊಂಡು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅದೇ ಮ್ಯುಲಿಯುಕಾಫ್, ಹಿಂದಿನ ವಿದೇಶ ಮಂತ್ರಿ, ಬಂಡವಲಗಾರರ ಅದ್ವಿತೀಯ ಧುರೀಣ, ಅಕ್ಟೋಬರದ ಆನಂತರ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಜರ್ಮನರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಬಾಲ್ಯೆವಿಕರಿಗೆ ಎರಡು ಒಗೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಸದ್ಯೆ ಪ್ರಚಾರದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರವರು. ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದರೆ ಬಾಲ್ಯೆವಿಕರ ಎರುದ್ಧ ಯಾವ ನೆವಗಳೂ ಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ವಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಚರ್ಚಿಲ್ ಮಹಾಶಯರಂತೆ ಇತರ ಮಿತ್ರ ಮುಂದಾಳುಗಳೂ ' ಬಾಲ್ಯೆವಿಕರು ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ' ಹೂಣ ' (ಜರ್ಮನ್) ರಿಗಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡ ವೈರಿಗಳೆಂದು ನಂಬುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದು ಬಾಲ್ಯೆವಿಕ್ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ಆಯುಧಾದಿ ಸುಸಜ್ಜಿತರಾಗಿಮಾಡಲು ಪಾರ್ಲಮೆಂಟನ್ನು ಕೇಳದೆ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಪೌಂಡುಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದ ಮಿ. ಚರ್ಚಿಲರು ಇಂದು ಅದೇ ಆ ಬಾಲ್ಯೆವಿಕ್ ' ಪಶು ' ಗಳನ್ನು ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹೊಗಳಿ, ಮತ್ತೆ ಸಾಬೂನು ಹಾಕಿ ಬಾಯಿ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬಹುದೇನೋ !

ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತ, ಪ್ರಿಟಿಶ್ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕನ್ ದಂಡೊಂದು ಮಾರ್ಮನ್‌ಸ್ಕಿ ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಆರ್ಬೆಂ ಜಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇಳಿದು ವೊಲೋಡ್ಕಾ ಕಿರಾಫ್‌ಗಳ ಕಡೆ ನುಗ್ಗಿತು. ಒಂದು ಜನಾಸಿ ದಂಡು ವಲ್ಲಡಿವಾಸ್ಪಾಕನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಸೈಬೀರಿಯನ್ ರೇಲ್ವೆ

ಗುಂಟ ಸಾಗಿಬಂದು ಝುಕ್ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿತು. ವ್ಲಾಡಿವಾಸ್ವಾ ಕಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಅಮೇರಿಕನ್ ಪಡೆ ಇಳಿಯಿತು. ಮೆಸಪೊಟೇಮಿಯಾ ದಿಂದ ಪರ್ಶಿಯಾ ಮುಖಾಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಸೈನ್ಯ ಹಾಗೂ ಬೇರೊಂದು ಸಿಪಾಯಿ ದಲ ಕ್ಯಾಪ್ಟಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ನೆರೆಹೊರೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಕೊಂಡವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಶಿಯನ್ ಬಿಳಿಯರ (ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸೈನ್ಯ ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯ, ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು ಬಿಳಿ) ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ದಲ ವೊಂದು ಉತ್ತರ ಕಾಕಸಸದಲ್ಲಿ ತಳವೂರಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಕ್ಯೂಬನ್ ಮತ್ತು ಟೆರೆಕ್ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಕಾಸಕರ ಬೆಂಬಲ; ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ ಕ್ರಸ್ನಾಫ ನಿಗೆ ಜರ್ಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳು ಕಳಿಸಿದ್ದ ಬಲಗಳು ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಈ ನಡುವೆ ಬಾಲೈವಿಕರು ?—ಅವರ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ಝಾರಶಾಹಿಯ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಳಿದುಳಿದುದನ್ನು ಮಾರ್ಚ ತಿಂಗಳಲ್ಲೇ ವಿಸರ್ಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಹಾಂ, ಅಂತಸ್ಸತ್ವ, ಅವರ ಮೈರಿಗಳ ಹತ್ತರ ಇಲ್ಲದ್ದು, ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು; ಅದಕ್ಕೆ ಜತೆಗೊಡುವ ದಿಟ್ಟತನಕ್ಕೂ ದಾರಿದ್ರ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಗೂಢದ್ರೋಹದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ 'ಚೇಕಾ'ದಳ ಸಾಮೂಹಿಕ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಯ ಉತ್ತರವಿತ್ತಿತು. ಸಂಶಯಾತ್ಮಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಝುಡತಿ, ಬಂಧನ, ವಿಚಾರಣೆ, ದ್ರೋಹಸ್ಥಾಪನೆ ಹಾಗೂ ಮರಣವಂಡನೆ ! ಈ ಸರಳೋಪಾಯದಿಂದ ಅಗಾಧ ಸತ್ಕಲ ದೊರಕಿತು. ಇನ್ನು ವಿವ್ರೋಹಿ ಸೈನ್ಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವೀಯಲು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ, ಅಪರಿಮಿತ ಸಹನೆ ಸಾಹಸಗಳಿಂದ ಹೊಸ ಸೈನ್ಯ—ಆದರ ಹೆಸರು ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯ—ವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟತೊಡಗಿದರು. ೧೯೧೮ ನವೆಂಬರದಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನ್ ಸೇನೆ ಕುಸಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯದ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ ದಾಳಿ ಗರು ಹಿಂದೆಗೆಯತೊಡಗಿದ್ದರು.

ನವೆಂಬರದಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಶರಣಾಗತವಾದ ಮೇಲೆ ಜರ್ಮನ್ ಪಾರ್ಶ್ವದಿಂದ ಸುಗ್ಗಲು ಕಡಮೆಯಾದರೂ ಮಿತ್ರರ ಸಕಲ ಸೈನ್ಯ ಶಕ್ತಿಯ ಭಾರ ರಶಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಫ್ರೆಂಚ್ ನೌಕಾದಲ ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವಿವ್ರೋಹಿ ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಗೆ ವಿಪುಲ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿ

ದ್ದಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಫ್ರೆಂಚ್ ದಂಡುಗಳನ್ನಿಳಿಸಿತು. ಇವು ವಿದ್ಯೋಹಿ ಬಿಳಿ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ನೀಪರ್‌ನಿಂದ ವೋಲ್ಗಾದ ವರೆಗಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟಾಗಲೆ ಉತ್ತರದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಬಿಳಿ ಸೇನೆಯ ಜತೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಮತ್ತು ಆಪೇರಿಕನ್ ಬಲಗಳು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದವು. ಸೈಬೀರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಎಡ್ಮಿರಲ್ ಕೊಲ್‌ಚಕನ ಕೆಳಗೆ ಪ್ರಚಂಡ ಪ್ರತಿಕ್ರಾಂತಿಕಾರ ಬಲವೊಂದು ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಮತ್ತು ಜಪಾನಿ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಮೈಲು ನುಗ್ಗಿ ಬಂದು ಯಾರೋಪ್ಯರಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟವು. ೧೯೧೯ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಚಕನ ವಿಜಯ ಎಷ್ಟು ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತೋರಿತ್ತೆಂದರೆ ನಾಯಿ ಕೊಡೆಗಳಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರಗಳೂ ಮಿತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೂ ಕೂಡ ಆತನ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆಯಿತ್ತವು. ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಬಾಲೈವಿಕರಿಗೆ ಇನ್ನು ವಿಮೋಚನೆಯಿಲ್ಲವೆನಿಸಿತು.

ಆದರೆ ಮೇ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ತಿರುಗಿತು. ಕೆಂಪು ಸೇನೆಯ ಕೆಲವು ಭೀಕರ ಹೊಡೆತಗಳಿಂದ ಕೊಲ್ಚಕನ ಸೇನೆ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದು ಸಾವಿರಾರು ಮೈಲು ಓಡಿ ನಿನಾರ್‌ಮವಾಯಿತು. ನೈಋತ್ಯದಲ್ಲಿ ಡೆಸಿಕಿನನ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೂ ಬೆನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಅಸಹನೀಯ ಆಘಾತಗಳು ಬಿದ್ದವು. ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಕೆಲಸಗಾರರು, ರಶಿಯಾದಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಬಲಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕರೆಯದಿದ್ದರೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಂಪು ಹೂಡುವ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದಲೂ ಆರ್ಬೀಂ ಜಲದ ಬಳಿ ಕೂಡಿದ್ದ ಸೈನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹೊಲಸು ದೃಶ್ಯಗಳು ನಡೆದುದರಿಂದಲೂ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಬಲಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧಶಾಖೆ ನಿರುಪಾಯವಾಗಿ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ಕಪ್ಪುಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ನೌಕಾದಳದಲ್ಲಿ ಒಂಡಾಯಗಳಾದವು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಲೈವಿಕ್ ವಿರೋಧಿಗಳಿಗೆ ಬಲವಾದ ಹೊಡೆತಗಳು ಬಿದ್ದವು.

ಇದು ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಶಲ್ ಪಿಲ್‌ಡುಸ್ಕಿಯ ಕೈಕೆಳಗೆ ಹೊಸತಾಗಿ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಪೋಲಂಡ್ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಲಗಳು ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಚಂಡ ವೇಗದಿಂದ ಯುಕ್ರೇನಿನ ಮೇಲೆ ಎರಿಬಂದವು. ಪಿಲ್‌ಡುಸ್ಕಿ ಕೀವದ ವರೆಗೆ ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತ ಒಂದನು.

ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಸೇನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬೀಸಿದ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಪೋಲಿಶ್ ಸೈನ್ಯಗಳು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಬಲಗಳು ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಪೋಲಂಡಿನ ರಾಜಧಾನಿ ವಾರ್ಸಾದ ವರೆಗೂ ಸುಗ್ಗಿದವು. ಅಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಸಹಾಯ ಬಂದು ಪಿಲ್ಡುಸ್ಕಿಯ ಜತೆಗೆ ಸೇರಿ ವಾರ್ಸಾದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೋಲಿಸದಿದ್ದರೆ ಆ ಸೂತನ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆಯುಸ್ಸು ಒಂದೇ ವರ್ಷವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತೂ ರಶಿಯನ್ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಪೋಲರನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲಾಯಿತು.

ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಕೊನೆಯ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ ಅಪಯಶ ಜನರಲ್ ರಾಂಗೇಲ್‌ಗೆ ಸೇರಬೇಕು. ಬ್ರಿಟಿಶ್ ವಿದೇಶ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಪುನ್‌ರ ನೆರವಿನಿಂದ, ಎಸಂಘಟಿತವಾಗಿದ್ದ ಡೆಸಿಕೆ ನನ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಸಂಘಟಿಸಿ ಈ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಕ್ರೀಮಿಯಾದಿಂದ ಮಾಸ್ಕೋದತ್ತ ಸುಗ್ಗಿದನು. ಅವನ ವಿಜಯ ಬಹಳ ಕಾಲ ಬದುಕಲಿಲ್ಲ. ಕೆಂಪು ಸೇನೆಯ ಪ್ರತಿದಾಳಿಯಿಂದ ಓಡಹತ್ತಿದ ರಾಂಗೇಲನ ಬಲಗಳು ಕ್ರೀಮಿಯಾಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸೋತು ಅಂತರ್ಧಾನವಾದವು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯೌರೋಪ್ಯ ರಶಿಯಾದ ಅಂತರ್ಯುದ್ಧದ ಇತಿಹಾಸ ಮುಗಿಯಿತು.

೧೯೨೧ ಶರತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒದಗಿದ್ದ ಮುಖ್ಯ ವಿಪತ್ತುಗಳು ದೂರವಾಗಿದ್ದವು. ಜಾರ್ಜಿಯಾದ ಮೆನ್ಸೆವಿಕ್ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನೂ ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಏಶಿಯನ್ ರಶಿಯಾದಿಂದ ಜಪಾನಿಗಳು ೧೯೨೨ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಹೊರಟುಹೋಗಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೋರಾಟ ನಡೆದಿತ್ತು. ೧೯೨೧-೨೨ ರಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ಫಿನ್ನರೂ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಸೋತರು. ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಜಯಶಾಲಿಯಾಯಿತು.

ಉಳಿದುದು

ಬಾಲ್ಯವಿಕರ ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಅವರ ಆಯುಧ ಶಕ್ತಿಗಿಂತ ಸ್ಫೂರ್ತಿ, ದಿಟ್ಟತನ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಗುರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಚಲ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳು. ಅವರ ಶತ್ರುಗಳ ಒಳ ಹುಳುಕುಗಳೇ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರಣವೆನ್ನುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬನ ಹುಳುಕು ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಆದರೂ ಈ ವಿಜಯಕ್ಕೆ ದೇಶ ತೆತ್ತ ಬೆಲೆ ದುರ್ಧರ. ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ (೧೯೧೮—೨೧) ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಆಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಸೈನಿಕ ಸಂಘವಾದ (Military communism). ಧಾನ್ಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಆಯುಧಗಳ ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನೂ ಯುದ್ಧದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಅದರ ಬೆಲೆ ಕೊಡದೆಯೇ ಸರಕಾರ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಮೂರು ವರ್ಷಕಾಲ ಯಾವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳೂ ನಡೆಯುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ದೇಶದ ಅಧ್ಯಂತವೂ ಸುಚ್ಚು ನೂರಾಗಿತ್ತು. ಲಕ್ಷಾಂತರ ವೀರ ಪ್ರಾಣಗಳು ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಸಾಧನಗಳು ಮಣ್ಣುಗೂಡಿದ್ದವು. ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಟ್ಟಡ ಕೇವಲ ಕಾಗದದ ಹಣದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿತ್ತು.

ಲೆನಿನ್ ಹೆಚ್ಚೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆಟ್ಟ. ಯುದ್ಧದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅವರನ್ನು ಆಪಾಯ ಕರವೆನಿಸುವಷ್ಟು ಮುಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲವೂ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧೀನವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ನಿಜವಾದ ಸಾಮ್ಯವಾದ; ಆದರೆ ಪುಷ್ಕಳದ ಸಾಮ್ಯವಾದವಲ್ಲ, ಬರಿಹೊಟ್ಟೆಯದು. ಇದು ನಡೆಯದ ಮಾತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಲೆನಿನ್ 'ನೂತನ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆ' (New Economic-Policy) ಯೊಂದನ್ನು, ತನ್ನ ಸಹಯೋಗಿಗಳಲ್ಲನೇಕರ ವಿರೋಧದ ನಡುವೆ, ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಲಾಭ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟ. ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳ ವೈರಿಗಳು ತಿಳಿದವರಂತೆ ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದರು. ಸಾಮ್ಯವಾದ ಸೋಲು ತಿಂದಿತು, ಎಂದು.

ಅಂಗಡಿಗಳು, ಕಾರಖಾನೆಗಳು ತೆರೆದವು. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಬಂಡವಲ ಗಾರರು ಲಾಭವನ್ನೂ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ದುರ್ಭರ ಕರ ಹೇರಿ ಸರಕಾರದ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಪರಂತು ಇನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಲು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿತು. ಬಾಲೈವಿಕರು ಒಳಗೊಳಗೆ ಸಗುತ್ತಿದ್ದರು, ಎಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು. ಕೊನೆಗೆ ೧೯೨೮ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಬಂಡವಲಗಾರರ ಶ್ರಮದಿಂದ, ಅನುಕೂಲವಂತ ಕುಲ ಕರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಸ್ಥಿಂತೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಬಗ್ಗು ಬಡಿದು ಮುಕ್ಕಾಲು ಮೂರ್ವೀಸ ಭೂಮಿ, ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪರಿಶ್ರಮ, ಬಂಡವಲಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧೀನ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಸಾಮ್ಯವಾದ ಸೋಲು ತಿಂದಿರಲಿಲ್ಲ, ಅದು ತನ್ನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೇ ಆಯುಧವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು, ಅಷ್ಟೆ.

ಮುಂದೆ ೧೯೨೮ ರಿಂದ ೩೨; ೩೩ ರಿಂದ ೩೮ ಹೀಗೆ ಹೀಗೆ ಎರಡು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ರಶಿಯಾವನ್ನು ಸಾಮ್ಯವಾದಿ, ಹಾಗೂ ಮಹಾ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಜೊಸೆಫ್ ಸ್ಟಾಲಿನ್ ಕಟ್ಟಿದ. ಈಗ ಅಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಸಾಧನಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧೀನ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃಷಿ ಸಾಂಘಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಮತ್ತು ಕೂಲಿಗಾರ ಹಾಗೂ ಬಡ ರೈತರ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ.

೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಲೆನಿನ್ ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ, ಮೊದಲೇ ಬಾಲೈವಿಕ್ ಪಕ್ಷದೊಳಗಿದ್ದ ಅಂತಃಕಲಹಗಳು ಪ್ರಕೋಪಕ್ಕೆರಿ ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖರು ದೇಶಭ್ರಷ್ಟರಾದರು, ಇಲ್ಲವೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ್ರೋಹಕ್ಕೆಂದು ಗುಂಡಿನ ಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾದರು. ಬಹುಶಃ ಆ ಗಾಡೆಯ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ—' ಕ್ರಾಂತಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ತಿನ್ನುತ್ತಾಳೆ ' ಎಂಬುದು.

ಕ್ರಾಂತಿ ಸಾಯುತ್ತದೆಂದು ಆಶಿಸಿದ ಎಲ್ಲರ ಆಸೆಯನ್ನು ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿ ಅದು ೨೫ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬದುಕಿದೆ, ಬೆಳೆದಿದೆ. ಅದು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದೀತು. ಆದರೆ ತಪ್ಪುಗಳು ಅವರ ಬದುಕಿಗೆ ಅಸುಭವದ ಒಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಕ್ರಾಂತಿ ಚಿರಾಯುವಾಗಲಿ !

ಸೋವಿಯೆಟ್ಟುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿವರಣೆ

ಫೆಬ್ರವರಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಓದುಗರಿಗೆ ಗೊಂದಲವಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕೇಂದ್ರಸಮಿತಿ, ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಮತ್ತು ಅದರ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಸಮಿತಿ ಇವು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಫೆಬ್ರವರಿ ಕ್ರಾಂತಿ ನಡೆದೊಡನೆ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಸಮಿತಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಮೆನ್ಸೆವಿಕ್ ವೊದಲಾದ ಮಂದಗಾಮಿ ಧುರೀಣರ ಬಹುಮತವಿತ್ತು. ಸರಕಾರವನ್ನು ಧನಿಕರ ವಶ ಮಾಡಲು ಇವರೇ ಕಾರಣರು. ಕ್ಯಾಜೆಟ್ ರೊಡನೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಬಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಧುರೀಣರನ್ನು ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಾರರೆಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸಮಿತಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಗಳಿಗೂ ವರಿಷ್ಠ ಸಂಸ್ಥೆ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಮಂದಗಮನದಿಂದಾಗಿ ಅದು ಜನತೆಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ ದಿನೇ ದಿನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೊನೆಗೆ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವರಿಷ್ಠ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯಿತು.

ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟು ಮಾಸ್ಕೊ ವೊದಲಾದ ನಗರಗಳ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಗಳಂತೆ ಸ್ಥಾನಿಕ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟೇ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವೊದ ವೊದಲು ಮಂದಗಾಮಿಗಳಿಗೇ ಬಹುಮತವಿದ್ದರೂ ಸಪ್ಪಂಬರದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಾಲ್ಯೆವಿಕ್ ವಶವಾಯಿತು. ಅದರ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಸಮಿತಿ ಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಂದಗಾಮಿಗಳನ್ನೇಡಿಸಿ ಬಾಲ್ಯೆವಿಕರೇ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ವೊದಲೊಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸೋವಿಯೆಟ್ ನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಜನತೆ ಪೆಟ್ರೊಗ್ರಾಡ್ ಸೋವಿಯೆಟ್ಟಿಗೇ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಕ್ರಾಂತಿಸಮಿತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅಕ್ಕೋಬರದ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಮುಂದಾಳಾದ್ದು ಇದೇ ಸೋವಿಯೆಟ್.

ಒಪ್ಪೋಲೆ

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೨೫	೬	ಪ್ರಕೃತಿಜನನ	ಪ್ರಕೃತಿ, ಜನನ
೨೨	೨೪-೨೫	ಗುಲಾಮರಿಗೆ	ಗುಲಾಮಗಿರಿಗೆ
೩೩	೩	ಬಂಡವಲಶಾಹಿ	ರಶಿಯನ್ ಬಂಡವಲಶಾಹಿ
೩೫	೭	ಜರ್ಮನಿ,	ಜರ್ಮನಿಗಳು
೩೮	೨೪	ಅಂದರೆ	ಅದರೆ
೩೯	೧	ಪದ್ಧತಿಗೆ	ರದ್ದತಿಗೆ
೪೧	೧೦	ನರೋಡ್ಡಿ ಕರ	ನರೋಡ್ಡಿ ಕರು
೪೪	೧	ಪ್ರಜಾತಂತ್ರವಾಗಿ	ಪ್ರಜಾತಂತ್ರವಾದಿ
೪೯	೮	ಮೆಟ್ರಾಫ್	ಮಾರ್ಟಾಫ್
೫೧	೧೩	ಅವರ	ಅದರ
೮೧	೧೧	ಇದು ಅವರು	ಇದು
೮೨	೨೩	ಸಶಾಸ್ತ್ರ	ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ
೮೯	೨೦	ಗಮನ	ಗಮನದಿಂದ
೯೦	೧೫	ಪರಿಸ್ಥಿತಿ	ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು
೯೧	೫	ಕಡೆಗಾಣಿಸುವ	ಕಡೆಗಣಿಸುವ
೯೨	೧೮	ಬೇಕೆಂದರೂ	ಬೇಡೆಂದರೂ
೯೮	೨	(ಖಾಬಲಾಫ್) ಸೈನ್ಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ	ಸೈನ್ಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ
೧೦೧	೨೨	ಹೂಡಿದ	ಹೂಡವ
೧೦೨	೨೦	ಅವರ	ಅದರ
೧೦೩	೨೪	ನಿಕಲೊವ್ ಸ್ಕೊ	ನಿಕಲೊವ್ ಸ್ಕೊ
೧೦೭	೨೨	ಟಾರ್ಯೆಟ್	ಟಾರ್ಯೆಡ್
೧೦೮	೧೭	ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯವಿಮೂಢ	ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯವಿಮೂಢರಾಗಿ
೧೧೬	೨೩	ಜರ್ಮನರು	ಜರ್ಮನರ
೧೧೭	೨೭	ಸತ್ಯಪಕ್ಷದ	ಸತ್ಯ ಪಕ್ಷದ
೧೧೮	೧೫-೧೬	ವಂಚಿತವಾದ	ವಂಚಿತರಾದ
೨೨	೧೭	ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.	ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ,

೧೧೮	೧೯-೨೦	ಬಂಡವಲಗಾರಿಕೆಯನ್ನೂ	ಬಂಡವಲಗಾರಿಕೆಯನ್ನು
,,	೨೧	ಎಂಬುದನ್ನು	ಎಂಬುದನ್ನೂ
೧೧೯	೯	ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ	ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ
,,	೧೪	ವಿರುದ್ಧ ವಾಗಿಯೆಂಬುದನ್ನು	ವಿರುದ್ಧ ರಿದ್ದಾ ರೆಂಬುದನ್ನು
೧೨೨	೭	ದಂಡಗಳಲ್ಲದೆ	ದಂಡಗಳಲ್ಲದೆ
,,	೧೨	ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದ್ದ ರೂ	ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸದಿದ್ದ ರೂ
೧೨೪	೨	ಬ್ರೂಸಿಲ್‌ಫ್	ಬ್ರೂಸಿಲ್‌ಫ್
,,	೭	ಈ	ಈಗ
೧೨೬	೨-೩	ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ	ಕಣ್ಣೆದುರಲ್ಲಿ
,,	೧೨	ಆ ನಿರ್ಲಜ್ಜ	ನಿರ್ಲಜ್ಜ
೧೨೭	೨	ಆವರು	ಬಾಲ್ಯೇನಿಕರು
೧೨೯	೨೩	ಕೆರೆನ್ಸ್ಕಿಯನ್ನೂ	ಕೆರೆನ್ಸ್ಕಿಯನ್ನು
೧೩೮	೧೭	ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿಲ್ಲೆಂದು	ತತ್ಕಾಲ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ
೧೪೮	೨೦-೨೧	ತೆಪ್ಪಗಾದರು	ತೆಪ್ಪಗಾಯಿತು.
೧೫೫	೧೩	ರಾಜ್ಯಕ್ರಮಣ	ರಾಜ್ಯಾಕ್ರಮಣ
೧೫೯	೨೫	ವಿಸಂಘಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು	ವಿಸಂಘಟಿಸಿತ್ತು
೧೬೦	೧೩	ಕಟ್ಟಿರದ	ಕಟ್ಟಿರದ

ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

* ೧ ಕರ್ನಾಟದರ್ಶನ	೧೩-೧೪ ಜ್ಞಾನೋಪಾಸನೆ	೧-೮-೦
* ೨ ತರುಣ ತುರ್ಕಸ್ತಾನ (ಕಮಾಲಪಾಶಾ)	೧೫ ತಕ್ಕಡಿ	೧-೪-೦
* ೩ ಮಿಂಚಿದಮಹಿಳೆಯರು	೧೬ ಕುಮಾರರಾಮ	೧-೦-೦
* ೪ ಸಾನ್ಯವಾದ	೧೭ ಸತ್ತಶಾಲಿ ರಶಿಯಾ	೧-೪-೦
* ೫ ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು	೧೮ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನರೂಪರೇಷೆ	೧-೪-೦
* ೬-೭ ಮುಂದುವರಿದ ಜಪಾನ ೮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಹಿನಿ	೧೯ ಸಮಾಜವಿಕಾಸಕ್ರಮ	೧-೪-೦
* ೯ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಸಮಸ್ಯೆ ೧೦ ಮದುವೆ	೨೦ ರಾಜ್ಯಾದಾಯವೂ ಬಡತನವೂ	೧-೪-೦
* ೧೧ ದೀಪನಾಶಿ	೨೧ ರಶಿಯಾದ ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿ	೧-೮-೦
೧೨ ನಾಡಹಾಡುಗಳು	೨೨ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ	(ಆಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ)
* ಈ ಗುರುತಿನ ಪ್ರಸ್ತುತಗಳು ತೀರಿವೆ.	೧೫೦ ಪ್ರಟದ ೪ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾ. ಚಂ. ೩-೮-೦ (ಆಂಚೆ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ)	
- ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿ, ಧಾರವಾಡ

ದಿ ಯುನೈಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ
ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್.
ಹೆಡ್ ಆಫೀಸ್: ಧಾರವಾಡ

(ಸ್ಥಾಪನೆ ೧೯೨೯)

೧೯೩೩ನೆಯ ವಿನಾ ಕಾಯಿದೆಯ ಮೇರೆಗೆ ರಜಿಸ್ಟ್ರರ
ಆಗಿದ್ದು ಈವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಾರಪತ್ರ ಮುಂತಾದವು
ಗಳಲ್ಲಿ ರೂ. ೧,೭೨,೫೦೦ಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ
ಇಟ್ಟಿದೆ. ಕಂಪನಿಯ ಜೀವ ವಿನಾನಿಧಿಯು ರೂ. ೧,೩೦,
೨೩೦ಗಳಷ್ಟು ಇರುವುದರಿಂದ ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ಹಿತ
ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಂಡ
ವಾಳ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಡಳಿತ, ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಆರ್ಥಿಕ
ಉನ್ನತಿಯನ್ನೇ ಕೋರುವ ಈ ಉತ್ತಮ ವಿನಾಕಂಪನಿ
ಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಿಸಿ ಪಾಲುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದಲೂ ವಿಜಂಟೆರಾಗ
ಬಯಸುವವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ
ಮಾಡಬೇಕು.

ಜಿ. ಆರ್. ನಲವಡಿ

ಎಮ್. ಗೋವರ್ಧನರಾವ
ಮ್ಯಾನೇಜರ

B. A. LI., B., M. L. A.
ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಡಾಯರೆಕ್ಟರ್.

ಮುಂಬೈ ಆಗನಾಯಜರರು:-

ಮೆಸರ್ಸ್ ಇನಾರತಿ ಕೊಣ್ಣೂರ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ
10, Bismilla Building,
opposite B. B. C. I. Ry. Station, Dadar,
DADAR, BOMBAY 14